MADRAS
GOVERNMENT ORIENTAL SERIES

Published under the Authority of
The Government of Madras

General Editor:
T. CHANDRASEKHARAN, M. A., L. T.,
Curator,
Government Oriental Manuscripts Library,
Madras.

No. LVIII.

राजमृगाङ्कः

Tanjore Sarasvati Mahal Series—: No. 19

RAJAMRIGANKA

CRITICALLY EDITED WITH INTRODUCTION AND TRANSLATION IN TAMIL.

BY

V. B NATARAJA SASTRI,
Ayurvedacharya, Atreya Ayurveda Sala,
Tennur Road, Trichinopoly.

PUBLISHED BY

S. GOPALAN, B. A , B. L.,
HON- SECRETARY,
for the Administrative Committee,
T. M. S S M Library, Tanjore.

1951 [Price Rs 2-8-0

Printed at
THE "SRI VILASAM PRESS"
SRIRANGAM.

பொருளடக்கம்.

Our thanks are also due to the Government of Madras for the timely grant which has helped us to publish this and other valuable manuscripts of our Library.

Tanjore, 18—11—50

S. GOPALAN,
Honorary Secretary,
T. M. S. S. M Library Committee.

நான்முகம்

இந்த வெளியீட்டில் அடங்கிய 'ராஜ மிருகாங்கம்' என்னும் வடமொழி நூலில் அனுபவஸித்தமான பல ஆயுர்வேத முறைகள் அடங்கியிருக்கின்றன. இவற்றைத் தொகுத்தவர் இன்னாரென்று கண்டு பிடிக்க இயலவில்லை. இதிலுள்ள முறைகளைக் கவனித்தால், இது ஓர் நல்ல அனுபவசாலியான வைத்ய நிபுணரால் தொகுக்கப்பட்டது என்பது புலனாகின்றது. இதிலுள்ள முறைகளில் பெரும்பகுதியில் பல மூலிகைகள் தென்னாட்டிலேயே விசேஷமாகக் கிடைக்கக் கூடியவைகளாகவும், கையாளக் கூடியவையாகவும் இருப்பதால், இந்த நூல் நம் தென்னாட்டு வைத்யர் ஒருவரால் எழுதப்பட்டிருக்கவேண்டும், என்று தீர்மானிக்க இடமிருக்கிறது.

தஞ்சையில் ஆண்ட மகாராஷ்ட்ரமன்னர்களுள் கலைகளை வளர்ப்பதிலேயே தன் பொருளையும் ஆயுட்காலத்தையும், அர்ப்பணம் செய்த சரபோஜி மன்னர், 'தன்வந்தரி மஹால்' என்ற வைத்ய ஆராய்ச்சி நிலையம் ஒன்றை நிறுவி, அதில் நம்நாட்டு வைத்ய நிபுணர்களையும், மேல் நாட்டு வைத்யநிபுணர்களையும், வரவழைத்து ஆராய்ச்சி நடத்திப் பல முறைகளைத் தெரிந்தெடுத்து எழுதிவைத்திருப்பது பலர் அறிந்த விஷயம். அப்பொழுதிருந்த வைத்ய நிபுணர்களில் ஒருவரே இந்த நூலையும் தொகுத்திருக்கலாம். இதிலுள்ள முறைகளில் பல, பிரஸித்தமான வடமொழி நூல்களிலிருந்து திரட்டப்பட்டிருந்த போதிலும் அம்முறைகளின் மூலச்லோகங்களுக்கு இதை தொகுப்பு ஆசிரியர் எழுதியிருக்கும் உரையில் பல மருந்துகளின் வீர்யத்தை விருத்தி செய்வதற்கான பல புதிய வழிகள் காணப்பட்டிருக்கின்றன.

இந்நூலைப் பதிப்பிக்கும் விஷயத்தில் இதன் பதிப்பாசிரியராகிய ஆயுர்வேதாசார்ய ஸ்ரீமான் V B நடராஜசாஸ்திரிகள், தனது ஆழ்ந்த ஆயுர்வேத சாஸ்திர ஜ்ஞானத்தையும், பரந்த அனுபவத்தையும், ஈடுபாட்டுடன், சிரமத்தைப் பார்க்காமல் பொது நலனைக் கருதிப் பல பிழைகளைத் திருத்தி, அரியதோர் தமிழ் மொழிபெயர்ப்பையும் சேர்த்துள்ளார். அன்னார் செய்துள்ள பேருதவிக்காக நாங்கள் என்றும் கடமைப்பட்டுள்ளோம்.

இந்நூலையும் இதுபோன்ற இன்னும் பலஅரிய நூல்களை யும் சரஸ்வதிமஹால் நிலயத்திலிருந்து பதிப்பித்து வெளியிடு வதற்காகச் சென்னை அரசாங்கத்தார் செய்து வரும் பண உத விக்கு அவர்களுக்கு நாங்கள் எப்பொழுதும் நன்றியுள்ளவர் களாக இருக்கிறோம்.

ஸரஸ்வதி மஹால்,
தஞ்சாவூர்
18—11—50.

S. கோபாலன்,
கௌரவ காரியதரிசி.

GENERAL INTRODUCTION TO THE MADRAS GOVERNMENT ORIENTAL SERIES.

The Government of Madras took up for consideration the question of publication of the various manuscripts in different languages on subjects like Philosophy, Medicine and Science etc., early in May 1948 Important manuscript Libraries in the Madras Presidency were requested to send a list of unpublished manuscripts with them, for favour of being considered by the Government for publication The Honorary Secretary of the Tanjore Maharaja Serfoji's Saraswathi Mahal Library, Tanjore, alone complied with this request This list as well as a similar list of unpublished manuscripts in the Government Oriental Manuscripts Library, Madras were carefully examined and a tentative selection of manuscripts suitable for publication was made The Government in their Memorandum No. 34913/48-10, Education dated 4—4—1949 constituted an expert committee with the Curator of the Government Oriental Manuscripts Library, Madras, as the Secretary, for the final selection of manuscripts suitable for printing and for estimating the cost of publications. The following are the members of Committee :—

The Names of Personnel of the Committee Constituted for Selecting Manuscripts for publication.

1. Sri T. M. Narayanaswami Pillai, M. A., B.L.,
2. „ R. P Sethu Pillai, B. A., B. L.,

3. Sri C. M. Ramachandra Chettiar, B. A., B. L.
4. ,, R. Krishnamoorthy, (Kalki)
5. ,, Dr. N. Venkataramanayya, M A., Ph D.
6. ,, M. Ramanuja Rao Naidu, M A
7. ,, V. Prabhakara Sastri.
8. ,, N. Venkata Rao.
9. ,, H. Sesha Ayyangar
10. ,, Masti Venkatesa Ayyangar.
11. ,, M Mariappa Bhat, M. A , L. T.
12. ,, Dr. C. Achyuta Menon, B A , Ph. D.
13. ,, ,, C. Kunhan Raja, M. A., D. Phil.
14. ,, ,, A Sankaran M A., Ph. D., L T.
15. ,, P. Rama Sastri,
16. ,, S K. Ramanatha Sastri
17. ,, Dr. M. Abdul Haq , M A , D. Phil.,(Oxen)
18. ,, Afzul-u-Ulma Hakim Khader Ahamed.
19. ,, P. D. Joshi.
20 ,, S Gopalan, B A., B L
21. ,, T. Chandrasekharan, M A , L T.

The members of the Committee formed into Sub-Committees for the various languages, Sanskrit, Tamil, Telugu, Kanada, Malayalam, Marathi and Islamic languages. They met during the month of May 1949 at Madras and at Tanjore to examine the manuscripts and make a selection. The recommendations of the Committee were accepted by the Government in G. O No Mis. 2745 Education dated 31—8—1949 and they decided to call these publications as the "*Madras Government Oriental Series*", and appointed the Curator, Government Oriental Manuscripts Library, Madras-5, as the General Editor of the Publications. The following manuscripts have been taken up for publication during the current year.

"A" FROM THE GOVERNMENT ORIENTAL MANUSCRIPTS LIBRARY, MADRAS.

TAMIL

1. Kappal Sastram.
2. Anubhava Vaidya Murai.
3. Attanakolahalam.
4. Upadesa Kandam.
5 Colan Purva Pattayam
6 Konga Desa Rajakal.
7 Sivajnana Dipam.
8. Sadasiva Rupan, with commentary.

TELUGU.

1 Sangita Rathnakaramu.
2 Aushadha Yogamulu.
3. Vaidya Nighantu.
4. Dhanurvidya Vilasamu.
5 Yoga Darsana Vilasamu.
6. Khadga Lakshana Siromani.

SANSKRIT.

1. Vishanarayaniyam
2. Bhargava Nadika.
3 Hariharacaturangam.
4. Brahma Sutra Vritti, Mitakshara.
5. Nyayasiddhnta Tatvamrtam.

MALAYALAM

1. Garbha Chikitsa.
2. *a.* Vasthulakshanam.
   b. Silpasastram.
   c. Silpavisayam.

3 Mahasaram
4. Kanakkusaram.
5. Kriyakramam.

KANADA.

1 Lokopakara
2 Rattamata
3 Diksabodhe
4. Asvasastram.
5. *a* Aushadhagalu
   b. Vaidya Vishaya.
6. Sangita Ratnakara
7. Supasastra

ISLAMIC LANGUAGES.

1. Jamil-Al-Ashya.
2. Tibb-E-Faridi
3. Tahquiq-Al-Buhran.
4. Safinat-Al-Najat.

"B" FROM THE TANJORE MAHARAJA SERFOJI'S SARASWATHI MAHAL LIBRARY, TANJORE

TAMIL.

1. Sarabendra Vaidya Murai (Diabetes).
2. Do (Ear, Nose, Throat, Head).
3 Konganar Sarakku Vaippu.
4. Tiruchitrambla Kovaiar with Padavurai.
5. Sarabendra Vaidya Murai, (Anaemia).
6. Talasamudram.
7. Bharatanatyam.

8. a. Pandikeli Vilsa Natakam.
   b. Pururava Chakravarthi Natakam.
   c. Madana Sundara Vilasa Natakam.
   d. Percy Macqueen's Collection in the Madras University Library, of Folklore.
9. Ramayyan Ammanai.
10. Sarabendra Vaidya Murai (Asthma, cough and other lung diseases.)

TELUGU.

1. Kamandakanitisaramu.
2. Taladasapranapradipika.
3. a. Raghunatha Nayaka Abhyudayamu.
   b. Rajagopala Vilasamu.
4. Ramayanamu by Katta Varadaraju

MARATHI.

1. Natyasastra Sangraha.
2. a. Book of Knowledge. Vahi.
   b. Folk Songs.
   c. Dora Dahrun Veni Paddhati.
   d. Aswas Chatula Tumni.
3. a. Pratapasimhendra Vijaya Prabandha
   b. Sarabendra Tirthavali.
   c. Lavani.
4. Devendra Koravanji.
5. Bhakta Vilas.
6. Sloka Baddha Ramayana.

SANSKRIT.

1. Aswasastra with Tricolour illustrations.
2. Rajamriganka.

3. Chikitsamritasagara.
4. Gita Govinda Abhinayam
5. *a*. Cola Campu.
   b. Sahendra Vilasa
6. Dharmakutam– Sundara Kanda.
7. Jataka Sara.
8. Vishnutatvanirnaya Vyakhya.
9. Sangita Darpana.
10. Beeja Pallava.

It is hoped that the publication of most of the important manuscripts will be completed within the next four years.

Some of the manuscripts taken up for publication are represented by single copies in the Library and consequently the mistakes that are found in them could not be corrected by comparing them with other copies The Editors have, however, tried their best to suggest correct readings. The wrong readings are given in round brackets and correct readings have been suggested in square brackets. When different readings are found, they have been given in the foot note or incorporated in the text itself.

The Government of Madras have to be thanked for financing the entire scheme of Publication although there is a drive for economy in all the departments. My thanks are due to the members of the Expert Committee who spared no pains in selecting the manuscripts for publication I have also to thank the various editors, who are experts, in their own field, for readily consenting to edit the manuscripts and see them through the press. The

Our thanks are also due to the Government of Madras for the timely grant which has helped us to publish this and other valuable manuscripts of our Library.

Tanjore, 18—11—50

S. GOPALAN,
Honorary Secretary,
T. M. S. S. M Library Committee.

१

श्रीधन्वन्तरये नमः ॥

द्रविड्यनुवादसहितस्य राजमृगाङ्कस्य उपोद्घातः ॥

(आयुर्वेदाचार्य श्री नटराजशास्त्रिविरचितः)

दक्षिणभारते चोलमण्डले तञ्जापुरे अपरभोजराज इव विराजितेन पण्डितराजेन श्रीशरभोजिमहाराजेन प्रतिष्ठिते सुप्रसिद्धे सरस्वतीमहा-ग्रन्थसङ्ग्रहालये संरक्षितोऽयं संस्कृतभाषानिबद्धो राजमृगाङ्को नाम वैद्यकग्रन्थः। हस्तलिखितग्रन्थस्यास्य क्रमसङ्ख्या 5400/11,110. अमुद्रितपूर्वमेनं मुद्राप्य प्रकाशयितुं चेन्नपुरीयराजकीयहस्तलिखितग्रन्थ-सङ्ग्रहालयस्य अधिकारिणा एम्. ए. एल् टी. बिरुदभाजा श्रीमता टी. चन्द्रशेखरार्येण अभ्यर्थितोऽहम्। अथ मूलपुस्तकं प्रतिरूपयित्वा मह्यं तत्प्रेषणावसरे, सरस्वतीग्रन्थसङ्ग्रहालयस्य माननीयसचिवेन श्रीमता एस्. गोपालार्येण बि. ए. बि. एल्. बिरुदभाजा, द्रविडेषु असंस्कृतविदां लौकिकजनानामपि आयुर्वेदशास्त्रे आदरातिशयं संवर्धयितुमीहमानेन, एत-द्ग्रन्थस्य मूलपाठेन सह द्रविडभाषानुवादश्चावश्यं विरच्यैव प्रकाशनीय इति विशेषतः कृतादनुरोधात्, द्रविडभाषायां मया यथामति कृतेन अर्थानुवादेन सहित एष राजमृगाङ्कः समुपह्रियते।

कृत्स्नोऽयं ग्रन्थो भेषजयोगमात्रप्रतिपादकः। ग्रन्थवर्णितेषु योगेषु ये ये विशेषांशा वक्तव्यास्तेषां, पठनसौकरीमभिसन्धाय, तत्तद्योगप्रकरणेष्वेव पादटीकायां देववाण्यां द्राविड्याञ्चास्माभिरभिहितत्वात् अत्रोपोद्घातप्रकरणे नातीवावशिष्यते ग्रन्थान्तर्गतविषयो विमर्शनीयः। तथाऽपि नूतनग्रन्थस्य प्रकाशावसरे तस्य बाह्याभ्यन्तरविषयानधिकृत्य पृथगुपोद्घातविलेखनस्या-वश्यत्वे शिष्टसंप्रदायप्राप्तत्वात्, इहापि यत्किञ्चिदुपन्यस्यते।

सङ्गीतकादिनानाप्राचीनशास्त्रनिष्णातमहाधियः सरस्वतीग्रन्थसङ्ग्रहालयगवेषणाचार्यस्य बी. ए विरुदभाजः श्रीमतः के. वासुदेवशास्त्रिणः गुल्मरोगचिकित्साग्रन्थस्य महानुपोद्घातस्तावदायुर्वेदेतिहासादिसर्वस्वं एकत्र बुभूत्सूनां परमप्रीणनो विराजते। अतोऽहमेतद्ग्रन्थातिरिक्तविषयान् द्वित्रान स्वल्पमेव विचारयिष्यामि। धन्यः स्यां यदि ममायं क्षुद्रनिबन्धोऽपि परीक्षकाणां जिज्ञासाशान्तये अणुमात्रं वा प्रभविष्यति।

ग्रन्थकर्तृविचारः ॥

अस्य राजमृगाङ्कस्य कर्त्ता क इति निर्णेतुं न शक्यते। ग्रन्थस्योपक्रमे मध्ये उपसंहारे वा क्वापि कर्तृनाम नास्ति। श्रीमता पी. पी. एस् शास्त्रिणा संपादिते तञ्जापुरसरस्वतीमहाग्रन्थसङ्ग्रहालयस्थानां हस्तलिखितग्रन्थानां संज्ञादिविवरणात्मके मुद्रिते सूचीपुस्तके राजमृगाङ्कमधिकृत्य विद्यमान विवरणं यथास्थितमिह दीयते।

Vol XVI Page 7419.

राजमृगाङ्कः।

11110 RAJAMRGANKAH.

Burnell's Catalogue No. 5400 Page 69.
Left column Substance: Paper.
Size: $9\frac{3}{4} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Sheets 48
Lines: 10 to a page. Script: Nagari
No. of Granthas 88 Author— Bhojaraja
Complete. Not Printed.

Beginning ·

श्रीगणेशाय नमः ॥

एकद्वित्रिचतुष्क पञ्चषड्भिः सप्तं च मष्टौ नवम् ।
वज्रादिक्रमवृद्धिहेमभसित षड्भिश्च भस्मं रसम् ।
तारं कान्तकशुल्पनागलोह गरुडोद्गारश्च वैक्रान्तकं ।
एकैकक्रमवृद्धिमभ्रकरजः सप्तं तथा माक्षिकम् ॥

End :

खर्जूरश्च मधूकं च तुगाक्षीरी पलाशकम् ।
कर्णयित्वा तन कर्षं मधुगोघृतसंयुतम् ॥
भक्षयेत् प्रातरुत्थाय क्षीरसेवी भवेत्ततः ।
एतत् क्षयश्वासकासगुल्मघ्न ब्रह्मणं परम् ॥
मूत्राघातप्रमेहघ्नं शर्कराश्मरिभेदनम् ।
ज्वरघ्नं स्वरभेदघ्नं रक्तपित्तहरं परम् ॥

Colophon ·

इति राजमृगाङ्कः समाप्तः ।

Subject : Rajamrgankah.

Remarks – The Ms is in good condition. This deals with तैल, लेह्य, चूर्ण etc. A work under name Rajamartanda, on medicine reputed to be Bhoja's is published at Bombay in Ayurvediya Granthamala series There is another by the same name Rajamarthanda a work on Yogasastra by Bhoja (Vide Preface to Vol XI) This work appears to be the same as that published at Bombay whose name should also be as that of this work

सूचीपुस्तके श्री पी. पी एस्. शास्त्रिणा अस्य राजमृगाङ्कस्य कर्ता भोजराज इति यदध्यवसितं तत् सर्वथा अनवधानमूलम् । अवधेयमिहेदं— आयुर्वेदमार्त्तण्डैः श्री यादवाचार्यैः आयुर्वेदग्रन्थमालायां प्रकाशितो राज· मार्त्तण्डो नाम वैद्यकग्रन्थः श्रीभोजमहाराजेन विरचित इत्यत्र प्रमाणं स्पष्टमस्ति ग्रन्थोपक्रमे उपसंहारे च कर्तृनामग्रहकीर्त्तनात् । तद्यथा राजमार्त्तण्डस्योपक्रमे मङ्गलानन्तरीयः श्लोकः—

दृष्ट्वा रोगैः समग्रैर्जनमवशमिम सर्वत. पीड्यमानं
योगानां सङ्ग्रहोऽयं नृपतितिलकशिरोऽधिष्ठिनाज्ञेन राज्ञा ।

कारुण्यात् सन्निबद्धः स्फुटपदपदवीसुन्दरोद्दामबन्धै-
र्वृत्तैरुद्धृत्तशत्रुप्रमथनपटुना राजमार्त्तण्डनामा ॥

राजमार्त्तण्डस्यान्तिमः श्लोको यथा—

समस्तपाथोनिधिवीचिसञ्चयप्रवर्तितान्दोलनकेलिकीर्त्तिना ।
प्रकाशितो भोजनृपेण देहिनां हिताय नानाविधयोगसङ्ग्रहः ॥ इति ।

प्रकृते राजमृगाङ्के कर्तुः संज्ञा नोपलभ्यते । न च मेघसन्देशादेः कालिदासादिवत्, ग्रन्थे तत् कर्तृनामाभावेऽपि, राजमृगाङ्कस्य भोजकृतत्वेन संप्रदायानुस्मरणं वा वैद्यलोके किञ्चिदस्ति । न ह्येतावन्मात्रमस्य भोजकृतत्वं प्रतिक्षिपति । वाक्यशैल्यप्यत्र व्यवस्थापयति राजमार्तण्डराजमृगाङ्कयो र्भिन्नकर्तृत्वसिद्धान्तम् । क्व निर्दोषा रसिकहृदयहारिणी विविधवृत्तसुन्दरा राजमार्त्तण्डस्य बहुप्राचीनभोजकृतस्य पद्यशैली ! क्व वा निकटकालिकराज-मृगाङ्कीया शैली !

यतो राजमार्तण्डस्य वैद्यकग्रन्थस्य भोजः कर्त्ता, यतश्च राजमार्त्तण्डस्य योगग्रन्थस्यापि भोज एव कर्त्ता, ततो राजमृगाङ्कस्यापि एकदेशेन समान-संज्ञस्य भोजेनैव कर्त्रा भाव्यमिति श्री पी. पी. एस्. शास्त्रिणो विचित्रा संभावना "कुंभकर्णे भकारोऽस्ति भकारोऽस्ति विभीषणे । तस्मात्तज्ज्येष्ठनाम स्याद्राभणो न तु रावणः" इति युक्तिमेवानुसरति । राजमृगाङ्के रसौषध-चूर्णयोगमन्तरा नान्यो भेषजकल्पः कोऽप्यस्ति । एवं सति, "अयं ग्रन्थः तैल–लेह्य–चूर्णप्रभृतीनि प्रतिपादयती"ति पुस्तकप्रमेयसंक्षेपं लिखता पी. पी. एस्. शास्त्रिणा, मुद्रितं राजमार्तण्डं, लिखितं राजमृगाङ्कं वा पुस्तक-मनुद्घाटयैव तदधिकृत्य अभिप्रायो विलिखितः स्यादिति वचनीयं भवति॥

अथ कः स्यादेतद्ग्रन्थस्य कर्त्ता ?

ग्रन्थप्रतिपादितविषयाणां, शैल्याः, उपलब्धिप्रदेशस्य च निभृतं परीक्षणात्— द्रविडदेशीयः कश्चनायुर्वेदविद्वान् श्रीशरभोजिमहाराज-समादृतो राजमृगाङ्कग्रन्थं निबद्धवानिति ममाध्यवसायः ॥

तत्रादौ ग्रन्थगता विषया आलोच्यन्ते— यद्यप्यस्मिन्नुपनिबद्धा अष्टा-वपि रसयोगाः पूर्वतनरसग्रन्थेषूक्तचरा एव, एकोनत्रिंशदुत्तरशत (129)

संख्याकेषु चूर्णयोगेष्वपि भूयसां योगरत्नाकरादिग्रन्थेभ्यः समुध्दृतत्वं स्पष्टं ज्ञायते, तथाऽपि केषाञ्चन चूर्णयोगानां मूलग्रन्थो नोपलभ्यते। स्वल्पा अप्यमी चूर्णयोगास्तु द्रविडदेशमात्रसुलभौषधिघटिताः, गतभ्रान्ती-यायुर्वैदिकगुरुपरंपराप्राप्ता एव। किंच, नूतनतया स्वतन्त्राविष्कृतो रसभेषज-योगः कोऽपि निबन्धेऽस्मिन्नास्त्यपि पुराणानां कतिपयरसौषधानां कल्पेषु तावत् स्वोपज्ञाता नूतनप्रक्रियाविशेषाः ग्रन्थकर्त्रा व्याख्यानरूपेणात्र प्रकटिता इत्येतदवधेयं प्रेक्षावद्भिः।

शैल्यां च द्रविडभाषीयाणां शब्दानां पैल-मूल-अश्वगन्धिप्रभृतीनां संस्कृते तथैवोपन्यासात्, द्रविडीय 'विराकनेडै' (விராகனெடை) मानेन उपनिष्कतुल्येन बहुत्र मानव्यवहारात्, अर्वाचीनद्राविडग्रन्थमात्रपरि-भाषितस्य 'पञ्चाग्निगणस्य' प्रयोगात्, द्रविडभूमिमात्रप्रचुरप्ररोहाणां आकुली-विषधारिप्रभृतिक्षुपाणां द्रविडायुर्वैदिकैरेव प्रमेहादिषु भूयिष्ठं प्रयुज्य-मानानां भेषजकल्पविशेषाणां यथावन्निबन्धनाच्चासौ ग्रन्थकृत् द्रविडः कश्चि-दायुर्वेदाचार्य इत्यत्र न सन्देहः॥

अथ निबन्धे स्वनामोल्लेखनं किन्निबन्धनम्?

न ह्यद्यत्वे, पुरेव भारते स्वनामाप्रकाशं केनापि ग्रन्थो विरच्यते। अत्र ऊह्येते कारणे इमे— भूयसोऽभिधेयस्य ग्रन्थान्तरेभ्यः सङ्कलितत्वं प्रथमम्। द्वितीयं प्रधानतरं तावत्— ग्रन्थस्य वैद्यसमवायकृतत्वम्। इदं विविच्यते-तराम्। श्री शरभेन्द्रविदुषा आयुर्वेदाभिवृद्धये संस्थापिते धन्वन्तरिमहालये विविधचिकित्साशालासिद्धौषधनिर्माणादिभिः सह पुराणवैद्यग्रन्थ-संशोधनसंकलनरचनात्मिका नानारूपा गवेषणा अनुष्ठापिताः खलु। तदा धन्वन्तरिमहालयमलंकृतवतां परीक्षकाणां बहूनां प्राणाचार्यविदुषां विविध-गवेषणाफलितेषु कृतिविशेषेषु प्रकृतराजमृगाङ्कश्च अन्यतमग्रन्थो भवितु-मर्हति॥

बहूनि प्रातिस्विकग्रन्थसंज्ञारहितानि 'नानाविधवैद्यक' शीर्षान्तर्ग-तानि परीक्षासिद्धनानाभैषज्यकल्पप्रयोगफलादिप्रतिपादकानि, गुल्म-नयन-बालस्त्रीरोगादिप्रकरणप्रपञ्चकानि रसायनवाजीकरणाद्यङ्ग-नामनिरूपकाणि किन्तु कर्तृनामविरहितानि परःसहस्राणि बहुभाषामयानि ग्रन्थरत्नानि,

यथास्वरूपमालेखितानि वनौषधिचित्राणि च अद्यापि सरस्वतीमहालये हन्त दर्शकानां हृदयसंरंभावहानि विलसन्ति। सर्वाण्येतानि श्रीशरभेन्द्रपरिपालितधन्वन्तरिमहाल[illegible]कार्यजातस्य, न केवलं बहुसङ्ख्याकानां अपि तु विभिन्ननानाप्रान्तीयानां प्राणाचार्याणां समवायेनैव शक्यसंपादत्वं प्रमाणयन्ति। महाराजसमाहृते तादृशगवेषकवैद्यसमाजे प्रकृतराजमृगाङ्कसंपादनाधिकृतस्तावत् कश्चन द्रविडदेशीयो वैद्यो देवभाषाकविश्चेति राजमृगाङ्कग्रन्थपरिशीलनमध्यवसाययति। विशिष्टसंस्थासमवायप्रकाशितग्रन्थेषु कर्तृ[illegible]भाव एव खलु स्वाभाविकः सर्वदा॥

ग्रन्थसंज्ञाविचारः॥

अत्रैवं केचन संशयीरन्— कर्तृनामवदेतद्ग्रन्थसंज्ञाऽपि संशयग्रस्तैव। अन्तर्ग्रन्थे तन्नामानुल्लेखनात्, अभिधानाभिधेययोः संबन्धाभावात्, तन्त्रान्तरेभ्यः सङ्कलितयोगसमुच्चयात्मकस्य अल्पनिबन्धस्य पृथगभिधानकरणे प्रयोजनाभावाच्च सरस्वतीग्रन्थसङ्ग्रहालयस्थे अपृथङ्नामके "नानाविधवैद्यके" अन्तर्भावनीयोऽसावपि निबन्ध इति। तान् प्रतिब्रूमः— निबन्द्धा ग्रन्थस्यादौ "वैद्यकग्रन्थो राजमृगाङ्कः" अन्ते च 'इति राजमृगाङ्कः समाप्तः" इति स्पष्टं विलिखितत्वाद्ग्रन्थनामानुल्लेखनरूपप्रश्न एव नोदेति। [illegible] इति ग्रन्थस्याभिधानकरणे महदिदं स्वारस्यं समस्ति। लोकव्यवहारार्थमायुर्वेदशास्त्रे औषधानां नामकरणशैली तावत् येन पदेन यद्योगारंभस्तेनैव तद्भेषजयोगो व्यपदिश्यते भूयस्तराम्। यथा अश्वगन्धावलेहः, दशमूलारिष्टः, तालीसचूर्णमित्यादि। न केवलं भेषजयोगानामेव किन्तु चरकादिसंहितासु तत्तदध्यायस्यादिमद्रव्यपदेनैव तत्तदध्यायसंज्ञाः प्रसिद्धाः खलु, यथा अपामार्ग[illegible]ध्यायारग्वधीयाध्यायादयः। इत्थं प्रथमं राजमृगाङ्कयोगोपदेशेन उपक्रान्तस्य ग्रन्थस्य राजमृगाङ्क इति अभिधानं परं स्वारस्यावहमेव!

एवं सति भोजराजकृतस्य वैद्यकग्रन्थस्य राजमार्तण्ड इति व्यपदेशे मृग्यो भवत्यभिसन्धिः। सूर्यपर्यायमार्तण्डशब्दान्तेन राज्ञा— अर्थात् राजश्रेष्ठेन भोजेन कृतत्वाद्राजमार्त्तण्डग्रन्थ इति क्लिष्टैव तत्र कल्पना। अत्र तावत्, शरभेन्द्रेण कारिते राजमृगाङ्के प्रथमोपदिष्ट योगनामानुसारं संज्ञिते न कोऽपि क्लेशः। चन्द्रपर्यायमृगाङ्कान्तेन राज्ञा अर्थात् राजश्रेष्ठेन शरभोजि-

राजेन कारितत्वं च ग्रन्थस्य ध्वनिप्राप्तं भवति स्वयं राजशब्दसङ्घटितत्वेन। ग्रन्थान्तरोद्धृतस्यापि राजमृगाङ्करसस्य स्वनिबन्धे प्रथमोक्तत्वात् 'शुद्धं टङ्कणकं सविंशतिसमं सर्वं शुभं मङ्गलम्'' इति तद्योगेनैव ग्रन्थादौ मङ्गलमपि निबद्धवान् वैद्यकविः। यदाशङ्कितं तन्त्रान्तरसङ्गृहीतत्वात् पृथङ्नामकरणं नावश्यकमिति तदयुक्तं वाग्भटाचार्यप्रभृतिभिः पूर्वैस्तथा कृतत्वात्। न हि किमपि नूतनं वस्तु अष्टाङ्गहृदये उपलभ्यते यन्न प्रतिपादितं चरकसुश्रुतकाश्यपादिग्रन्थेषु। तथाऽपि सर्वतः सङ्कलितवस्तुनोऽपि स्वतन्त्रस्य अष्टाङ्गहृदयमिति पृथक् संज्ञा कृतैव खलु श्रीवाग्भटाचार्येण।

ग्रन्थप्रयोजनम् ॥

ननु किं प्रयोजनमिदानीं नः, प्रसिद्धसुप्रापग्रन्थेभ्य एव कतिपयौषधयोगानां केवलं पुनः प्रतिरूपलेख[illegible] केन अमुना अल्पतरनिबन्धेन इति न [illegible]णमप्यत्नोपेक्षाबुद्धिः कर्त्तुं पार्यते, पुष्कलप्रयोजनसत्वात्। अवधीयतामेतत्।

सत्यं प्राचीनेषु बहुषु बृहद्वैद्यकग्रन्थेषु असङ्ख्येया औषधयोगा वर्णिताः सन्ति। तथाऽपि तत्र एकरोगाधिकारगतेषु नानायोगेषु प्रधानाः सिद्धफलाश्च क इति परिच्छेदः सुदुष्करः सामान्यतो नवाभ्यासिनां वैद्यानां गुरुसंप्रदायशिक्षणमन्तरेण। बहुपरीक्षिताः सिद्धफलाश्चेमे [illegible] इत्यस्मभ्यं बोधयत्ययं राजमृगाङ्कः। आतुरेषु नूतनौषधपरीक्षणप्रयासात् पुरातनविद्यमानौषधानां भूयः परीक्षासिद्धानां प्रयोगः श्रेयान् हि। नैतावन्मात्रम्। प्राचीनभेषजानां कल्पेषु भूयः परीक्षया नवाविष्कृतानां विशेषाणामुपदेशेन बहूपकुर्वन् उत्तरानुसन्धायिनां उत्तरोत्तरमुन्मेषावहश्चासौ भवति। त्रैलोक्यचिन्तामणिरस-वसन्तकुसुमाकररसादि योगानां वीर्यवत्तरत्वापादनाय कल्पे अनेन युक्त्या कृतानि परिवर्त्तनानि अत्र आदर्शात्मकान्यन्वीक्ष्यन्ताम्।

अपि च, आकरे[illegible]मुपादानेषु न हि समेषां द्रव्याणां सर्वदिक्सौलभ्यम्। केषाञ्चन क्वचित्प्राचुर्यमिति प्रत्यक्षं सन्धानशीलानां भिषजाम्। दक्षेण भिषजा स्वस्वप्रान्तसुप्रापैरेव द्रव्यैः साध्यमानां चिकित्सापद्धतिं किल लोके सर्वोत्तमां प्रशंसन्ति कुशलाः। न कदाऽपि तादृशः कश्चित् प्रेक्षावानगदङ्कारो भवितुमर्हति य एकान्ततः परदेश[illegible]ण. सन् मुहुस्तद-

लाभे मुह्यति चिकित्सायाम् । दक्षिणापथालङ्कार-महाराजकृपासंपादित एष राजमृगाङ्कग्रन्थो दक्षिणप्रान्तेषु प्रचुरसुलभवस्तूपादानानि औषधान्युपदिश‍न् 'यस्मिन् देशे हि यो जातस्तस्य तज्जौषध हितम्' इति महर्षिवचनतत्वमनु भावयत्यद्यापि नः । अतो मा मंस्थाः पूर्वपुस्तकोक्तयोगानां केवलप्रतिरूप लेखनात्मकोऽयं निबन्ध इति, अपि तु विजानीहि अस्मद्देशकालानुरोधेन प्रति संस्कारात्मक इति । वस्तुतः पूर्वैरनुक्ताः स्वोपज्ञाः सिद्धफलाः आकुलीचूर्ण प्रभृतयः बहवो नूतनयोगाश्चात्रोपनिबद्धा विद्यन्त एव । एतादृशा निबन्ध एव नवानुप्रविष्टविशिखानां वैद्यानां दुर्गमभेषजयोगारण्ये विचरत करावलंबा मार्गदर्शिनो भवन्ति, इति कृतं स्वयंवेद्ये प्रयोजनप्रकरणे विस्तरेण ॥

द्रविडभाषानुवादप्रयोजनम् ॥

गीर्वाणवाणीविरचितानां वैद्यकग्रन्थानां देशभाषायामर्थानुवादस्ता वत् सर्वसाधारणजनतया हृदये आयुर्वेदीयौषधानां अत्यन्तं सुलभसुकर महाफलवत्वादिसंबोधनेन आयुर्वेदोपादेयतायां अभिरुच्यादरातिशयं प्रचार येत् । नात्यभ्यस्तसंस्कृतभाषाणां देशभाषाशिक्षितायुर्वेदानां संस्कृतोक्तायुर्वेद विषयान् भूयो बुभुत्सूनां भिषजां ज्ञानामृतपिपासाशान्तये प्रभवेत् । द्रविड प्रान्तविश्रुतं सिद्धवैद्यशास्त्रं यद् वस्तुतत्वतः आयुर्वेदादपृथग्भूतमपि संस्कृतो क्तादायुर्वेदशास्त्राद्भिन्नमिति अद्यत्वे केषाञ्चन संस्कृतानभिज्ञानसमुत्थं कुटिलराजशासनप्रवर्तितं वा दुर्वादं च पराकुर्यादिति प्रधानं प्रयोजनत्रय मभिसन्धाय अमुष्य राजमृगाङ्कग्रन्थस्य द्रविडभाषायामर्थानुवादोऽस्माभि र्यथामति विरचितः ॥

प्रासङ्गिकः सिद्धवैद्यकविचारः ॥

ननु चिरात् सिद्धमायुर्वेदसिद्धवैद्यकयोर्भिन्नत्वम् । मद्रासराजकीयै रायुर्वेदस्य सिद्धस्य यूनान्याश्च पृथक्पृथग्विद्यालयमौषधालयञ्च उपत्रिंशद्वर्षे भ्यः प्रागेव प्रतिष्ठितमद्यापि परिपाल्यमानं किमु न पश्यसि? एवमायुर्वेद सिद्धवैद्यकयोर्भेदे राजशासननिर्णयसिद्धे सति कथं त्वं अनयोरभेदमिदानी मपि सिषाधयिषसि? इति चेद्ब्रूमहे— मद्रासराजकीयैरायुर्वेदसिद्धवैद्यकयो पार्थक्ये कल्पितेऽपि, वस्तुतत्वतस्तु आयुर्वेदादभिन्नमेवेदं सिद्धवैद्यकम् ॥

अयमायुर्वेदसिद्धवैद्यकयोर्भेदवादिनां मतसङ्ग्रहः—'तेरयर' 'भोगर' 'अगस्त्य'प्रमुखैरष्टादशभिः सिद्धपुरुषैर्दक्षिणापथे सह्यमलयगिर्यादिपुण्यस्थलकृतनिवासैर्लोकहिताय द्राविडभाषायामुपदिष्टं वैद्यशास्त्रं, सिद्धवैद्यमिति प्रथितं सिद्धैः प्रवर्तितत्वात्। यस्मिन् शास्त्रे औद्भिदानां प्रयोगैः साकं पारदादिधातुद्रव्याणां जारणमारणप्रयोगादिषु तथा रसवादेषु चाप्रतिहतमहावीर्याणां 'त्रिलवणसत्व' 'जयनीरा'दीनां सन्धानकौशलेन अनितरवैद्यकसंप्रदायसाधारणा अद्भुतफलावहा औषधप्रक्रियाविशेषाः भूयिष्ठं प्रोक्ताः। एतदेव वैद्यशास्त्रं द्रविडदेशेषु संप्रदायागतं, तदभ्यासिनश्च सांप्रतं सिद्धवैद्या नाम॥

आयुर्वेदस्तु आर्यावर्त्तगतमुनिभिः संस्कृतभाषायां प्रवर्तितः। यस्मिन्, चिकित्सार्थमौद्भिदानामेव भूयान् प्रयोगः, आसवारिष्टकल्पविशेषाश्चोपदिष्टाः पृथक्। एतदभ्यासिनश्चायुर्वेदवैद्या आर्यवैद्या वा नाम। अत इत्थं व्यवस्थेयं— सिद्धवैद्यकं स्वतन्त्रं आयुर्वेदात्—अर्थात् आर्यवैद्यशास्त्राद्भिन्नं च प्रवर्त्तकस्य, विषयस्य, देशस्य, भाषायाः, अभ्यासिनाञ्च भेदात् आलोपाथिकादिवैद्यशास्त्रवदिति॥

ननु भेदकहेतुपञ्चके विषयभेदः क उच्यताम्। उक्तमेवाङ्ग! त्रिलवणसत्व-जयनीरादीनां प्रयोगः सिद्धवैद्यमात्रगोचर इति। आदिपदं कस्यान्यस्य प्रयोगं सङ्गृह्णाति? 'मुट्टैतैलं', मयिनतैलं,' 'वान्मेलुकु' प्रभृतीनाम्। एतादृशा योगा आयुर्वेदे सन्ति। अभावेऽपि अहेतवः सर्वे इमे आयुर्वेदसिद्धवैद्यकयोर्भेदनिरूपणे। कथम्? न हि तावदेकप्रमाणप्रमेयसिद्धान्तं शास्त्रं उपदेष्टुः प्रवर्तकस्य देशस्य, कालस्य, भाषायाः, श्रोतुर्वा भेदात्, अथवोपदेशस्य अल्पानल्पभावाद्भिन्नमिति व्यपदेष्टुं शक्यते केनापि कदाऽपि। एतेषां भेदाच्छास्त्रभेदाभ्युपगमे सिद्धवैद्यकस्याप्यनेकत्वापत्तिः। तेरैयरुक्तादगस्त्योक्तं वैद्यकमन्यसंज्ञं स्यात्। द्राविडयोक्तं सिद्धवैद्यकमाङ्ग्लभाषाऽनूदितमन्यदेव वैद्यशास्त्रं स्यात्। तर्हि कस्य भेदाच्छास्त्रं भिन्नं स्यात्? प्रमाणप्रमेयादीनां पार्थक्यादेव शास्त्राणि पृथग्व्यपदिश्यन्ते यथा सङ्गीत-साहित्य-साङ्ख्य-न्याय-व्याकरणादीनि भिन्नभिन्नशास्त्राणि प्रमेयसिद्धान्तभेदात्। तथा च प्रमेयादिपार्थक्यमेव शास्त्रभेदनिरूपकं प्रमाणमिति सिद्धे, 'त्रिलवणसत्व-जयनीर-वान्मेलुकु' प्रभृतीनां अन्येषां चौषधयोगानामायुर्वेदग्रन्थे-

ष्वलाभेऽपि सिद्धवैद्यशास्त्रमिदं आयुर्वेदशास्त्रादणुतोऽप्यभिन्नमेव उभयोरेकान्ततः समानप्रमाणप्रमेयसिद्धान्तवत्वात् ।

अथैवं पुनरुच्यते— आयुर्वेदसिद्धवैद्यकयोरुभयोरपि जनानामार्त्तिपरिमोचनस्वास्थ्यपरिपालनरूपलक्ष्यतासामान्ये न कोऽपीह विप्रतिपद्यते। लोके यावन्ति चिकित्साशास्त्राणि विद्यन्ते सर्वाणि तानि समानलक्ष्याण्येवेति कृत्वा आलोपाथिक् होमियोपाथिकादीनि विदेशीयान्यपि चिकित्साशास्त्राणि, लक्ष्यसामान्याच्छास्त्रैक्यवादी त्वं कामं तव गृहान्तःकोणे आयुर्वेदेनैव व्यपदिशन्, सर्वं चिकित्सितमस्मदायुर्वेदशब्दव्याप्तमिति ध्यायंश्चानन्दतुन्दिलः स्याः। परन्त्वन्ये परीक्षका लौकिका वा आलोपाथिकहोमियोपाथिकादिचिकित्सितानि आयुर्वेदत्वेन नैव परिगृह्णीयुः, यतो लक्ष्यसामान्येऽपि निदानचिकित्सयोः शास्त्रीयसिद्धान्तसरण्यादीनां औषधादिकल्पप्रयोगाणां पथ्यानामपि विषये आयुर्वेद-आलोपाथिक-होमियोपाथिकानां मिथो भूयांसः प्रभेदाः सामक्षिकाः सन्ति। अनयैव तन्त्रयुक्त्या सिद्धवैद्यकायुर्वेदौ स्तो भिन्नावेवेति चेन्नैवम्। यद्यपि "हिताहितं सुखं दुःखमायुस्तस्य हिताहितम्। मानं च तच्च यत्रोक्तमायुर्वेदः स उच्यते" इत्यायुर्वेदशब्दस्य यौगिकीं व्युत्पत्तिं कृत्वा देशीयं विदेशीयं वा त्रैकालिकं कृत्स्नमेव चिकित्साशास्त्रं श्रेष्ठेन आयुर्वेदशब्देन व्यपदेष्टुं शक्यते, तथाऽप्यायुर्वेदस्य यौगिकार्थमात्रस्वीकारे अवैज्ञानिकविनश्वराणामनार्षसिद्धान्तानामप्यायुर्वेदे साङ्कर्यदोषवारणाय, आयुर्वेदस्य अपौरुषेयवेदोपाङ्गस्य चिकित्सातन्त्रविशेषे, पङ्कजादिवत् योगरूढत्वेन पूर्वाचार्यैः परिभाषितत्वात्, नैव वयं तेन पुण्यतमेनायुर्वेदशब्देन आलोपाथिकादिविदेशीयान्यनार्षवैद्यकतन्त्राण्याह्वयितुमुत्सहामहे। प्रतिपद्यामह एव युष्मन्मतं यदायुर्वेदादालोपाथिकहोमियोपाथिकादिचिकित्सातन्त्राणि भिन्नान्येव लक्ष्यसामान्येऽपि निदानचिकित्सासिद्धान्तानां प्रभिन्नप्रस्थानत्वात्। क्व आयुर्वेदस्य परमसूक्ष्माः, शाश्वताः, प्रकृतिविकृतिहेतूनां पञ्चमहाभूतत्रिदोषाणां तत्वसिद्धान्ताः, रसवीर्यविपाकप्रभावादयो विशेषाः? क्व वा आलोपाथिकवैद्यकस्य चञ्चलाः सरणयो भृशं स्थूले जीवाणुकारणवादे मुह्यन्त्यो मूलतत्वप्रदेशात् सांप्रतमपि सुदूरे स्थिताः? अस्त्वेतत्। आलोपाथिकवैद्यकमधिकृत्य नेह विचारः सन्दब्धः ॥

यत्त्वाशङ्कयते— हेतुलिङ्गौषधस्कन्धत्रयगतस्य शास्त्रीयसिद्धान्तस्य सिद्धवैद्यकायुर्वेदयोर्मिथो भेदाभावेऽपि सिद्धवैद्यैः सांप्रतं [illegible]नां महाफलानां बहूनां पारद[illegible]दिभेषजयोगानां तत्कल्पप्रकाराणां संस्कृतायुर्वेदग्रन्थेष्वनुपलब्धेः सिद्धवैद्यकमायु[illegible]द्विशिष्यत इति, तदसङ्गतं अन्यथा सिद्धत्वात्। न हि भेषजयोगानामूनातिरेकभावः कल्पविशेषो वा शास्त्रैक्य-भिन्नतासाधकः अपि तु प्रमाणप्रमेयपरीक्षासिद्धान्त एवेति साधितपूर्वः। अथवा कथं संस्कृतमविदुषस्ते निश्चयः सिद्धवैद्यैः प्रयुज्यमानाः केचन भेषजयोगाः कल्पविशेषाश्च संस्कृतायुर्वेदे नोपलभ्यन्त इति? अल्पमुद्रितः अनल्पामुद्रितः संस्कृतायुर्वेदयोगग्रन्थसागरः किमु तव हस्तामलकायते? वस्तुतस्तु अल्पप्रकाशितेऽपि संस्कृतायुर्वेदे विषपारदपाषाणादिघटिता महामहायोगा यावन्तः सन्ति तेषां सहस्रांशोऽपि रसौषधयोगो द्राविडसिद्धवैद्यकेषु नास्तीत्युभयभाषाविदां प्रत्यक्षमेतत्। अथ कस्यचिद्योगस्याभावेऽपि भेषजानां कल्पप्रयोगयुक्तौ सामान्यभूतस्य मूलसिद्धान्तस्य नियतत्वा[illegible], अभ्युपेतातिरिक्तभेषजयोगविषयः आयुर्वेदसिद्धवैद्यकयोर्भेदवादे अकिञ्चित्करः। अत एव हि औषध[illegible]भूयिष्ठं समानमपि यूनानिवैद्यकं आयुर्वेदाद्भिन्नमेव व्यवस्यन्ति, दूष्यस्य रक्तस्य चतुर्थदोषरूपेण यूनानीशास्त्रे अपसिद्धान्तितत्वात्। सिद्धवैद्यकायुर्वेदयोः हेतुलिङ्गौषधस्कन्धत्रये कुत्रापि शास्त्रगतोऽभ्यासगतो वा सिद्धान्तभेदः कोऽस्ति येनानयोरल्पं भेदं कल्पयितुं प्रभवसि? नास्ति लवमात्रमपि। अतः उभयमप्येकमेवेति सिद्धम्॥

इत्थमभेदे सिद्धे, सिद्धवैद्यकं स्वतन्त्रशास्त्रमिति वादोऽप्यशक्यकल्पन एव। अत्रेदमैतिहासिकं वस्तुतत्वमनुसन्धेयम्। पुरा दिव्यदृष्टिभिर्महर्षिभिर्भूतदयया साङ्गोपाङ्गमायुर्वेदशास्त्रं देववाण्यां प्रथममुपदिष्टम्। अथाग्रे 'स्तेयर' प्रभृतिभिः सिद्धपुरुषैः संस्कृतभाषाऽनभिज्ञानां सामान्यतो वृत्तिपराणां [illegible]प्रहाय आयुर्वेदस्य कायादिसर्वाङ्गस्य वृत्त्युपयोग्यौषधस्कन्धमात्रं द्रविडवाण्यामनूदितम्। द्रविडग्रनुवादेऽपि संस्कृतपदानि तथैव प्रयुक्तानि सर्वपरिभाषासु। सूत्रनिदानशारीरविमानादिगताः शास्त्रीयविचारभागास्तु संस्कृतेतरभाषायां तेषां दुरुपपादत्वात् अथवा पुरातनकाले समेषां प्रौढविदुषां सर्वप्रान्तेष्वपि संस्कृतस्य साधारणभाषायितत्वात् द्राविड्यां नानुवा-

दिताः सामस्त्येन । किमितः प्रमाणान्तरमत्रापेक्षितं यद् द्रविडानुवादकैरेवोक्तं स्वस्वग्रन्थेषु, सर्वमिदं संस्कृतग्रन्थेभ्यः समुच्चितमिति, यच्च द्रविडवैद्यकग्रन्थे देववाणीग्रन्थेष्विव अधिकतया शास्त्रीयतत्त्वविचारविषयोपदेशादर्शनम् ।

न हि किञ्चिच्छास्त्रं भाषान्तरप्रोक्तं शास्त्रान्तरं परिणमेत् । पूर्वैर्द्राविड भाषाचार्यैर्यथा संस्कृतभाषातः आयुर्वेदशास्त्रार्थाः लोकहिताय द्राविडः निबद्धास्तथैवास्मिन् भारतवर्षे नानाप्रान्तीयासु भाषासु तत्तत्प्रान्तीयैः पण्डितै स्तैरायुर्वेदशास्त्रविषया निबद्धा सन्त्येव । देशभाषाऽनुवादितस्यायुर्वेदशा स्त्रस्य चिकित्साशास्त्रान्तरत्वेन भानं भारते क्वापि प्रान्ते पण्डितानां पामराण वा नास्त्यद्य न स्यात् कदापि । इहाप्यस्मद्द्रविडदेशेषु उपचत्वारिंशद्वत्सरेभ्य प्राग्वैद्यशास्त्रस्य द्रविडवाण्युक्तस्य सिद्धवैद्यकमिति संज्ञानिर्देशो नैवासीत् अधुनाऽपि प्रत्यक्षप्रमाणमस्मिन् पुरा प्रकाशिताः सर्वेऽपि द्राविडीमय वैद्यकग्रन्था 'आयुल्वेद' शीर्षकेणैव विराजमानाः । परिभाषाशब्दाश्च चैकान्ततः संस्कृतभाषामया एव ॥

द्राविडेषु आयुर्वेदनाम्ना पूर्वं प्रसिद्धस्य वैद्यशास्त्रस्य सिद्धवैद्यकमिति नूतनसंज्ञापरिवर्तनकारणं तावत् ब्राह्मणाब्राह्मणजातिविघटनादिना भेदोपाये स्वाधिपत्यं स्थिरीकर्तुं बाह्यगौराङ्गैरनुष्ठितं तदानीन्तनं कुटिलराजानुशासनं वेति समीपकालिकराजकीयचरित्रविदां सुविदितमेतत् । तदास्वे सञ्जनितोऽ पृथक्सिद्धवैद्यकसंज्ञादोषः अद्याप्यनुवर्तमानः, स्मृतिमद्भिर्द्राविडसुधीभिरनुप संशोध्य विसर्जनीयः, द्रविडभाषान्तरितोऽप्ययमायुर्वेद इत्येव व्यवहार यथापूर्वम् ॥

बाढमिदानीं ज्ञातमायुर्वेदात् सिद्धवैद्यकमभिन्नमिति । तत्वदृष्ट्या एतयो भेदाभावेऽपि प्रथमं कुटिलराजशासनभेदोपायेन कल्पितस्य विभागस्य मद्रार राजकीयभारतवैद्यकविद्यालये आयुर्वेदसिद्धवैद्यकशास्त्रयोः पृथग्विद्यालया स्थापनेन उपविंशद्वायनकालाभ्यासाद् दृढीकृतत्वात् संप्रत्यनयोः पुनरेकीकरण प्रयासो व्यर्थोऽसाध्यश्चेति न मन्तव्यं, करणे श्रेयसः, अकरणे प्रत्यवायाच्च

तथा हि—*गणितपदार्थविद्यादिष्विव चिकित्सितेऽपि वस्तुविकल्पस्य शक्यसंभवात्, हीनधनेऽस्मद्भारते नानाभिधानकानां चिकित्सापद्धती

*Chemistry & Physics.

प्रत्येकशः परिपालनाभिवर्धनस्य दुस्साधत्वात्, नैष्फल्याच्च कृत्स्ने त्रिभुम्मिन् विद्यमानाभ्यो नानावैद्यविद्याभ्यः समुचितसारभूतस्य अद्वैतचिकित्सादर्शनस्य भारते संस्थापनाय अनुपदं सर्वात्मना सर्वैर्भिषगाचार्यैस्तीव्रतरं प्रयतितव्य-मिति हि अधुना भारतीयराजकीयानां केषाञ्चन भारतवासिनामालोपाथिक-भिषग्दार्शनिकानां च दृढीयान् सङ्कल्पः। अस्माकञ्चायुर्वैदिकानां समानः सङ्कल्पो दृढिष्ठो ज्वलति। परं मतभेदस्तु प्रतिष्ठापयिपितवैद्यकविशेषमधि-कृत्यैव। आयुर्वेदादुपयोगिनो भेषज-भागान् आलोपाथिकवैद्यकनयेन सं-योज्य तदेवैकं भारतवैद्यकं स्थापयितुमीहन्ते ते स्वार्थपराः आलोपाथिक-वैद्यकाः। इयं सरणिरायुर्वेदस्य नूनं क्रमवि[illegible]हेतुः। अतोऽ-स्माभिरायुर्वैदिकैः प्रेक्षावद्भिरायुर्वेदं विनाशात् संरिरक्षुभिरधुना आयुर्वेदा-पेक्षितान् कलाभागानभ्यासविस्तरांश्च बाह्यवैद्यकेभ्यः समादाय आयुर्वेद-सात्कृत्य च सर्वाङ्गायुर्वेदस्य यथापूर्वं विश्वव्यापकाद्वैतचिकित्सा[illegible] पुनः संपादनीया भवति। अस्मिन् महति कार्ये भारतीयत्वेन प्रथितानामायुर्वेद-सिद्ध-यूनानीचिकित्साशास्त्राणामेकीकरणमेव प्रथमं पदम्। आयुर्वेदमूलप्रकृत्या अपि यूनानिचिकित्सापद्धतेः स्तोकभिन्नसिद्धान्तत्वात् तस्या आयुर्वेदैकीकरणे वस्तुत कश्चन परीक्षाव्यवसायोऽपेक्ष्यते। सिद्धवैद्यकस्य तु वस्तुतत्वत आयुर्वेदान्मात्रयाऽप्यभिन्नात्मनः पूर्वाभ्यस्तेन आयुर्वेदाभिधानेन पुनराह्वानेनैव समस्ते दक्षिणभारते आयुर्वेद इत्येकरूप चिकित्साशास्त्रस्य स्थापने सुकरे सति, महाफलेऽस्मिन् कार्ये को वा चक्षुष्मानुदासीत क्षणमपि?

किञ्च सर्वशास्त्राणां देशभाषायां ग्रन्थरचनाप्रकाशार्थं सार्वत्रिके आन्दोलनेऽद्य प्रवहति सति अद्यत्वे औषधयोगमात्रगाननपरस्य सिद्धवैद्यस्य चिकित्सितेऽत्यावश्यकानां सूत्रशारीरनिदानादिविषयाणां स्वशास्त्रसिद्धान्तानुसारेण आपूरणं चिकीर्षितञ्चेत् तदा संस्कृतोक्तायुर्वेदादेव सर्वस्य स्वीकर्तव्यत्वात्, सर्वथा अपार्थमिदं सिद्धवैद्यकमित्यधुनाऽपि पृथङ्नामधारणम्॥

अथेयति प्रपञ्चितेऽपि कृतकनामभेदं सिद्धवैद्यकं स्वमूलेनायुर्वेदेन नाम्ना पुनर्लयीकर्तुं प्रतिनिविष्टचेतसा यदि नाङ्गीक्रियते तर्हि आयुर्वेदस्य निखिलभारतप्रान्तपूर्णव्यापकस्य नाल्पिष्ठाऽपि क्षतिः। अपि तु द्रविडभूमावप्येकदेशप्रसारस्य सिद्धवैद्यकस्यैव क्षतिर्बहुमुखी लौकिकी शास्त्रीया च।

भिन्नेऽप्यभिधाने आयुर्वेदसिद्धवैद्यकयोरभिन्नतातत्वन्त्वपह्नोतुमशक्यमेव। इत्यलं पठितृजनजामिताजनकेन सिद्धे प्रासङ्गिक विषयेऽतिविस्तरलेखनेन ॥

आयुर्वेदाभिवृद्धिः ॥

सर्वाङ्गायुर्वेदस्य यथापूर्वं विश्वव्यापकाद्वैतचिकित्साशास्त्रपदनी पुनरस्माभिः संपादनीयेत्यग्रे अभिहितत्वात् तादृशे आयुर्वेदाभिवृद्धिप्रकारे किञ्चिद्वक्तव्यं भवति। आयुर्वेदाभिवृद्धिमधिकृत्येदानीं सर्वस्मिन् भारते आयुर्वेदप्रेमाणो भूयो विचारपराः सन्ति। अत्राभिप्रायभेदा बहवः। तत्र आयुर्वेदमहाफलभैषज्यमुग्धा आलोपाथिकभिषजः केचन— प्रतीच्यनव्य-विज्ञानमुग्धा आयुर्वेदीयान् सर्वान् विषयान् परीक्ष्य, तदुत्तीर्णानामुपयोगिनां भागानां नव्यविज्ञानसिद्धान्तभूतेन आलोपाथिकचिकित्साशास्त्रेण सह संयोजनं समुद्दिशन्तस्तदर्थसंभाराणां संभरणे संरभन्ते। अनभीक्षावन्त आयुर्वैदिका अपि केचन इमामायुर्वेदाभिवृद्धि मन्यमानाः प्रमोदन्ते। सरणिरियं आयुर्वेदात् उपयोग्यौषधयोगादानपरा प्रथमं प्रतीच्यभैषज्यमेवोपबृह्मयेत्, नायुर्वेदं, अथ कालक्रमेण खनिरत्नमार्गणरीत्या, आयुर्वेदशास्त्रमन्तर्निधाय नूनं पिदधीत गर्त्ते अपुनर्नामश्रवणयोग्यम्। हन्त! आयुर्वेदिका अद्याप्यजागरूकाः स्वकर्त्तव्ये प्रमाद्यन्तीति वयं विषीदामः।

स्वशास्त्रसंरक्षणाभिवृद्धये सर्ववैद्यकेषु सतताभियोगिनः पाश्चात्यवैज्ञानिकान् प्रत्यहं केवलं पश्यन्तो वयमायुर्वैदिकाः स्वशास्त्रसंरक्षणाभिवृद्धये तथा यदि नेदानीमपि प्रयतामहे तर्हि उपहासास्पदाः, प्रणष्टविज्ञानोन्मेषश्रेयसः भारतीयपूर्ववैज्ञानिकानां कृतघ्नाश्च कुतो न गण्यामहे? यद्यायुर्वेदः पूर्ववत् सर्वाङ्गोज्ज्वलो न प्रकाशते, यदि वाऽयमितरवैद्यकापेक्षया अंशेनाप्यल्पतरप्रभावो भाति तर्ह्यस्मदायुर्वेदस्यादरोऽस्मद्भारतेऽपि क्षिप्रं प्रणश्येदेवेत्येतत् सर्वथा सत्यम्। सनातना आयुर्वेदस्य मूलतत्वसिद्धान्तास्तथा सर्वाङ्गीणाश्चिकित्सायुक्तयश्च सर्वोत्तमा भवन्त्यपि अधुनातननव्यप्रतीच्यविज्ञानाविष्कृतोपकरणैः सुसाधानां कतिपयक्रियाकौशलानामायुर्वेदे राज्यविप्लवादिभिर्विच्छिन्नसंप्रदायतया अधुना प्रचाराभावात् अद्यतननागरिकचमत्कृतजनतादृष्ट्यां आयुर्वेदो मनाग् हीनप्रभ एव दृश्यते। अतः प्रेक्षावद्भिरायुर्वेदविद्भिरायुर्वेदस्य न्यूनतास्वरूपहेतू विज्ञाय तयोरुन्मूलनं कर्त्तव्यम् ॥

अत्रैके उपदिशन्ति— प्रतीच्यनव्यविज्ञानाविष्कृतानि निदानाद्युपयोगियन्त्रादिसाधनानि तथा व्याधिप्रत्यनीकभैषज्यानि शल्यशालाक्यादितन्त्राणि च आलोपाथिकवैद्यकात्तथैव आयुर्वेदाभ्यासिभिः शिक्षणीयानि। तथा चेदायुर्वेदगता न्यूनता अपनेष्यति। आयुर्वेदोऽभिवृद्धो भविष्यतीति ॥

तत्तु न सम्यक्। अनेन आयुर्वेदालोपाथिकयोः कथञ्चित्सङ्करितः कोऽपि वृत्त्याभासश्चलेत्। नायुर्वेदशास्त्राभिवृद्धिः। आयुर्वैदिको भिन्नसिद्धान्ताद् बाह्यवैद्यकाद्भिन्नसिद्धान्तान् चिकित्साविषयान् यथा यथा प्रतिगृह्णाति तथा तथा आयुर्वेदः तत्तदंशे प्रक्षीयमाण इत्येव वक्तव्यम्, न पुष्यमाणः स्वमूलाप्राप्तत्वात्। सर्वाङ्गेषु स्वतन्त्रसिद्धान्तानुसारेणैव संपूरणमायुर्वेदस्य तात्त्विकीं स्वाभाविकीमुत्तरोत्तरां परिवृद्धिं तनुयात्। अतस्तत्सिद्धय एव प्रयतितव्यमायुर्वैदिकैः स्वगुणसंपदे प्रयतमानैः ॥

अत्रेदमवधेयम्— फ़िसिक्स् (Physics) केमिस्ट्री (Chemistry) इन्जिनीरिंग् (Engineering) प्रभृति पाश्चात्यनव्यविज्ञानफलितानां निदानचिकित्सोपयोगिनां यन्त्रादिसाधनानामायुर्वेदे सांप्रतमभाव एव किल महासत्वस्यापि तस्य प्रभामान्द्ये प्रधानहेतुरिति कृत्वा एतन्न्यूनतापरिहाराय तेषां फ़िसिक्स् (Physics) केमिस्ट्री (Chemistry) प्रभृतीनां आलोपाथिकवैद्यकस्य च मूलविज्ञानभूतानां आयुर्वेदे तथैव अनुप्रवेशः संपूर्णत उपकुर्यादिति न चिन्तितव्यं, आयुर्वेदस्य मूलदर्शनानुसारं तेषां नव्यकेमिस्ट्री (Chemistry) आदिशास्त्राणां अद्याप्यकृतसमन्वयत्वात्। आयुर्वेदशास्त्रं चिकित्साविषये स्वतन्त्रमपि पदार्थविद्यादिविषये मूलदर्शनपरतन्त्रमेव। आयुर्वेदस्य प्रधानपोषकाणि मूलदर्शनानि तावत् काणादसांख्ययोगदर्शनानि। एतत्प्ररूढवृद्धस्कन्धशाखात्मकस्य आयुर्वेदकल्पतरोरभिवर्धनार्थममृतपयसोऽप्यभिषेकः भेषजपुष्पेषु क्रियमाणो न शुभतरारोग्यफलानि प्रदद्यात्, अपि तु दर्शनमूलेषु क्रियमाण एव। अतो नव्यफिसिक्स् (Physics) केमिस्ट्री (Chemistry) प्रभृतिविज्ञानानि आयुर्वेदोपकारकाणि अवश्यमुपादेयानीति चेत् तेषां आयुर्वेदमूलदर्शनेषु परीक्षासमन्वयपुरस्सरमनुप्रवेशः प्रथमतरकर्तव्यो भवति। नायं दुर्घटः, यतः पौरस्त्यानां काणादसांख्ययोगादिदर्शनानामेव परमसूक्ष्मांशानां भोगार्हस्थूलांशोपबृंहणात्मकानि प्रतीच्याविष्कृतानि नव्यपदार्थविज्ञानादीनि। अपि तु सुघटितः संपद्येताशु यदि स-

दर्शनकुशलाः काणादसांख्यादिदार्शनिकसुधियः नव्यपदार्थविद्यादिविज्ञानानां स्वदर्शनेषु स्वीकारसमन्वयजारणार्थं पर्याप्तसाधनसंपन्नाः संभूय प्रयतन्ते। आयुर्वेदमूलदर्शनेषु फिसिक्स् (Physics) केमिस्ट्री (Chemistry) इन्जिनीरिङ् (Engineering) आदिनव्यविज्ञानानां समन्वये जारणे च सम्यक् संपन्न एव आयुर्वेदस्य नव्यविज्ञानाविष्कृतानां निदानचिकित्सोपयोगिनां यन्त्रतन्त्रादिसाधनानामभावनिबन्धना अद्यतनी न्यूनता तत्वतोऽपनीता स्यात्। नवीनविज्ञानमूलोपनिबद्धेभ्यः आलोपाथिकादिवैद्यकेभ्यः आयुष्यांशानां स्वसमयेन परीक्ष्यायुर्वेदसात्करणे शक्तिरुदियात्। अन्यथा, आयुर्वेदमूलदर्शनैरकृतपरीक्षणसमन्वयजारणं पाश्चात्यनवीनविज्ञानानां आयुर्वेदे तथैवानुप्रवेशेन अन्वहमभिवर्धिष्णूनां नव्यविज्ञानानां आयुर्वेदस्य नित्यदासत्वापत्तिरेव। अथ स्वमूलदर्शनेभ्योऽपोषणात् क्रमेणोपक्षय एव जग्धमूलस्य पादपस्येव। अतः प्रेक्षावद्भिरायुर्वैदिकैरायुर्वेदस्य सर्वाङ्गेषु तात्विकीं स्वाभाविकीमुत्तरोत्तराभिवृद्धिमन्विच्छद्भिरायुर्वेदस्य पोषकमूलदर्शनानामभिवर्धनेऽपि युगपत् प्रवृत्तिरवश्यं विधेया भवति॥

अत्र केचिद् दीर्घदर्शिनश्चिन्तयन्ति— पुरा तावदायुर्वेदादयः सर्वा विद्याः वीताखिलविषयेच्छानामाप्तानां भूतदयातपस्विनां तपःफलिताः प्रादुर्बभूवुः। तासां विद्यानां संरक्षणप्रचारान् तादृशविद्याफलसुखानां जनतोपभोगसौकर्याणि च प्रजाहितैकपुण्यव्रता राजानश्चक्रिरेतराम्। अधुना कलेः प्रभावादस्मद्भारते तादृशां विद्यातपस्विनामाप्तानामभावात्, राज्ञां च पाश्चात्यसभ्यताविषमूर्छितहृदयानां आर्षविद्यासंरक्षणाभिवर्धनकर्मसु वैमुख्यात् आयुर्वेदादीनां प्राचीनविद्यानामुत्तरोत्तराभिवृद्धिप्रत्याशा सर्वथा मोघैवेति।

सत्यमेवैतत् तिरोहिता आप्ताः, राजानः सांप्रतं प्रतिकूलाः। तथाऽप्यायुर्वैदिकैर्जोषं नासितव्यम्। "विद्या वितर्को विज्ञानं स्मृतिस्तत्परता क्रिया। यस्यैते षड्गुणास्तस्य न साध्यमतिवर्तते॥ उत्थातव्यं जागृतव्यं योक्तव्यं भूतिकर्मसु। भविष्यतीत्येव मनः कृत्वा सततमव्यथैः॥ बली पुरुषकारो हि दैवमप्यतिवर्तते॥" इत्याद्याप्तवाक्येषु दृढप्रत्ययैरायुर्वैदिकैरन्यैर्दा निकैश्च संभूय "स्वस्थातुरपरित्राणे नान्यापेक्षं स्वतः क्षमम्। आयुर्वेदं नवीकर्तुं सर्वशक्त्या यतामहे" इति प्रतिज्ञातहृदयैस्तपस्तीव्रतरन्तप्तव्यमेव।

तथा तपस्तप्यते चेन्निश्चयेन वेदात्मको भगवान् पुनः सुप्रसन्नो वरदो भवेत्। अस्मदीया राजानश्चानुकूला भवेयुरेव। आयुर्वेदस्य सर्वाङ्गसमृद्धये आलोपाथिकादिबाह्यवैद्यकेभ्यः अपेक्षितांशानां प्रतिग्रहणात् प्राक् साधारणानां सर्वमूलदर्शनानां यथाकथञ्चित् समन्वयेन एकीकरणे अवधानमत्यावश्यकमित्यत्र न संशयावसरः।

परन्तु इदं मुख्यं वस्तुतत्वं स्मर्तव्यं नाम— शल्यचिकित्सादिषु अधुना साधनाभावात् कर्मकौशलवैरल्येऽपि आयुर्वेदस्य वस्तुतः अपेक्षितांशाः कियन्तः, आपूरणं च कथमिति इदानीं निर्धारणमतीव दुश्शकं; यत आयुर्वेदग्रन्थानां कार्त्स्न्येन सौलभ्यं क्वापि अद्यावधि न सञ्जातम्। प्राचीनायुर्वेदग्रन्थेषु अप्रकाशिताः, तञ्जावूर् सरस्वतीमहाग्रन्थसङ्ग्रहालयादिषु बहुषु प्रदेशेषु असङ्ख्येया रक्षिताः सन्ति। एतेषां विद्यमानग्रन्थानां संपादननिरवशेषदर्शनाभ्यां परं हि आयुर्वेदे अपेक्षितांशानां कियत्ताज्ञानं, आपूरणानां च कथंताज्ञानं संभवार्हम्॥

अतः, आयुर्वेदाभिवृद्धये कर्तव्येषु कर्मसु अप्रकाशितस्य आयुर्वेदसाहित्यस्य सङ्कलनप्रकाशनमेव सर्वप्राथम्यं भजते। एकस्मिन् तञ्जावूर् सरस्वतीमहालये विद्यमानानां ग्रन्थरत्नानां साकल्येन प्रकाशः आयुर्वेदसाहित्यस्य दुर्भिक्षयोगं भूयो दूरीकुर्यात्। इतो गुल्मचिकित्साग्रन्थस्य प्रकाशात् परं शस्त्रैकसाध्यत्वेन निश्चिता गुल्मादिरोगाः एतद्ग्रन्थोपदिष्टरीत्या अन्तरौषधप्रयोगेनैव अधुना सुखं निवृत्ता अभूवन्। प्राचीनानामेतादृशाद्भुतभेषजप्रभावज्ञानेन शल्यकर्माभ्यासकौशलं क्रमेण किञ्चित् क्षीणमिति नातिशयोक्तिरियम्। सति सरले प्रतीकारे अनेककालनिरन्तराभ्यासायाससाध्यां, शल्यसरणिं कः सुधीः समाद्रियेत? तथा च लौकिकानामाभाणकः— "अर्के चेन्मधु विन्देत किमर्थं पर्वतं व्रजेत्। इष्टस्यार्थस्य संसिद्धौ को विद्वान् यत्नमाचरेत्" इति॥

सरस्वतीग्रन्थालये चिराद् रक्षितानामायुर्वेदग्रन्थानां प्रकाशे दिष्ट्या सांप्रतं समुत्साहिनः ग्रन्थालयनिर्वाहकाः पण्डितवराश्च आयुर्वेदलोकस्य अत्यर्थमभिनन्दनीयाः। इतः प्रकाशितग्रन्थावलोकनेन प्रहृष्टहृदया आयुर्वैदिकाः सर्वे भूयो ग्रन्थदर्शने विलंबं कष्टेनैव सहन्ते। ग्रन्थानामाशुतरप्रकाशाय सरस्वतीमहालयनिर्वाहकान् पण्डितवरांश्च सानुनयमर्थयन्ते। आशासते च— तञ्जापुरे तदा श्रीशरभेन्द्रप्रारब्धसरस्वतीमहालयसमुल्लसितो

धन्वन्तरीमहालयः अद्यतनास्मज्जनाधिपैः पुनरुज्जीवितो दक्षिणभारते आयुर्वेदगवेषणाकेन्द्रस्थानीकृतः सन् उत्तरोत्तरं शोभासमुज्ज्वलो निखिलरोगनिवारणक्षमः शाश्वतत्वज्ञानामृतपिपासाशामकश्च भूयो विराजतामिति ॥

क्षमाप्रार्थना कृतज्ञतानिवेदनं च ॥

प्रियपाठकमहाभागाः !

राजमृगाङ्कस्य अल्पाकारस्य योगमालग्रन्थस्य उपोद्घातप्रकरणे प्रसंगानुप्रसक्तेन इयता दीर्घलेखेन युष्माकं क्षमाबन्धं श्लथयितवन्तं मां कृपया क्षमध्वमिति सानुनयं प्रार्थये प्रथमम् ॥

तञ्जावूर् सरस्वतीमहालये राजमृगाङ्कस्य एकैव हस्तलिखिता मातृका आसीत्। सा चाज्ञलेखकाबद्धभूयिष्ठा। मातृकान्तरं कापि नोपलब्धम्। मुद्रणकार्ये यावच्छक्यमस्य पाठानामवधानेन संशोधने कृतेऽपि मदज्ञानोत्पन्ना मूलपाठगता अक्षरशोधनदोषाः तथा द्रविडभाषानुवादगताः विषयदोषाः अक्षरशोधनदोषाश्च सर्वे सुधीभिर्दयया संशोधनीया इति भूयः प्रार्थये ॥

अस्य ग्रन्थस्य संशोधनसंपादनद्रविडभाषान्तरीकरणद्वारा आयुर्वेदस्याल्पकैङ्कर्यमाचरितुमवकाशं मह्यं दत्तवते राजकीयहस्तलिखितपुस्तकालयाधिपाय श्री. टी. चन्द्रशेखरार्यमहाशयाय, तञ्जावूर् सरस्वतीमहालयस्य माननीयसचिवाय श्री. गोपालार्यमहाशयाय च भूयसो धन्यवादान् समर्पयामि ॥

अस्मन्मित्रेण आयुर्वेदशिरोमणिना श्री. एस्. वी. राधाकृष्णशास्त्रिणा ग्रन्थस्य संपादने नानाकर्मसु मुहुर्भूयः साहाय्यमनुष्ठितम्। श्रीरङ्गस्थश्रीविलासमुद्रायन्त्रालयस्वामिना प. श्री. सुन्दरराजाचार्येण मुद्रणे प्रमाणपत्रशोधनश्रमो मे नितरां लघूकृतः। तञ्जावूरवास्तव्येन श्री. जि. श्रीनिवास अय्यङ्गार्यै भिषग्वरेण द्रविडभाषायां द्रव्याणां नामनिश्चये स्वमतदर्शनेन अत्युपकृतम्। एतेभ्यो मह्यं मैत्र्या उपकृतवद्भ्यो हार्दीं कृतज्ञतां सादरं निवेदयामि ॥

त्रिशिरःपुरी
कलौ ५०५२, विकृतिवत्सरे
आश्वयुजशुक्लविजयदशमी
(ता. २०-१०-१९५०)

इति
भिषजामनुग्राह्यः
वा. वा. नटराजशास्त्री.

॥ शिवार्पणमस्तु ॥

உ

ஸ்ரீ தந்வந்தரயே நம:

முகவுரை

பாரத தேசத்தில் சோழமண்டலத்தில் தஞ்சாவூரில் அபர போஜராஜன் போல் விளங்கின பண்டித அரசன் ஸ்ரீ சரபேந்திர மஹாராஜனால் பிரதிஷ்டை செய்யப்பட்ட பிரஸித்திபெற்ற ஸரஸ்வதி மஹாலில் 'ராஜமிருகாங்கம்' என்ற வைத்திய நூல் காப்பாற்றப் பட்டுள்ளது. இது ஸம்ஸ்கிருத பாஷையில் எழுதப்பட்டுள்ளது. கையெழுத்துப் புஸ்தகங்களின் எண்வரிசையில் இதன் எண் 5,400/11,110. இதுவரையில் அச்சிடப்படாத இந்நூலை அச்சிட்டுப் பிரகாசம் செய்யும்படிக்கு சென்னை அரசாங்கக் கையெழுத்துப் புஸ்தக ஸங்க்ரஹாலயத்தின் தலைவர் ஸ்ரீ. T. சந்திரசேகர அய்யர், M. A., L. T., அவர்கள் என்னைக் கேட்டுக்கொண்டார். 'பிறகு தஞ்சை ஸரஸ்வதிமகாலின் கௌரவக் கார்யதர்சி ஸ்ரீ S கோபாலய்யர், B. A , B. L. அவர்கள் இதன் மூலபுஸ்தகத்திலிருந்து நகல் செய்து ராஜமிருகாங்கத்தை எனக்கு அனுப்புங்கால், தமிழ்நாட்டில் ஸம்ஸ்கிருத பாஷை பயிலாத பொது ஜனங்களுக்கும ஆயுர்வேத சாஸ்திரத்தில் விசேஷ ஆதரவை வளர்ப்பதற்காக, இந்நூலை ஸம்ஸ்கிருத மூல பாடத்துடன் தமிழ் உரையுடன் சேர்த்து வெளியிடவேண்டுமென்று விரும்பி என்னைக் கேட்டுக் கொண்டதின் மேல் என்னறிவிற்கேற்றவாறு என்னால் செய்யப்பட்ட தமிழ் உரையுடன் இந்நூல் ராஜமிருகாங்கம் வெளியிடப்பட்டுள்ளது. வைத்தியர்கட்கும் மற்ற எல்லோருக்கும் இந்தப் புஸ்தகம் உபகாரமாயிருக்குமென்று நம்புகிறேன்

இந்தப் புஸ்தகம் பூராவும் மருந்து முறைகளை மட்டுமே கூறுகிறது. புஸ்தகத்தில் கூறப்பட்டுள்ள மருந்து

முறைகளைப் பற்றி என்ன என்ன விஷயங்கள் விசேஷ மாய்ச் சொல்லவேண்டுமோ அவைகளை எல்லாம் பார்ப்ப தின் ஸௌகர்யத்தைக கருதி அந்த அந்த மருந்து முறை கள் கூறப்பட்டுள்ளவிடத்திலேயே அடியுரையில் ஸம்ஸ் கிருதத்திலும் தமிழிலும் நான் எழுதிவிட்டபடியால் இங்கு முகவுரைக் கட்டததில் நூலின் உள் விஷயங்களைப் பற்றி விவரிக்கவேண்டிய அம்சங்கள் விசேஷமாய் ஒன்றும் பாக் கியில்லை. ஆயினும் ஒரு புதிய நூலை வெளியிடும்பொழுது அதன் உள்புறம்பான சில விஷயங்களைக் குறித்துத் தனி யாக முன்னுரை ஒன்று எழுதுவதென்பது இக்காலத்தில் பெரியோரின் வழக்கமாய் வந்துள்ளதால் இங்கும் ஒரு சிறிய முகவுரையில் மனதில் உள்ளதைத் தெரிவிக் கிறேன.

ஸங்கீதம் முதலிய வெகுவிதப் பிராசீன சாஸ்திரங் களில் விசேஷ ஆராய்சி செய்துள்ள மஹாமேதை கொண்ட, ஸரஸ்வதீ மஹால் ஆராய்ச்சி பண்டிதாசிரியர், ஸ்ரீ K. வாஸுதேவசாஸ்திரீ B. A, அவர்களுடைய குல்ம ரோக சிகித்ஸா கிரந்தத்தின் முகவுரையானது ஆயுர் வேதத்தின் சரித்திர வரலாறு முதலிய ஸர்வ விஷயங்களை யும் ஒரேயிடததில் தெரிய விரும்புவோருக்கு உயர்தர விருந்தளிக்கவல்லதாய் விளங்குகின்றது. ஆதலால் நான் இந்நூலுக்குப் புறம்பான இரண்டு மூன்று முக்கிய விஷ யங்களில் மிகக் கொஞ்சமாகவே விசாரிக்கப்போகிறேன். இந்த எனது சிறிய கட்டுரையும் வித்வான்களுடைய அறி வாற்றலுக்கு அணுவளவிலாவது அருகதை யுள்ளதாக ஆகுமாகில் நான் தன்யனாவேன்.

கிரந்த கர்த்தாவைப் பற்றிய விசாரம்.

இந்த ராஜ மிருகாங்கப் புஸ்தகத்தை எழுதியவர் யார் என்று நிச்சயம் செய்ய முடியவில்லை. நூலின் ஆதி யில் மத்தியில் அந்தத்திலோ எங்கும் இயற்றியவரின் பெயரில்லை. தஞ்சாவூர் ஸரஸ்வதீமஹாலிலிருக்கும் கையெ ழுத்துப் புஸ்தகப் பிரதிகளுடைய பெயர் முதலிய விவரக்

குறிப்புப் புஸ்தகம் ஸ்ரீ P. P. S. சாஸ்திரி அவர்களால் வெளியிடப் பட்டுள்ளது. அச்சிட்ட அப்புஸ்தகத்தில் இந்த ராஜமிருகாங்கத்தைப் பற்றிய விவரம் இருக்கிறபடி இங்கு கீழே திரும்பக கொடுக்கப்பட்டுள்ளது. ஸரஸ்வதி மகாலில் காப்பாற்றப்பட்டுள்ள இந்த நூலின் மாத்ருகை யின் உருவம் முதலிய வரலாற்றையும், இயற்றியவரின் பெயரைப் பற்றி ஸ்ரீ P. P. S. சாஸ்திரிகளுடைய அபிப் பிராயத்தையுமிது ஒருவாறு வெளியிடுகின்றது.

Vol XVI. Page 7419.

राजमृगाङ्कः ।

11110 RAJAMRGANKAH.

Burnell's Catalogue No. 5400. Page 69.
Left column Substance: Paper.
Size: $9\frac{3}{4} \times 5\frac{1}{2}$ inches. Sheets 48.
Lines: 10 to a page. Script: Nagari.
No. of Granthas 88. Author— Bhojaraja
Complete. Not Printed

Beginning:

श्रीगणेशाय नमः ॥

एकद्वित्रिचतुष्क पञ्चषड्भिः नप्तं च मष्टौ नवम् ?
वज्रादिक्रमवृद्धिहेमभसित षड्भिश्च भस्मं रसम् ।
तारं कान्तकशुल्पनागलोह गरुडोद्गारश्च वैक्रान्तकं ?
एकैकक्रमवृद्धिमभ्रकरजः सप्तं तथा माक्षिकम् ॥

End:

खर्जूरञ्च मधूकं च तुगाक्षीरी पलाशकम् ।
कर्णयित्वा ततः कर्षं मधुगोघृतसंयतम ॥

भक्षयेत् प्रातरुत्थाय क्षीरसेवी भवेत्ततः ।
एतत् क्षयश्वासकासगुल्मघ्नं ब्रह्मणं परम् ॥
मूत्राघातप्रमेहघ्नं शर्कराश्मरिभेदनम् ।
ज्वरघ्नं स्वरभेदघ्नं रक्तपित्तहरं परम् ॥

Colophon :

इति राजमृगाङ्क समाप्तः ।

Subject. Rajamrgankah

Remarks :– The Ms. is in good condition This deals with तैल, लेह्य, चूर्ण etc A work under name Rajamartanda, on medicine reputed to be Bhoja's is published at Bombay in Ayurvediya Granthamala series. There is another by the same name Rajamarthanda a work on Yogasastra by Bhoja (Vide Preface to Vol XI) This work appears to be the sameas that published at Bombay whose name should also be as that of this work.

காட்லாக்கில் ஸ்ரீ P. P S சாஸ்திரிகளவர்கள் ராஜமார்த்தண்டமும ராஜம்ருகாங்கமும் ஒன்ருயிருக்கவேண்டுமென்று கருதி, ராஜம்ருகாங்கத்திற்கு போஜராஜன் கர்த்தாவென்று தீர்மானித்திருக்கிருர். இது முற்றிலும் தவறு. இதில் கவனிக்கவேண்டிய விஷயங்கள் .—

ஆயுர்வேத மார்த்தண்ட - ஸ்ரீ யாதவாசார்யரால் ஆயுர்வேதக் கிரந்தமாலையில் வெளியிடப்பட்ட ராஜமார்த்தண்டம் என்ற கிரந்தத்தில் கூறியிருக்கும் விஷயங்கள் வேறு, மருந்து முறைகள் வேறு, அமைப்பு வேறு, சைலியும் வேறு. அதன் ஆரம்ப சுலோகத்திலும் முடிவு சுலோகத்திலும் இயற்றியவர் போஜராஜன் என்று பெயரும் ஸந்தேகமில்லாமல் தெளிவாய் எழுதப்பட்டிருக்கிறது.

இந்த ராஜமிருகாங்க நூலின் விஷயங்கள் வேறு, மருந்து முறைகள் வேறு, அமைப்பு வேறு, சைலியும் வேறு, நூலில் எங்கும் இயற்றியவரின் பெயரில்லை. ராஜமிருகாங்கத்தில் ரஸ ஔஷதங்கள் சூர்ணயோகங்கள் தவிர வேறு மருந்து செய்பாகம் ஒன்றுமே கிடையாது. வேற்றுமை விஷயங்கள் இப்படியிருக்குங்கால் 'இது தைலம் லேகியம் சூர்ணம் முதலிய மருந்து முறைகளைக் கூறுகின்றது' என்று நூலின் சுருக்கத்தைக் கூறியிருப்பவர்கள் எவ்வளவு கவனத்துடன் ராஜமிருகாங்கத்தைப் பார்த்திருப்பார்கள்? அச்சாகியிருக்கும் ராஜமார்த்தண்டத்தையோ எழுதப்பட்டிருக்கும் ராஜமிருகாங்கத்தையோ புஸ்தகங்களைப் பிரிக்காமலேயே அவைகளைப் பற்றி அபிப்பிராயம் எழுதியிருப்பார்கள் என்றே சொல்லவேண்டியிருக்கிறது.

கிரந்தகர்த்தா யாராய் இருக்கலாம?

நூலிற் கூறப்பட்டுள்ள விஷயங்கள், சைலீ, ரக்ஷிக்கப்பட்ட இடம் இவைகள் எல்லாவற்றையும் உற்றுக கவனித்தால், இந்த ராஜமிருகாங்கத்தை இயற்றியவர் ஸ்ரீ சரபோஜி மஹாராஜனால் ஆதரிக்கப்பட்டு வந்த தமிழ் தேசத்தைச் சார்ந்த ஓர் ஆயுர்வேத வித்வானாக இருக்க வேண்டுமென்று எனது தீர்மானம.

இத்தீர்மானத்தைக் கொடுக்கும் காரணங்களில் முதலில் கிரந்தத்தில் உள்ள விஷயங்களைச் சிறிது கவனிப்போம். இந்நூலில் ரஸயோகங்கள் 8 சொல்லப்பட்டிருக்கின்றன. இவை எல்லாம் பழைய ரஸக் கிரந்தங்களில் உள்ளவையே. புதிது ஒன்றுமில்லை. சூர்ணயோகங்கள் 129 இருக்கின்றன. இவைகளில் முக்கால் பங்குககு மூலாதாரப் புஸ்தகங்கள் தெளிவு. ஆயினும் சில சூர்ணயோகங்களுக்கு மூலப்பிரமாணம் புஸ்தகங்களில் இல்லை இந்தப் புதிய யோகங்களில் இருக்கும் திரவியங்கள் எல்லாம தமிழ் நாட்டில் எளிதில் நிரம்பக் கிடைககக்கூடியவை. தமிழ் தேசத்தில் வைத்தியர்களால தாராளமாய் உபயோகிக்கப் படக்கூடியவை. ரஸௌஷதங்களில் பிறரால் கூறப்படாத

R—ii.

தான மருந்து ஒன்றும் இவரால் புதிதாய்க் கூறப்படாவிடினும் சில மருந்து செய்முறைகளில் இதுவரை யாராலும் செய்யப் பட்டிருப்பதாகத் தெரியாத சில புதிய கல்ப முறைகள் மருந்து களுடைய வீர்ய வளர்ச்சிக்காக இவர் புதிதாயக் கண்டுபிடித்துக் கையாண்டிருப்பதை வியாக்கியான வழியாகத் தெளிவாய்க் காட்டியிருக்கிறார் என்பது மிகவும் முக்கியமாய்க் கவனிக்க வேண்டிய விஷயமாகும். சைலியைக் கவனிக்கும் பொழுது தமிழ் மொழியிலிருக்கும் 'வைத்தியம்' 'மூலம்,' 'அசுவ கந்தி' முதலிய திரவியப் பெயர்களை அப்படியே ஸமஸ்கிரு தத்தில் பேசியுள்ளார். தமிழ்நாட்டில் வழங்கும் வராக னெடைக் கணக்கை அளவுகளில் அநேக இடங்களில் உப யோகித்துள்ளார். தமிழ் மொழியிலுள்ள ஆயுர்வேத நூல் களில் மட்டும் பரிபாஷையாய் வழங்கும் பஞ்சாக்னி* என் றதையும் திரிகடு, திரிபலை போல் பரிபாஷையில் சேர்த்து யோகங்களை எழுதியுள்ளார். தமிழ்நாடுகளில் மட்டும் கிடைக்கக்கூடிய ஆவாரை முதலிய ஔஷதிகளைச் சேர்த்து அநேக மருந்து முறைகளைத் தொகுத்துள்ளார். தமிழ் நாட்டுப் பிராசீன ஆயுர்வேத வித்வான்களால் மட்டுமே கையாண்டு வரும் மருந்து செய்முறைகளை விசேஷமாய் ஆசரயிக்கிறார். இவைகள் எல்லாமே சேர்ந்து இந்நூலா சிரியர் ஓர் தமிழ்நாட்டைச் சேர்ந்த ஆயுர்வேத வித்வான் என்றே தீர்மானிக்கின்றன, சந்தேகமில்லை.

நூலில், இயற்றியவரின் நாமம் ஏன் கூறப்படவில்லை?

மிகப் பழமையான காலத்தில் நமது பாரத தேசத்தில் ஆக்கியோரின் பெயரை நூலில் எழுதாமல் நூல்கள் செய் யப்படுவது விசேஷமாய்ப் பழக்கத்திலிருந்தது. இந்நாளில் அவ்விதம் கிடையாது. இந்நாளில் நூல் இயற்றுவோர்

*ஸரஸ்வதி மஹால் வெளியீடு சரபேந்திர வைத்தியமுறை குன்மரோக சிகித்ஸை 326-ம் பக்கத்தில் கீழ்க்கண்ட விவரமுள்ளது;— "பஞ்சாக்னி" என்பது 1 மருளங்கிழங்கு, 2. புளிக்கரணைக் கிழங்கு, 3. கொடிவேலி வேர், 4 கருணைக்கிழங்கு, 5 பிரண்டை என்ற ஐந்துக்கும் சேர்க்கைப் பெயராக வழங்கப்பட்டு பஞ்சாக்னி சூர்ணம் என்ற முறையில் ஸரஸ்வதிமஹால் சுவடி நெ 90. ஏடு 262-ல் கூறப் பட்டிருக்கிறது.

தன் பெயரைக் குறிப்பிடாமலிருப்பதில்லை இந்நூலில் இயற்றியவரின் நாமம் காணாததற்குக் காரணங்கள் என்ன? இரண்டு காரணங்கள் ஊகிக்கக் கூடியவையாகத் தோன்றுகின்றன. விஷயங்கள் எல்லாம் அநேகமாய் பிற நூல்களிலிருந்து எடுத்துத் தொகுத்திருப்பது முதலாவது. மற்றது— நூல் அநேகம் வைத்தியர்களுடைய சேர்க்கையினால் செய்யப்பட்டது. இதுவே முக்கிய காரணமாகத் தோற்றுகிறது. எவ்விதமெனில், அரசர் **ஸ்ரீ சரபேந்திரரால்** ஆயுர்வேத சாஸ்திரத்தின் வளர்ச்சிக்காக ஸ்தாபிக்கப் பட்டிருந்த **தந்வந்தரிமஹாலில்** பற்பலவித சிகித்ஸா சாலைகள், ஔஷத நிர்மாண சாலைகள், பழைய புதிய வைத்திய நூல்களைப் பரிசீலனம் செய்தல், எழுதுதல், சேகரித்தல் முதலிய எவ்வளவோ வித ஆராய்ச்சிகள் செய்யப்பட்டுக் கொண்டிருந்தனவல்லவா! அவ்வாராய்ச்சிக் கழகத்தை அலங்கரித்த அநேகப் பிராஞசாயர்களால் சேர்ந்து செய்யப்பட்ட அனந்தமான நூல்களில் இந்த ராஜம்ருகாங்கப் புஸ்தகமும் ஒன்றாக இருக்கவேண்டும்

ஸரஸ்வதிமஹாலில் தனி சொந்தப் பெயரிடப்படாமல் 'நாநாவித வைத்யகம்' என்ற தலைமையின் கீழ் தொகுக்கப்பட்டுள்ள அநேகம் புஸ்தகங்கள், மருந்து செய்முறைகள் பிரயோக விதங்கள், பிரயோகங்களினால் ஏற்பட்ட பயனைக் குறிக்கும் பட்டிகைகள் இவைகளை யெல்லாம் திரட்டிக் காட்டும் புஸ்தகங்கள், குல்மரோகம், நயனரோகம், ஸ்திரீ ரோகம, பாலரோகம், ரஸாயனம், வாஜீகரணம் இவ்வாறு ரோகப் பிரகரணங்களையோ, அங்கங்களையோ தலைப்பெயராகக் கொண்ட புஸ்தகங்கள், பல பல தனிப் பெயரில்லாதவை, ஔஷதிகளுடைய உருவங்களை உள்ளபடி உணர்த்தும் வரைந்த சித்திரப்படங்கள் எல்லாம் இன்றைக்கும் நாளைக்கும் பார்ப்பவர்களைப் பரவசமாக்கிக் கொண்டு ஸரஸ்வதிமஹாலில் விளங்குகின்றன. ஸ்ரீ சரபேந்திரருடைய தந்வந்தரி மஹாலில் ஆராய்ச்சிக கழகத்தில் நடந்திருக்கும் இக்காரியங்கள் அனைத்தும் அநேகம வைத்தியர்களுடைய ஸமூகத்தினு

லும், ஒரு தேசத்திய வைத்தியர்கள் மட்டுமல்லாமல் பல மாகாணங்களைச் சார்ந்த வைத்தியர்களுடைய ஸமூகத்தினால் மட்டுமே சாதிக்க முடியுமென்பதற்கு ஸந்தேஹமற்ற பிரமாணங்களாய் விளங்குகின்றன. அரசனால் ஆதரிக்கப்பட்ட அந்தப் பெரிய ஆராய்ச்சிக் கழகத்தின் வைத்திய ஸமுதாயத்தில இந்த ராஜமிருகாங்கத்தைத் தொகுக்கும் பணியில் நியமிக்கப்பட்டவர் ஸம்ஸ்கிருத பாஷையில் கவியாயும் தமிழ்நாட்டினரான ஒரு பெரிய ஆயுர்வேத வித்வானாக இருக்கவேண்டுமென்பதை ராஜமிருகாங்கத்தின் விமர்சத்தினால் எளிதில் தீர்மானிக்கலாம். ஒரு ஆராய்ச்சிக் கழகத்தினாதரவில் வைத்தியர்களுடைய ஸமூகத்தினால் வெளியிடப்படும் நூல்களில தனிப்பட்ட ஒருவர் பணியாற்றியிருப்பினும் தன் பெயர் நூலில் கூறாததே இயற்கையல்லவா!

நூலின பெயரில் விசாரம்

இதில இவ்விதம் சிலர் ஸந்தேகிக்கலாம் :— இயற்றியவரின் பெயரில் போல புஸ்தகத்தின் பெயரிலும ஸந்தேகம் ஏற்படக்கூடியதே புஸ்தகத்தில் உள்ளே பெயரில்லாததே ஸந்தேஹத்திற்குக் காரணம். இருந்தாலும் புஸ்தகத்தின் பெயருக்கும் விஷயத்திற்கும் ஸம்பந்தமில்லை. வேறு புஸ்தகங்களிலிருக்கும் யோகங்களை எடுத்து அப்படியே நகல செய்துள்ள ஒரு கட்டுரைப் புஸ்தகத்திற்கு புதிய தனிப் பெயரிடுவதால் பிரயோஜனமில்லை. ஆதலால் ஸரஸ்வதீமஹாலில் தனிப் பெயரில்லாமல் சேகரிக்கப்பட்டிருக்கும் 'நாநாவித வைத்தியகம்' என்ற புஸ்தகங்களுடைய கூட்டத்தில்தான் இதையும் சேர்க்கவேண்டும்.

இவர்கட்கு உத்தரம கூறுகிறோம் :- இந்த ஸந்தேஹங்கள் ஒன்றுக்குமே ஆதாரமில்லை. கிரந்த கர்த்தாவினால் கிரந்தத்தின் ஆதியில் 'ராஜமிருகாங்கம் என்ற வைத்தியக் கிரந்தம்' என்றும், அந்தத்திலும் 'ராஜமிருகாங்கம் முற்றிற்று' என்றும ஐயமற எழுதியுள்ளதால் நூலின் பெயர் நூலில் காணவில்லையென்ற பிரச்னமே எழ இடமில்லை.

ராஜமிருகாங்கம் என்று புஸ்தகத்திற்குப் பெயரிட்டதில் முக்கிய ஸ்வாரஸ்யம் ஒன்றுள்ளது. அதாவது—ஆயுர்வேதசாஸ்திரக் கிரந்தங்களில ஔஷதங்களுக்குப் பெயரிடும் முறை என்னவெனில், அநேகமாய் ஒரு மருந்தின் யோகத்தில் எந்த திரவ்யத்தின் பெயரால் ஆரம்பித்து அந்த யோகம் பேசப்படுகிறதோ அந்தத் திரவ்யத்தின் பெயராலேயே அம்மருந்து யோகத்தின் பெயர் பேசப்படும் அசுவகந்தா ரஸாயனம், தாளீசசூர்ணம், தசமூலாரிஷ்டம் இவை போன்றவைகளிங்கு சான்ருகும். இந்த முறை ஔஷத யோகங்களுக்கு மட்டுமல்ல; புஸ்தகங்ளில் பிரதி அத்யாயங்களின பெயர்களும் வாக்யத்தின் ஆரம்பப் பதத்தின் பெயரால் வியவஹரிக்கப்படுகின்றன. சரகஸம்ஹிதை முதலியவைகளில அத்யாயப் பெயர்கள் 'அபாமார்க்க தண்டுலீயாத்யாயம்', 'ஆரக்வதீயாத்யாயம' முதலிய பல ஆரம்பத்திலிருக்கும் ஔஷதியின் பெயரால் இருப்பதைக் கவனிக்கவும். இம்முறையில் முதலில் ராஜமிருகாங்க மருந்தைக் கூறும் புஸ்தகத்திற்கு ஆரம்ப மருந்துப் பெயரால் புஸ்தகத்தின பெயரிடுவது பெரிய ஸ்வாரஸ்யத்தைக் கொடுக்கின்றதல்லவா! இது புதிய வளர்ச்சி. ஆதலால் நூலின் பெயருக்கும் விஷயத்திற்கும் ஸம்பந்தமில்லை யென்று நினைப்பது தவறு ஆகவே போஜராஜன் செய்த ராஜமார்த்தண்டம் என்ற வைத்திய நூலுக்கு அப்பெயரிடுவதற்குக் காரணம் மிகவும தேடவேண்டியதில்லை. சரபோஜி அரசனால் செய்விக்கப்பட்ட புஸ்தகத்திற்கு ராஜமிருகாங்கம் என்று பெயரிடுவதில் முதல் யோகப்படி புஸ்தகத்திற்குப் பெயர் அமைக்கப்பட்டு விட்டதால காரணம் கூறுவதில் சிரமமொன்று மில்லை. ராஜமிருகாங்க ரஸத்தை வேறு புஸ்தகத்திலிருந்து எடுத்திருந்தாலும் இக்கவி அதை அப்படியே எழுதிவிடவில்லை. அந்த விருத்தத்தை மாற்றி அந்த யோகத்தின் இறுதியிலேயே மங்களம் சேர்த்து மங்கள சுலோகமாகவே அதை அமைத்துவிட்டார்

பல்வேறு புஸ்தகங்களிலிருந்து ஒன்றுக்கு எடுத்து நகல் செய்து புஸ்தகமாக்கியிருந்தாலும், தனிப் பெயர்

R—iii

வேண்டாமே என்று ஒரு கக்ஷி சொன்னீர்களே அது சரி யல்ல. மிகப் பழைமையான ஸ்ரீ வாகபடாசாரியரே இவ் விதம் செய்திருக்கிறார். சரக ஸுச்ருத காச்யபாதி ஸம ஹிதைகளில் இல்லாததான ஒரு விஷயங்கூட அஷ்டாங்க ஹிருதயத்தில் கிடையாது சரகாதி புஸ்தகங்களிலிருந்து எல்லாவற்றையு மெடுதது எழுதியிருந்தாலும் கூட தன் கிரந்தத்திற்கு அஷ்டாங்கஹிருதய மென்று வாக்படாசாரி யர் பெயரா வைக்காமலில்லை. இவ்விதம பூர்வபக்ஷி புஸ்த கப் பெயரில் கிளப்பிய எல்லா ஸந்தேஹங்களும் அடிக கப் பட்டன.

புஸ்தகத்தின் உபயோகம்.

ராஜமிருகாங்கம பிரஸித்தமாயும் ஸுலபமாயும் இருக்கும் சில வைத்திய நூல்களிலிருந்து சில மருந்து முறைகளைமட்டும எடுததுப் போதிக்கின்றபடியால் இந்தப் புதிய தனிப் புஸ்தகத்தினால் என்ன உபயோகமென்று நினைத்துவிட முடியாது. ஒரு க்ஷணமும் உதாஸினம் செய்யமுடியாது இந்நூலிலும் அநேகவிதப் பிரயோ ஜனங்கள் நிறைந்துள. கூறுகிறோம், கவனியுங்கள் பிரா சீனமான பெரிய பெரிய வைத்தியக கிரந்தங்களில் எண் ணில்லாத மருந்து முறைகள் கூறப்பட்டிருக்கின்றன, உண்மையே ஆயினும், ஓர் புதிய வைத்திய அப்யாஸிக்கு ஒரு வியாதியின் அதிகாரத்தில் அநேக மருந்து முறைகள் நிறைய உபதேசித்திருக்கின்றனவே; இவைகளில் எவை முக்கியமானவை; கைகண்ட பலன் உடனே அளிக்கவல் லது; எதைக கையாளவேண்டும் என்ற ஒரு பகுத்தறிவா னது மேறபடி மருந்துகளைக் கையாண்டு அநுபவித்த குரு மார்களின் பரம்பரை சிக்ஷை ஞானமில்லாமல் கிட்ட முடி யாது, பல தடவை பரீக்ஷிக்கப்பட்டு, கைகண்ட பலனளிக் கவல்ல மருந்துகளிவை யென்று நமக்கு இந்த ராஜமிரு காங்கநூல் போதிக்கின்றது புதிய ஔஷதங்களை வியாதி ஸ்தனிடம் புதுப் பரீக்ஷை செய்வதைப் பார்க்கிலும், முற்கெ னவேயுள்ள ஔஷதங்களில் பரீக்ஷை செய்து தேறியவை களைப் பிரயோகம் செய்வது எவ்வளவு விரும்பத் தக்கது!

இதுமட்டுமல்ல; பழைய புஸ்தகங்களில் இருக்கும் ஔஷதங்களுடைய செய்முறைகளில் திரும்பத்திரும்பப் பரீக்ஷை செய்து புதிய விசேஷங்களை உபதேசிக்கின்றது. இந்தப் புதிய செய்முறைகள் மேற்கொண்டு ஆராய்ச்சி செய்பவர்களுக்கு மிகவும் உபகாரத்தை யளித்து மேல் மேல் விழிப்பை யுண்டாக்குகின்றன. உதாஹரணமாக இந்நூலில் த்ரைலோக்யசிந்தாமணி ரஸம், வஸந்தகுஸுமாகர ரஸம் முதலிய மருந்துகளுக்கு அதிக வீர்யமளிக்கும் நோக்கத்துடன் செய்முறைகளில் யுக்தியாக நூலாசிரியரால் மாற்றப்பட்ட புதிய செய்முறைகள் பார்க்கத் தகுந்தவை.

மேலும் பெரும் புஸ்தகங்களில் சொல்லிய மருந்துகளில் சேரும் திரவ்யங்கள் எல்லாம் எல்லாத் திசைகளிலும் எளிதில் கிடைக்கக் கூடியவைகளாக இல்லை. சில சில த்ரவ்யங்கள் சில சில நாடுகளில் வெகுவாய் எளிதில் கிடைக்கின்றன என்பது மருந்து செய்யும் பழக்கமுள்ள வைத்தியர்களுககுப் பிரத்யக்ஷமாய்த தெரிந்த விஷயமே. அந்தந்த உள நாட்டில் எளிதில் ஏராளமாய்க் கிடைக்கும் வஸ்துக்களைக் கொண்டே சிகித்ஸையை உத்தமவழியில் செய்வதே சிறந்ததென்றும், இந்த வைததியனே ஸமர்த்தன் என்றும் அறிவாளிகள் புகழ்கின்றனா. வெகுதூரமான பிறநாட்டிலிருந்து அடையவேண்டிய மருந்துச் சரக்குகளையே சரண்புகுந்து, அடிக்கடி மருந்துச் சரக்குகள் காலத்தில் கிடைக்காமல் வருந்தும் வைததியன் முன் யோஜனையுள்ள புததிசாலியாகமாட்டான். தென்னாட்டை யலங்கரிக்கும் அரசனுதரவால் தயாரான இந்த ராஜ மிருகாங்க புஸ்தகம் நமது தென்னாட்டில் ஏராளமாய் எளிதில் கிடைக்கும் திரவ்யங்கள் சேரும் ஔஷத யோகங்களைப்பெரும்பாலும் உபதேசித்து, எந்த நாட்டில் எவனிருக்கிறானே அவனுக்கு அந்த நாட்டிலிருக்கும் ஔஷதம் ஹிதமாகும் (यस्मिन् देशे हि यो जातस्तस्य तज्जौषधं हितम्) என்ற மஹர்ஷி வாக்யத்தின் தத்துவத்தை இன்றைக்கும் நமக்கு உணர்த்திக் கொண்டிருக்கிறது. ஆதலால் முந்திய நூல்களில் சொல்லியிருக்கும் மருந்து முறைகளுக்கு நகல் என்று

இந்தப் புஸ்தகத்தை எண்ணவேண்டாம். நமது தேசத்தையும் காலத்தையும் கவனித்துப் பழைய புஸ்தகங்களுடைய யோக முறைகளைச் சீர்திருத்திப் புனரமைப்புச் செய்துள்ள புஸ்தகமாகத் தெரிந்து கொள்ளுங்கள். மேலும், பூர்வீக வைத்திய நூல்களில் சொல்லப்படாததும், இவரால் கண்டுபிடித்துச் சேர்க்கப்பட்டதும், நல்ல பலனை எரிக்கவல்லதுமான அநேக புதிய ஔஷத முறைகளும் இந்நூலில் சேர்க்கப்பட்டிருக்கின்றன. இவ்வழியில் தயாரிக்கப்பட்ட கிரந்தங்கள் தான் மருத்துவத் தொழிலில் புதிதாய் இறங்கிய வைத்தியர்கட்கு, எளிதில் செல்லமுடியாத மருந்து முறை அரண்யத்தில் அவர்கள் சஞ்சரிக்கும் பொழுது வழிகாட்டிகளாயும், கைப்பிடிப்புகளாகவுமுபகரிக்கின்றன. தானுகத தெரிந்துகொள்ளக் கூடிய நூலின் பயன் விஷயத்தில் அதிகமெழுத வேண்டாம்.

தமிழ் மொழிபெயர்ப்பின் பயன்.

ஸம்ஸ்கிருத பாஷையில் செய்யப்பட்டுள்ள வைத்திய நூல்களுடைய தமிழ் மொழிபெயர்ப்பானது ஸாதாரணப் பொது ஜனங்களுடைய ஹிருதயத்தில் ஆயுர்வேதத்திற் கூறிய மருந்து முறைகள் மிகவும் எளிதிற் கிடைக்கக் கூடியவை, சிரமமின்றி செய்து முடிக்கக் கூடியவை, மகத்தான குணங்களுடையவை என்றெல்லாம் நன்கு போதித்து, ஜனங்களுக்கு ஆயுர்வேதத்தில் ருசியையும் ஆதரவையும் அதிகம் பிரசாரம் செய்யும். ஸம்ஸ்கிருதம் அதிகம் அப்யஸித்துத் தேர்ச்சி பெறாமல், தேசபாஷையான தமிழில் ஆயுர்வேத விஷயங்களைப் பயின்று, ஸம்ஸ்கிருதத்திலிருக்கும் ஆயுர்வேத சாஸ்திரத்தை மேலும் அறிய ஆசைப்படும் வைத்தியர்களுடைய ஞானுபிருதம் பருகவேண்டுமென்ற ஆவலைப் பூர்த்தி செய்யவல்லது. தமிழ்நாட்டில் ஸித்த வைத்யம் என்ற பெயரில் இப்பொழுது பிரஸித்தி பெற்றுள்ள வைத்திய முறையானது உண்மையில் ஆயுர்வேதத்திலிருந்து வேறுபடாமல் ஒன்றேயாயினும், ஸம்ஸ்கிருதத்தில் சொல்லியுள்ள ஆயுர்வேதத்திலிருந்து ஸித்த வைத்திய முறை வேறுபட்டதென்று ஸம்ஸ்கிருத மறியா

மையினாலுண்டானதும், அரசியல் உலகச் சூழ்ச்சியினால் கிளப்பி விடப்பட்டதுமான தூர்வாதத்தையும் அகற்றும் என்ற இந்த மூன்றுவிதப் பிரயோஜனங்களைக் கருதி என்னால் இந்த ராஜமிருகாங்கத்திற்குத் தமிழுரை என் சிற்றறிவுக்கேற்றவாறு வரையப்பட்டது.

ஸித்தவைத்திய விமர்சம்.

பூர்வபக்ஷம் :—

"ஆயுர்வேதமும் ஸித்த வைத்தியமும் வெவ்வேறு என்று வெகு நாட்களுக்கு முன்பே தீர்ந்த விஷயம்; சென்னை அரசாங்கத்தில் ஆயுர்வேதம் ஸித்தம், யூனானி— மூன்றுவித வைத்திய முறைகளுக்கும் தனித் தனியாக பள்ளிக்கூடமும், மருத்துவக் கூடமும் சுமார் முப்பது ஆண்டுகளுக்கு முன்பே நிறுவப்பட்டு இன்றும் நடத்தப்பட்டு வருவதை நீர் கவனிக்கவில்லையா? இவ்வாறு ஆயுர்வேத ஸித்த வைத்தியங்களுடைய வேற்றுமை அரசாங்க சட்டபூர்வமாய்த் தீர்மானமாகியிருக்கும் பொழுது, இவைகளுடைய ஒற்றுமையை இப்பொழுது எவ்விதம் சாதிக்க விரும்புகிறீர்?"— என்று கேட்டால் பதில் கூறுகின்றோம் :—

ஆயுர்வேதமும் ஸித்தவைத்தியமும் வெவ்வேறு என்று வாதிப்பவர்களுடைய மதச் சுருக்கமிது :—"தேரையர் அகத்தியர் போகர் முதலிய பதினெட்டுச் சித்தர்கள் தென்னாட்டில் மலயம் குடகு முதலிய பர்வதப் பிரதேசங்களில் வசித்து வந்தனர் அவர்களால் உலகின் நன்மைக்காக தமிழ் மொழியில் வைத்திய சாஸ்த்ரம் உபதேசிக்கப்பட்டது. ஸித்தர்களால் அருளப்பட்டதால் ஸித்த வைத்தியம் என்று பெயர் பெற்றது. இந்த சித்தவைத்திய சாத்திரத்தில் மூலிகை வைத்தியத்துடன் ரசம் முதலிய தாது பதார்த்தங்களுடைய சாரண மாரண முறைகளிலும், ரசவாதங்கள் கட்டுகளிலும் மகத்தான வீர்யமாய்ந்த முப்பூ சயநீர் முதலியவைகளுடைய பிரயோகங்

கள் விசேஷமாய்ச் சொல்லப்பட்டிருக்கின்றன. அற்புதமான பலன்களை அளிக்கவல்ல மருந்துகளை முடிக்கக்கூடிய இம்முறைகள் சித்த வைத்தியம் தவிர வேறு முறைகளில் கிடையாது. இந்தச் சித்தர் முறை தமிழ் நாட்டில் பரம்பரையாக வைத்தியர்களால் கையாளப்பட்டு வருகின்றது. இவர்கள் சித்த வைத்தியர்களாவர்.

ஆயுர்வேதமோ வெனில், வட நாட்டில ஆர்யாவர்த்தத்தில் முனிவர்களால ஸம்ஸ்கிருதத்தில வரையப்பட்டது. அந்த வைத்திய முறையில் மூலிகைகளுடைய பிரயோகம் தான் அதிகம். ஆஸவாரிஷ்ட முறைகளும் தனியாக உரைக்கப்பட்டுள்ளன. இம்முறையைக் கையாளுபவர் ஆரியவைத்தியர்கள் அல்லது ஆயுர்வேத வைத்தியர்களாவர்.

இவ்விதம் இந்த இரு வைத்திய சாஸ்திரங்களையும் உபதேசித்தவர்கள் வேறு, விஷயம் வேறு, தேசம் வேறு, பாஷை வேறு, மருத்துவம் அநுட்டிப்பவர் வேறு என்று இருப்பதால் இங்கிலீஷ் வைத்திய முறை, ஹோமியோ வைத்திய முறைகளைப் போலவே ஆயுர்வேதத்திலிருந்து சித்த வைத்தியம் வேறுபட்டது. அது ஒரு சுதந்திரம் பெற்ற தனி வைத்திய முறையாகும்" என்று.

ஸித்தாந்தம் :—

ஐயா வேற்றுமைக்குள்ள ஐந்து காரணங்களில் விஷய வேற்றுமை எவ்விதம்? சொல்லுங்கள் முப்பூ ஐயநீர் முதலியவைகளுடைய பிரயோகங்கள் சித்தவைத்தியத்தில் மட்டும் தானிருக்கின்றன வென்று சொன்னீர்களே! முதலியவை என்பதால் வேறெந்தப் பிரயோகம் சேருகிறது? முட்டைத் தைலம், மயினத் தைலம் வான் மெழுகு முதலியவை சேரும்.

இதுபோன்ற மருந்து முறைகள் ஆயுர்வேதத்திலிருக்கின்றன. இல்லாவிடினும் ஆயுர்வேதமும் சித்தவைத்தியமும் வெவ்வேறு என்று நிரூபிக்க இவைகள் எல்லாம்

காரணங்களாக முடியாது எவ்விதமெனில் பிரமாணமென்ன, பிரமேயமென்ன, சாஸ்திரவிஷயமென்ன, சித்தாந்தமென்ன இவையெல்லாம ஒன்றாகவுள்ள ஒரு சாஸ்திரமானது அந்த சாஸ்திரத்தைச் சொல்லியவர்களின் மாறுதலாலோ அல்லது தேசத்தின் காலத்தின், பாஷையின், கேட்டவரின், கையாளுபவரின் மாறுதல்களாலோ, அல்லது சொல்லிய விஷயத்தில் ஒரு கூட்ட குறைவுகளினாலோ, வெவ்வேறான சாஸ்திரங்கள் என்று ஒருவராலும் ஒருகாலும் கூறவியலாது. இவைகளுடைய மாறுதல்களினால் சாஸ்திரத்தின் வேற்றுமையை ஒப்புக்கொள்ளுவதாகில் சித்தவைத்தியத்திற்கும் அநேகவிதங்கள் என்று ஏற்பட்டு விடும். தேரையர் உரைத்த வைத்திய சாஸ்திரம் வேறு, அகத்தியர் கூறின வைத்திய சாஸ்திரம் வேறு பெயருள்ள தென்றாகிவிடும். தமிழ் மொழியிலிருந்து சித்தவைத்தியத்தை அப்படியே ஆங்கிலத்தில் மொழி பெயர்த்துச் சொன்னால் அது ஒரு வேறு வைத்திய சாஸ்திரமாகி விடுமே! சரி; ஆனால் எதனுடைய வேற்றுமையால் சாஸ்திரங்கள் வேறு என்று கூறவேண்டும்? பிரமாணம் பிரமேயம் முதலியவைகளுடைய பிரிவுகளால் தான் சாஸ்திரங்களுடைய பிரிவுகளைச் சொல்லவேண்டும் பிரமேய சித்தாந்தங்களுடைய பிரிவுகளினால் தான் ஸங்கிதம், ஸாஹித்யம், ஸாங்கியம், நியாயம், வியாகரணம் முதலிய சாஸ்திரங்கள் வெவ்வேறாக இருக்கின்றன. இவ்வாறாக பிரமேயம் முதலியவைகளுடைய வேற்றுமைதான் சாஸ்திரங்களுடைய வேற்றுமையை நிரூபிக்க வல்லது என்று நிச்சயமான பிறகு ஸம்ஸ்கிருத ஆயுர்வேத நூல்களில் முப்பூ-ஜயநீர்-வான்மெழுகு இவைகளோ வேறு சில மருந்து முறைகளோ அகப்படாவிடினுங் கூட இரு வைத்தியங்களுடையவும் பிரமாணங்கள் பிரமேயங்கள் சித்தாந்தங்கள் எல்லாம் முற்றிலும் ஒன்றானபடியால் சித்தவைத்தியமானது ஆயுர்வேதத்திலிருந்து அணுவளவும் வேறுபட்டதல்ல.

மேற்கொண்டும் ஆடும் கக்ஷியாவது — ஆயுர்வேதத்திற்கும் சித்தவைத்தியத்திற்கும் மக்களுடைய பிணியகற்

றுதல் ஆரோக்கியத்தைக் காப்பாற்றுதல் ஆகிய இலட்சியங்கள் எல்லாமொன்றேயென்பதில் இங்கு யாரும் ஒப்புக்கொள்ளாமலில்லை. உலகில் எத்தனைவித சிகித்ஸை முறைகள் இருக்கின்றனவோ அவைகள் எல்லாம் ஒரே லக்ஷ்யங்களை உடையவைகள் தான் என்று வைத்துக் கொண்டு, ஆலோபாதிக் வைத்தியம், ஹோமியோபாதிக் வைத்தியம் முதலிய எல்லாவித விதேச வைத்தியங்களையுங்கூட, லக்ஷ்யங்களுடைய ஒருமையினால் சாஸ்திரங்களுடைய ஒருமையை வாதிக்கும் நீர், எல்லாவித வைத்திய முறைகளும் நமது ஆயுர்வேதத்திலடக்கமென்று மனதில் தியானம் செய்துகொண்டும், உமது வீட்டினுள்ளே ஆயுர்வேதத்தினுலேயே எல்லா வைத்தியங்களையுமடைத்துக் கொண்டும், மகிழ்ச்சியினால் உடல் பூரித்துக் கொண்டிருக்கலாம். ஆனால், மற்ற விஷயமறிந்த படிப்பாளிகள், படிக்காத பாமரர்கள் கூட ஆலோபாதிக் வைத்தியம் ஹோமியோபாதிக் வைத்தியம் முதலியவைகளை ஆயுர்வேதமென்று ஒருக்காலும் கருதவே மாட்டார்கள். ஏனெனில், எல்லா வைத்தியங்களுக்கும் லக்ஷ்யங்கள் ஒன்றாயினும் நிதானம் சிகித்ஸைகளில் சாஸ்திரீயமான ஸித்தாந்தங்கள், வழிகள், மருந்து செய்முறைகள், பிரயோகங்கள், பத்திய முறைகள் ஆகிய எல்லா விஷயங்களிலுமே ஆயுர்வேதம் ஆலோபாதிக், ஹோமியோபாதிக் இவைகளுக்கு பரஸ்பரம் மிகுந்த வேறுபாடுகள் கண்கூடாயிருக்கின்றன. இதே யுக்தி காரணத்தினால் சித்தவைத்தியமும் ஆயுர்வேதமும் வேறுதான்"— என்று கூறினால்,

இது சரியில்லை. हिताहितं सुखं दुःखमायुस्तस्य हिताहितम् । मानञ्च तच्च यत्रोक्तमायुर्वेदः स उच्यते ॥ "அதாவது ஆயுஸ்ஸின ஸ்வரூபம், அதன் அளவு, ஸுகம், துக்கம், ஹிதம், அஹிதம் முதலாகிய ஆயுஸ்ஸைப் பற்றிய எல்லாவற்றையும் போதிக்கும் சாஸ்திரம் ஆயுர்வேதமெனப்படும்" என்றதான ஆயுர்வேதத்தின் அழகான யௌகிகப் பெயரினால் தேசீயமாயினும், விதேசீயமாயினும் முக்காலத்திலுமுள்ள அகிலமான வைத்திய சாஸ்திரங்களையும் ஸங்கிரஹம் செய்யப்

பொருந்தும். ஆனால் ஆயுர்வேத சப்தத்திற்கு யௌகிக மாத்ரமாகப் பொருள் தீர்மானிக்கும் பக்ஷத்தில் அழிவுள்ளதும் அசாஸ்திரீயமானதுமான நவீனக் கொள்கைகளையும் ஆயுர்வேதத்திற் சேர்ந்ததாகக் கொள்ளவேண்டி வந்து விடும். இததோஷங்களைச் சேராமல் தடுப்பதற்காக 'பங்கஜ' சப்தம்போல் ஆயுர்வேத சப்தமானது அபௌருஷேயமான வேதத்தின் உபாங்கமாயிருக்கும் ஒரு விசேஷமான சிகித்ஸா சாஸ்த்ரத்தைக் குறிக்கும் யோகரூட சப்தமாக பூர்வீக ஆசார்யர்களினால் பரிபாஷை செய்யப்பட்டு விட்டது. ஆகவே புனிதமான ஆயுர்வேத சப்தத்தினால் ரிஷிகளுடைய ஸம்பிரதாயத்தில் வராத ஆலோபாதிக் முதலிய விதேசீய வைதநியங்களை யழைக்க விரும்பவே மாட்டோம். லக்ஷ்யமொன்றாயிருப்பினும் நிதானம் சிகித்ஸை கொள்கைகளுடைய மாறுபாடான வழியினால் ஆலோபாதிக், ஹோமியோபாதிக் முறைகள் ஆயுர்வேதத்திலிருந்து வேறானவைகளென்ற உன்னபிப்பிராயத்தையே நாம் ஒப்புக் கொள்ளுகிறோம். பரமஸூக்ஷ்மங்களும், சாச்வதங்களும், பிரகிருதி விகிருதி ஹேதுக்களுமான ஆயுர்வேதத்தின் திரிதோஷ-பஞ்சபூத ஸித்தாந்தங்கள் எங்கே! அதிற் கூறிய ரஸ வீர்ய விபாக பிரபாவ விசேஷங்கள் எங்கே! மிகவும் ஸ்தூலமான ஜீவாணுகாரண வாதத்தில் மயங்கும், நிதநியம் மாறிக கொண்டிருக்கும் ஆலோபாதிக் வைத்தியத்தின் கொள்கைகள் எங்கே! அவைகளின்னமும் ஏகதத்வஸாதனத்திலிருந்து வெகுதூரத்திலிருக்கின்றன. ஆலோபாதிக் வைத்தியத்தைப் பற்றி நமக்கு இங்கு விசாரமில்லை. அது போகட்டும்.

ஹேது, லிங்கம், ஔஷதமென்ற மூன்று ஸ்கந்தங்களிலும் சாஸ்திரீய ஸித்தாந்தங்களில் ஆயுர்வேதத்திற்கும் ஸித்தவைத்தியத்திற்கும் பரஸ்பரம் பேதமில்லாவிடினும் ஸித்த வைத்தியர்களால் இன்று பிரயோகம் செய்யப்படும் அபூர்வ சக்திவாய்ந்த ரஸ பாஷாண மருந்து முறைகள், செய்முறைகள் இப்பொழுது ஸித்தவைத்தியத்தில் கையாண்டு வருகிறபடிக்கு ஆயுர்வேத

நூல்களில் காணாததால் ஆயுர்வேதத்திலிருந்து ஸித்த வைத்தியம் வேறுபட்டதென்று ஒரு ஸந்தேஹமுண்டா யிற்றே; அது முற்றிலும் தவறு. மருந்து முறைகளு டைய கூடக் குறைவு சாஸ்திரங்களுடைய ஒருமை வேற் றுமைக்குக் காரணமாகாது; பிரமாணப் பிரமேய ஸித் தாந்தங்கள் தான் காரணமாகும்—என்று ஏற்கனவே தீர்மானமான விஷயம். அல்லது ஸித்தவைத்தியர்களால் பிரயோகிக்கப்படும் சில மருந்து முறைகள் ஸம்ஸ்கிருத ஆயுர்வேதத்தில் இல்லையென்று உங்களுக்கு எவ்விதம் நிச் சயமாயிற்று? ஸம்ஸ்கிருதத்தில் ஆயுர்வேத யோகக் கிரந்தங் கள் ஸமுத்திரமா யிருக்கின்றன. இதில் அச்சானது இன் னும் குறைவு. அச்சாகவேண்டியதே அதிகம். இதென்ன உங்களுக்கு உள்ளங்கை நெல்லிக்கனி போல் எளிதிலறிய வல்லதா? உண்மையில் அச்சாகியிருக்கும் அளவில் ஸம்ஸ் கிருத ஆயுர்வேதத்தில் விஷ பாரத பாஷாணங்கள் சேர்ந்த பெரிய பெரிய மருந்து முறைகள் எவ்வளவிருக்கின்றன வோ அதில் ஆயிரத்தில் ஒருபங்கு கூட தமிழ் மொழியி லிருக்கும் ஸித்தவைத்திய நூல்களில் இல்லையென்பது இரண்டு பார்வையு மறிந்தவர்கட்குப் பிரத்யட்சம். அப் படியே ஏதாவதொரு முறையில்லாவிடினுங் கூட மருந்து களுடைய பிரயோக யுக்திகளில் மூலஸித்தாந்தங்கள் ஒரே விதமாய் இருப்பதால் அதிகப்படியான மருந்துவிஷயம்— ஆயுர்வேதம், ஸித்தவைத்யம் வெவ்வேறு என்று ஸாதிக் கப் பிரயோஜனமற்ற வாதமாகும்.

யூனானி வைத்தியமானது மருந்து முறைகள், பிரயோ கங்களில் ஆயுர்வேதத்துடன் அநேகமாய் ஸமானமாயிருப் பினும் அதில் தூஷ்யமான ரக்தத்தையும் நான்காவது தோஷமாய் சேர்த்துள்ள விபரீதக் கொள்கை யிருக்கும் காரணத்தால் யூனானி வைத்தியத்தை ஆயுர்வேதத்தி லிருந்து வேறாகவே நிச்சயிக்கின்றனர். இவ்வாறு ஸித்த வைத்தியத்திற்கும் ஆயுர்வேதத்திற்கும் பேதது ஸிங்க ளாந்த ஸித்தாந்தங்களில் எங்காவது சாஸ்திர ஸம்பந்தமான வேற்றுமை அப்பியாஸத்திலாவது ஏதாகிலு மிருந்தால்

தான் இவையிரண்டுக்கும் பேதம் கல்பிக்க முடியும். பேதம் சிறிதுமில்லை. ஆதலால், இரண்டு மொன்றே என்று முடிவு.

ஆயுர்வேதத்தினுடைய மூல ஸித்தாந்தங்களான திரிதோஷ பஞ்சபூத ஸித்தாந்தங்கள் மட்டும் சித்தவைத்தியத்தில் தழுவி எழுதப் பட்டிருக்கின்றன என்று கருதவேண்டாம். சாரீர பரிபாஷைகள், குணபாடங்கள், நோய்களின் பெயர்கள், திரவ்யங்களின் பெயர்கள் முதற்கொண்டு ஒவ்வொரு விஷயத்திலும் ஸம்ஸ்கிருதப் பதங்களே அப்படியப்படியே சித்தர்களால் தங்கள் நூல்களில் சேர்க்கப்பட்டிருக்கின்றதைப் பாருங்கள். 'வடமொழியில் வகுத்தவாறு உரைக்கிறோம்' என்று சித்தர்களே கூறுகின்றதைக் கவனியுங்கள்.

இவ்விதம் இரண்டு மொன்று என்று முடிந்ததால் சித்தவைத்தியம் ஸ்வதந்திர சாத்திரம் என்ற பேச்சிற்கு இடமில்லை. இங்கு இந்த சரித்திர விஷயமான உண்மை கவனிக்கத் தகுந்தது :—

முற்காலத்தில் திவ்ய திருஷ்டியுள்ள மஹர்ஷிகளினால் ஜீவகாருண்யத்தினால் ஆயுர்வேத சாஸ்திரமானது அங்கோபாங்கங்களுடன் ஸம்ஸ்கிருதபாஷையில் முதலில் உபதேசிக்கப்பட்டது. பிறகு ஆப்தர்களான தேரையர், போகர் முதலிய சித்தபுருஷர்களினால் ஸம்ஸ்கிருதபாஷையை விசேஷமாய் அறியாத வைத்தியர்கட்கும் வைத்தியம் செய்வதற்கு உபகாரமாயிருக்கும்படிக்கு ஸம்ஸ்க்ருதத்திலுள்ள ஆயுர்வேதத்தினுடைய காய சிகித்ஸை முதலிய எல்லா அங்கங்களிலிருந்தும் சிகித்ஸை செய்வதற்கு உபயோகமான மருந்து முறைப் பகுதி மட்டும் தமிழில் மொழிபெயர்த்துக் கூறப்பட்டது. ஸூத்ரம் நிதானம் சாரீரம் விமானம் முதலிய சாஸ்திர விசாரமான பகுதிகள் தமிழில் முற்றிலும் மொழிபெயர்க்கப் பட்டதாகத் தோன்றவில்லை. இதற்குக் காரணங்கள் :— ஸம்ஸ்கிருதம் தவிர வேறு பாஷைகளில் மேற்படி சாஸ்திர விசாரங்களை வியவஹாரம் செய்

வது கடினம் ஒன்று. மற்றது, முற்காலத்தில் பெரிய வித்வான்கள் சாஸ்திர விசாரம் செய்வதற்கு பாரதத்தில் எல்லா மாகாணங்களுக்கும் பொது மொழியாக விளங்கினது ஸம்ஸ்கிருதமே. ஆதலால் மொழிபெயர்க்கவேண்டிய அவசியமில்லாமலுமாயிற்று. தமிழ் மொழிபெயர்ப்பாளர்களான புராதன பண்டிதர்கள் தங்களது நூல்களிலேயே இவ்விஷயங்களை வடமொழியிலிருந்து வகுத்திட்டேன் என்று சாற்றியுள்ளார்கள். தமிழ் வைத்திய நூல்களில் ஸம்ஸ்கிருத வைத்தியக் கிரந்தங்களில் போல சாஸ்திர தத்துவ விசாரங்கள் விசேஷமாய் இல்லை. இந்நூல்களுக்கு மேல் வேறு அத்தாக்ஷி ஸம்ஸ்கிருததிலிருந்து ஆயுர்வேதம் தமிழில் மொழிபெயர்க்கப்பட்டதென்பதற்கும், மருந்துப் பகுதி தவிர மற்றவை விசேஷமாய் தமிழில் எழுதப்படவில்லை யென்பதற்கும் தேவையில்லை.

ஒரு சாஸ்திரமானது ஒரு மொழியிலிருந்து மறுமொழியில் எழுதப்பட்டதற்காக் வேறு சாஸ்திரமாக மாறிவிட முடியாது. தமிழ்நாட்டில் முற்காலத்திய வித்வான்கள் ஆயுர்வேத சாஸ்திரார்த்தங்களை ஸம்ஸ்கிருதத்திலிருந்து தமிழில் மக்களின் ஹிதத்திற்காக எழுதியுள்ளது போலவே இந்த பாரத தேசத்தில் அந்தந்த மாகாணங்களில் உள்ள பற்பல பாஷைகளில் அந்த நாட்டுப் பண்டிதோத்தமர்கள் ஆயுர்வேத விஷயங்களை வரைந்துள்ளார்கள். தேச பாஷையில் எழுதப்பட்ட ஆயுர்வேதம் வேறு வைத்திய சாஸ்திர மென்ற எண்ணம் பாரத தேசத்தில் ஓரிடத்தில் கூட பண்டிதர்களுக்குமில்லை; பாமரர்களுக்குமில்லை. இன்றுமில்லை; நாளைக்குமேற்படாது. இங்கும் நமது தமிழ்நாட்டிலும் சுமார் நாற்பது ஆண்டுகளுக்கு முன்பு தமிழ்மொழியிலிருக்கும் வைத்திய சாஸ்திரத்திற்கு சித்த வைத்தியமென்ற பெயர் இருந்ததில்லை. முன்காலத்தில் வெளியிடப்பட்டுள்ள எல்லா தமிழ் வைத்திய நூல்களும் ஆயுள்வேதம் என்ற தலைப் பெயரையே வகித்துக் கொண்டு ஸம்ஸ்கிருதத்திலுள்ளபடியே பரிபாஷை பதங்

களை பிரயோகித்துக் கொண்டு இன்றைக்கும் பிரகாசிக்கின்றனவே; இவைகளே இதற்குப் பிரத்யட்சப் பிரமாணமாகும்.

தமிழ்நாட்டில் ஆயுர்வேதம் என்ற பெயரால் முன்பு பிரஸித்தமாயிருந்த வைத்திய சாஸ்திரத்திற்கு சித்தவைத்தியமென்று புதிய பெயர் மாறினதிற்குக் காரணம் பிராம்மணர் பிராம்மணரல்லாதார் முதலிய ஜாதிகளுக்குள் பரஸ்பரம் த்வேஷத்தை யுண்டுபண்ணும் பேதோபாயத்தினால் தங்களுடைய அரசாட்சியை இந்நாட்டில நிலைநிறுத்தியுள்ள வெளிநாட்டு வெள்ளையர்களுடைய அப்பொழுது இருந்த அரசியல் சூழ்ச்சிதான் என்று ஸமீபகாலத்திய அரசியல் சரித்திரம் அறிந்த அனைவருக்கும் தெளிவாகத் தெரிந்த விஷயமிது. அப்பொழுது ஜனித்து இன்னும் தொடர்ந்து கொண்டிருக்கும் சித்தவைத்தியமென்ற பெயர்மாற்றை விவேகம் நிறைந்த தமிழ்நாட்டுப் பண்டிதர்கள் முன்பிருந்ததை நினைத்துப் பார்த்து உடனே அகற்றிவிட வேண்டும். தமிழ் மொழியிலும் முன்பு போலவே ஆயுர்வேதமென்றே வியவகாரம் செய்ய வேண்டும்.

சரி, இப்பொழுது ஆயுர்வேதத்திலிருந்து சித்தவைத்தியம் வேறுபட்டதல்ல வென்று தெரிந்தது. தத்துவத்தில் இவைகளுக்கு வேற்றுமையில்லாவிடினும் முதலில் அரசியல் சூழ்ச்சியின் பேதோபாயத்தினால் கல்பிக்கப்பட்ட வேற்றுமைக்கு சென்னை அரசாங்க இந்திய வைத்தியப் பள்ளிக்கூடத்தில் ஆயுர்வேதத்திற்கும் ஸித்தவைத்தியத்திற்கும் தனித்தனிப் பள்ளிக்கூடங்கள் வைத்தியசாலைகள் ஏற்பட்டு முப்பது வருடங்களுக்கு மேற்கொண்ட பழக்கமாகிவிட்டதால் தார்ட்டிகமும் ஏற்பட்டுவிட்டது. இப்பொழுது இவைகளைத் திரும்பவும் ஒன்றாக்குவதில் எடுத்தும் பிரயாசை வீணாகும் சேர்க்கவியலாது என்று எண்ணுவது சிறிதும் சரியாகாது. சேர்த்தால்தான் ச்ரேயஸ்ஸு ஏற்படும் சேர்க்காவிடில் தீமை விளையும்

இதைக் கவனிக்கவும் :—

கணிதம். ரஸாயன சாஸ்திரம், பௌதிக சாஸ்திரம் முதலிய விஞ்ஞானங்களில் போலவே சிகித்ஸா சாஸ்திரத்திலும் தத்துவ விஷயத்தில் ஸந்தேஹத்திற்கு இடமில்லை. பண நெருக்கடி நிறைந்த நமது பாரதவர்ஷத்தில் பற்பல பெயருள்ள வைத்திய முறைகளுக்குத் தனித்தனியாக பாலனம் செய்யவும், அபிவிருத்தி செய்யவும் வசதியில்லை. முற்கூறிய காரணத்தால் பயனுமில்லை. ஆதலால் உலகில் ஆங்காங்கு உலாவும் அகிலமான வைத்திய முறைகளை ஒன்று சேர்த்து அதில் ஸாரமான ஓர் சிகித்ஸை முறையை இரண்டாவது இல்லாமல் பாரதநாட்டில் நிறுவ வேண்டும். உடனே இதற்கு வேண்டிய அலுவல்களைச் செய்ய எல்லா வித வைத்திய வித்வான்கள் சேர்ந்து முயற்சிக்க வேண்டும். இந்த ஸங்கல்பம் இப்பொழுது நமது பாரத அரசாங்கத்திற்கும் பாரத தேசத்திலிருக்கும் சில ஆலோபதிக் வைத்திய விஞ்ஞானாசிரியர்களுக்கும் திருடமாய் ஏற்பட்டிருக்கிறது.

ஆயுர்வேத பண்டிதர்களான நமக்கும் இதே ஸங்கல்பம் இன்னும் தீவ்ரமாய் ஜ்வலிக்கின்றது. ஆனால் நிறுவப்பட வேண்டியது எந்த வைத்திய முறையென்பதில்தான் நமக்கும் பிறருக்கும் அபிப்பிராய பேதமிருக்கின்றது. தன்னலம் கோரும் ஆலோபாதிக் வைத்தியர்கள், ஆயுர்வேதத்திலிருந்து உபயோகமாயிருக்கும் மருந்து பாகங்களை ஆலோபாதிக் வைத்தியத்துடன் பிணைத்து அதொன்றையே இந்தியாவில் பொது வைத்தியமாக ஸ்தாபிக்க விரும்புகின்றனர். இந்த வழியானது ஆயுர்வேதத்தை நாளடைவில் அழித்துவிடுமென்பது நிச்சயம். ஆகையால் ஆயுர்வேதத்தை அழியவிடாமல் காப்பாற்ற எண்ணமுள்ள ஆயுர்வேத வைத்தியர்கள் தீர்க்கமான முன்யோசனையுடன் இப்பொழுது ஆயுர்வேதத்தில் தேவையாக இருக்கும் கலாபாகங்களையும் அப்பியாஸ விஸ்தாரங்களையும் இதர வைத்திய முறைகளிலிருந்து ஸ்வீகரித்து ஆயுர்வேதத்துடன் ஒன்று சேர்த்து நமது ஆயுர்வேதத்தையே முன்பு

போலத் திரும்பவும் இரண்டற்ற ஒரே உலக வைத்தியப் பதவியில் அதிகாரமடை யும்படி செய்துவிட வேண்டிய தவசியமாகும். இந்தப் பெருங் கார்யத்தில் இந்திய வைத்திய முறைகளை ஒன்று சேர்த்தலே முதல் முதல் கார்யமாகும். யூனனி வைத்திய முறையானது ஆயுர்வேதத்தையே மூலமாக உடையதாயினும் அதில் சில கொள்கைகள் மாறியுள்ளதால் ஆயுர்வேதத்தையும் யுனனியையும் ஒன்ருக்குவதற்கு சில ஆராய்ச்சிகள் தேவை. சித்தவைத்தியமோ ஆயுர்வேதத்திலிருந்து உண்மையில் ஒரு மாத்ரையளவும் வேறுபடாதது. முன்பு ஆயுள்வேதம் என்ற பெயரில் பழகினது, அந்தப் பழைய பெயரில் திரும்பவும் அழைப்பதனுலேயே தென்பாரதம் பூராவும் ஆயுள்வேதம் என்றே ஒரே இந்திய வைத்திய சாஸ்திரம் ஸுலபமாய் ஸ்தாபிதமாகி விடும். பெரும் பயனை விளைவிக்கும் இந்த முக்கியமான கார்யத்தில் ஆலோசனையுள்ள எவன்தான் க்ஷண நேரமாகிலும் வாளாவிருப்பான்?

மேலும், எல்லா சாஸ்திரங்களுக்கும் தேசிய மொழியில் புஸ்தகங்கள் எழுதி வெளியிட வேண்டும் என்ற பேச்சு இப்பொழுது எங்கு பார்த்தாலும் தீவ்ரமாய் பரவியுள்ளது. சித்தவைத்தியத்தில் ஔஷத யோகங்கள் மட்டும்தான் பாடப் படுகின்றன. சிகித்ஸா சாஸ்திரத்திற்கு அத்யாவச்யமான ஸூத்ர சாரீர நிதான விமானம் முதலிய விஷயங்களை சித்தவைத்தியத்தில் அதன் மூலஸித்தாந்தப்படி சேர்த்துப் பூர்த்தி செய்ய விரும்பினுல் அப்பொழுது வடமொழியிலிருக்கும் ஆயுர்வேதத்திலிருந்து தான் ஸகல அம்சங்களும் எடுத்துக்கொள்ளுதல் வேண்டும். வேறு மூலமில்லை. ஆதலால் சித்தவைத்யமென்று இனி தனிப்பெயர் பூணுவதில் பொருளில்லை.

இவ்வளவு விளக்கிக் கூறியும் சித்தவைத்தியத்தை அதன் மூலமான ஆயுர்வேதத்துடன் பெயர் விஷயத்தில் ஒன்று சேர்க்க, எதிரிடை நோக்கத்துடன், அங்கீகாரம் செய்ய இஷ்டப்படாவிடில் அதனுல் ஆயுர்வேதத்திற்கு அணுவளவுங் குறைவு கிடையாது. ஆயுர்வேதம் அகில

பாரதத்திலும் பூர்ண வியாபகம் பெற்றுள்ளது சித்த வைத்தியம் தமிழ் பூமியிலும் ஓரளவிற்கே பிரசாரமுள்ளது. அதற்குத தான் லௌகிகமான அபிவிருத்தியிலும் சாஸ்திரீயமான அபிவிருத்திக்கும் ஹானி பல முகததில் உண்டாகும். பெயர் வெவ்வேறுயிருந்தாலும் ஆயுர் வேதமும் சித்தவைத்தியமும் வாஸதவததில் பேதப்பட்டதில்லையென்ற தத்துவத்தைப் பொய்ப்பிக்க ஒருக்காலும் முடியாது. நடுவில் வந்த விஷயததில் படிப்பவர் மனதில வெறுப்பேற்படும்படி மிக விரிவாக எழுதியது போதும.

ஆயுர்வேதாபிவிருத்தி.

எல்லா அங்கங்களுடன் கூடிய ஆயுர்வேதத்தையே முன்போல உலகில் பூராவியாபகமாய் அததுவைத சிகிதஸா சாஸ்திரமாய் நாம் செய்யவேண்டும் என்று மேலே கூறினோம். ஆதலால் அப்படிப்பட்ட ஆயுர்வேத வளர்ச்சி விஷயத்தில் கொஞ்சம் சொல்லவேண்டியிருக்கிறது ஆயுர் வேதத்தின் வளர்ச்சியைப் பற்றி இப்பொழுது பாரத தேசம் பூராவும் ஆயுர்வேதாபிமானிகள் யாவரும விமர்சனம் வெகுவாய்ச் செய்கின்றனர் இதில் மத பேதஙகள் பல. ஆயுர்வேதத்திற்கு சாஸ்திர ஸம்பநதமான வளர்சசி விஷயத்தில் மட்டும் எனது அபிப்பிராயத்தைச சுருககக் கூறுகிறேன்.

சில ஆலோபாதிக் டாக்டர்கள் ஆயுர்வேதத்திலிருக கும் அபூர்வமான மருந்துகளின் வீர்யங்களில் மயஙகினவர்களாக மேல்நாட்டு நவீன விஞ்ஞான வழியில் ஆயுர்வேத விஷயங்கள் யாவற்றையும் பரீக்ஷை செய்து, உபயோகமான அம்சங்களை எல்லாம் நவீன விஞ்ஞான சாஸ்திரப்படி சித்தாந்தமான ஆலோபாதிக் வைதநிய முறையுடன் சேர்க்கும் உத்தேசததுடன் அதற்கு வேண்டிய சாதனங் களைச் சேகரிப்பதில் பரபரப்புடனிருக்கின்றனா. திர்கக ஆலோசனை யில்லாத ஆயுர்வேத வைத்தியர்களும் சிலா இதை ஆயுர்வேத அபிவிருததியென்று எண்ணிகொண்டு மகிழ்ச்சி யுறுகின்றனர். ஆயுர்வேதததிலிருந்து பிரயோ

ஜனமான ஔஷத முறைகளை ஸ்வீகரித்துக கொள்ளுவ தென்ற இந்த வழியானது முதலாவதாக மேல் நாட்டு வைததிய முறையை மேலும் பெருக்கச் செய்யுமே தவிர ஆயுர்வேதத்திற்கு உபகாரமாகாது. பிறகு காலக்கிரமத் தில் ஒரு ஸமுத்ரங்கத்திலிருந்து வெட்டி வெட்டி பூரா ரத் னங்களையும் எடுத்துக் கொண்டு பிறகு ஸமுத்ரங்கக்குழியை மூடிவிடுவது போல் ஆயுர்வேத சாஸ்திரத்தைக் குழியிற் தள்ளி மூடிவிடும். ஆயுர்வேதமென்ற பெயரையே திரும் பக் காதினுல் கேழ்க்க முடியாத நிலையேற்படும். அந்தோ! ஆயுர்வேத வைத்தியர்கள், தங்களுடைய கடமையை அறி யாதவர்களாக இன்னமும் தூங்குகின்றனர் என்று நாம் வருந்துகிறேம்.

மேல் நாட்டு விஞ்ஞானிகள் தங்களுடைய சாஸ்திரத் தின் மேன்மேல் வளர்ச்சிக்காக எல்லா வைத்திய முறை களையும் அலசிப் பார்ப்பதில் எப்பொழுதும் ஈடுபட்டுக் கொண்டிருப்பதை ஆயுர்வேத வித்வான்களாகிய நாம் அநுதினமும் பேசாமல் பார்த்துக் கொண்டு மாத்திரமி ருந்து விட்டு, நமது சாஸ்திரத்தின் பரிபாலனத்திற்கும் வளர்ச்சிக்கும் அவ்விதமாக இன்னமும் பிரயத்னம் செய்யாவிடில், நாம் பரிஹாஸத்திறகு ஆளாக மாட் டோமா? விஞ்ஞானத்தில் சாதுர்யமும் மேன்மையுமிழந்த மதியுடையவராக ஆகிவிடமாட்டோமா? நமது பாரத தேசத்தின் பூர்வீக விஞ்ஞானிமஹான்களுக்கு செய்நன்றி கொல்லிகளாக எண்ணப்படமாட்டோமா?

ஆயுர்வேதம் முன்பு போல் ஸர்வாங்கங்களிலும் மேன்மைபெற்றுப் பிரகாசிக்காவிடில், அல்லது இதர வைத்தியமுறையைப் பார்க்கிலும் ஏதாவதொரு விஷயத் திலாவது கொஞ்சம் குறைவுள்ளதாயிருப்பின், நமது ஆயுர்வேதத்திற்கு ஆதரவு நமது பாரததேசத்தில்கூட சீக்கிரத்தில் மறைந்துவிடுமென்பது முற்றிலும் ஸத்தியம். ஆயுர்வேதத்தின் மூலதத்வஸித்தாந்தங்கள் அழிவற்ற தாயினும், அதன் எல்லா அங்கங்களுடைய சிகித்ஸை யுக்திகள் ஸர்வோத்தமமாயிருப்பினும், இப்பொழுதுள்ள

புதிய மேல் நாட்டு விஞ்ஞானங்களால் கண்டுபிடிக்கப் பட்ட கருவிகளினுல் எளிதில் ஸாதிக்கக் கூடிய சில அருமைக்கார்யங்கள் ஆயுர்வேதத்தில் இன்றிலலாததால் இப்பொழுது நாகரிகம் படைத்த ஜனங்களிடையே ஆயுர் வேதமானது சிறிது மங்கினதாகவே புலப்படுகிறது. ஆகையால் தீர்க்கதர்சனத்துடன் ஆயுர்வேதவித்வான்கள் ஆயுர்வேதத்திற் காணும் குறைவின் உருவத்தையும் கார ணத்தையுங் கண்டுபிடித்து அவைகளை வேரறக் களையச் செய்யவேண்டும்.

இதில் ஒரு சாரார் உபதேசிக்கின்றனர்:- மேல் நாட்டுப் புதிய விஞ்ஞானங்களால் கண்டுபிடிக்கப்பட்ட நிதானம் முதலியவைகட்கு உபயோகமான யந்திரம் முதலிய சாத னங்களையும், வியாதிகளுடைய பிரத்யேக மருந்து விசே ஷங்களையும் (Specifics) வ்ரணவைத்தியம் (Surgeory) சாலாக்கிய தந்திரங்களையும் (E N T. & Eye.) ஆலோ பாதிக் வைத்திய முறையிலிருந்து அப்படியே ஆயுர்வேதம் பயிலுபவர்கள் படித்துத் தெரிந்து கொள்ளவேண்டியது. அப்படிச் செய்ய ஆயுர்வேதத்தின் குறைவு விலகிவிடும். ஆயுர்வேதம் வளர்ந்து விடும்" என்று.

இது சரியில்லை. இதனுல் ஆயுர்வேதமும் ஆலோ பாதிக் வைத்தியமும் ஒருவாறு கலந்து ஏதோ ஒருவித மாக வைத்தியத் தொழில் ஆபாஸமாய்* நடைபெறும். ஆயுர்வேத சாஸ்திரத்தினபிவிருத்தி ஏற்படாது. ஆயுர் வேதவைத்தியன் மாறுன ஸித்தாந்தங்களையுடைய வெளி வைத்தியமுறையிலிருந்து மாறின ஸித்தாந்தங்களை யுடைய மருந்து முறைகளை எவ்வளவு அதிகம் உபயோகிக் கிருனே; அவ்வளவு அதிகம் ஆயுர்வேதம் அதன் சாஸ்திரீ யத்துறையில் குறைவு பெற்றதென்றுதான் சொல்லவேண் டும். வளர்ந்ததாகச் சொல்ல்முடியாது. காரணம் அதன் ஸொந்த வேரிலிருந்து புஷ்டியைப் பெருததுதான். எல்லா அங்கங்களிலும் தனது சாஸ்திர மூலஸித்தாந்தப்பிரகா ரத்தை அநுஸரித்துச் செய்யப்படும் பூர்த்தியே ஆயுர்வேதத் திற்கு உண்மையான, இயற்கையான, மேல் மேலான

அபிவிருத்தியைப் பெருக்கும். ஆகையால், அதையடைவதற்கே தங்களுடைய முன்னேற்றத்திற்காக முயலும் ஆயுர்வேதபண்டிதர்கள் பாடுபட வேண்டும்.

இங்கு கவனிக்கவேண்டியதாவன :-பிஸிக்ஸ (Physics) கெமிஸ்ட்ரி (Chemistry) இஞ்ஜினீரிங் (Engineering) முதலிய மேல் நாட்டு விஞ்ஞானங்களாலாகிய நிதான சிகித்ஸைகளுக்கு உதவியளிக்கும் இயந்திரங்கள் முதலிய கருவிகள் ஆயுர்வேதத்தில் இந்த சமயம் இல்லாததால்தானே பெரும் பெருமையுடையதாயினும் அதன் கலை மங்குவதற்கு முக்கிய காரணம். ஆகவே இந்தக்குறையைப் பரிஹரிக்க, ஆலோபாதிக் வைத்தியத்திற்கும் மூலவிஞ்ஞானமாயுள்ள அந்த பிஸிக்ஸ் (Physics) கெமிஸ்ட்ரி (Chemistry) விஞ்ஞானங்களை அப்படியே ஆயுர்வேதத்தில் சேர்த்து விட்டால் பூர்ணமான உபயோகமேற்படும் என்று நினைக்கக்கூடாது ஏனெனில்— ஆயுர்வேதத்தினுடைய மூலதர்சனங்களை ஒட்டி அந்தப் புதிய கெமிஸ்ட்ரி (Chemistry) முதலிய விஞ்ஞானங்கள் ஸமன்வயம் செய்யப்படவில்லை. ஆயுர்வேதசாஸ்திரம் சிகித்ஸை விஷயத்தில் சுதந்திரமுள்ளதாயினும் பதார்த்தவித்யை முதலிய விஷயங்களில் சில மூலதர்சனங்களுக்கு வசமானதே ஆயுர்வேதத்திற்குப் பிரதான உதவியளிக்கும் மூலதர்சனங்கள் வைசேஷிகம், ஸாங்க்யம், யோகங்களாகும். இவைகளின் மேல் முளைத்து வளர்ந்த கிளைகளுடைய ஆயுர்வேதகல்பதருவின் வளர்ச்சிக்கு அமிருதப்பாலை வார்த்தாலும் மருந்துமலரின் மேல் வார்ப்பது நல்ல ஆரோக்கியப்பழங்களை யளிக்க வல்லதாகாது. தர்சனமூலங்களில் வார்த்தால் தான் சிறப்பாய் வளர்ந்து ஆரோக்கியப் பழங்களை நித்யமாயளிக்கும். ஆதலால் நவீனமான பிஸிக்ஸ் (Physics) கெமிஸ்ட்ரி (Chemistry) முதலிய விஞ்ஞானங்கள் ஆயுர்வேதத்திற்கு உதவியளிக்க வல்லதுகள், அவச்யம் எடுத்துக் கொள்ள வேண்டியவைகள் என்று இருந்தால் அவைகளைப் பரீக்ஷை செய்து ஸமன்வயப்படுத்தி ஆயுர்வேதத்தின் மூலதர்சனங்களில் ஒன்று சேர்க்க வேண்டியதே முதல்தரமான முக்கிய கார்யமாகும்.

இது முடியாத கார்யமல்ல. ஏனெனில், மேல்நாட்டாரால் வளர்க்கப்பட்ட நவீன பதார்த்தவித்யை முதலிய விஞ்ஞானங்கள் யாவும் கீழ் நாட்டின் வைசேஷிகம், ஸாங்கியம், யோகம முதலிய தர்சனங்களுடைய ஸூக்ஷ்மாம்சங்களின் ஸ்தூலகார்யங்களுககு உதவியாக மேற்கொண்ட வளர்ச்சியே யாகும். ஆதலால் ந்யாயவைசேஷிகஸாங்க்யயோக தர்சனங்களின் நிபுணர்கள் நவீனமான பதார்த்தவிதயா முதலிய விஞ்ஞானங்களைத் தஙகள் தர்சனங்களில் ஒன்று கூட்டிச் சேர்க்கப் பூர்த்தியான கருவிகளுடன் ஒருமிக்கப் பிரயதனம் செய்வார்களாகில் சீக்கிரத்தில் நன்ருக இக் கார்யம் முடியுமென்பது தான் நிச்சயம். ஆயுர்வேதத்தினுடைய மூலதர்சனங்களில் பிஸிகஸ் (Physics) கெமிஸ்ட்ரி (Chemistry) இஞ்சினீரிங் (Engineering) முதலிய நவீன விஞ்ஞானஙகளை நன்ருக ஸமன்வயம் செய்து பூராவாக ஒன்ருக்கினுல்தான், நவீன விஞ்ஞானங்களால் கண்டு பிடிக்கப்பட்ட நிதான சிகிதஸைகளுக்கு உதவியளிக்கும் இயந்திரம் முதலிய கருவிகள் இல்லாததால் தோன்றிய ஆயுர்வேதததின் குறைகள் உண்மையில் அகலும். புதிய விஞ்ஞானஙகளை மூலாதாரமாகப் பெற்ற ஆலோபாதிக் முதலிய வைத்திய சாஸ்திரங்களிலிருந்தும் ஆயுஸ்ஸுக்கு ஹிதத்தையளிக்கும் எல்லா அம்சங்களையும் ஆயுர்வேதரீதியாகப் பரீக்ஷை செய்து ஆயுர்வேதத்துடன் ஒன்று சேர்த்துக் கொள்ளும் சக்தியுண்டாகும். வேறு தினுஸாக ஆயுர்வேத மூலதர்சனங்களுடன் ஸமன்வயம் செய்து ஒன்று சேர்க்காமல் மேல்நாட்டு நவீன விஞ்ஞானங்களை ஆயுர்வேதத்தில் அப்படியே நுழைத்தால், அநுதினமும் வளரும் நவீன விஞ்ஞானங்களுக்கு ஆயுர்வேதம் நித்யமாய் அடிமையாயிருக்க வேண்டியதாகும். மேலும், தன் மூலதர்சனங்களிலிருந்து போஷணையற்றதால் செல்லரித்த வேரில் நிற்கும் மரம் போல ஆயுர்வேதம் க்ஷீணித்து விடும். ஆதலால் உத்ஸாஹமுள்ள ஆயுர்வேத பண்டிதர்களால் ஆயுர்வேதத்தின் எல்லா அங்கங்களிலும் உண்மையான, இயற்கையான மேன்மேல் வளர்ச்சியைக் கருதி

ஆயுர்வேதத்திற்குப் போஷகமான மூலதர்சனங்களுடைய அபிவிருத்தியிலும் சேர்ந்தாப்போல் பிரவிருத்தி செய்யப் படவேண்டியது அவச்யம்.

இவ்விஷயத்தில் சில தீர்க்கதர்சிகள் எண்ணுகின்றனர் :-" முற்காலத்தில் ஆயுர்வேதம் முதலிய ஸகல வித்யைகளும் விஷய இச்சைகளை முற்றிலும் துறந்து லோக க்ஷேமத்திற்காகவே தவம் புரியும் ஆப்தர்களுடைய தவத்தின் பலனுகப் புவியில் தோன்றியுள்ளன. அந்த வித்யைகளுடைய பரிபாலனமென்ன, பிரசாரமென்ன, அவ்வித்யைகளினுல் உண்டாகும் ஸுகங்களை மக்கள் அநுபவிக்கச் செய்ய வேண்டிய ஸௌகர்யங்களென்ன— இவைகளனைவற்றையும் அக்காலத்தில் பிரஜைகளுடைய ஹிதத்தையே புனிதவ்ரதமாய்க் கொண்டிருந்த அரசர்கள் விசேஷமாய்ச் செய்தார்கள். இக் காலத்தில் கலியின் பிரபாவத்தால் அதே நமது பாரததேசத்தில் வித்யைக்காகத் தவம்புரியும் அப்பேர்ப்பட்ட ஆப்தர்களுமில்லை. மேல் நாட்டு நாகரிகவிஷத்தினுல் அரசர்களுடைய ஹ்ருதயமும் மயங்கிப் போய் ரிஷிகளுடைய வித்யைகளைக் காப்பாற்றுவதிலோ, அபிவிருத்தி செய்வதிலோ பராமுகமாய் விட்டது. இந் நிலையில் ஆயுர்வேதம் முதலிய புராதன வித்யைகளுடைய மேல்மேல் அபிவிருத்தியைப்பற்றி ஆசைகொள்வதே முற்றிலும் வீணுகும்." என்று.

ஸத்யந்தானிது. ஆப்தர்கள் மறைந்து விட்டனர். அரசர்கள் இப்பொழுது முற்றிலும் அனுகூலமாகவில்லை. ஆயினும் ஆயுர்வேத பண்டிதர்கள் பேசாமலுட்கார்ந்து கொண்டிருக்கக் கூடாது. " विद्या वितर्को विज्ञानं स्मृतिस्तत्परता क्रिया । यस्यैते षड्गुणास्तस्य न साध्यमतिवर्तते । उत्थातव्यं जागृतव्यं योक्तव्यं भूतिकर्मसु । भविष्यतीत्येव मनः कृत्वा सततमव्यथैः । बली पुरुषकारो हि दैवमप्यतिवर्तते "— அதாவது "படித்தல், அதையே விசேஷமாய் பிரமாணங்களால் அலசிப் பார்த்தல், சாஸ்திரீயமான ஞானம், நினைவு, ஒரே ஊக்கம்,

அதை அநுஷ்டித்தல்— இந்த ஆறு குணங்கள் இருப்பின் அடையக்கூடிய விஷயம் அடையமுடியாமல் ஆவதில்லை. கிட்டுமோ கிட்டாதோவென்று ஸந்தேகப்பட்டுக் கொண்டு பிரவிருத்தி செய்யாமலிருக்கக் கூடாது. கிடைக்கவே செய்யும் என்று உறுதியுடன் நற்காரியங்களில் ஜாக்கிரதையாக எப்பொழுதும் ஈடுபட்டுக் கொண்டிருக்கவே வேண்டும். புருஷப்பிரயத்தனம் தீவ்ரமாய்ச் செய்தால் தெய்வம் பிரதிகூலமாயிருப்பினும் அதை ஜயித்து இஷ்ட ஸித்தியை அடையமுடியும்''— என்ற ஆப்தர்களுடைய உபதேசத்தில் திடநம்பிக்கையுடன் ஆயுர்வேத வித்வான்களும் அபிமானிகளும் ஒன்று சேர்ந்து 'स्वस्थातुरपरित्राणे नान्यापेक्षं स्वतःक्षमम् । आयुर्वेदं सवी-कर्तुं सर्वशक्त्या यतामहे'— அதாவது "உலகில் ஸ்வஸ்தர்கள், நோயாளிகள், எல்லோரையும் காப்பாற்றுவதில் ஆயுர்வேதம் இதராபேக்ஷையின்றி பூர்ணசக்தியுள்ளதாகத் திரும்பவும் ஆவதற்கு ஸர்வசக்தியுடன் பிரயத்தனம் பண்ணுவோம்" என்று ஹிருதயத்தில் பிரதிக்ஞை செய்து கொண்டு தீவ்ரமாய் தபஸ் செய்யத்தான் வேண்டும். இவ்விதம் விடாமுயற்சியுடன் செய்தால் அறிவுமயமான பகவான் திரும்பவும் பிரஸந்நமாகி வரமளிப்பார். நமது அரசர்களும் அநுகூலமாகி விடுவார்கள்.

ஆயுர்வேதத்தின் எல்லா அங்கங்களுடைய பூர்ண வளர்ச்சிக்காக ஆலோபாதிக் முதலிய வெளிவைத்திய முறைகளிலிருந்து தேவையான அம்சங்களை எடுத்துக் கொள்ளுவதற்கு முன்பு, பொதுவாயிருக்கும் எல்லா மூல தர்சனங்களையும் எவ்விதமாகவாவது ஸமந்வயம் செய்து ஒன்றாக ஆக்குவதில் கவனம் மிக அவச்யமென்பதில் ஸந்தேஹத்திற்கு இடமில்லை.

ஆனால், ஒரு முக்கியமான உண்மையை நினைவில் வைத்துக் கொள்ள வேண்டியது அவச்யம். அதாவது :— விரண சிகித்ஸை முதலியவைகளில் இப்பொழுது கர்மாப்பியாஸ ஸாமர்த்தியம் வசதியின்மையால் குறைந்திருந்தாலுங்கூட,

ஆயுர்வேதத்திற்கு உண்மையில் தேவையான அம்சங்கள் எவ்வளவு? பூர்த்தி செய்வது எவ்விதம்? என்று இப்போது நிச்சயித்தல் சிறிதும் முடியாதகார்யம். ஏனெனில், ஆயுர்வேத இலக்கியங்கள் முற்றிலும் எளிதில் கிடைக்கும்படி எங்குமே திருவுரை செய்யப்படவில்லை. புராதனமான ஆயுர்வேத இலக்கியங்களில் வெளியிடப்படாத நூல்கள் தஞ்சை ஸரஸ்வதி மஹால் முதலிய அநேக நூல் நிலையங்களில் கணக்கற்றவைகளாக ஆங்காங்கு காப்பாற்றப்படுகின்றன. இந்நூல்கள் யாவற்றையும் வெளியிட்டுப் பார்வையிட்ட பிறகல்லவோ ஆயுர்வேதத்தில் இல்லாத அம்சம் எது? பூர்த்தி செய்வதெவ்விதம்? என்ற அறிவு உண்டாக முடியும்.

ஆதலால், ஆயுர்வேத வளர்ச்சியின் பொருட்டு செய்ய வேண்டிய கார்யங்களில் வெளியிடப்படாத ஆயுர்வேத இலக்கிய நூல்களைச் சேகரித்தலும் வெளியிடுதலுந் தான் எல்லாவற்றிலும் முதலிடம் பெறுகிறது. தஞ்சை ஸரஸ்வதிமஹாலில் ஒன்றிலிருக்கும் கிரந்தரத்னங்களை முற்றிலும் பிரகாசஞ் செய்தாலும் ஆயுர்வேத இலக்கியத்தின் பஞ்சம் ஓரளவு பறந்து போகும். இதிலிருந்து குல்மசிகித்ஸை என்ற நூல் வெளியிடப்பட்டபிறகு, அறுப்பதைத் தவிர வழியில்லை யென்று தீர்மானிக்கப்பட்ட குன்மம் முதலிய நோய்கள் இந் நூலிற் கூறிய வழிப்படி உள்மருந்துப் பிரயோகத்திலேயே எளிதில் நிவிருத்தியாகிவிட்டன. நமது பிராசீனர்களுக்கு அற்புதமான மூலிகைகளுடைய பிரபாவ நுட்ப அறிவு மிகுந்திருந்ததால், ஆயுதப்பிரயோகமின்றியே விரணசிகித்ஸை செய்யும் ஸாமர்த்தியம் விசேஷமாயிருந்தபடியால் நம்மவர்களுக்கு ஆயுதப்பிரயோக ஸாமர்த்தியம் இந்நாளில் கிரமமாய்ச் சிறிது குன்றியுள்ளது என்ற வார்த்தை மிகைச் சொல்லாகாது. ஸரளமான முறையிருக்கும் பொழுது அநேகநாட்கள் இடைவிடாது கிரமப்பட்டு அப்யஸித்துக் கொண்டிருக்கவேண்டிய ஆயுதப்பிரயோக முறையை எந்தப் பண்டிதன் ஆதரிப்பான்? உலகப்பழமொழியும்

கூறுவதாவது :— 'अक्के चेन्मधु विन्देत किमर्थं पर्वतं व्रजेत् । इष्टस्यार्थस्य संसिद्धौ को विद्वान् यत्नमाचरेत्'— அதாவது 'தேன் ஸமீபத்திலேயே கிடைப்பின் அதைத் தேடிக்கொண்டு உச்சிமலைக்கு எதற்காகப் போகவேண்டும்? கார்யம் கைகூடின பின்பு சிந்தனையுள்ள எவன் ஆயாஸப்படுவான்". என்று.

ஸரஸ்வதிமஹாலில் வெகு நாட்களாகக் காப்பாற்றப் படும் ஆயுர்வேத நூல்களைப் பிரகாசம் செய்வதில் நூல் நிலயத்தின் நிர்வாஹகர்களும் பண்டிதப் பெரியார்களும் இப்பொழுது உத்ஸாஹத்துடன் ஈடுபட்டுள்ளதானது ஆயுர்வேத உலகத்தினரால் மிகவும் புகழத்தக்கது. இது காறும் வெளியிடப்பட்ட நூல்களைக் கண்டு களிப்புற்ற வைத்திய பண்டிதர்களனைவரும் மேல்கொண்டு புத்தகத்தைக் காணுவதில் தாமதத்தைக் கஷ்டத்துடன் தான் தாங்குவர். புததகங்களை வேகமாய் வெளியிடவேண்டுமென்று ஸரஸ்வதிமஹால் பண்டிதர்களையும் நிர்வாஹகர்களையும் கெஞ்சுகின்றனர். தஞ்சாவூரில் அந்நாளில் ஸ்ரீசரபேந்திரரால் ஆரம்பிக்கப்பட்ட ஸரஸ்வதிமஹாலுடன் விளங்கும் தந்வந்தரிமஹாலானது இன்று நமது ஜனாதிபதிகளால் புத்துயிரளிக்கப்பட்டதாகி, தென்பாரதத்தில் மத்தியில் விளங்கும் பெரும் ஆயுர்வேத ஆராய்ச்சிக்கழகமாக வளர்க்கப்பட்டு, மேல் மேல் சோபையுடன் அகிலமான பிணிகளையும் களையக்கூடியதாயும், சாஸ்திர தத்துவஞானாம்ருதத்தைப்பருக ஆசைப்படுபவர்களுக்கு ஆற்றலளிக்கவல்லதாயும் விளங்கவேண்டும் என்றும் மனதார வாழ்த்துகின்றனர்.

மன்னிப்புக் கோருதலும் நன்றியறிவித்தலும்.

மெய்யன்புள்ள வாசகப் பெரியோர்களே !

ராஜம்ருகாங்கம் சிறிய யோக புஸ்தகம். இதனுடைய முகவுரையில் ஸம்பந்தாஸம்பந்தத்தை ஆலோசியாமல் வியாஸம் வெகு நீளமாய் எழுதித் தங்களுடைய

பொறுமையைத் தளரச் செய்துள்ள என்னைக் கருணை கூர்ந்து மன்னிக்கும்படிக்கு முதலில் வினயத்துடன் வேண்டுகின்றேன்.

தஞ்சை ஸரஸ்வதிமஹாலில் ராஜமிருகாங்கத்தின் கையெழுத்துப் பிரதி ஒன்றுதான் உள்ளது. அதுவும் எழுதினவரினறியாமையால் வழுக்கள் அதிகமாயுள்ளது. வேறு மாத்ருகைளெங்கும் கிடைக்கவில்லை. அச்சுக்கார்யத்தில் பாடங்களை என்னால் முடிந்தவரை கவனித்துச் சோதனம் செய்திருந்தாலுங்கூட எனதறியாமையால் ஏற்பட்டிருக்கும் மூலபாடத்தின் எழுத்துப் பிழைகள், தமிழ்மொழி பெயர்ப்பில் உள்ள விஷயக்குற்றங்கள், எழுத்துப் பிழைகள், எல்லாவற்றையுமே பண்டிதர்களினால் அன்புடன் சோதனை செய்துகொள்ளத்தக்கதென்று வணக்கத்துடன் கேட்டுக்கொள்ளுகிறேன்.

தமிழ் மொழி பெயர்ப்பில் திரவ்யங்களுடைய தமிழ் பெயர்களை நான் ஒரு சிறு ஆராய்ச்சி செய்து எனது மதப்படி எழுதியிருக்கிறேன். இதில் நான் தவறியிருக்கலாம். இவ்விஷயத்திலிருக்கும் வேறு வைத்தியருடைய அபிப்பிராயபேதத்தைப் பிழைத்திருத்தக் குறிப்பின் கீழ் தனியாக வெளியிட்டிருக்கிறேன். மருந்துகளுடைய சாப்பிடவேண்டிய அளவு, வேளை, அநுபானம், இவைகளை மூலபாடத்தில் சொல்லியுள்ளதை அப்படியே அநுஸரிக்காமல் இக்காலத்திற்கேற்றபடி ஊஹித்து பிரதி மருந்துக்கும் அடியில் எழுதியிருக்கிறேன். அநுபானங்கள், குணங்கள், செய்முறைகள், மூலத்தில் அவரால் செய்யப்பட்ட உரையிலில்லாத விஷயங்களும் ஒவ்வொரு மருந்திற்கும் அடியில் தமிழில் மட்டும் தெரிந்த வரையில் தெளிவாய் எழுதியுள்ளேன். இவைகளிலிருக்கும்குற்றங் குறைவுகளையும் மன்னித்தருளும்படிக்கு பண்டிதர்களை வேண்டுகிறேன்.

இந்நூலைப் பரிசோதித்து தமிழ்மொழி பெயர்ப்புடன் வெளியிடுவதன் மூலம் ஆயுர்வேதத்திற்கு ஒரு சிறிய

ஸேவை புரிய எனக்கு ஸந்தர்ப்பமளித்ததற்காக சென்னை அரசாங்கக் கையெழுத்துப் பிரதி நூல் சேகரக் கார்யாலயத்தின் அதிபர் ஸ்ரீ. T. சந்திரசேகர அய்யரவர்கட்கும், தஞ்சாவூர் ஸரஸ்வதி மகால் கௌரவக் கார்யதர்சி ஸ்ரீ. S. கோபாலய்யரவர்கட்கும் என் மனமார்ந்த தந்யவாதங்களை ஸமர்ப்பிக்கின்றேன.

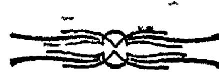
எனது நண்பர் ஆயுர்வேதசிரோமணி ஸ்ரீ. S. V. ராதாகிருஷ்ண சாஸ்திரீ அவர்கள் இப்புத்தகத்தை வெளியிடுவதில் அநேக கார்யங்களில் அடிக்கடி எனக்கு உதவியளித்துள்ளார். ஸ்ரீரங்கத்திலிருக்கும் ஸ்ரீவிலாஸம் அச்சுக்கூடத்தின் ஸ்வாமீ பண்டித ஸ்ரீ ஸௌந்தரராஜஅய்யங்கார் அவர்களால் அச்சில் ப்ரமாணபத்திரங்களுடைய பரிசோதனைக் கார்யக்கஷ்டம் எனக்கு மிகவும் குறைக்கப்பட்டது. தஞ்சைவாஸீ, வைத்தியர் ஸ்ரீ. G. ஸ்ரீநிவாஸஅய்யங்கார் B. A. அவர்கள் திரவ்யங்களுடைய தமிழ்ப் பெயர்களில் தனது அபிப்பிராய பேதங்களை அன்பு ஒற்றுமைகளுடன் தெரிவித்து உபகரித்தார். நட்பினால் உபகரித்துள்ள இந்த என் நண்பர்களுக்கு உள்ளன்புடன் நன்றி செலுத்துகின்றேன்.

இப்படிக்கு,
வைத்தியர்களுடைய அநுக்கிரஹத்தை வேண்டும்

திருச்சிராப்பள்ளி. கலி 5052,
விக்ருதி ஐப்பசி 4 விஜயதசமி
(20—10—1950.)

வா. பா. நடராஜசாஸ்த்ரீ.

சிவார்ப்பணமஸ்து.

॥ शुद्धिपत्रिका ॥

पृष्ठं	पङ्क्ति.	अशुद्धं	शुद्धं
		उपोद्घातः ॥	
४	२१	मनुद्घाटयैव	मनुद्घाद्यैव
१२	५	द्राविड्य	द्राविड्या
१३	५	द्रढीयान्	द्रढीयान्
,,	७	द्रढिष्ठः	द्रढिष्ठः
१६	१२	प्रेंक्षा	प्रेक्षा
,,	२१	आयुवेद	आयुर्वेद
,,	२८	दा निक	दार्शनिक
,,	२९	तमत्वमेव	तमव्यमेव
		पादटिप्पणी ॥	
२२	१	प्रतिरूणक	प्रतिरूपक
२२	२	विलेखनेन	विलिख्य
२३	५	ग्रन्थकर्तः	ग्रन्थकर्तुः
२५	१०	रसभिधानेषु	रसाभिधानेषु
४६	८	ग्रन्थारन्तराणां	ग्रन्थान्तराणां
,,	९	कुसुमा–का	कुसुमाकर
८९	४	अवद्धः सञ्जातः	अवद्धं सञ्जातं
९९	२	मुक्तन्	मुक्तम्
१३१	१	योमरत्नाकरीयः	योगरत्नाकरीयः

திரவ்ய ஸ்வரூபத்தில் அபிப்பிராய பேதம்.

(1) **प्रियङ्गु:**— பக்கம் 60 மருந்து எண் 6 முதலிய இடங்களில் கௌளா என்று உத்தரப்பிரதேசத்தில் விளையும் சரக்கு என்று என்னுடைய கொள்கை. ஞாழல் பூவு என்று கேரளத்தில் கிடைக்கும் வஸ்து என்று சிலர்.

(2) **मिशि:**— (பல இடங்களில் பிரயோகம்) சோம்பு என்று எனது எண்ணம். சதகுப்பை யென்று சிலர்.

(3) **विषाणिका**— (ப. 86. யோ. 37) विपाणिका என்ற பதம் क्षीरकाकोली யின் பர்யாயமாக வைத்யக சப்தஸிந்து முதலிய நிகண்டுகளில் காண்கின்றது. ஆனால் विषाणिका— குருங்கண்ணி யென்று சிலர்.

(4) **तगरम्–तगरपादुका** - அலாருன் என்று எனது அபிப்பிராயம். தகரவிதை யென்று சிலர்.

(5) **मूर्वा**— மருள் என்று எனது எண்ணம். பெருங்குரும்பை என்று சிலர்.

(6) **अलर्कम्**— (ப. 142. யோ. 118) अलर्क பதம் வெள்ளெருக்கில்தான் பிரஸித்தம். ஸரஸ்வதீமஹால் மூலிகாநுக்கிரமணிகாவில் மட்டும் अलर्कम्— தூதுவளை யென்று இருக்கிறது.

குறிப்பு.

பக்கம்	என்	யோகப் பெயர்	விஷயம்
57	3	கர்ஜூராதி சூர்ணம்	उर्वारु=சுரைக்காய்க்கு பதில் வெள்ளரிககாய்.
68	16	பித்த சூர்ணம்	லவங்கப்பத்திரிக்கு அடுத்தபடி நெல்லிவற்றல் சேர்க்கவும்
”	”	” ”	வெண் கோஷ்டததிற்கு அடுதத படி கோரைக்கிழங்கு சேர்க்கவும்.
”	17	தவக்ஷீரீ சூர்ணம்	நீலோத்பலக் கிழங்கிற்குமுன்பு ஆமபல்கிழஙகு சேர்ககவும்.
72	22	மஹா ஏலாதி சூர்ணம்	शैलेयं=கடற்பாசியைப் பார்க்கிலும் சிலாஜது என்று பொருள் கூறுவது அதிகப் பொருததம
74	24	மஹாத்ராக்ஷாதி சூர்ணம்	कौश என்பதறகு குசதர்ப்ப மூலம் என்று பொருள் கூறததகும
78	29	பஞ்சபாண சூர்ணம்	கோஜிஹ்வா— என்பதற்குத் தமிழ்— சாறுக்கிரை
85	37	ஹஸ்திகர்ணி சூர்ணம்	ईश्वरी=கீரப்பாலை-பெருமருந்து.
90	41	லவங்காதி சூர்ணம்	ஏலம் 4, மிளகு 8, சர்க்கரை 127க்குப் பதிலாக ஏலம் 3, மிளகு 10, சர்ககரை 128 சேர்ககவும.
91	43	அஷ்டாதச விதகுஷ்ட சூர்ணம்	கீரப்பாலையை பெருமருந்து என்றும், புடபத்திரம் சேர்தது மொததம் 4 சரக்குகளாகவும் கொள்ளவும்.

பக்கம்	எண்	யோகப் பெயர்	விஷயம்
92	44	ப்லீஹாரோக சூர்ணம்	கடலுப்பு என்ற பதத்தைவிலக்கவும். मयूरक्षार: என்ற பதத்திற்கு நாயுருவிக்ஷாரம் என்று பொருள் கொள்ளவும்.
,,	45	பஞ்சாக்னி சூர்ணம்	கடுகு, பெருங்காயம் இரண்டு தரம் எழுதப்பட்டிருப்பதை ஒரு தரமாகவும் மொத்த சரக்கு 27 அல்ல 25ஆகவும் படிக்கவும்.
98	51	சித்ரகாதி சூர்ணம்	ஸர்ஜிகாக்ஷாரத்துடன் யவக்ஷாரமும் சேர்க்கவும்.
100	54	ஸாரஸ்வத சூர்ணம்	அதிமதுரத்திற்கு முன் வசம்பு சேர்க்கவும். மொத்த சரக்கு 9-ஐ 10 ஆக்கவும்.
102	57	வ்யோஷாதி சூர்ணம்	ஜீரகத்திற்கு முன்பு கருவேப்பம் பருப்பு சேர்க்கவும்.
114	73	ஆருஷ்யாதி சூர்ணம்	மரமஞ்சளுடன் மஞ்சள் சேர்க்கவும்.
126	93	வாதகஜ கிருதம்	புஷ்கரமூலத்திற்கு முன்பு கடுக்காய் சேர்த்து, கல்க சரக்கு 3-ஐ 4 ஆக்கவும்.
141	117	ஆந்த்ரீ ஜ சூர்ணம்	हायतोयं-रंभातोयं என்று மூலத்தைத் திருத்திக்கொண்டு, வாழைக்கிழங்குச்சாறு என்றும் பாவனைத் திரவங்கள் 8-ஐ 9 எனவும் திருத்தவும்.
144	121	மாலினீமகரத்வஜசூர்ணம்	ஓமம் நீக்கி ஏலம் சேர்க்கவும்
152	126	அசுவகந்தாதி சூர்ணம்	அதிமதுரத்திற்கு முன்பு மஞ்சிஷ்டை சேர்க்கவும்,

॥ श्रीः ॥

॥ योग सूचिका ॥

யோக அட்டவணை

॥ श्रीः ॥

॥ श्रीगणेशाय नमः ॥

॥ वैद्यकग्रन्थो राजमृगाङ्कः ॥

राजमृगाङ्करसः । *

एकद्वित्रिचतुष्कपञ्चषड्भिर्न(र्स्स)मञ्चमष्टौ नवं
वज्रादिक्रमवृद्धिहेमभसितं षड्भिश्च भस्मं रसम् ।
तार कान्तकशुल्बनागलोहगरुडोद्गारञ्च वैक्रान्तक-
मेकैकक्रमवृद्धिमभ्रकरजः सप्तं तथा माक्षिकम् ॥ १ ॥

……..[1] भस्म दशाङ्कं सकलपषड्गन्धकेन क्रमं
शुद्धं टङ्कणक सविंशतिसमं सर्वं शुभं मङ्गलम् ।

ராஜமிருகாங்க ரஸம.*

	பங்கு		பங்கு
வைர பஸமம்	1	மரகத (பச்சை) பஸ்மம்	9
தஙக பஸ்மம்	2	வைக்ராந்த பஸ்மம்	10
ரஸ பஸமம்	3	அப்ரக பஸ்மம்	7
வெளளி பஸமம்	4	ஸவர்ணமாக்ஷிக பஸ்மம்	7
காந்த பஸமம்	5	முத்து பஸமம்	10
தாம்ர பஸமம்	6	கந்தகம்	6
காரீய பஸமம்	7	பொரித்த வெஙகாரம்	20
லோஹபஸ்மம்	8		

संपादकटिप्पणी :—

रसशास्त्राकरग्रन्थेषु मृगाङ्करस—राजमृगाङ्करस–महाराजमृगाङ्करस–रत्नगर्भमहाराजमृगाङ्करसेत्यादिभिः संज्ञाभिर्नानाप्रकारा मृगाङ्करसाः प्रोक्ताः।

1 शून्यदेशे 'मुक्ता' इति स्यात् ।

*ஸமஸக்ருத மூலம் தெளிவாயில்லை. தமிழ் மொழிபெயர்ப்பு முடிநத வரையில் ஊகிதது செய்யப்பட்டிருக்கிறது. ஆதலால் இந்த யோகததில் திரவ்யஙகளுடைய அளவுகள் ஒன்றும் தீர்மானமாக சொல்ல முடியவில்லை.

खल्वे संस्थितकं सुलक्षणकृतं[1] जम्बीरके मर्दितं
तद्गोलं लवणेन पूरितमिदं मध्याग्निना पाचयेत् ॥ २ ॥

எல்லாவற்றையும் கல்வத்திலிட்டு எலுமிச்சம்பழரஸத்தில் அரைத்து உருண்டையாக்கி உப்பின் நடுவிலிட்டு மத்யாக்னியில்

अस्मिन् सन्दर्भे मुद्रितामुद्रितरसग्रन्थेषु यथाशक्त्यन्वेषणेन मृगाङ्करसस्य मिथो भिन्नाः पञ्चचत्वारिंशत् (45) योगा उपदिष्टा उपलभ्यन्ते। अनेन ग्रन्थकारेण संकलितौ राजमृगाङ्क—महाराजमृगाङ्करसौ तु ततस्ततो रसग्रन्थेषु प्रोक्तेभ्यो मृगाङ्करसेभ्यो भिन्नावेव दृश्येते। अनेनोत्तरत्र वर्णितानां पूर्णचन्द्रोदयादीनां रसयोगानां समालोकने, तेषु रसयोगेषु नैकोपि एतद्ग्रन्थकारेण स्वतन्त्रतया विरचितः, किन्तु ग्रन्थान्तरेभ्यो मूलयोगान् सङ्कलय्य, क्वचित् स्वविरचितव्याख्यया सह विलिख्य रक्षित इति निश्चेतव्यो भवति। ग्रन्थारम्भे लिखिताविमौ राजमृगाङ्क महाराजमृगाङ्करसौ अनेन कुतः संकलिताविति न मया ज्ञातुं पार्यते, उपलभ्यमानग्रन्थोक्तेषु मृगाङ्करसेष्वन्यतमेनाप्येतयोः पूर्णतया संवादाभावात्। अमू न व्याख्यातौ स्वयं ग्रन्थकृता।

एवमिह संभाव्यते— वैद्योऽसौ स्वगुरुपरंपराप्राप्तौ स्वानुभूतौ च द्वौ मृगाङ्करसयोगौ स्वकीयभेषजयोगमञ्जूषायां सङ्कलय्य विलिखन्, तत्र च प्रथमे योगे मङ्गलशब्दघटनामाशंसमानः स्वकपोलेन परिवर्त्तितपदानि पद्यानि रचयामास। वैद्यस्यास्य पद्यरचनायां पर्याप्तपाटवाभावं पद्यशैली प्रदर्शयत्येव। अथ चोत्तरोत्तरमवैद्यकानां प्रतिरूपलेखकानां (Copyist) प्रमादान्नानाशब्ददोषाः प्रविष्टाः स्युरिति।

मृगाङ्कद्वयेऽपि शब्ददोषाणां शोधनप्रवृत्तिर्मूलमेव विपर्यासयेदिति योगद्वयमपि यथोपलब्धमेव प्रकाशितम्। अल्पतरप्रथममृगाङ्कापेक्षया बृहत्तर द्वितीय मृगाङ्करसे शब्ददोषा अल्पीयांसः। अतोऽर्थावबोधश्च तस्य स्पष्टतरः। प्रथम मृगाङ्करसेऽपि, यद्यपि अर्थनिष्कर्षो दुर्घटस्तथाऽपि भूयो मृगाङ्करसपरिशीलननिष्णातधिया कथञ्चिदर्थं संभाव्य कल्पिता द्राविडी व्याख्या।

---

1. कृतं जम्बीरकैर्मर्दितम् इति स्यात्।

यामाष्टौ च समं धरे च भवतां माङ्गल्यपूर्वं भिषक्-
च्छ्रीमद्राजमृगाङ्कनामकरसः कर्पूरकस्तूरिका ।
गन्धं[1] कुंकुम हेम[2]केसरतवक्षीरी च जाजीफलो-
शीरं पद्मकपत्रकुष्ठ [3]विललवयापड्गन्ध[4] समिश्रितम् ॥ ३ ॥

पश्चाच्छुद्धरसेन्द्रकं च सुदिने सद्वल्लयङ्गं[5] श्रित-
माज्यं मागधित्र्योषसैन्धवयुतं प्रत्यूषणैः(के)(?) सेवितम् ।
(तं) पथ्यं गव्यघृत च दुग्धदधिभि. क्षीरान्नशाल्योदनं
शाकं तण्डुलभिल्लिवास्तुकमि. . कोशातकी वल्लकी ॥ ४ ॥

मत्स्याक्षी च पटोलशिग्रुफलजे धात्रीफलं गोधुम
मुग्धं(द्ग) कोमलबीजपूरबृहती बिंबी कुलत्थ रसम् ।
स्वर्ण रौप्यकसुकान्तपात्रकुरुत प्राच्यं मुखं भुक्तये
द्राक्षादाडिम इक्षुखण्ड कदली [6]स्त्रीनारीकेलोद्भवे ॥ ५ ॥

8 யாமம் எரிக்கவும். ஆறினவுடன் எடுத்து அத்துடன் பச்சைக் கர்ப்பூரம் கஸ்தூரி, சந்தனம், குங்குமப்பூ, சிறுநாகப்பூ, மூஙகிலுப்பு, ஜாதிக்காய், விளாமிச்சம வேர், பதிமுகம், பச்சிலே, கோஷ்டம், கஞ்சா, வசம்பு இவைகளுடன் சேர்த்து 4 குந்துமணியளவு மாத்திரை உருட்டி நெய், திப்பிலிப் பொடி அல்லது திருகடு சூர்ணம்—இவைகள் அனுபானத்துடன் காலேயில் சாப்பிடவும். பசுவின் நெய்—பால் தயிர், பால் சாதம், பசளே, வாஸதுக் கீரை, பீர்க்கு, பொன்னுங்கண்ணி, புடல், முருங்கை, நெல்லிக்கனி, கோதுமை, பயறு, துறிஞ்சி, முள்ளுக்கத்திரி, கோவை, கொள்ளு இவை பத்தியம். தங்கம வெள்ளி இவைகளாலான பாத்திரத்தில் கிழக்கு முகமாக உட்கார்ந்து புஜிக்கவும் திராக்ஷை, மாதுளே, கரும்பு-வாழை, பில்வம், தேங்காய் இக்கனிகள் நல்

---

1. चन्दनकाष्ठचूर्णम् ।　　2. नागकेसरम् ।　　3. विजया इति स्यात् ।　　4. षड्ग्रन्थेति स्यात् । वचा ।　　5. तं वल्लयुग्ममिति स्यात् ।
6. श्रीनारिकेलोद्भवम् इति स्यात् । श्रीः— बिल्वफलरसः ।

कासश्वासक्षयाग्निमान्द्यग्रहणीपाण्डुप्रमेहार्शसां
सर्वव्याधिनिवारणं हितकरं श्रीपूज्यपादोदितम् ॥

इति राजमृगाङ्कोऽयं रोगजातस्य कथ्यते ।
अनुपानमिदं योग्यं तत्तद्रोगस्य नाशनम् ॥ ६ ॥

—⊕—

२. अथ महाराजमृगाङ्करसः ।

रसभस्म चाष्टभागं सुवर्णं दशभागकम् ।
रजतं नवभागेन वैक्रान्तद्वादशानि च ॥ १ ॥

वज्रमेकादशं भागं ताम्र सप्तस्य भागिकम् ।
रत्न[1](?) भागचतुर्थं स्यात् दश पञ्चेपु(?) व्योमकम् ॥ २ ॥

कान्तं लोहं कान्तरीती कर्पूर कदलीफलम् । (?)
गोमेधिक पुष्परागं राजावर्त प्रवालकम् ॥ ३ ॥

ஸவை. காஸம், சுவாஸம், க்ஷயம, அக்னிமாந்தியம், கிரகணி, பாண்டு, பிரமேகம, அர்சஸ முதலிய வியாதிகளில் தகுநத அனு பானததுடன உட்கொளள மிகுந்த பலனளிக்கும.

2 மஹாராஜ மிருகாஙக ரஸம.*

ரஸபஸ்மம் 8, தங்க பஸமம் 10, வெளளி பஸ்மம் 9, வை க்ராந்த பஸ்மம் 12, வைரபஸ்மம 11, தாமர பஸமம் 7, ரத்னம் (?) 4, அப்ரக பஸ்மம 15 காந்த பஸமம், லோஹபஸமம் காந்த பஸ்மம் (?) பித்தளை பஸமம், பச்சைக்கறபூரம், வாழைபபழம(?) கோமேதக பஸ்மம், ராஜாவர்த பஸமம், பவழ பஸ்மம், சுகபிஞ்

---

1. रत्नसामान्यवाची रत्नशब्दो रत्नविशेषवाच्यपि स्यात् मृगादि शब्दवत् । किं तु तत् किमिति न बुद्ध्यते निघण्टुभ्यः ।

முதலாவது ராஜ மிருகாங்க ரஸததைப பார்க்கிலும் இரண்டா வது மஹாராஜ மிருகாங்க ரஸத்தினுடைய ஸம்ஸ்கிருத மூலததில் பிழைகள் குறைவு. திரவ்யங்களுடைய அளவுகளில் ஸம்சயமில்லை. மற்ற இடங்களில் இருக்கும் ராஜ மிருகாங்கரஸங்களையும், செய் முறைகளில் கவனித்துவிட்டு மருந்து செய்வது உபகாரமாயிருக்கும்.

शुकपिञ्छं[1] चन्द्रनीलं वैडूर्यं चोपरत्नकम् ।
चन्द्रकान्तं सूर्यकान्तं नीलाञ्जनरसाञ्जनम् ॥ ४ ॥

शङ्खं शुक्तिवराटं च विमलामाक्षिकं शिला ।
गन्धकं तालकं तुत्थं विषत्रयद्विटङ्कणम् ॥ ५ ॥

तीक्ष्णं मुण्डं नागवङ्गं सौवीरं शुद्धिमाप्नुयात् ।
आयुर्वेदप्रकारेण शुद्धं कुर्यात्प्रयत्नतः ॥ ६ ॥

प्रत्येकं मानिकात्रीणि मर्दितं रसमेव वा ।
पञ्चकोलकषायेण प्रस्थं प्रस्थं पुनः पुनः ॥ ७ ॥

तद्रसं गुलिकां कृत्वा छायाशुष्कं तु कारयेत् ।
काचकुप्यां विनिक्षिप्य वालुकायन्त्र पाचयेत् ॥ ८ ॥

स्वाङ्गशीतलमादाय खल्वमध्ये विनिक्षिपेत् ।
मर्दितं मासमेकं च बीजपुण्ड्ररसादकम् ॥ ९ ॥

சம் (கிளிப்பச்சைக்கல்) சந்திர நீலம்(?) வைடூர்ய பஸ்மம், சந்திர காந்தம், ஸூர்யகாந்தம், நீலாஞ்சனம், ரஸாஞ்சனம், சங்க பஸ்மம், முக்துச்சிப்பி பஸ்மம், சோழி பஸ்மம், நிமிளை பஸ்மம், ஸ்வர்ணமாக்ஷிக பஸ்மம், மனோசிலை, கந்தகம், தாளகம், மயில்துத்தம், மூன்று விஷங்கள்(?) இருவித வெங்காரம் (?) உருக்கு, இரும்பு, காரீயம், ஈயம் வீரம் இவைகள் ஆயுர்வேத சாஸ்திர முறைப்படி சுத்தி செய்யப்பட்டு வகைக்கு மூன்று விராகன் எடை வீதம் ஒன்று சேர்த்து, பஞ்சகோலத்தின் (திப்பிலி, கண்டதிப்பிலி, செவ்வியம, கொடிவேலி வேர், சுக்கு இவைகளின்) கஷாயம் 1 பிரஸ்தம் (24 அவுன்ஸ்) சேரும்படி யரைத்து நிழலில் காய வைத்து காசகுப்பியிலிட்டு வாலுகா யந்திரத்தில் எரித்து தானாக ஆறினவுடன் அந்த ரஸத்தை துறிஞ்சிப்பழரஸம் ஒரு ஆடகம் (சுமார் 1½ படி) விட்டு ஒருமாதம் அரைத்து அதில் சுத்தி செய்த

---

1. शुकपिञ्छशब्दो गन्धकपर्यायत्वेनैव वैद्यके प्रसिद्धः । गन्धकस्यान्यत्रोक्तत्वाच्छुकपिञ्छोऽत्र हरितवर्णोपरत्नविशेषवाची प्रत्येयः ।

दरदं द्विपलं शुद्धं काश्मीरं मृगनाभिकम् ।
कर्पूरं मो(गो ?)मती[1] जाति जातीफलमरीचकम् ॥ १० ॥

मागधं देवकुसुम सुवर्णं पञ्चकं क्षिपेत् ।
मर्दितं पञ्चपुष्पाणि(?) सारोऽयं भावितं क्रमात् ॥ ११ ॥

घटिका पिचुमन्दाद्वा छायाशुष्कं च कारयेत् ।
त्रिकालं पूजयेद्राजा द्विकालं वल्लसंख्यया ॥ १२ ॥

माक्षिकं मागधं क्षीरं शर्करागोघृतैर्गुडैः ।
अनुपानं कवुशलं(?) नानारोगनिवारणम् ॥ १३ ॥

मासं मासद्वयं सेव्यं सर्वकार्यस्य सिद्धिदम् ।
क्षयमेकादशं हन्ति विंशतिर्मेहरूपकम् ॥ १४ ॥

चतुर्विंशतिपैत्यञ्च कफरोगेषु विंशतिम् ।
प्रीर्णं च(?) विंशतिं पञ्चविंशतिं कुष्ठरोगकान् ॥ १५ ॥

चतुःषष्टिगरं हिक्काकासश्वसनकादिकान् ।
उदरं शूलगुल्मञ्च कामीलां पाण्डुशोफजाम् ॥ १६ ॥

லிங்கம் 2 பலம், பச்சைக்கர்பூரம், கஸ்தூரி, குங்குமப்பூ, கோரோசனை, ஜாதிபத்திரி, ஜாதிக்காய், மிளகு, திப்பிலி. கிராம்பு இவை வகைக்கு ஐந்து விராகனிடை அளவும் சேர்த்து பன்னீராலும்(? வேம்பின்(?) கஷாயத்தாலும் அரைத்து 2 குந்துமணியளவு மாத்திரை உருட்டி நிழலில் காயவைக்கவும். அனுபானமாக தேன் திப்பிலி சூர்ணம், பால், சர்க்கரை, பசுநெய், வெல்லம் இவைகளில் ஏதாவது ஒன்றுடன் ஒருமாதம் அல்லது இரண்டுமாதங்கள் ஸேவிக்கவும்.

க்ஷயம், மேகம், பித்தவியாதிகள் 24, கபவியாதிகள் 20 குஷ்டம் 20, விஷவியாதிகள் 64, விக்கல், காஸம், சுவாஸம் உதரம், சூலம், குல்மம், காமாலை, பாண்டு, வீக்கம், சோகை

---

1. गोमती—गोरोचना ।

शोषमूर्च्छाभ्रमं शीतं मसुरीकज्वरत्रयम् ।
मूत्रकृच्छ्रं मूत्रबन्धमश्मरीरोगविश्रिति· (विद्रधिम् ?) ॥ १७ ॥

वाताशीतिहरं शूलां यकृति प्लीहगर्भजाम् ।
बालगर्भिणिरोगाणि सन्यास च नपुसकम् ॥ १८ ॥

पक्तिशूलां महशितं श्वेतं मारुतमुद्धतम् ।
व्रणग्रन्थिविसर्पं च गजचर्म विवर्णकम् ॥ १९ ॥

हरिद्राशुष्करोगेषु सोमरोगशिताकृतिः ।
नेत्ररोगं शिरोरोगं कर्णनासान्तरोगजान् ॥ २० ॥

सप्तधातुकु(ग)तं रोगं तिमिरं दर्दुरं कृमीन् ।
उद्गारं वमनं शूलामन्दाग्निमलबन्धकम् ॥ २१ ॥

अन्नद्वेषमजीर्णं च सन्तापं करपादजम् ।
जिह्वारोगं वक्त्ररोगं दन्तरोगांश्च तालुजान् ॥ २२ ॥

साध्यासाध्यमहारोगं नाशयेन्नात्र संशयः ।
शतपञ्चेषु चोत्पन्नरोगाणां नाशको भवेत् ॥ २३ ॥

सर्वभूतहितो गोप्यः काश्यपमुनिभाषितः ।
महाराजमृगाङ्कोयं नानारोगहरः परः ॥ २४ ॥

மூர்ச்சை, பிரமை, குளிர் ஜுரம், வைஸூரி ஜ்வரங்கள், மூத்திர கிருச்ரம், மூத்திரக் கட்டு, அச்மரீ, வித்ரதி, 80 விதவாத வியாதிகள், கல்லீரல், மண்ணீரல் கர்பாசயம் இவைகளில் ஏற்படும் வியாதிகள், ஸந்யாஸம், நபும்ஸகம், பரிணாம சூலம், வெள்ளை, விரணங்கள், கிரந்தி விஸர்பம், கஜசர்மா, தோல் நிறம் மாற்றம், ஸோம ரோகம், கண், தலை, காது, மூக்கு நாக்கு, வாய், பல், தொண்டை, ஸப்த தாதுக்களில் ஏற்படும் ரோகங்கள், ஏப்பம், வாந்தி, மந்தாக்னி, மலபந்தம், அன்னத்வேஷம், அஜீர்ணம், கைகால் எரிச்சல் இவைபோன்ற மூலத்தில் கூறப்பட்டுள்ள எல்லா வியாதிகளிலும் நல்லது.

३. प्रमदेभाङ्कुशो रसः ।

विशुद्धो रसो मासमुन्मत्ततैले, दशाहानि तैले तथोषर्बुधस्य ।
विपाच्योऽष्टयामैः क्षतिर्बैल्वतैली मृदुस्वर्णपत्राणि निष्काष्टमात्रात्[1] ॥ १

दिनं पेषयेत्तत्सम गन्धकं हि कृतां कज्जलीं तां विपाच्यार्कयामम् ।
यथा त्यक्तगन्धोर्ध्वकूप्यां प्रयाति स्वशीतं समादाय सिन्दूरकल्पम् ॥ २

व्याख्या——

विशुद्धो रसः शोधितः पलमितो रसः। उन्मत्ततैलैर्मासं विपाच्यः उषर्बुधस्य चित्रमूलस्य तैलेन दशाहानि दिनदशकं पाच्यः। तत्र तस्मिन् रसे अहर्निशमेकस्मिन्नहोरात्रे धुत्तूरतैलस्य पलं यथा पच्यते तथ पाच्यः। गन्धकः शोधितोऽम्लसारगन्धकः, तेन रसेन समस्तुल्यः ततः मृदुस्वर्णपत्राणि 'कण्टकप्रथनयोग्यस्वर्णपत्राणि। निष्काष्टमात्रा दष्टनिष्कप्रमाणेन, तत्र रसे विनिक्षिप्य। त्रितयं कज्जलीं कृत्वा कुप्य विनिक्षिप्य। अत्र मात्रादिति तृतीयार्थे पञ्चमी। ततस्तदनन्तर वालुका यन्त्रे अर्कयामैः द्वादशप्रहरैर्भस्मयेत्। स्वशीतं स्वत एव शीतल यथ

3. பிரமதேபாங்குச ரஸம்

சுத்தி செய்த ரஸம் ஒரு பலம் எடுத்து, அதை ஊமத்தை விதை எண்ணெயில ஒரு மாதமும், கொடிவேலி வேர்ப்பட்டை எண்ணெயில் பத்து நாட்களும் எரிக்கவும். அவ்விதம் எரிக்கும் பொழுது ஒருநாள் முழுவதும் ஒருபலம் எடையுள்ள எண்ணெய் எரியுமளவுதான தீ கொடுக்க வேண்டும் இவ்விதம் ரஸத்தை சுத்தி செயது எடுத்துக் கல்வத்திலிட்டு, அதில் மெல்லிய தங்க ரேக்கு எட்டு நிஷ்கங்கள்* எடையுள்ளதை சிறிது சிறிதாகச் சேர்த்து அரைத்து ஒன்றுடன் சுத்தி செய்த நெல்லிக்காய் கந்தகம் ரஸத்துடன் ஸம எடையளவு சேர்த்து அரைத்து கஜ்ஜலி செய்யவும். பிறகு மண்சீலை செய்யப்பட்ட குப்பியிலிட்டு வாலுகா யந்திரத்தில் 12 யாமம் எரிக்கவும் முதலில் சீசாவின் மூடியைத்

1. सूताष्टमांशादिति क्वचित्पाठः ।

*நிஷ்கமென்பது தமிழ் தேசத்தில வழங்கும் விராகனிடைக்கு அநேகமாய் சரியான எடையாகும்.

त्र्यहं खाखसत्वक्कषायैर्विमर्द्य त्र्यहं वैजयैर्जातिसारैर्दिनैकम् ।
तथा कोकिलाक्षस्य घस्रं कषायैर्विदार्याऽथ भूमौ क्षिपेत् गोलकं तम् ॥

मृदा त्र्यंगुलोन्मानयाऽऽच्छाद्य पश्चादरण्योत्पलद्वन्द्ववह्निं विधाय ।
सुशीतं मृदुस्वेदमाप्तं रसेन्द्रं गृहीत्वा ततो भागमानं वदामः ॥ ४ ॥

भवति तथा कृत्वा सिन्दूरकल्पं पल्लवरागं रस समादाय गृहीत्वा । खाखसत्वक्कषायैः पोस्तत्वक्कषायैः त्र्यहं दिनत्रयं मर्दयेत् । विजयारसैस्त्र्यहं विमर्द्य जातीरसैः जातीपुष्परसैः एकं दिनं विमर्द्य । कोकिलाक्षस्य इक्षुरबीजस्य कषायैरेकं दिनं विमर्द्य, विदार्याः शृगालिकायाः कषायैः घस्रमेकं दिनं विमर्द्य । अथ तदनन्तरं भूमौ गोलकं पिण्डीभूतं रसं क्षिपेत् । मृदा मृत्तिकया त्र्यङ्गुलोन्मानमङ्गुलत्रयं यथा भवति तथाऽऽच्छाद्य. तं गोलकमाहृत्य । पश्चात्तदनन्तरं अरण्योत्पलद्वयेनाग्निपुटं निधाय, सुशीतं स्वांगशीतं यथा भवति तथा हरेत् उद्धरेत् । एवं निष्पन्नरसे स्वर्णमात्रं माषचतुष्टयपरिमितं रसेन्द्रं रसश्रेष्ठं गृहीत्वा । ततः पश्चादग्रे वक्ष्यमाणानामौषधानां भागमानं भागपरिमाणं वक्ष्यामः । रसात् व्योम

திறந்து வைக்கவும். உருகிய கந்தகம் குப்பியின் முகத்தை அடைத்தால் அதைப் பழுக்கக் காய்ச்சிய இரும்பு சலாகையினால் கிளறி எரியவிடவும். 3-4 யாமங்கள் வரை எரித்து கந்தகம் ஜீரணமானதை அறிந்துகொண்டு குப்பியின் முகத்தை சுடு சுண்ணாம்பும் வெல்லமும் சேர்த்து துணியில் தடவி அதனால் வாயை சீலை செய்யவும். 12 யாமங்கள் வரை எரித்துத் தானாக ஆறவிட்டு குப்பியின் மேல் பாகத்தில் சேர்ந்திருக்கும் சிவந்த ரஸத்தையும், அடியில் தங்கக்கூடிய தங்க அம்சத்தையுமெடுத்துக் கொள்ளவும்.

பிறகு அதைப் போஸ்துக்காய் மேல் தோலின் கஷாயத்தால் மூன்று நாட்களும், கஞ்சா இலை கஷாயத்தால் மூன்று நாட்களும், ஜாதி பத்திரிச்சாறு, நீர் முள்ளி விதை கஷாயம், பால் முதுக்கன் கிழங்கின் ரஸம் இவைகளால் வகைக்கு ஒருதினமும் செவ்வனே அரைத்து உருண்டையாக்கி, அதன் மேல் இரண்டங்குல கனத்திற்கு மண் பூசி, இரண்டு வரட்டிகளின் நடுவில் வைத்து புடமிடவும், இவ்விதம் லேசாக வெந்த அந்த ரஸத்தினின்றும் ஒரு விராகனிடையளவு எடுத்து— அதில் அப்ரக பஸ்மம், வைகராந்த பஸ

रसाद्व्योमवैक्रान्तजातिप्रसूनं लवङ्गं द्विभाग त्रिभागं भुजङ्गम् ।
सितं कान्तसंज्ञं विषं केसराख्यं त्रिजात तथा वङ्गभस्म द्विभागम् ॥ ५ ॥
अहे फेनबीजं[1] मिलेदर्कभागं विमर्द्याथ यामं मधुद्रुप्रसूनैः ।
विदारीवरीवासकैर्नागवल्लीबलाशाल्मलीमर्कटीमूलजातैः ॥ ६ ॥
(पयोभिः)द्विजीवन्तिगोधांघ्रिरम्भासमुत्थै शताह्वासहादीप्यमुण्डीसमुत्थैः ।
महापत्रिकायष्टिहस्तिद्रुमोत्थैर्विभाव्यं त्रिवारं ततो गोलमस्य ॥ ७ ॥

वैक्रान्तं जातीप्रसूनं लवङ्गञ्च प्रधानद्रव्यरसापेक्षया द्विभागं द्विगुणं कृत्वा । भुजङ्गं सीसभस्म त्रिभागं कृत्वा, सितं रजतभस्म, कान्तसिन्दूरं च, विषं 'एकरुकर' संज्ञं, केसराख्यं नागकेसरं, त्रिजातकं च, तथा भुजङ्गादि त्रिभागं दत्वा । वङ्गसंज्ञं वङ्गभस्म च द्विभागं दत्वा । अहिफेनबीजस्य द्वादशभागान्दत्वा । उक्तं च सर्वं रसाभ्रादिकं मधुद्रुप्रसूनैः मधूककुसुमरसैः, यामं प्रहरमात्रं विमर्द्य । विदारी श्रृगालिका, वरी शतावरी, वासका सिह्ममुखी, नागवल्ली तांबूलपत्रं, बला, शाल्मली, मर्कटी आत्मगुप्ता च । एतेषां मूलजातैः पयोभिः रसैः प्रत्येकं त्रिवारं विभाव्य । द्विजीवन्ती गोधांघ्रिका अम्लिकानामिका, रम्भा कदली । ताभ्यः समुत्थैः मूलरसैश्च प्रत्येकं वारत्रयं विभाव्य, शताह्वा शतपुष्पा, सहा माषमुद्गपर्ण्यौ, दीप्यमजमोदा मुण्डी हपुषा, एतेषां द्रवैः महापत्रिका केतकी, यष्टिर्मधुकं, हस्तिद्रुमो नागदन्तिका, ताभ्यः समुत्थैः रसैः प्रत्येकं वार-

மம், ஜாதிப் பத்திரி, லவங்கம், வங்கபஸமம்— இவை வகைக்கு இரண்டு விராகனிடை, காரீய பஸமம், வெள்ளி பஸமம், காந்த ஸிந்தூரம, சுத்த வதஸ நாபி, சிறு நாகப்பூ, ஏலரிசி, லவஙகப் பட்டை, லவங்கப்பத்திரி— இவை வகைககு மூனறு விராகனிடையளவும், கசகசா விதை, பனனிரண்டு விராகனிடையும் சேர்த்து எல்லாவறறையும் இலுப்பைப்பூ கஷாயத்தால் ஒரு யாமமரைத்துப் பிறகு பால் முதுககன கிழஙகு, தணணீர் விட்டான் கிழங்கு, ஆடாதுடை, வெற்றிலே, குருந்தோட்டி, முள்ளிலவு, பூனைக்காலி, கீரைப்பாலே, புளியாரை, வாழை, சதகுப்பை, காட்டுளுந்து, காட்டுப் பயறு, குரோசாணி ஓமம, கொட்டககரந்தை இவைகளின்

---

1. अहेःफेनतापीजयोरर्धभागमिति ग्रन्थान्तरपाठः ।

दिनं स्वेदयेत्खाखसत्वक्कषायैर्विबध्यांबरे दोलिकायन्त्रमध्ये।
अकूपारबीजस्य तैलेन भाव्यो द्विवारं तथा स्वर्णबीजस्य तैलैः॥ ८॥
तथा वैजयैर्जातिसारस्य तैलैर्द्विवारं विभाव्योऽथ गोलं निबध्य।
ततो मृत्पटैस्त्रिर्धराधारयन्त्रे पचेत्पूर्ववत्स्वांगशीतं ततस्त्रिः॥ ९॥
उशीरेण भाव्यः सुगन्धेन तद्वत् तथा वा मदेनाथ[1] कस्तूरिकाद्भिः।
विभाव्यं शिवाद्भिर्द्विकुम्भीकजाद्भिर्द्रवैः शातपत्रैस्ततः सिद्ध एषः॥ १०॥

त्रयं विभाव्य। अथास्य गोलं अम्बरे वस्त्रे निवद्ध्य दोलिकायन्त्रमध्ये खाखसत्वक्कषाये दिनं स्वेदयेत्, सोष्माणं कारयेत्। अकूपारवीजस्य तैलेन समुद्र२।८।।जतैलेन द्विवारं विभाव्यः। स्वर्णवीजस्य तैलेन धत्तूर-बीजतैलैः द्विवारं विभाव्य। तथा वैजयैः विजयाबीजतैलैः, जातिसारस्य तैलैः जातीफलरसैश्च द्विवारं विभाव्यः। अथ गोलकं पिण्डभूतं रसं मृदुकर्पटैः मृण्मयवस्त्रैर्निबध्य धराधारयन्त्रमध्ये भूधरयन्त्रमध्ये पूर्व-वत्पचेत्। तदनन्तरं उशीरेण बहुमूलस्वरसेन त्रिवारं विभाव्य सुगन्धेन सारिवामूलरसेन तद्वत् त्रिवारं विभाव्य, तथैव मदोदकेन पूत्यण्डसारेण संभाव्य, तथा कस्तूरिकाजले विभाव्य, शिवाद्भिः धात्रीरसैः, द्विकुम्भी-कजाद्भिः जी[illegible]र्विभाव्य, शातपत्रैर्नीरैर्विभावयेत्। तत एष रसः

வேரின் சாற்றினாலும், தாழம்வேர், அதிமதுரம், நாகதந்திவேர் இவைகளின் கஷாயத்தாலும், வகைக்கு 3 நாள் வீதம் அரைத்து உண்டையாக்கி, அதை தோலாயந்திரத்தில போஸதக்காய் தோலின் கஷாயத்தில் லேசாகக் கொதிவருமளவில் இளந்தீயில் ஒரு நாள்முழுவதும் வேகவைக்கவும் பிறகு ஸமுததிரப்பசசை விதை எண்ணெயாலும், ஊமத்தை விதை எண்ணெயாலும் கஞ்சா விதை எண்ணெயாலும, ஜாதிக்காய் எண்ணெயாலும் வகைக்கு இரண்டுநாள் வீதம் பாவனை செய்து அரைத்து உருட்டி, அதை பூதர யந்திரத்தில் இரண்டு வரட்டிகளில் நடுவில் புடமிடவும். தாறுக ஆறினவுடன் விளாமுச்சம் வேர், நன்னாரி வேர்— இவைகளின் கஷாயத்தால் வகைக்கு 3 நாட்களும், புனுகுஜலம், கஸ்தூரிஜலம், நெல்லிக்காய் சாறு, ஜீரகம், கருஞ்சீரகம் இவைகளின்

1. जोंगमेनेति ग्रन्थान्तरे।

तमेनं स्वतुर्यांशकर्पूरयुक्तं निषेवेत वल्लद्वयं चास्य मात्रा ।
लवङ्गं सिता पुष्पसारोऽनुपानं हितं क्षीरपानं विवर्ज्योऽम्लवर्गः ॥ ११ ॥

पठित्वा च पञ्चाक्षरं राजमन्त्रं कुमारीं च गात्राणि संपूज्य धीमान् ।
निषेवेत पूर्वोक्तरीत्या रसेन्द्रं न रेतश्च्युतिः कामिनीसङ्गमे स्यात् ॥ १२

त्रिदोषघ्न एषोऽवलागर्वहारी महास्तम्भकारी वयःस्तम्भकारी ।
सदा पुंध्वजोत्थानकारी परेद्युस्तथा पातकारी न चार्वाक्च कारी ॥ १३

सिद्धो निष्पन्नः । रसं स्वतुर्यांशकर्पूरयुक्तं चतुर्थांश कर्पूरयुक्तं वल्लद्वयोन्मानं चतुर्गुञ्जाप्रमाणयुक्तं निषेवेत । तस्य रसस्यानुपानं— लवङ्गं सिता, पुष्परसः पन्नीरं, क्षीरपानं शीत हितम् । अम्लवर्गो विवर्ज्य विवर्जनीयः । कदलीफलनारिकेल पेष्यादिकं पथ्यम् । अस्य रसस्य ग्रहणकाले पञ्चाक्षरीमन्त्रराजं जपेत् । कुमारीं दुर्गाञ्च गात्राण्यवयवश संपूज्य पूजयित्वा, धीमान् बुद्धिमान्वैद्यः । पूर्वोक्तरीत्या पूर्वोक्तानुपान प्रकारेण रसेन्द्रं निषेवेत । एवं कृते सति स्त्रीसङ्गमे रेतश्च्युतिर्न स्यात् एष रसस्त्रिदोषघ्नः बलपुष्टिकारी अबलागर्वहारी स्त्रीमदहारी महास्तंभ कारी रेतःस्तभकारी, वयःस्तभकारी यौवनाधिकस्थैर्यकारी । अय रसः

கஷாயம் தாமரைப்பூவின் சாறு இவைகளால் வகைக்கு ஒரு தினம் பாவனை செய்தும், அரைத்து நிழலில் காயவைத்து தேறின ரஸத்தில், கால் பங்கு பச்சைக் கர்ப்பூரம் சேர்த்து அரைத்து வைத்துக்கொள்ளவும். அளவு 4 குன்றிமணிஎடை. அநுபானம் கிராமபுகூரணம், வெள்ளைசர்க்கரை, பன்னீர், காய்ச்சிய பசுமபால் இவைகள். புளிவகை தளளவும. வாழைப் பழம், தேஙகாய் போன்றவை பத்தியமே. இம்மருந்து சேவிக்கு முனபு பஞ்சாக்ஷர மந்திர ஜபமும், துர்க்கா, கனனிகை பூஜையும் செய்யவும்.

இந்த ரஸம் மூன்று தோஷஙகளின் கெடுதியை யகற்றி, பலம் புஷ்டியளித்து வீர்யஸ்தம்பமளித்து நல்ல யௌவனமளிக்கினறது. மருந்து சாப்பிடடதும் லிங்கம் நலகு விம்மும் மறு நாள் வரை வீர்யம் நழுவாது. ஏககாலத்தில் பலஸதரீகளுடன அவர்களுக்குப் பூர்ணதிருப்தியளிக்கும் வகையில் போகம் செய்ய முடியும். அங்கஙகள் தளராமலும இடுப்புத் துவண்டு போகாம

रसमेनं सेवयित्वा न सेवेत स्त्रियं यदि ।
निर्गच्छेन्नेत्रतो वीर्यं नेत्रनाशस्तथा भवेत् ॥ १४ ॥

नाङ्गं शैथिल्यभावं व्रजति न च कटिस्तुद्यते तस्य कान्ति-
हैंमाभा जायतेऽष्टादशविधमखिलान्हन्ति कुष्ठञ्च मेहान् ।
नष्टं वीर्यं प्रसन्नं भवति यदि पुमान्सेवते रम्यकान्तां
षण्डो वा वाजितुल्यो जनयति हि महासत्वयुक्तांश्च पुत्रान् ॥ १५ ॥

एनं रसं च प्रमदा भजेत कुमारिकातुल्यवपुष्मती स्यात् ।
एतद्रसास्वादनमस्ति पुंसो जरन्नरः स्यात्सहसा नवो युवा ॥ १६ ॥

गर्भाशयगतान् रोगानण्डजान् गुदजान्हरेत् ।
योनिमेढ्रोत्थितान्रोगान्नाशयेन्नात्र संशयः ।
प्रमदेभाङ्कुशो नाम रसराजः सुसिद्धिदः ॥ १७ ॥

सेवितः सन् पुंध्वजस्य पुरुषलिङ्गस्योत्थानकारी । तथा परेद्युः सेवनानन्तरदिने पातकारी रतेः स्खलनहेतुर्भवति । अर्वाक् पातकारी न भवति । एकस्यां रात्रौ नूतनयोषायुतं स्त्रीणां शतमुत्साहयति । शतोत्साह तादृश वीर्य बीजं रतेः सामर्थ्यं सदा कुर्यात् । कटिमध्यं न व्यथते । अस्य नरस्य कान्तिर्हेमाभा जायते । अष्टादश मेहान्कुष्ठानि च हन्ति । पुमाननङ्गाभः शोभते । यदि वीर्यं क्षीणं विशुष्कं प्रसन्नं पुनः स्खलनं भवति । षण्डो नपुंसको वा वाजितुल्यः सन् महासत्वयुक्तान्पुत्रांश्च जनयति हि । प्रमदा मध्यवयस्का एनं रसं निषेवते चेत् कुमारीतुल्यवयोवपुष्यती भवेत् । पुंसां पुरुषाणां एतद्रसास्वादनं रसनिषेवणं अस्ति चेत्, जरन्नरः वृद्धोऽपि पुरुषः सहसा नवो नूतनो भवति । गर्भाशयगतान्, अण्डजान्,

லும், உடலுக்கு நல்ல வலிவூட்டியும், பதினெட்டுவித குஷ்டங்களையும், மேகங்களையும் போக்கியும், நபும்ஸகத் தன்மையை அகற்றியும் உதவுகின்றது நல்ல வீர்யமுள்ள குழந்தைப் பேறு ஏற்படுகின்றது. ஸ்திரீகளும் புருஷர்களும் சாப்பிட கிழத்தனமகன்று யௌவனம் திரும்பும். கர்ப்பாசயம், அண்டம், ஆஸனவாய், ஆண் பெண் குறிகளில் ஏற்படும் வியாதிகளையகற்றும். இம்மரு

हरविरचितविश्रुतो रसोऽयं ह्यवनिपतिर्वनिता सहस्रयुक्तः ।
स तु युवतिमुदं विधातुकामः प्रणयवशो भवति स्म बुद्धिनाथः ॥ १८ ॥

प्रमदेभाङ्कुशसञ्ज्ञ रसवर्के ज्ञाननाथाख्य ।
राजा प्रीत्याऽदाद्यदभिलषितं सर्वं धनं तस्मै ॥ १९ ॥

प्रमदेभाङ्कुशः सोऽयं राज्ञां हृदयरञ्जकः ।
मनोभवसमः स्त्रीणां वृद्धो वाऽपि युवा भवेत्* ॥ २० ॥

मुष्कसंभूतान्, गुदजानयानसंभवान्, रोगान् हरेत्। प्रमदेभांकुशो नाम रसराजः सिद्धयति। स्वरूपतः फलतश्च निष्पद्यते। अयं रसो हरविरचित इति श्रुतः प्रसिद्धः। हि यस्मात्कारणात्प्रसिद्धः बुद्धिनाथ ज्ञानसंज्ञकोऽवनीपती राजा वनितासहस्रयुक्तः सन् युवतिमुदं तरुणीनां मुदं सन्तोषं दातुकामः, कर्तुं वाञ्छन्, तस्मिन् रसे प्रणयवशो भवति स्वप्ने च। हरिद्राविप्रो(?) बभूव च। तस्मात् कारणादयं रसः प्रसिद्धः। ज्ञाननाथवान् बुद्धिज्ञानसंज्ञकः।

*இந்த முருகன் முதலில புத்தி நாதன் என்ற அரசனுல் பலஸ்திரீகளை திருப்தி செய்யக்கூடிய வீர்யபலமடைவதற்காக தயார் செய்யப் பட்டது *

प्रमदेभाङ्कुशो नाम रसः समाप्तः ।

संपादकटिप्पणी :—

*अयं रसः— बृहद्योगतरङ्गिणी, रसरत्नमणिमाला, तोडरानन्दः, रसमुक्तावली, रसपारिजातं, रसायनपरीक्षा, रसयोगसागरः— एतेषु ग्रन्थेषु च वाजीकरणे उपलभ्यते। अपि तु स्तोकेनायं तेभ्यो भिन्नो दृश्यते। अहिफेनबीजस्य द्वादशभागाः अनेन योज्यन्ते। तापीजं परित्यक्तम्। ग्रन्थान्तरे अहिफेनताबीजयोरर्धभागः प्रोक्त इतीयानेव विशेषः।

---

*குறிப்பு :— *ஸம்ஸ்கிருத மூலத்தில் இந்த ஔஷதத்தின் மகிமை வெகுவாகப் புகழ்ந்து கூறப்பட்டிருக்கிறது. பொதுவாய் இது மிக உயர்ந்த பயனை யளிக்கக்கூடிய ரஸாயன வாஜீகரணமானது. முறை மிகவும் சிரமஸாத்தியமானது. எளிதில் வைத்தியர்களால் செய்து*

४. त्रैलोक्यचिन्तामणिरसः।

रसं वज्रं हेमतारं ताम्र तीक्ष्णाभ्रकं मृतम्।
गन्धक मौक्तिक शङ्खं प्रवाल तालकं शिला ॥ १ ॥

प्रथमव्याख्या—

रसमित्यादि— रसं हरवीर्यं धवलवर्णं विप्रजातिवदित्यर्थः। रसो विप्रः श्वेत इति ग्रन्थात्, तस्माद्विप्रजातिरसमेव गृह्णीयात्। वज्रं हीरं पुरुषजातिचतुर्वर्णेषु दिष्टो बलवर्धन इति ग्रन्थान्तरे। वज्रस्थाने वज्राभावे वैक्रान्तमेव दद्यात्। तथा हि 'वज्राभावे हि वैक्रान्त'मिति ग्रन्थान्तरे। हेम हिरण्यं परिशुद्धं तप्त पुनः काञ्चनकान्तिदमिति न्यायात्, तारं-नागदोषादिरहितं परिशुद्धरजतमित्यर्थः। ताम्रं परिशुद्धं रविः, पत्र-

'4. த்ரைலோக்யசிந்தாமணி ரஸம.

சுத்தரஸம், சுத்த கந்தகம், சுத்த தாளகம், சுத்தமனேசிலை வைரபஸமம, தங்கபஸ்மம், வெள்ளி பஸமம, தாமர பஸமம், உருக்கு பஸமம், அப்பிரக பஸ்மம், முத்து பஸ்மம், சங்கு பஸ

मूलादर्शपुस्तके अयमपि योगो लेखककरप्रमादभूयिष्ठ एवास्ति। परं ग्रन्थकारविरचिताया अतिविस्तृतायाः प्रतिपदव्याख्यायाः परामर्शेन औषधयोगमूलग्रन्थसंशोधनं सुसंपादमभूत्। ग्रन्थकृतव्याख्यानाभावे मातृकापुस्तके मूलं दुस्संशोधनं स्यात्।

बुद्धिनाथो नाम भूपतिः हर इति विश्रुतेन रासायनिकभिषग्वरेण रसायनवाजीकरणश्रेष्ठममुं रसं कारयित्वा स्वाभीष्टं लेभे। ददौ चाभिलषितं धनं रासायनिकभिषजे हराय— इतीदमितिवृत्तमेतद्ग्रन्थाचार्येणैव मूलपद्येष्वेव प्रतिपादितम्। अन्यत्रैतादृशं पद्यं न दृश्यते। आम्, वस्तुतो धनाढ्यानामेवैतच्छक्यसंपादम्।

இருப்பில் வைததுக் கொளள முடியாதது, புத்திநாதன் என்ற பூபதி, ஹரன் என்ற வைத்தியரைக் கொணடு இந்த ரஸாயனத்தைச செய்வித்து, ஸேவித்து அமிதமான ஆனந்த மடைந்தார். வைத்தியர் ஹரனுக்கு யதேஷ்டம் தனமளித்தார்– என இந்நூலாசிரியர் வரலாறும் எழுதியுள்ளார்.

शोधितं च समं सर्वं सप्ताह भावयेद्दृढम् ।
चित्रमूलकषायेण भानुदुग्धे दिनत्रयम् ॥ २ ॥

वदित्यर्थः ॥ मृतं मृतशब्देन नेपालताम्रं तीक्ष्णमेरण्डबीजच्छायाकृति-परिशुद्धमेव दद्यात् । अभ्रकं कृष्णाभ्रकं सिन्दूरं निरुत्थं निश्चन्द्रिक-मित्यर्थः । मृतशब्देन पूर्वोक्तद्रव्याणि समस्तद्रव्याणि निरुत्थान्येव दद्यात् । गन्धकं आमलकसारगन्धकमित्यर्थः । मौक्तिकं मुक्ताफलं शङ्खं धवलवर्णं शङ्खमित्यर्थः । प्रवालं रक्तवर्णविद्रुममित्यर्थः । तालकं पीत-वर्णपत्रतालकं इत्यर्थः । शिलारक्तवर्णमणिः शिला इत्यर्थः । तत्र ताल-मणिःशिले[1] शोधिते शुद्धीकृते । किञ्च, मुक्ताफलानि प्रवालं शङ्खं एतानि औषधैः लघुपुटैः उत्पलैः पुटेदित्यर्थः । "वज्रं विनाऽन्यरत्नानि म्रियन्तेऽष्टपुटैर्लघुरि"ति न्यायात् । समं समांशं सर्वशब्देन पूर्वोक्त विशोधितत्रयोदशद्रव्याणि, जातावेकवचनम् । सर्वं मिलित्वा सप्ताह सप्तदिनानि चित्रमूलकषायेण वह्निमूलकषायेण क्रमेण 'औषधस्य पलं दद्यात् । जलस्य पलषोडश' इति न्यायेन । कषायेण दृढं सम्यक् भावयेत्

மம், பவழ பஸமம்- ஆகிய பதிமூன்று திரவயங்களை [1] சமஎடையாகச் சேர்த்துக் கல்வத்திலிட்டு,[2] சித்ர மூலககஷாயத்தில் 7 நாட்கள் 7 பாவனை செய்க. எருக்கம் பால, கருநொச்சியிலை சாறு, காட்டுக் கரணைககிழங்குச் சாறு, சதுரக்கள்ளிபபால் ஆகிய 4 திரவஙகளால் வரிசையாக தனித்தனியாக ஒருநாளில ஒரு பாவனை வீதம் மூன்று மூன்று பாவனைகள் செய்யவும். ஒவ்வொரு பாவனையில சுமார் 6 மணி நேரம் அந்தந்த திரவம் கொடுத்து கலவத்தில அரைததுக் கொண்டிருக்க வேண்டும்.

---

1. मनःशिला ।

1. நூலில் தனி அளவு சொல்லப்படவில்லை ஒரு தடவை பாகத்திற்கு பிரதி திரவியம் வகைககு அரை முதல ஒரு தோலா வீதம் சேர்த்து செய்வது ஸௌகர்யம். ½ தோலாவிற்குக குறைந்து செய்தால பிரயாசைககுத் தகுந்தபடி மருந்துககணிசமிராது. ஒரு தோலாவிற்கு மேல் சேர்த்தால் பாகம் பரிஷ்காரமாய் செய்வது கடினம். இவ்விதம் எமது அநுபவம்.

2. ரஸத்தையும் கந்தகததையும் முதலில் கஜ்ஜளி செய்துகொண்டு மறறவைகளைப் பிறகு ஒவ்வொன்றாய் சேர்ந்தரைககவும்.

निर्गुण्डीसूरणद्रावैर्वज्रवल्ल्या दिनत्रयम्।
अनेन पूरयेद्गर्भ[1] पीतवर्णवराटिका. ॥ ३ ॥

टङ्कणं रविदुग्धेन पिष्ट्वा तासां मुखं लिपेत्।

द्वितीयभावनां कुर्यात्॥ निर्गुण्डी सिन्दुवारः सूरणकन्दैरुभयथा वै स्वरसैरेवं प्रत्येकं भावनात्रयं कुर्यात्। पुनश्चतुर्थभावना वक्ष्यते। वज्रदुग्धैः स्नुहिक्षीरैर्दिनत्रयं मर्दयेत् भावयेत्। भावनामेव कषायं स्वरसमौषधं मेलयित्वा मर्दयित्वा अतः पेषयेदित्यर्थः। अनेनौषधेन पीतवर्णा हरिद्रवर्णा, वराटिका कपर्दिका। प्रमाणं— ' पीताभा ग्रन्थिला पृष्ठे दीर्घवृत्ता वराटिका। सार्धनिष्कभरा श्रेष्ठा निष्कभारा च मध्यमा॥ पादोनिष्कभारा च कनिष्ठा परिकीर्तिता॥ " इति न्यायात् सार्धनिष्कभारा श्रेष्ठवराटिका औषधेन पूरयेत्। समीचीनं यथा भवति तथा पूरयेदित्यर्थः। सूक्ष्ममुखं वराटिकानां मुखं विरलं कृत्वा पूरयेदित्यर्थः। तासामौषधपरिपूरितानां वराटिकानां मुख टङ्कणं रविदुग्धेन अर्कक्षीरेण सह पिष्ट्वा मर्दयित्वा विलेपयेत्। आतपे शोषयेत्। सूक्ष्ममुखभाग्डे

சூர்ணத்தைக் கடைசியில் முறறிலும் சூரணம் போல உலராமல் சிறிது ஈரத்துடனிருக்கும் பொழுதே சோழிகளுக்குள் திணித்து நிரப்பவும். சோழி நல்ல விளைநததாகவும, மஞ்சள் நிறமுடையதாயும் ஒனறு முதல் ஒன்றரை விராகனிடை கனமுள்ளதாயும் இருக்கவேண்டும உட்புரமழுககு நீககி சுத்தமாயிருக்கவேண்டும. வெங்காரததை எருக்கம பால் விட்டரைதது மருந்தினுல் நிரப்பபபட்ட சோழிகளுடைய வாய்ப் புறஙகளை செவ்வனப் பூசியடைத்து ரவியில உலர்த்தவும். வெஙகாரப்பூச்சு அழுத்தமாயும் கனமில்லாமலுமிருக்கவேண்டும

பிறகு சோழிகளை ஒரு மண் குடுவையிலிட்டு அகலினுல மூடி, லேந்தி பநதம சேலை மணணினுல் நலகு செய்து, உலர்ந்த பினபு முக்கால் கஜககுழியில் விராட்டியில் புடம போடவும. அக்னியினளவு: சோழிகள் வெநது கல்வததில் எளிதில் அரைபடவேண்டும. இதை ஊகிதது அநுபவத்தில் தெரிநது கொள்ளவேண்டும்.

---

1. सम्यक् इति यो र. गर्भमिति भै. र पाठौ स्तः। अनेन पूरयेद्रसेति पाठः लेखकप्रमादजातः स्यात्।

रुध्वा भाण्डपुटे [1]पाच्याः स्वाङ्गशीतं विचूर्णयेत् ॥ ४ ॥

चूर्णतुल्यं मृतं सूतं वैक्रान्तं सूतपादिकम् ।
शिग्रुमूलद्रवैः सर्वं सप्तवारं विभावयेत् ॥ ५ ॥

औषधपरिपूरितां वराटिकां निक्षिपेत् । इत्युक्तप्रकारेण भाण्डपुटं कुर्यात् । स्वाङ्गशैत्यं अत्यन्तशैत्यं विचूर्णयेत् वराटिकाभिः सह औषधं चूर्णयेदित्यर्थः । यदुक्तं "रसराजेन योगेन वराट्यन्तस्थितं रसम् । पुटं कुर्यात् भिषक्श्रेष्ठो वराटं सहचूर्णयेत् ॥" वराटिकाभिः सह औषधं चूर्णयेदित्यर्थः । रसशास्त्रप्रकारे पूर्वं क्षारसंयुक्ते बहुवस्तूनि तत्र औषध[2] सममिताभिः वराटिकाभिः सह मर्दयेत् । मतान्तरे 'वराटिकापादचूर्णमौषधानां विनिक्षिपेत्' ॥ एवं विधि वराटिकान् विमर्दयेत् ॥ चूर्णतुल्यं मृतं सूतं चूर्णसमांशं मृतसूतं रसभस्मेत्यर्थः[3] ॥ वैक्रान्तं नीलं वा लोहितं वा, सम्यक् यथा वारितरं भवेत् तथा पुटशुद्धं एवं वैक्रान्तं सूतपादिकं रसभस्म चतुर्थांशं, सर्वं खल्वे निधापयेत् । शिग्रुमूलगृञ्जनमूलरसैः सप्तवारं विभावयेत् ॥ द्वितीयभावना—

புடம் தாகை நன்கு ஆறியபின்பு வெந்து பஸ்மமாயிருக்கும் சோழிகள். சோழிக்குள்ளிருக்கும் மருந்து பஸ்மங்கள் எல்லா வற்றையும் சேர்த்துக் கல்வத்திலிட்டு நனகு பொடி செய்யவும்.

இந்தப் பஸமத்திற்கு ஸமனிடை ரஸ பஸ்மமும், கால்பங்கு வைக்கிராந்த பஸமமும் திரும்பவும் சேர்த்து ஒன்றாய் கல்வத் திலரைக்கவும்.*

பிறகு முருங்கைமரவேர் கஷாயத்தினுல் 7 நாட்களில் 7 பாவனைகளும், சிதரமூலக்கஷாயத்தினுல் 21 பாவனைகளும், இஞ்சிச்

---

1. रुध्वा भाण्डे पुटेत् पश्चादिति यो. र. रुध्वा भाण्डमुखं पाच्यमिति मै. र. पाठौ ।
2. मूलोक्तत्रयोदशद्रव्यसममिताभिः ।
3. रसभस्म—रसकर्पूरमिति नानाविधवैद्यके ।

** ரஸபஸ்மத்திற்கு வீரம் என்று தஞ்சை ஸரஸ்வதி மஹால் நாநாவித வைத்திய புஸதகக்காரர் பொருள் கூறியுள்ளார். இது உசிதமானதே.*

चित्रमूलकषायेण भावनाश्चैकविंशति.[1] ।
आर्द्रकस्य रसेनैव भावना विजयाद्रवैः[2] ॥ ६ ॥

[3]जंबीरैर्मातुलुंगैर्वा सप्तवार विभावयेत् ।
सूक्ष्मचूर्णं ततः कृत्वा चूर्णपादांशटङ्कणम् ॥ ७ ॥

टङ्कणांशं वत्सनाभं तत्समं मरिचं क्षिपेत् ।

चित्रमूलकषायेण कृत्वा एकविंशतिवारं त्रिःसप्तकृत्वो विभावयेत् । वह्निमूलकषाये पुनस्तृतीयभावना । आर्द्रकरसैः शृङ्गिबेरस्वरसैरित्यर्थः । सप्तवारं सप्तकृत्वो विभावयेत् । पुनश्चतुर्थभावना । विजयाद्रवैः गान्धारिरसैः तुरीयं भावयेत् । अथ पञ्चमी भावना । जम्बीरैः लिकुच सारैरित्यर्थः । जम्बीरफलरसाभावे मातुलुङ्गरसे वा फलपूररसे वा सप्त वारं विभावयेत् सप्तकृत्वः भावनाः कुर्यात् ॥ तच्चूर्णं पादं चतुर्थभाग-मित्यर्थः । टङ्कणं दद्यात् टङ्कणांशतुर्यांशं चतुर्थभागं वत्सनाभं श्वेतमेव दद्यात् ॥ ब्राह्मणत्वाद्ब्राह्मणं श्वेतपाण्डुरिति शास्त्रतः । तस्य समं स-

சாறு, கஞ்சாகிஷாயம், எலுமிச்சம்பழச்சாறு அல்லது துருஞ்சி நார்த்தம்பழச்சாறு— ஆக மூன்று திரவியங்களினுல் வகைக்கு 7 பாவனைகளும் செய்யவும். பின்பு காயவைத்து ஸூக்ஷ்மமாய் சூர்ணம் செய்யவும்.

இந்தக்கிடைத்த சூர்ணத்தில், பொரித்த வெங்காரத்தின் சூர்ணம், சுத்தி செய்த வெண்மை வத்ஸநாபியின் சூர்ணம், மிளகு

---

1. ‘भावनाद्वयमीहते’ इति भै. र.

2. भावनाः सप्त एव च इति यो. र. विजयारसभावना यो. र. नास्ति रसयोगसागरोद्धृतपाठे विजयारसभावना विद्यते । तत्र कस्तूरीद्रव भावना एका अधिका अन्ते कर्तव्या इत्युक्तम् । अत्र कस्तूरी न पठिता । अन्ते कस्तूरीयोगो वरीयानेव ।

3. भैषज्यरत्नावल्यां भावना द्विवारं वह्निमूलकषायेण पर्यवस्यति । आर्द्रकजम्बीरविजयारसैर्भावना नोक्ताः । तथैवान्ते टंकणवत्सनाभमरिचादीनां द्रव्याणां च योजना अनुक्ता ।

लवङ्गं नागरं पथ्या कणा जातीफलं पृथक् ॥ ८ ॥

प्रत्येकं वत्सनाभस्य पादांशं चूर्णितं क्षिपेत् ।
मातुलुङ्गार्द्रकद्रावैः सर्वमेकत्र लोलयेत् ॥ ९ ॥

चतुर्गुञ्जामितं खादेत् कणाक्षौद्रेण लोलितम् ।
सक्षौद्रैरार्द्रकक्वाथैः शुण्ठीक्वाथगुलैर्युतम् ॥ १० ॥

अनुपानमिदं खादेत्सर्वरोगप्रशान्तये ।

मांशं मरीचं क्षिपेत् मेलयेत् । लवङ्ग, देवकुसुममित्यर्थः । नागरं– विश्व पथ्या हरीतकी, कणा मागधी, जातीफलं मालतीफलं एतानि पञ्च द्रव्याणि पृथक् प्रत्येकं वत्सनाभस्य पादांशं चतुर्थांशं चूर्णितं क्षिपेत् मेलयेत् । 'मातुलुङ्गार्द्रकद्रवैः– मातुलुङ्गबीजपूरं, आर्द्रकं शृङ्गिबेरं, सम्य पेषयेत् लोलयेत् पूर्वोक्तं सर्वं मेलयेदित्यर्थः । चतुर्गुञ्जामितं प्रमाणं वट· कृत्वा, शोषयित्वा, "उत्तमं वराजाल च मध्यम करिशृङ्गिकम् । इति ग्रन्थान्तरे कथितत्वात्, यथासंभवं करिदन्तकरण्टके वेणवे व स्थापयित्वा, खादयेत् भक्षयेत् । औषधस्य अनुपानं कणा पिप्पली, क्षौ पुष्परसः, आर्द्रकस्वरसैः शृङ्गिबेररसैः । किञ्च, शुण्ठ्याऽथवा गुडैर्यु

சூர்ணம் / இம்மூன்றும் வகைக்கு மேற்படி சூர்ணத்தில் கால்... கும், கிராம்பு-சுக்கு-கடுக்காய்-திப்பிலி-ஜாதிக்காய் இவ்வை... துகளுடைய ஸூக்ஷ்மசூர்ணம் வகைக்கு - வத்ஸநாபியின் கா... பங்கு வீதம் மேற்படி சூர்ணத்தில் சேர்ந்துக் கலந்து அரை... கவும்.

முடிவாகக் கடைசியில துருஞ்சிநார்த்தம்பழச்சாறு இஞ்சி... சாறுகளினால ஒவ்வொரு பாவனை கொடுத்து அரைத்து மாத்தி... ரையாக உருட்டி நிழலில் உலர்ததி பத்திரப்படுத்தவும். மாத்திரை... யினளவு உலர்ந்த பினபு 4 குன்றியிடை இருககவேண்டும். 6 குன்... றியிடை ஈரமாயிருககும் பொழுது எடுத்து மாத்திரை உருட்டி... னால உலாந்த பினபு 4 குன்றியிடை சாதாரணமாய் தேறுவது வழக்கம்.

ஒளஷதத்திற்கு அநுபானங்கள்.— திப்பிலி சூர்ணமும் தேனும அலலது இஞ்சிசசாறும் தேனும, அல்லது சுக்கு கஷாய...

वह्निं दीपयते बलं च कुरुते तेजो महद्वर्धते
वीर्यं वर्धयते विषं च हरते दार्ढ्यं विधत्ते तनोः ।
अभ्यासेन निहन्ति मृत्युपलितं पुष्टिं प्रदत्ते नृणां
कासं सूदयते क्षय क्षपयते श्वासं च निर्णाशयेत् ॥ ११ ॥

वातं विद्रधिशूलपाण्डुग्रहणीरक्तातिसारं जयेत्
मेहप्लीहजलोदराश्मरितृषा शोफं हलीमोदरम् ।
लूतां कृच्छ्रभगंदरं ज्वरगणं चार्शांसि कुष्ठं जयेत्
साध्यासाध्यरुजो निहन्ति च रसस्त्रैलोक्यचिन्तामणिः ॥ १२ ॥

गुडमिश्रितशुण्ठ्या वा सेवयेत् । सर्वरोगप्रशान्तये—समस्तव्याधीन् कृन्तयेत् । पूर्वकैरनुपानैः सर्वदा सेवयेत् ॥ औषधप्रभावं आह— वह्निं दीपयेत् जाठराग्निं दीपयेत् अत्यन्तसारं कुरुते इत्यर्थः । त्रैलोक्यमिति त्रयाणां लोकानां समाहारस्त्रिलोकी इति द्विगुः समासः । त्रिलोकीसग्राह्यत्वेन त्रैलोक्यचिन्तामणिवत् । सर्वमनश्चिन्तानिवारणद्वारा मनःप्रकाशकत्वात् । त्रैलोक्यश्चासौ चिन्तामणिश्चेति कर्मधारयसमासः । किंच, चिन्तामणिरत्नमिव त्रिलोकीश्रेष्ठत्वेन त्रैलोक्यचिन्तामणिरिति । किं च, सकलरोगचिन्ताविमोचनद्वारा आरोग्यरूप चिन्तार्थ (चिन्तितार्थ) प्रदत्वेन चिन्तामणित्वम् । एतस्य चिन्तामणिवचनस्य व्याख्यानमुच्यते ॥

மும் வெல்லமும், அநுபானவசத்தினல் ஸகல ரோகங்களும் சமனமாகும்.

ஔஷதத்தின் விசேஷமான குணங்கள் - அக்னி தீப்தி, பலம் தேஜஸ் - வீர்யம் - புஷ்டிகளை விசேஷமாய் விருத்தி செய்யும். சுவாஸம், காஸம், க்ஷயம், விஷம், அகாலமூப்பு நிரை, வாத விகாரங்கள், பாண்டு, சூலை, கிரஹணி, அதிஸாரம், ரக்தாதிஸாரம், மூத்ரரோகம், உதரம், சோபம யகிருத் பிலீஹரோகஙகள், அர்சஸ், குஷ்டங்கள முதலிய மஹாரோகஙகளிலும முறைப்படி பிரயோகம் செய்யின் ஆச்சரியமான குணம் தரககூடியது பொதுவில் இதுஉயர்ந்த ரஸாயன சக்தி பெறறுள்ளதால் எலலா நோய்களையும் களைந்து உடலுககு ரஸாயனப பயனை அளிக்க வல்லது என்று கருத்து.

त्रैलोक्यचिन्तामणिरसस्यैव मतान्तरव्याख्यानम्—

रसमित्यादि— मृतं वज्रं, मृतं स्वर्णं, मृतं रजतं, मृतं ताम्रं, मृतं लोहं, मृतं अभ्रं, एतेषु मध्ये रसस्यापि प्रतिष्ठितत्वात्परिशुद्धरसमेव ग्राह्यमित्यर्थः । ननु "रस वज्रं हेमतारं ताम्रं तीक्ष्णाभ्रकं मृतम्" इति मूलकारेणोक्तत्वात् मृतरसस्यैव औषधोपयोगस्य कथनात् अत्र परिशुद्धमेव ग्राह्यमिति कथनमयुक्तमिति चेन्न, रसव्यतिरिक्तधातूनामेव मृतशब्दकथनस्य युक्तत्वात् । तर्हि षण्णामौषधोपयोगिकत्वेन रसादि सप्तगणनमयुक्तं चेन्न; शास्त्रविरोधात् । अग्रे गन्धकेन सार्कं एतान् संमर्दयेदिति दर्शनात्, गन्धकस्य रसयोनित्वाच्च । तदुक्तं नित्यनाथेन- "योगे यत्र रसं प्रोक्तं योन्यभावेन दर्शिते । तत्र योज्य तु तत् भस्म अपुनर्भवमन्यथा ॥ सिन्दूरं वा यथा योग्यं दापयेत् भिषगुत्तमः ।" इति वसन्तकुसुमाकरे च योन्यभावदर्शनात् रसस्य रससिन्दूरमेव ग्राह्यमिति व्याख्यान कथनाच्च । अत्र रसस्य योनिदर्शनात् । परिशुद्धरसमेव ग्राह्यमिति तात्पर्यार्थः ॥

शोधितमिति । गन्धकादीनां षण्णामेव शोधनं तात्पर्यमित्यर्थः ॥ ननु, तालकस्य वमनविरेकगुणभूयिष्ठत्वोक्तस्यावगुणराहित्यं कार्यं, विपरीतस्य भस्मीभावं विना अभावात् तस्मात् भस्मीभूततालमेव दातव्य-

---

संपादकटिप्पणी—

मूलमातृकाग्रन्थे अङ्गप्रतिरूपकलेखकेन द्विविधयोस्त्रैलोक्यचिन्तामणिरसयोगयोर्मूलश्लोकान् व्याख्ये च व्यवहितस्थलेषु असङ्गतं विलेखनेन कृताः प्रमादा बहवः । ग्रन्थकृत् द्विविधौ त्रैलोक्यचिन्तामणिरसयोगौ सङ्कलितवान् । तयोरन्यतरस्य भिन्नमतं व्याख्यानद्वयं च स्वयं कृतवान् । द्वितीयं त्रैलोक्यचिन्तामणि न व्याचख्ये, प्रथमस्य व्याख्यानेन द्वितीयस्य च उपादान-

---

ஆசிரியர் குறிப்பு:— கிரந்த கர்த்தா அவருடைய ஸம்ஸ்கிருத வியாக்கியானத்தில் இந்த த்ரைலோக்ய சிந்தாமணி ரஸத்தின் செய் முறையில் இரண்டு விதம் எழுதுகிறார்.

ஒன்று — சோழிகளில் மருந்தையடைத்துப் புடமிடுவதில் கஜபுடம் போடுதல், சோழிகள் வெந்து பஸ்மமான பின்பு மருந்துடன்

मिति वक्तुमुचितत्वात्, भस्मीभूतपदार्थमध्ये गणनं कथमिति चेत्, तालकस्य भस्मीकरणकथनमयुक्त अग्निसहिष्णुत्वाभावात् तालकभस्मेति व्यवहारमात्रप्रथितत्वात्, तत्र तालकस्य तादृशविधेरेव उक्तत्वात्, शोधनमेव तात्पर्यार्थः ॥

अनेनेति— भावनाद्रवीभूतेन औषधेन पूरयेदित्यर्थः। ननु सिन्दूरलोहादिस्थले आतपेन शुष्कीभूतस्य औषधस्य पुटप्रयोगदर्शनादिति चेत् तैलसंयुक्तद्रवैः साकं भावनाभावितत्वेन अग्निसंयोगमात्रेणैव गन्धकादि द्रवीभूतत्वात् भावनाद्रवीभूतस्य औषधस्य पूरणकथनमुक्तम्। अन्यथा शुष्कीभूतस्य औषधस्य अत्यन्ताग्निज्वलनमेव स्यात्। तथाऽपि त्वौषधहानिः स्यात्। तस्मात् द्रवीभूतौषधेनैव पूरयेदित्यर्थः ॥

रुद्ध्वेत्यादि— भाण्डमधिकरणं कृत्वा, तन्मध्ये साधारणमौषधं निक्षिप्य, तं निरोधयेदित्यर्थः। पुटेत्यादि योग्यायोग्य द्रव्यज्ञानविद्वान् पुटं पाचयेदित्यर्थः। तालकशिलादिनिर्धूमगन्धदर्शनपर्यन्तं पुटं पाचयेदित्यन्ये। तालकशिलयोः ज्वरनिवर्तनैकगुणत्वेन तद्राहित्यं न कार्यमिति तन्निष्ठावगुणनिरासार्थं तन्निष्ठधूमगन्धराहित्यादिचरितार्थत्वा-

---

द्रव्यद्वयेनैव भिन्नरूपस्य गतार्थत्वात्। प्रथमस्य त्रैलोक्यचिन्तामणिरसस्य व्याख्ययोर्मतभेदस्तावत् कल्पमात्रगतः। पाकात्परं वराटिकाभिः सह चूर्णनं प्रथमव्याख्यायामुक्तम्। द्वितीयायां तु वराटिकानां विसर्जनमुक्तम्। तदनुकूलो लघुपुटपाकः प्रोक्तः, प्रतिषिद्धश्च गजपुटपाकः। सवराटं चूर्णनपक्षे गजपुटपाको वाक्येनानुक्तोऽपि वराटिकादाहपर्याप्तो महापुटः कार्य एव। ग्रन्थकर्तुः

சோழிகளையும் ஒன்று சேர்த்து அரைத்து எடுத்துக்கொள்ளுதலாகும்

இம்முறைதான் ப்ராசீனமான ரஸக்கிரந்தங்கள் எல்லாவற்றிலும் சொல்லப்பட்டிருக்கிறது. இன்று வரை வ்ருத்த வைத்திய ஸம்பிரதாயமும் இதுவே.

இந்தக் கிரந்த கர்த்தா இதையும் பூராவாக எழுதிவிட்டுப் பிறகு தனியாக ஒரு வியாயாக்கினமும் எழுதி அதில் மேற்படி முறையை யுக்தியுடன் கண்டிக்கிறார். மூஷை ஸதானத்தில உபயோகிக்கப்படும் சோழிகளை பாகத்திற்குப் பிறகு சேர்த்து அரைக்ககூடாது, சோழி

दल्पपुटमेव दातव्यमिति केचित् ॥ गजपुटस्यात्यन्ताग्निसंयोगित्वेन औषधस्यासहिष्णुत्वाद्गजपुटनिरासः ॥ ननु, लोहादीनां गजपुटेनैव चरितार्थत्वात्, अर्धके लब्ध दूरतीति न्यायेन चाल्पापि तादृशपुटं कथं न देयमिति चेत् न । बहुपुटैर्जीवधातूनामेव औषधोपयोगित्वेन तेषां पुटाल्पस्यापेक्षितत्वात् गजपुटादिना पाच्यकथनमयुक्तमिति भावः । किञ्च, बहिर्धूमान्तर्धूमयोर्भेदज्ञा(ना)भावाच्च, स्वाङ्गशीतलपर्यन्तं स्थातुमशक्यत्वाच्च, स्वाङ्गशीतं विचूर्णयेदिति मूलकारेणोक्तत्वात्, तस्मा च्चुल्ल्योर्ध्वस्थितभाण्डे पुटं पाच्यादित्यर्थः ॥ भाण्डपुटलक्षणं यथा— "स्थूलभाण्डे तुषापूर्णे मध्ये मूषान्तरे क्षिपेत् । वह्निना विहितं पाच्यं प्रयोक्तव्यं रसेन्द्रकम् ॥

विचूर्णयेदित्यौषधं विचूर्णयेदित्यर्थः । वराटिकामध्यस्थौषधनिरोधनार्थं तन्मुखलिप्तटंकणचूर्णकथनमुक्तम् । अतस्तस्मिन् संनिहितधातुद्रव्येषु मध्यमेषु अगणितभागग्रस्तत्वात् अस्य[1] निरास एवेति तात्पर्यार्थः । ननु, भागेष्वनुक्तेषु सममेवेति वचनादस्याऽपि समभागिकत्वं

कतरस्मिन् पक्षे आदरातिशय इति ज्ञापकं वचनं किमपि नास्ति । अथापि लघुपुटपाकवराटिकात्यागपक्षपातीति सुवचम्, यतो गजपुटपाकं वराटिकाटङ्कणयोरौषधेन समुच्चयचूर्णनं च सप्रमाणं प्रतिषेधति, लघुपुटं विदधाति, तालकशिलाधूमगन्धनिर्गमानुपदमग्नेरुद्धरणकालं सयुक्तिकमुपदिशति च । अयमभिनवः कल्प एतद्व्याख्यातृवैद्योपज्ञो भाति । प्रसिद्धसर्वरसग्रन्थेषु गजपुटस्य वराटिकासमुच्चयचूर्णस्यैव विधानात्, तथैव वृद्धवैद्यसंप्रदाया-

1. लिप्तटङ्कणस्य ।

கலையும் அவைகளின் வாய்பூசின வெங்காரத்தையும் வெளியில் விஸர்ஜனம் செய்து விடவேண்டும்; உள்ளிருக்கும் ஔஷதத்தை மட்டும் கிரஹித்துக் கொள்ள வேண்டும்; தாளகமனேசிலைகள அக்னிக்கு நிற்காதவை' அவை மூற்றிலும் ஓடிவிடக்கூடாது. ஆகவே அக்னி புடபாகமும் இதற்குத்தக்கவாறு லேசாகத்தான் செய்யவேண்டும். அதாவது பாகம் நடக்கும் ஸமயத்தில் தாளகமனேசிலையின் தூமம் வெளியாகும் வரையில்தான் அக்னி கொடுக்கவேண்டும். உடனே

वक्तुमुचितमिति चेन्न. वराटिकामुखपूरणार्थे चरितार्थत्वात्। अग्रे औषधोपयोगिटङ्कणस्य भागरूपेणोक्तत्वात्, अस्य औषधादिमूषाप्रायत्वादेवास्य निरास इति भावः। वराटिकायाः क्वचिदौषधोपयोगित्वेन चूर्णीकरणकथनम्। तदयुक्तम्। कुतश्चेत्, समभागावशिष्टसंयुक्तद्रव्ययोगे आसामपि योग्यभावो वक्तुमुचित एव। तथा शङ्खवत् तन्मध्ये मूलकारेणानुक्तत्वात्, औषधस्य मूषारूपेण चरितार्थत्वाच्चासामपि निरास एवेति भावः॥

चूर्णतुल्यमिति औषधतुल्यम्। अपुनर्भवसूतभस्मपादभागं वैक्रान्तभस्म च दातव्यम्। एते द्वे चूर्णीकृतेनौषधेन साकं शिग्रुमूलादि भावनामारभ्य भावयेदितिभावः। इतः परं वक्ष्यमाणटङ्कणादीनां संहिता-

---

नुष्ठानाच्च तादृशव्याख्यां प्रथमं प्रतिपाद्य, परतः स्वोपज्ञकल्पं प्रादर्शयदिति विवेको युज्यते। इदमिह स्मर्तव्यम्— पुटपक्वविषमज्वरान्तकलोहे महागन्धकयोगे च मूपात्मकशुक्तिसंपुटानां निरसनवत् त्रैलोक्यचिन्तामणिरससन्धाने वराटिकानिरासपक्षस्वीकारे भाण्डपुटे लघ्वग्निर्देयः। तुल्यकल्पराजमृगाङ्करसवत् भस्मीभूतानां वराटिकानां चोपादानपक्षे यथावद्गजपुटो देय इति वाक्यार्थः सुवचः। किं तु कतरः कल्पः साधीयानिति निर्णयस्तावत् उभयस्यापि मनुष्यदेहेषु भूयः प्रयोगपरीक्षयैव कर्तव्यः न केवलं वाचोयुक्तिभिः।

आदिमस्त्रैलोक्यचिन्तामणिरसो भैषज्यरत्नावल्यां आयुर्वेदसंग्रहे च रसायनाधिकारे, योगरत्नाकरे च यक्ष्माधिकारे 'रसं वज्रं हेम तारम्' इत्येवंक्रमेणैव पठ्यते। रसयोगसागरे उल्लिखितेषु चिन्तामणिरसाभिधानेषु षड्विंशतियोगेषु चतुर्दशश्चिन्तामणिरसः 'रसवज्ररवि' इति वाक्यारम्भो वृत्तान्तरपठितो योगश्च एतद्ग्रन्थीयत्रैलोक्यचिन्तामणि रसात् भूयिष्ठभिन्न एव। अल्पिष्ठः पाठभेदः प्रदर्शितस्तत्राधस्तात्। एवं सुविदित-

---

குடுவையை அக்னியிலிருந்து அகற்றி ஸ்வாங்க சீதமான பிறகு எடுத்துக்கொள்ளவேண்டும். இவ்வளவுதான் செய்முறையில் மாறுதல். மற்றப்படி இரு வியாக்கியானங்களும் மருந்து அளவு பாவனை முதலிய எல்லாவற்றிலும் ஒன்று தான்.

रूपद्रव्येण रसोपरसमहारसैः साकं भावनार्हत्वादेतेषामवाप्यद्रव्यपरत्वेन योजनीयम् ॥ अत्र मूलकारेणोक्तगुणपाठो योजनीयः। इतीदं त्रैलोक्यचिन्तामणि योगस्य व्याख्यानम् (मतान्तरेण)।

स्यापि मूलस्य व्याख्याद्वयमिदमपूर्वमुपादेयम् । द्वितीयत्रैलोक्यचिन्तामणिरसस्य आकरमूलं न ज्ञायते । 'रसार्णवात् समुद्धृत्य प्रोक्तः' इति योगान्ते पठ्यते। अपि तु मुद्रिते रसार्णवग्रन्थे एतादृशभेषज योग एव नास्ति ॥ द्वितीयश्चिन्तामणिर्न व्याख्यात इत्युक्तचरः । द्वयोस्त्रैलोक्यचिन्तामणिरसयोरूपादानद्रव्येषु गुणेषु च अतीव भेदाभावेऽपि कल्पे समस्त्येव प्रभेदः ॥

இந்த இருவித செய்முறைகளில் எந்த முறையில் இந்நூலாசிரியருக்கு அதிக ஆதரவு என்று நிச்சயிக்கும்படி வாக்கிய மொன்றுமில்லை. ஆயினும் இரண்டாவது முறை வேறு இடங்களிலிருப்பதாகத் தெரியவில்லை யாதலால் இந்த வைத்தியர் ஸ்வாநுபவத்தில் கண்டு பிடித்து இதைக் கையாண்டு வந்திருக்கவேண்டும் என்று எண்ண வேண்டியிருக்கிறது.

கஜபுடம் நல்லதா லகுபுடம் நல்லதா என்று வாய் வார்த்தைகளிகங்களினால் நிர்ணயம் செய்வது சரியில்லை. இருவகையினால் முடித்த மருந்துகளுடைய பிரயோகத்தை மனித சரீரங்களில் பல தடவைகள் செய்து பார்த்தபின்பே நிச்சயம் செய்வது உத்தமம்.

५. अथ अन्यप्रकारस्त्रैलोक्यचिन्तामणिः ॥

हेमतारार्ककृष्णाभ्रवङ्गायो माक्षिकं पविः ।
शङ्खं रसेन्द्रजं भस्म गन्धं तालं मनःशिला ॥ १ ॥

शुद्धं खल्वोदरे मर्द्य समांशं सप्तधा पृथक् ।
रविक्षीरस्नुहीक्षीरपञ्चकोलकषायकैः ॥ २ ॥

शोषयेच्चातपे तीव्रे क्षिप्त्वा पीतवराटके ।
पञ्च पञ्चरदे सप्त कुप्पिके कोटरान्विते ॥ ३ ॥

क्षिप्त्वार्कपयसा टंकक्षारेणैषां मुखं लिपेत् ।
संशुष्कं काचभाण्डस्थं सप्तमृत्कर्पटैः सह ॥ ४ ॥

வேறு முறை:

5. த்ரைலோக்ய சிந்தாமணி ரஸம்.

தங்கபஸ்மம், வெள்ளிபஸ்மம், தாம்பிரபஸ்மம், கிருஷ்ணாப் பிரகபஸ்மம், வங்கபஸ்மம், அயஸ்ஸிந்தூரம், நிமிளைபஸ்மம், வஜ்ரபஸ்மம், சங்குபஸ்மம், ரஸபஸ்மம் ஆக பத்து பஸ்மங்கள், சுத்தி செய்யப்பட்ட கந்தகம், தாளகம், மனோசிலை மூன்று ; ஆக மொத்தம் 13 திரவியங்கள் எல்லாம் ஸமனெடை. முதலில் ரஸ கந்தகத்தைக் கஜ்ஜலி செய்துகொண்டு பிறகு மற்றவைகளையும் கல்வத்திலிட்டு நன்கு அரைத்து, எருக்கம்பால் கள்ளிப்பால், பஞ்சகோல கஷாயம்* இந்த மூன்றுதிரவங்களினால் வரிசையாக வகைக்கு 7 பாவனைகள் செய்து அரைக்கவும்.பிரதி பாவனையி லும் 2 ஜாமம் திரவம் கொடுத்து அரைக்கவேண்டும். உலர்ந்த பின்பு முதலாவது த்ரைலோக்ய சிந்தாமணி ரஸத்தில் போல் சோழிகளின் வயிற்றில் மருந்தை அடைத்து, வெங்காரத்தை எருக்கம்பாலில் அரைத்து சோழிகளுடைய வாய்பூசவும். உலர்ந்த பின்பு நன்கு சேலை மண்ணினால் கவசம் செய்யப்பட்ட கண்

---

* பஞ்சகோலம் :— சுக்கு, திப்பிலி, கண்டத்திப்பிலி, சவியம், சித்ரமூலம் ஆக 5 சரக்குகள் ஒன்று சேர்த்துக் கஷாயம் செய்து கொள்ளவேண்டும்.

वेष्टितं वालुकायन्त्रे पचेद्यामाष्टकाद्दृढम् ।
स्वाङ्गशीतं भवेत् स्पर्शाद्भित्वा काचं भिषग्वरः ॥ ५ ॥

वराटं पूर्वचूर्णस्य द्विगुणं चाधिकं न्यसेत् ।
सकलैस्तुल्यकं श्वेतरसभस्म च मूर्छितम् ॥ ६ ॥

मातुलुङ्गफलद्रावैर्निर्गुण्डीनागवल्लिजै. ।
प्रत्येकं दशधा भाव्यं विशालाफलपञ्चधा ॥ ७ ॥

प्रवालं मौक्तिकं चोभौ कलांशौ सूततो न्यसेत् ।
वैक्रान्तं सूततुर्यांशं नि.शेषं परिमर्दयेत् ॥ ८ ॥

काण्डवल्ली[1] सिंहमुख[2] सूरणं वनसूरणम् ।

ணாடிக்குப்பியிலிட்டு, வாலுகா யந்திரத்தில் (மணலின் மத்தியில் வைத்து) எட்டு ஜாம நேரம் விடாமல கடுந்தீயில் எரிக்கவும். தானாக ஆறிய பின்பு கண்ணாடிக் குப்பியை உடைத்து உள்ளிருக்கும் சோழிகளையும் அவையுள்ளிருக்கும் மருந்தையும் தனித்தனியாக எடுத்துக்கொள்ளவும். உள் மருந்து எவ்வளவு எடை இருக்கிறதோ அதைப் பார்க்கிலும் இரண்டு பங்கு அந்த சோழி பஸ்மத்தைச் சேர்த்துக் கொள்ளவும். எல்லாவற்றுக்கு ஸமனெடை வெண்மையான ரஸபஸ்மம் சேர்க்கவும். எல்லாவற்றையும் கல்வத்திலிட்டரைத்து, துருஞ்சி நார்த்தம்பழரஸம், கருநொச்சியிலைச் சாறு, வெற்றிலைச்சாறு இம்மூன்றின் திரவங்களினால் முறையே தனியாக 10 பாவனைகள் செய்யவும். அடுத்தபடியாக வரிக்கும்மட்டிக்காய் சாற்றினால் 5 தடவை பாவனை செய்யவும்.*

பிறகு ரஸபஸ்மத்திலிருந்து வைக்கிராந்த பஸ்மம் $\frac{1}{4}$ (கால் பங்கு, பிரவாள பஸ்மம் $\frac{1}{16}$ (வீசம்) பங்கு நல்முத்து பஸ்மம் 1 (வீசம்) பங்கு இவைகளையும் பூர்வசூர்ணத்தில் ஒன்றுசேர்த்து ஒ மிக்க அரைக்கவும். பாகல் இலைசசாறு. ஆடாதோடையிலைச்சாறு

---

1. कारवेल्लपत्रं— பாவலிலை,
2. वासापत्रं— ஆடாதோடை.

*ரஸபஸ்ம ஸ்தானத்தில வீரம் சேர்ப்பது ஸம்பிரதாயம்.

विजयाशिग्रुमूलैश्च सदा[1]तिस्राथ शृङ्गिका ॥ ९ ॥

भिन्नभिन्नश्च्रक(?)द्वाभ्यां विषमुष्टिरुदन्तिका ।
भावनास्वरसैर्देया कर्दमोपमसंज्ञया ॥ १० ॥

ततश्चूर्णीकृतं सर्वं रसभस्माङ्घ्रिटङ्कणम् ।
टङ्कणांशं विषं ग्राह्यं मरीच तत्समं क्षिपेत् ॥ ११ ॥

कणा जातिफलं शुण्ठी लवङ्गं च हरीतकी ।
पृथक् तद्-वत्सनाभस्य पादांशं चूर्णित क्षिपेत् ॥ १२ ॥

मर्दयेत् सकलं द्रव्यं मृगनाभिजलेन तु[2] ।
लेपितं केतकीपत्रे कोमले पीतवर्णके ॥ १३ ॥

காராக்கரணைக் கிழங்குச் சாறு, காட்டுக் கரணைக்கிழங்குச் சாறு, கஞ்சாயிலைக் கஷாயம், முருங்கைமர வேர் கஷாயம், ஸதாதிஸ்ரா (सदातिस्रा ?) இதன சாறு, கர்க்கட சிருங்கிக் கஷாயம், எட்டிக கொட்டைக் கஷாயம், அழுகண்ணியிலைச் சாறு இவைகளால் முறையே தனியாக ஒவ்வொரு பாவனை செய்யவும் பாவனைகள் முடிந்தபின்பு பொரித்த வெங்காரம், சுத்த வத்ஸநாபிசூர்ணம், மிளகுசூர்ணம் இம்மூன்றும் வகைக்கு ரஸபஸ்மத்திலிருந்து கால பங்கு சேர்க்கவும் ஔஷததை அரைத்துக் கொண்டே யிருக்க வேண்டும். பிறகு அரிசித்திப்பிலி சூரணம். ஜாதிக்காய், சுக்கு சூர்ணம், கிராம்பு சூர்ணம், கடுக்காய் சூர்ணம் இவ்வைந்தும் தனியே நாபிக்கிழங்கு சூர்ணத்தின கால்பங்கு ஒன்று சேர்த்து எல்லாவற்றையும் கல்வத்திலரைக்கவும்.

*கடைசியாகக் கஸ்தூரியின * ஜலத்தினால் அரைத்து நற*

---

1. सदातिस्रा— न बुध्यते ।

2. कस्तूरीद्रवेण भावनाविधानोपदेशे कस्तूरिकामेवान्ततः संयोज्य पेष्यते, न कस्तूरिकाद्रवं गृह्यते । अय संप्रदायः । कस्तूर्या मानं योगानुसारेण समूह्य निर्णयम ।

* *கஸ்தூரியின் ஜலத்தினால அரைப்புக் கூறப்பட்ட விடங்களில் கடைசியில் கஸ்தூரியை சேர்தது அரைப்பதே வழக்கம. கஸ்தூரி*

R—8.

शरावसंपुटे रुध्वा धान्यराशिस्थितं त्र्यहम् ।
सुदिने सुमुहूर्ते च तत उद्धृत्य चूर्णयेत् ॥ १४ ॥

गजदन्तेऽथवा शृङ्गे करण्डे क्षेप्यमौषधम् ।
पूज्या रसांकुशादेवी जप्यो मन्त्रः षडक्षरः ॥ १५ ॥

वटुविप्रकुमारीणां भोजनं च यथेच्छया ।
दशांशं होमयेदाज्यं रससिद्धो भवेत्ततः ॥ १६ ॥

रसपूजामकुर्वाणो रसं गृह्णाति यो नरः ।
स रसस्तु विषात्तुल्यो नानारोगकरो भवेत् ॥ १७ ॥

चिन्तां ध्रुवं परित्यज्य भोजनं कदलीदले ।
घृतप्रज्वालितं दीप वस्त्रं धौतं प्रवासने ॥ १८ ॥

மணமுள்ள தாழம்பூவின தளங்களில் உளபுறத்தில் ஔஷதத்தை அப்பி மெலலிய நூலிஞல கட்டி வாயகனற மண் அகல மடக்குகளில் பதிரப்படுத்தி கவசம் செய்து மூனறு நாட்கள் தானயபுடம வைத்து சுபமுகூர்த்தத்தில் பிரித்தெடுத்து திரும்பவும் கல்வத்திலிட்டு நன்கு சூாணம் செய்யவும். யானை தந்தச் சிமிழில் பத்திரப்படுத்துவது உத்தமம்.

ஔஷதம் ஸித்தமான பிறகு உபயோகிக்கும் முனபு ரஸாங்குச தேவியைப் பூஜிக்கவேண்டும. தேவீ ஷடக்ஷரீ மந்த்ரம் ஜபிக்க வேண்டும். பிராமமணர், குமாரிகள்—குமாரர்களுக்கு போஜனமளிக்க வேண்டும். ஆஜ்யத்திஞல் ஹோமம் செய்ய வேண்டும். இவ்விதம் ரஸதேவதைக்குப் பூஜை செய்து பிறகு ரஸத்தை ஸேவித்தால் சிறந்த பயன் பெறலாம் பூஜை செய்யாமல் ரஸத்தை ஸேவித்தால் அந்த ரஸத்திஞல் பறபல ரோகங்களுமுண்டாகும். முதலாவதாக இந்த ரஸததை சாப்பிட ஆரம்பிக்குங்கால் அங்கு நெய் விளக்கு ஏற்றி வைத்து மங்களகரமான வாத்யகோஷங்கள் உதஸவமாய் நடக்கவேண்டும்

ஜலம் எ(ுப்பது வழக்கமில்லை, கஸ்தூரியின் அளவு யோகத்தை அநுஸரித்து ஊஹித்து நிச்சயித்துக கொள்ளவேணடியது.

नित्योत्सवं प्रकुर्वीत वाद्यं नृत्तं च गायनम्।
भैषज्यप्राशनार्थाय पात्रं भुक्तिश्च राजतम्॥ १९॥

सेवयेच्च रसं प्रातः पथ्यं सद्य. समाचरेत्।
रसो वल्लद्वयं चाष्ट पिप्पलीक्षौद्रमिश्रितम् ॥ २०॥

जयेत्सर्वामयं चाशु पन्नगान् गरुडो यथा।
असाध्यं साधयेद्व्याधिं बलं च कुरुते ध्रुवम्॥ २१॥

ரஸத்தைச் சாப்பிடும்போது முக்கியமாய் கவலை சிந்தனைகளை யகற்றிக் கொள்ளவேண்டும் வாழையிலையில் அல்லது வெள்ளிப்பாத்திரத்தில் உணவு அருந்தவேண்டும்.

மருந்தினளவு— ஒருவேளைக்கு 4 குன்றியிடை. அநுபானமாய் 8 குன்றியிடை திப்பிலியின் சூர்ணம் கலந்து தேனில் சாப்பிடவும்.

குணங்கள் —கருடன பாம்புகளைப் போல ஸகலவித அஸாத்திய நோய்களையும் சீக்கிரததில் கொல்லும். அக்னி தீப்தி, தாது

संपादकटिप्पणी—

योगान्ते 'रसचिन्तामणिर्नाम त्रैलोक्यपदपूर्वकः। रसार्णवात्समुद्धृत्य प्रोक्तो यः शंभुना स्वयम्' इत्यस्य द्वितीय त्रैलोक्यचिन्तामणिरसयोगस्य मूलग्रन्थो निर्दिष्टः। अपि तु मुद्रिते उपलभ्यमाने रसार्णवग्रन्थे भेषजयोगः कोपि नास्ति। अतोऽन्यो रसार्णवग्रन्थोऽस्य मूलं स्यादिति भाति।

ஆசிரியர் குறிப்பு —இந்த இரண்டாவது த்ரைலோக்ய சிந்தாமணி ரஸயோகத்தினுடைய மூலக்கிரந்தம் ரஸார்ணவம் என்று இம்மருந்து முறையின் இறுதியில் கூறப்பட்டிருக்கிறது. ஆனால் தற்சமயம் கிடைக்கும் அச்சுப்பிரதி ரஸார்ணவநூலில் இதுபோன்ற ஔஷதயோகமெதுவும் கிடைக்கவில்லை. ஆகவே இதன் மூலக்கிரந்தமாக வேறு ரஸார்ணவம் இருக்கலாமென்று தோன்றுகிறது.

இருவித த்ரைலோக்ய சிந்தாமணி ரஸங்களில் சேரும் திரவ்யங்களில் ஒன்றாவதில் முத்து பவழம் முதலிலேயே சேருகின்றன. வங்க மாக்ஷிகமில்லை. இரண்டாவதில் வங்கம் மாக்ஷிகம் இவ்விரண்டும்

वह्निं प्रदीपयेदाशु वीर्यं तेजश्च विन्दति ।
रसश्चिन्तामणिर्नाम त्रैलोक्यपदपूर्वकः ॥ २२ ॥
रसार्णवात्समुद्धृत्य प्रोक्तो य. शम्भुना स्वयम् ॥

பலம் வீர்யம் தேஜஸ் இவைகளை ஸ்திரமாய்க் கொடுக்கும். உத்தம ரஸாயன ஔஷதங்களில் ஒன்றுகும் இந்த த்ரைலோக்ய ரஸசிந்தாமணியானது பரமசிவனுல அருளப்பட்ட ரஸார்ணவ நூலிலிருந்து தொகுக்கப்பட்டது.

द्विविधयोस्त्रैलोक्यचिन्तामणिरसयोरुपादानद्रव्येषु मिथो भेदस्तावत्—प्रथमे योगे मुक्ताप्रवाले प्रथममेव योज्येते, वंगमाक्षिके न स्तः । द्वितीये तु प्रथममेव गृह्येते वंगमाक्षिके । योज्येते तु मुक्ताप्रवाले कूपीपाकात्परमिती यानेव भेदः । परं कल्पे तु अतीव भेदः भावनायां पाकक्रमे चेत्यवधेयमत्र ।

ஆதியிலேயே சேருகின்றன. முத்துப்பவழங்கள் எரிபபிற்குப் பிறகு சேருகின்றன. இதுதவிர வேறு மாறுதலில்லை. மருந்து செய்முறையிலோ எல்லாவிதத்திலும் பல வேற்றுமைகள் இருப்பது கவனிக்கத் தக்கது.

६. अथ पूर्णचन्द्रोदयः॥

पलं मृदुस्वर्णदलं रसेन्द्रपलाष्टकं षोडशगन्धकं च।

व्याख्या—

पलं मृद्विति। मृदुशब्देन पुटपाके शोधितं चतुर्दशवर्णं खनीसम्भूतरसेन्द्रवेधन जातयोरन्यतरं' स्वर्णं ग्राह्यम्॥ तथा रसरत्नसमुच्चये- "प्राकृतं सहजं वह्निसम्भूतं खनिसम्भवम्। रसेन्द्रवेधसंजातं स्वर्णं पञ्चविधं स्मृतम्॥" ब्रह्माण्डः संवृतो येन रजोगुण इवाखिलः। तत्प्राकृतमिति प्रोक्तं देवानामपि दुर्लभम्। ब्रह्मा येनावृतो जातः सुवर्णेन जरायुना। तन्मेरुरूपतां जातं सुवर्णं सहजं हि तत्। विसृष्टमग्निना शैवं तेजः पीतं सुदुस्सहम्। अभूत्स्वर्णं समुद्दिष्टं सुवर्णं वह्निसम्भवम्॥ एतत्स्वर्णत्रयं दिव्यं वर्णैः षोडशभिर्युतम्। धारणात् तत्कुर्यात् शरीरमजरामरम्॥" तस्मात् एतेषां त्रयाणामसम्भवात् खनिसंभूतं रसेन्द्रवेधसञ्जातं वा स्वर्णं चतुर्दशवर्णं ग्राह्यम्। उभयोरपि रोगहरत्वात्। तथैवोक्तं रसरत्नसमुच्चये— "तत्र तत्र गिरीणां हि जातं खनिषु यद्भवेत्। चतुर्दशवर्णाढ्यं, भक्षितं सर्वरोगजित्। रसेन्द्रवेधसञ्जातं तद्वेधजमुदा-

6. பூர்ண சந்திரோதய ரஸம்.

சுருள் தங்கம் 4 தோலா, சுத்தரஸம் 32 தோலா, சுத்த கந்தகம் 64 தோலா— இம்மூன்று திரவ்யங்களையும் கிரமமாய் கஜ்ஜலி செய்து செம்பருத்திப்பூவின் சாற்றால் ஒரு தினமும்

விசேஷக்குறிப்பு:— *யோகத்தில் கூறப்பட்டுள்ள அளவில் நான்கில் ஒரு பங்கு மருந்து செய்வதுதான் எளிது. பாகம் கெடாமல் பார்ப்பதும் ஸுலபம். கஜ்ஜலி செய்யுமுன் ரஸத்தில் தங்கச்சுருளை சிறிய சிறிய துண்டாகச்சேர்த்து கல்வத்திலிட்டரைக்கவும். தங்கம் முழுவதும் ரஸத்துடன் ஒன்றாகக்கலந்தபின்னர் எலுமிச்சம்பழச்சாறுவிட்டு அரைக்க அரைக்க சாறு கருத்துக்கொண்டேயிருக்கும். பிறகு அந்த பழரஸத்தை மாற்றி புதுப்பழரஸம் விட்டரைக்கவும். இவ்விதம் கருப்பு நீங்கும் வரை செய்து ஜலம் விட்டலம்பிப் பிறகு கந்தகத்தைச சேர்த்துக் கஜ்ஜலி செய்யவும்.*

கூபீபாகம் மருந்து செய்யுமுன் கீழ்க்கண்ட அம்சங்கள் முக்கியமாக கவனத்திற்கு கொண்டுவரவேண்டியவை.

शोणैश्च कार्पासभवैः प्रसूनैः सर्वं विमर्द्याथ कुमारिकाभिः ॥ १ ॥

तत्काचकुम्भे निहितं सुगाढे मृत्कर्पटे तं दिवसत्रयं च ।

हृतम्॥ रसायनं महाश्रेष्ठं पवित्रं वेधजं हि तत् ।" इति । पलं षोडशनिष्कपरिमितम् । तथैवोक्तं रसकौमुदिकायाम्– "गुञ्जाभिः सप्तभिर्माषं शाणो माषचतुष्टयम् । शाणौ द्वौ वटकं कोलं द्वौ कर्षौ च उदुम्भरम् । अक्षं पाणितलं ज्ञेयं सुवर्णं कबलग्रहम् । पिचुं बिडालपदकं रुक्मं पाणितलद्वयम् ॥" तद्द्वयेन पलमिति । रसेन्द्रपलाष्टकमिति रसजातत्वात् रसेन्द्रः । तथोक्तम् रसामृते— "रसोपि रसराजत्वाद्रसेन्द्र इति

சோற்றுக்கற்றாழைச் சாற்றால் ஒருதினமும் அரைத்து நிழலிலுலர்த்தி நல்ல கெட்டியாக மண் சீலை செய்யப்பட்ட குப்பியிலிட்டு

குப்பி– கூபீபாகத்திற்கென்றே கடைகளில் விற்கப்படும் குப்பி (Flask) அல்லது 22-24 அவுன்ஸ் நீர் பிடிக்கக்கூடிய பீர் பாட்டில்— அடித்தளம் ஸமமாகவும் கழுத்து நீண்டு கிரமமாகக் குறுகியுமுள்ளது. இதற்கு இசைக்க நல்ல மாக்கல்லினாலோ, கணாடியினாலோ ஆன மூடி, இந்தக்குப்பியின் மேல் புழுங்கவைத்தரைத்த களிமண் தடவிய துணியால் ஒரே சீராக சுறுங்கலில்லாமல் 14 சீலை செய்யப்படவேண்டும் குப்பியின் மேல் சுமார்–¾-1 அங்குல கனமுள்ள சீலை செய்யப்படவேண்டும் நன்கு காய்ந்த கூபியில் நன்கு அறைத்து காயவைத்த மருந்தைப் போடவேண்டும். கஜ்ஜலி செய்து வெகு நாட்கள் கழித்து கூபீபாகம் செய்யக்கூடாது.

வாலுகாயந்திரம் '—காய்ந்து கட்டிகளில்லாமல் ஒரே அளவுள்ளதாக சலிக்கப்பட்ட ஆற்று மணல் தயார் செய்யவேண்டும். யந்திரத்திற்கு மண்சட்டி அல்லது இரும்பிலான வாளி அடிபாகத்தில் சுமார் 10-12 அங்குல விரிவுள்ளதாகவும், மேல் 14-16 அங்குல விரிவுள்ளதாகவும், உயரம் 18-20 அங்குல முள்ளதாகவு மிருத்தல் வேண்டும். மண்சட்டி உபயோகிப்பதானால், அதன் மேல் இரும்பு கம்பி சுற்றி மேல் 21 மண் சீலை செய்து கெட்டியாக செய்யவேண்டும். கவனக் குறைவினால் அப்பாத்திரம் உடைபடும் நஷ்டத்தைத்தவிர்க்க இரும்புத்தகட்டினாலான வாளி உயர்ந்தது.

குப்பி எரிப்பு முறையில் இரண்டு வழிகள் உள்ளன. அந்தர்தூமஜாரணம் எனவும் பஹிர்தூம ஜாரணம் எனவும். மருந்தில் கலந்திருக்கும் கந்தகம் புகைந்துவெளிப்படுவதைத்தடுத்து உள்ளேயே ஜீர்ணமாகச் செய்வதும், தடுக்காமல் கந்தகம் புகைந்து எரிந்து

पचेत्क्रमाग्नौ सिकताख्ययन्त्रे ततो रसः पल्लवरागरम्यः ॥ २ ॥

कीर्तितः ।" इति । स च पूर्वोक्तषोडशनिष्कपरिमितं पलाष्टकम् । षोडशगन्धकञ्चेति । 'पूर्वोक्तषोडशनिष्कपरिमित षोडशपलं गन्धकश्च । स च पीतवर्णः शुद्धगन्धक एव ग्राह्यः । "पीतवर्णः कटुः पाके वीर्येणोष्णश्च कीर्तितः । विषकुष्ठविसर्पादित्वग्रोगाणां च नाशनः" इति । तथोक्तं रसार्णवे– "शुद्धगन्धो हरेद्रोगान् कुष्ठमृत्युजरादिकान् ॥ अग्निकारी महानुष्णो वीर्यवृद्धिं करोति च ॥" इति । तथोक्तम् रसहृदये— "रसराजपाकदायी बीजानां पाकजारणसमर्थः । सूतकपक्षच्छेदी एकोऽसौ गन्धकोऽभिमतः" इति । शोणैरिति । शोणैः रक्तवर्णैः, सुकार्पासभवैः कार्पासोत्थप्रसूनैः, लक्षणया रक्तकार्पासप्रसूनैरित्यर्थः । एतत्सर्वं एकदिनं सम्मर्द्य ततश्च कुमारिकाभिः कुमारिकारसैः एकदिनं सम्मर्द्य मृत्पटे सुगाढे सुदृढे काचकुम्भे निहितं निक्षिप्य, पूर्वोक्तं औषधं वालुकायन्त्रे क्रमाग्नौ क्रमेण वर्धिताग्नौ, दिवसत्रयं पचेत् । तथोक्तं रसेन्द्रमङ्गले— "अहोरात्रं त्रिरात्रं वा रसेन्द्रो भस्मतां व्रजेत् । निर्विघ्नक्रियया योगे सुपाकमिव रञ्जितम् ॥" ततः दिनत्रयानन्तरं, पल्लवरागरम्यं प्रवालसमवर्णं रजो भवेत् । एतत्सर्वरजसो

வாலுகாயந்திரத்தில் கிரமமாய் அதிகரிக்குமக்கினியில் மூன்று நாட்கள் இடைவிடாமல் எரிக்கவும். தாறுக ஆறியவுடன் குப்பி

வெளியானதும் மூடி எரிப்பதும் இவ்வழியிலுள்ள மாறுபாடுகள். பஹிர் தூமஜாரண முறைப்படி செய்வது யாவருக்கும் எளிதானதும், குணத்தில் அதிகபேதமில்லாததுமானதால் யாவரும் இதையே கையாளுகிறார்கள்.

வாளியின் உள்ளடியில் ஓரங்குல கனம் மணலைப் பரப்பி அதன் மேல் குப்பியை வைத்து கழுத்துவரை அதைச் சுற்றிலும் மணலை நிரப்பவும். ஒரே விதமானதும் நன்கு காய்ந்ததும் வைரமுள்ளதுமான புளி, கருங்காலி, போன்ற விரகினால் தீபாக்னி-கமலாக்னி, மந்தாக்னி, மத்யமாக்னி, தீவ்ராக்னி என்ற கிரமமாக நெருப்பை வளர்த்து எரிக்கவும். கந்தகம் உருகி புகையாகி வெளிவர சுமார் 6 மணி நேரம் ஆகும். இப்புகை வரும்வரை குப்பியின் வாயை மூடியே வைக்கவும். புகை வர ஆரம்பித்தும் 10-15 நிமிஷங்களுக்கு ஒருதடவை திறந்து மூடிவரவும். கிரமமாக தீயை அதிகப்படுத்திக் கொண்டுவரும் பொழுது உள்ளிருக்கும் கந்தகம் உருகி மேல் கிளம்பி

निगृह्य चैतच्च पलं पलानि चत्वारि कर्पूररजस्तथैव ।
जातीफलं व्यूषणमिन्द्रपुष्पं कस्तूरिकाया इह शाणमेकम् ॥ ३ ॥

मध्ये, सुवर्णस्य पलमेकम्, रसेन्द्रस्य अष्टौ पलानि च निगृह्य, कर्पूरं जातीफलमूषणं, इन्द्रपुष्पं, लवङ्गं चेत्येतानि चत्वारि पलानि, कस्तूरिकायाः शाणमेकं मिश्रयित्वा । अत्र शाणशब्दः अष्टाविंशति गुञ्जाप्रमाणः

யின் கழுத்தினுள் மேல் பாகத்தில் ஏறி சமைந்திருக்கும் சிவந்த ரஸத்தையும் கீழே தங்கியிருக்கும் தங்கத்தையும் சேர்த்து, கல்வத்திலிட்டரைத்து அத்துடன் பச்சைக் கர்பூரம், ஜாதிக்காய், மிளகு, கிராம்பு இவைகளின் சூர்ணம் வகைக்கு 16 தோலாவும்,

---

குப்பியில் வாயில் வந்து சேர்ந்து மூடியை உந்தித்தள்ளும், அந்நிலைக்குமேல் குப்பியை மூடவேண்டியதில்லை. உருகிய கந்தகம் குப்பியின் கழுத்தில் சேர்ந்தடைத்துக் கொள்ளுமாதலால் 30 நிமிஷங்களுக்கொருதரம் பழுக்கக்காய்ச்சிய மெல்லிய இரும்புக் கம்பியை குப்பியுனுள்செலுத்தி கழுத்து வரை கிளறிவிட மேல் சேர்ந்திருக்கும் கந்தகம் எரிந்து புகைந்து அதனடைப்பு நிவிருத்தியாகும், கந்தகஜாரணம் நன்கு நடக்கும். அக்னியை திடீரென அளவுக்கு மீறி அதிகப்படுத்தினால் கந்தகம் உருகி வெளிக்கிளம்பி குப்பியின் மேல் வழிந்து எரிய ஆரம்பிக்கும். இந்நிலையில் அவ்விதம் எரிவதை அணைக்க முடியாது போவதுடன் கந்தக ஜாரணம் ஸரிவர நடக்காது. மருந்தும் வீர்யம் குன்றிப்போகும். அவ்விதம் ஏற்பட்டால் உடனே தீயைக் குறைக்கவும். சிலசமயம் உள்ளே புகை நின்று கந்தகம் எரிந்து கொண்டே இருக்கும். இதனால் கெடுதலில்லை. இவ்விதம் சுமார் 18-24 மணிநேரம் எரித்த பின்னர், கந்தகம் ஜீர்ணமானதை- புகைவெளிவருவது நின்று விடுவதாலும், பழுக்கக்காய்ச்சிய இரும்புக்கம்பியை குப்பியினுள் நுழைத்தும் ஜ்வாலை ஏற்படாததாலும், மேலிருந்து குப்பியினுள் நோக்கும் பொழுது குப்பியின் அடிபாகத்தில் சிவந்து தணல் போன்று மருந்து தெரிவதாலும் அறிந்து, குப்பியின் முகத்தை மூடி, மூடிக்கும் குப்பிக்கும் தேன், சுண்ணாம்பு, அல்லது வெல்லம் சுண்ணாம்பு தடவிய துணியால் சீலை செய்யவும். இக்கார்யத்திற்கு Plaster of Paris என்ற மண்ணும் சிறந்தது. சீலை செய்ய சௌகர்யத்திற்காக அடுப்பில் எரியும் விறகுகளை அப்புறப்படுத்தி சற்று தீயின் வேகத்தைக் குறைத்தலும், குப்பியைச் சுற்றியிருக்கும் மணலை 2 அங்குல கனம் குறைத்துக் கொள்வதும் மிகவும் சிறந்தது, குப்பியின் வாய் முத்திரை செய்த பிறகு திரும்பவும் காடாக்னி கொடுக்க வேண்டியது.

चन्द्रोदयोऽयं कथितोऽस्य वल्लो भुक्तो हि वल्लीदलमध्यवर्ती ।
मदोत्कटानां प्रमदाशतानां गर्वाधिकत्वं श्लथयत्यकाण्डे ॥ ४ ॥

शृतं घनीभूतमतीव दुग्धं मृदूनि मांसानि च मण्डकानि ।
नवान्नमिष्टानि भवन्ति पथ्यान्यानन्ददायीन्यपराणि चात्र ॥ ५ ॥

नागवल्लीदलमध्यवर्ती भक्षितः सन् मदोत्कटानां प्रमदाशतानां गर्वाधिकत्वं रतिसुखसहिष्णुत्वं कान्तस्तत्क्षणादेव श्लथयति मोचयतीत्यर्थः । 'रससेवानन्तरं पथ्योपचारमाह— शृतं घनीभूतमिति । शृतं तप्तमतीव घनीभूतं अत्यन्तघनत्वमापन्नं दुग्धं क्षीरं मृदूनि मांसानि रसपथ्योचितलावुकादिमांसानि । तथोक्तं— "लावुकास्तित्तिरिश्चैव शशैणाश्च विशेषतः । कृष्णमत्स्याश्च नकुलास्तथा लोहितमद्गुराः ॥ छागं पारावतं चैव मांसमुक्तं प्रयत्नतः ॥" मण्डकानि गोधूमविकाराणि नवान्नं नूतनान्नं इष्टानि मनःप्रियाणि सन्तोषकराण्यन्नद्रव्याणि रसे पथ्यानी-

கஸ்தூரி 28 குந்துமணியிடையும் (சுமார் 1 கிராகனிடை) சேர்த்தரைத்து 2 குந்து மணியளவு வெற்றிலையில வைத்து உட்கொள்ள நல்ல ரஸாயனமும் வாஜீகரணமுமாகும். பல ரோகங்களில் சிறந்த மருந்து.

இதில் முக்கியமாக கவனிக்க வேண்டிய விஷயம் யாதெனில், மூலயோகத்தில் கூறிய அளவில் நான்கில் ஒருபங்கு அளவில் மருந்து தயார் செய்வதற்கேற்ப குப்பி— கந்தக ஜாரண காலம் இவைகளின் அளவு மேலே கூறப்பட்டுள்ளது. மூலயோகத்திற கூறிய அளவில் செய்ய கந்தக ஜாரணத்திற்கு சுமார் 2–2½ நாளாவதும் குப்பி பெரியதாக ஸம்பாதிக்கவேண்டுமென்பதும் ஞாபகத்திலிருகக வேணடுமென்பதே.

பிறகு தணித்த நெருப்பை கிரமமாக அதிகப்படுதநி தீக்ஷ்ணாக்னியில் சுமார் 3-4 மணி நேரம் எரித்த பின்னர் தானுக ஆறவிடவும்.

சிறசில சமயம் கந்தகம் முழுவதும் ஜீர்ணமாகாமலிருப்பதைக் கவனிக்காமல் மூடி சீலை செய்யப்பட்டால் குப்பியோ அல்லது அதன் மூடியோ வெளிவரும் கந்தகப் புகையின் வேகத்தைத் தாங்காமல் மணலிலிருந்து பிடுங்கிக்கொண்டு வேகமாக வெளிவந்து தாககும். அதனுல் கந்தகம் சரிவர ஜீர்ணமாகிவிட்டதைக் கவனித்த பிறகே சீலை செய்யப்படவேண்டும். சிலசமயம் மூடியிலிருக்கும் இடுக்குகளின்

वलीपलितनाशनस्तनुभृतां वयस्तम्भनः
समस्तगदखण्डनः प्रचुररोगपञ्चाननः ।

त्यर्थः ॥ रसप्रतापमाह—वलीपलितनाशनः वलीनां पलितानां च नाशनः तनुभृतां शरीरिणां वयस्तम्भनः वार्धकवयस आच्छादक इत्यर्थः । समस्तगदखण्डन इति । समस्तानां रोगाणां खण्डनो नाशनः प्रचुरीभूत रोगगजानां पञ्चाननः सर्वरोगहर इत्यर्थः । अयं रसराट् चन्द्रोदयः

வழியே கந்தகம் வெளிவந்து சீலையைப்பற்றி எரிய ஆரம்பிக்கும். உடன் சீலையை அகற்றி மூடியை திறக்கவேண்டும். அதனால் பொதுவாக கந்தகம் நன்கு ஜீர்ணமானதாயிருந்தாலும் சீலை செய்தபின் மத்யமாக்னியில் 1 மணி நேரமாவது எரித்தபின்னரே தீக்ஷ்ணாக்னி கொடுக்கவேண்டும்.

அந்தர்தூம ஜாரண விதி :— பஹிர்தூம ஜாரண விதியில் நல்ல பழக்கமுள்ளவர்களுக்குத் தான் இம்முறை எளிது. தவறினால் அபாயமும் திரவியச் சேதமும் ஏற்படுமாதலால் அதிக கவனமும் ஆயாஸமும் தேவை.

இம்முறையில் ஆரம்பத்திலேயே குப்பியை மூடி எரிப்பதனால் கந்தக ஜாரணம் மிகவும் மெதுவாக நடக்கவேண்டியிருப்பதால், கிரமமாக அக்னியை அதிகப் படுத்துவதில் அதிக கவனம் செலுத்தவேண்டும். இல்லாவிடில் முன்முறையில் மூடிய பிறகு ஒரு ஸமயம் ஏற்படக்கூடிய கெடுதி எளிதில் ஏற்படும். முன்கூறிய (நான்கில் ஒரு பங்கு) அளவில் எரிக்க மந்தாக்னியில் சுமார் 24 மணி நேரமும் மத்யாக்னியில் 24 மணி நேரமும் எரித்த பின்னர், மணலின் மேல் போடப்பட்டுள்ள துரும்பு உடனே பற்றி எறியக்கூடிய அளவு சூடேறியவுடன் சுமார் 2–3 மணி நேரம் எரித்து, தானாக ஆறவிடுவது வழக்கம். நடுவிலேயே மூடியை அகற்றி கந்தகம் ஜாரணமாகிவிட்டதா என்பதை பழுக்கக் காய்ச்சிய இரும்புக் குச்சியால் பரீக்ஷை செய்து உடன் மூடிவிடுவதுமுண்டு. கந்தகம் ஜாரணமாவதற்கு அதிக நேரம் பிடிப்பதாலும் வெளிப்படாமலே ஜீர்ணமாவதாலும் முன் முறையைவிட இதில் வீர்யம் அதிகம் எனக் கூறுகின்றனர். மற்றவை முன் முறையைப் போலவே.

தானாக ஆறின பிறகு குப்பியின் மேலிருக்கும் சீலையை யகற்றி குப்பியின் நடுவில் மண்ணெண்ணெய்யில் நனைத்த நூல் சுற்றி எரித்து அணைந்தவுடன் சிலதுளி தண்ணீர் தெளித்தால் குப்பி இரண்டாக உடைந்துவிடும். உள்ளிருக்கும் ரஸத்தை கண்ணாடித் துகள்கள் சேராமல் சுரண்டி எடுக்கவும்.

गृहे न रसराडयं भवति यस्य चन्द्रोदयः
स पञ्चशरदर्पितो मृगदृशां कथं वल्लभः ॥ ६ ॥

यस्य गृहे न भवति नास्ति, पञ्चशरदर्पितः पञ्चशरो मन्मथः स विजातदर्पः । तदस्य सञ्जातम् । तारकादिभ्य इतच् । स नरो मृगदृशां स्त्रीणां कथं वल्लभः स्यात्? स्त्रीमतामनेन फलितमित्यर्थः ।

संपादकटिप्पणी— एतद्ग्रन्थकारेणात्र सङ्कलितः पूर्णचन्द्रोदयरसः सर्वत्र सुप्रसिद्धः— यश्चन्द्रोदयमकरध्वजः, स्वर्णचन्द्रोदयमकरध्वजः, सिद्धमकरध्वज इत्यादिभिः संज्ञाभिः रसशास्त्रेषु वर्णितः स एव । योगे कल्पे वा न भेदः । योगस्य व्याख्या तावदनेन कृता अस्य बहुश्रुततां व्यनक्ति । कूपीतलगतपक्वस्वर्णं पृथक्मानतो गृहीत्वा गलगतसिन्दूरेण संयोज्य पेषणोपदेशो बहुतरकर्माभ्यासं च बोधयति ।

प्रतिलेखकानवधानस्य शीर्षकस्थलमिदमिति वाच्यम् । प्रथमत्रैलोक्यचिन्तामणिरसस्य व्याख्ययोर्मध्ये मातृका पत्रेषु सव्याख्यः पूर्णचन्द्रोदयः सकृत् विलिखितः । द्वितीयत्रैलोक्यचिन्तामणिरसस्यावसाने स एव पूर्णचन्द्रोदयः संपूर्णं तथैव पुनश्च विलिखितोऽस्ति। उभयस्थललिखितस्य पूर्ण चन्द्रोदयरसस्य मिथो मात्रयाऽप्यविशिष्टत्वात् एकस्यैव मुद्रणं कृतमस्माभिः ॥

குறிப்பு:— பூர்ண சந்திரோதயத்தின் ஸம்ஸ்கிருத உரையில் கிரந்தகர்த்தா ரஸம் ஸ்வர்ணம் கந்தகம் இவைகளுடைய மகத்துவங் களைப் பற்றியும் விசேஷித்துக் கூறியுள்ளார். அந்த அம்சங்களை முக்கியமல்ல வென்று தமிழில் மொழிபெயர்க்கவில்லை. தமிழ்நாட்டில் இதுபோன்ற கூபீபாகக் கிரமம் அதிகப் பிரசாரத்தில் இல்லாததால் கூபீபாகக் கிரமத்தை விரித்துக் கூறுவது நம் தமிழ்நாட்டு வைத்திய மாணவருக்குப் பயனளிக்கு மென்று கூபீபாகமுறையை எமது பல்லாண்டு அநுபவத்தினால் ஏற்பட்டதைச் சேர்த்து இங்கு விவரித்தோம். சிலதடவைகளாவது குருவுடன் கூடவிருந்து பாகம் முழுவதும் கவனித்துப் பார்த்த பிறகு ஸ்வயமாகத் தனியாகச் செய்வதே புதிய வைத்தியருக்கு மருந்து முடிப்பதில் சிரமமேற்படாது. ஏட்டைப் பார்த்துவிட்டு இம்மருந்தை செய்ய ஆரம்பிப்பதில் ஸித்தி ஏற்படுவதில் தாமதமாகலாம்.

७. अथ वसन्तकुसुमाकररसः ।

पृथक् द्वौ हाटकं चन्द्रं त्रयो वङ्गाहिकान्तकम् ।

व्याख्या—

पृथगिति । हाटयतीति हाटकम् । सुवर्णहाटकविस्तादिति धातुः । चन्द्रयतीति रोगिणं ह्लादयतीति चन्द्रः । चन्द्रपदेह[1] पुष्टिकरत्वाद्वा चन्द्रम् । रजतं खर्जूरं रजतं श्वेतं 'चन्द्रदुर्वर्णरूप्यकाः' इति निघण्टुराजः । पृथक् प्रत्येकं द्वौ द्वौ भागौ दातव्याविति शेषः । हाटकरजतयोरन्योन्यस्य द्वौ द्वौ भागावित्यर्थः ॥ भागास्त्रयो वङ्गभुजङ्गभूरिति पार्श्वनाथेनोक्तत्वात् । "लोहानामपुनर्भावः गुणाधिक्ये तथा स्मृतः" इत्युक्तत्वात् अमुममृतं लोहमायुर्हा, रुजाकरमिति उक्तत्वात् तयोर्भस्मैव दातव्यमित्यर्थः ॥ सुवर्णभस्मप्रकारः— सुसूक्ष्मस्वर्णपत्राणि जम्बीररसपिष्टरसगन्धकाभ्यां विलिप्य एकविंशतिपुटान् दत्वा, सिन्दूरितं भस्म दद्यात् ॥ वङ्गते द्रवतीति वङ्गम् । वङ्गीः— गताविति धातुः स्वार्थे क प्रत्ययः । त्रपु सिन्दूरं पेह्यते गच्छति रोगिणां [illegible]र्थः । अह्निः नागसिन्दूरम् । अह्निगतौ इति धातुः । काम्यते रोगप्रशमनायेति कान्तसिन्दूरम् । कमु- कान्ताविति धातुः । स्वार्थे कप्रत्ययः । एतेषां प्रत्येकं त्रयस्त्रयोभागा दातव्या इत्यर्थः । पृथगिति सर्वत्र अनुवर्तते । जीर्णान्यङ्गानि पुनः नवं यथा भवति तथा सूत इति सूतः । सून् प्राणिप्रसवे इति धातुः ॥ सूतो

7. வஸந்த குஸுமாகர ரஸம்.

ஸ்வர்ணபஸ்மம் 2 பங்கு, வெள்ளிபஸ்மம் 2 பங்கு, வெள்ளீயபஸ்மம் 3 பங்கு, நாகபஸ்மம் 3 பங்கு, அயஸ்காந்தபஸ்மம்

---

1. 'चन्द्रवद्देह' इति शुद्धः पाठः स्यात् ।

விசேஷக்குறிப்பு:— ரஸசாஸ்திரங்களில் வஸந்த குஸுமாகர ரஸமானது பலபுஸ்தகங்களில் பலவிதங்களாக இருக்கின்றன, இந்த கிரந்தகர்த்தா யோகரத்னாகரகிரந்தத்திலிருந்து இந்த யோகத்தை எடுத்துத் தொகுத்துள்ளதாகத் தெரிகின்றது. பைஷஜ்ய ரத்னாவ

'चत्वारः' मभ्रञ्च प्रवालं सूतमौक्तिकं फलम् ॥ १ ॥

भावना गव्यदुग्धेक्षुवाशा 'श्री द्वि' निशाजलैः ।

रससिन्दूरम् । अभ्रति गच्छति रोगिणां पाकमित्यभ्रकम् । अभ्र-गतावित्ति धातुः । अभ्ररेखासदृशं वा अभ्रकं कृष्णाभ्रकसिन्दूरम् । अप्सु प्लवते इति प्रवालम् । प्लव सञ्चने इति धातुः । विद्रुमसिन्दूरम् । शुक्ति-संपुटगर्भान्मुच्यत इति मौक्तिकम् । मुक्ताफलभस्म । प्रत्येकं तेषां 'चत्वारि' चत्वारो भागा दातव्या इत्यर्थः ॥

अत्र केचित् प्रवालं मौक्तिकं पविरिति पठन्ति । तस्मिन् पाठे पविः वज्रम् । तस्यापि भस्मैव दातव्यम् । तदभावे 'वज्राभावे तु वैक्रान्त-मिति' न्यायेन वैक्रान्तभस्मैव दातव्यम् ॥ 'एतद्दैपधजातं खल्वे निक्षिप्य, वक्ष्यमाणद्रव्यरसैर्भाव्यम् । तत्र दुग्धं[1] गव्य क्षीरं च । इक्षु-

3 பங்கு, ரஸஸிந்தூரம் 4 பங்கு, கிருஷ்ணாப்பிரகபஸ்மம் 4 பங்கு, பவழபஸமம் 4 பஙகு, முத்துபஸ்மம் 4 பங்கு.

ஒனபது சரக்குகளையும் அளவுப்படி எடுத்துக் கல்வததிலிட்டு ஒருமிக்கச் சேர்க்கவும்.

இவைகளால் வரிசையாகப் பாவனை செய்யுக :—

---

1. भैषज्यरत्नावल्यां भावनासु दुग्धं नास्ति ।

ளியில் கூறப்பட்டிருக்கிற முறைப்படியே பெரும்பாலும் இப்பொழுது வடநாட்டிலும் தென்னாட்டிலும் வஸந்த குஸுமாகரம் செய்யப்பட்டுவருகிறது. யோகரதநாகரம் பைஷஜ்ய ரதநாவளி இவவிரணடு புஸதகங்களிலும் சொல்லப்பட்டிருககும வஸநத குஸுமாகரத்தில் ஒன்றுக்கொன்று மூலப்பொருள்களான தாது பஸ்மஙகளில ஒரு வேறறுமையுமிலலை. பாவனைத்திரவங்களில் சிறிது வேற்றுமையிருக்கிறது

யோகரத்னாகரத்திலிருந்து இந்த முறை எடுக்கபபட்டிருநதாலும் அப்புஸ்தகததில் விஸதாரம் செய்யப்பட்டுளள பலசருதி அமசங்களை முற்றிலும் இநநூலாசிரியர் இநத ராஜமிருகாஙகததில கூறவில்லை முக்கியமான பலசருதியை மட்டும் கூறியுளளார்

'मोचाकन्द 'रसै. सप्त क्रमाद् भाव्यं पृथक् पृथक् ॥ २ ॥

इक्षुशब्देन वासनेक्षुगण[1] उच्यते। इन्द्रोपेन्द्र इतिवत् वर्णैकदेशे[2] नामग्रहणं तेन वासनेक्षुगणः सूच्यते॥ "इक्षुखण्डाः शतावर्या मूलं गोक्षुरशाल्मली। विदारि मुसली रम्भा मुस्तान्या शारिवाद्वयम्। द्राक्षामधूकखर्जूरं सपरूषकमेव च॥ जले पर्युषितं चैते वासनेक्षुगणः स्मृतः॥" एतेषां शीतकषायलक्षणं च सूच्यते "शीतो रात्र्युषितं द्रव्य-

1 பசுவின்பால, 2 இக்ஷுகணசீதகஷாயம்,* 3 ஆடாதொடை புஷ்பத்தின சாறு, 4 மொகிழம பூச்சாறு, 5 மஞ்சள் மரமஞ்சள்

---

1. मुद्रितग्रन्थेषु वसन्तकुसुमाकरस्य व्याख्यानेषु बहुषु न क्वचिदपि इक्षुशब्देन वासनेक्षुगणः संकलितः। इक्षुरस एवोक्तः। अद्याप्युत्तरदेशे वृद्धवैद्यसंप्रदाये इक्षुरस एव गृह्यते। इक्षुपदेन वासनेक्षुगणः इक्ष्वादिगण इति वा विश्रुतस्य द्रव्यवर्गस्य परिग्रहः अस्मिन् राजमृगाङ्कपुस्तके इत्थमेव तञ्जावूर् सरस्वती महालयस्थे हस्तलिखिते नानाविधवैद्यके च कृतो दृश्यते। अनेन दाक्षिणात्याः पूर्वे वैद्याः वसन्तकुसुमाकरं वासनेक्षुगणं न भावितवन्त इति प्रतिपद्यते। अद्यतना दाक्षिणात्या आयुर्वेदिकाः अस्मादृशाः स्वदेश-प्रसिद्धसंप्रदायविशेषानजानन्तो वसन्तकुसुमाकरं इक्ष्वादिगणं वियोज्य इक्षुरसमात्रं संयोज्य संपादयन्ति यथा औत्तरा वैद्याः। इक्ष्वादिगणभावनया गुणोत्कर्षमुपज्ञातवन्तः अस्मत्पूर्वे दक्षिणदेशीया आयुर्वेदिका इति स्पष्टम्। अतो वासनेक्षुगणद्रवभावना अवश्यं कर्तव्या। कृतमधिकेन॥

2. नामैकदेशे इत्यर्थः।

*இக்ஷுகணமாவது:— தோல் நீக்கிய கரும்புத்துண்டு, தண்ணீர் விட்டாங்கிழங்கு, நெருஞ்சில்விதை, மூள்ளிலவின்பிசின், பால்மூதுக்கன்கிழங்கு, நிலைப்பனைககிழங்கு. கோரைக்கிழங்கு, நன்னாரிவேர், மாகாளிககிழங்கு, திராக்ஷை, அதிமதுரம், பேரிச்சம்பழம், சிற்றீச்சம்பழம், இந்த 13 சரக்குகள், எல்லாம் சேர்ந்து 4 தோலா, நசுக்கி 24 தோலா தணணீரில் ராத்திரியிலூறவைத்து மறுகாலை கசக்கி வடிக்கட்டி எடுத்துக் கொள்ள வேண்டும்.

இந்நூலாசிரியர் இந்த வஸந்த குஸுமாகரததிற்குச் செய்துள்ள விரிவுரையில் அநேகமாய் திரவ்யஙகள் எல்லாவற்றுக்குமே பத நிருக்தி சொல்லியுளளார்

शतपत्ररसेनैव 'मालत्याः कुसुमोदकैः' ।
'पश्चात् मृगमदैर्भाव्यः सुसिद्धो रसराट् भवेत् ॥ ३ ॥

पलं शीताम्बु षट्पलम्" इति । वासनेक्षुगण परिपठित द्रव्यसमुदायस्य पलं, षट्पलजले रात्रौ निक्षिप्य, प्रातःकाले तज्जलेन भाव्यमिति भावः ॥

वाश्यते काम्यते वैद्यैरिति वाशा[1] । वश-कान्ताविति धातुः । श्रीपते परिमलानुभवं जनैरिति श्रीः वकुलपुष्पम् । "मन्दन्ति श्रीर्गुडा-पुष्पो[2] वकुलः सिंहकेसर" इति निघण्टुकारः । दारुनिशाहरिद्रा चेति द्विनिशा । नितरां नाशयति भिनत्ति मालिन्यमिति निशा । श-दलविश-करणे इति धातुः । एतेषां सुरसैः प्रत्येकं सप्तवारं भाव्यम् । तथा चोक्तम्— "भाव्यद्रव्यसमं क्वाथ्यं क्वाथोऽष्टांशः शृतस्तथा । आर्द्रं या-वद्द्रवं भाव्यं सप्ताहं भावनादिति[3] । शतानि पत्राणि यस्येति शतपत्रं कुशेशयम्[4] । कुब्जकाचः कुब्जकाशपत्रं हीति निघण्टुकारः ॥ यद्यपि

இரண்டினுடையவும் சாறு அல்லது கஷாயம், 6 வாழைக்கிழங்குச் சாறு, 7 தாமரைப் புஷ்பத்தின சாறு, 8. மல்லிகைப் பூச் சாறு. பிரதித்திரவத்தினுல் 7 தடவைகள் பாவனை செய்ய வேண்டும்.

---

1. उत्तरदेशीया भिषजः वासापत्रस्वरसं गृह्णन्ति । तञ्जावूर सरस्वती-महालयस्थे नानाविधवैद्यपुस्तके अत्र लिखिते वसन्तकुसुमाकरस्य व्याख्याने च वासापुष्पं ग्राह्यमिति वर्तते । पत्रात् पुष्पमत्र वरीय इति संपादकस्य च मतम् ।

2. 'गूढपुष्पः' 'शीर्षकेसरः' इति धन्वन्तरिनिघण्टौ पठ्यते । 'श्रीः' इति पर्यायो बकुलस्य तत्र न दृश्यते ।

3. भावनाविधिरिति प्रसिद्धः पाठः ।

4. कमलविशेषः ।

மூலத்தில் உள்ள இக்ஷு சப்தத்திற்கு 'வாஸநேக்ஷுகணம்' என்று அர்த்தம் செய்தது வேறெங்கும் காணப்படாத அபூர்வவிஷயமாகும். வடநாடு தென்னாட்டிலிருக்கும் ஆயுர்வேத விதவான்களனைவரும் கரும்புச்சாறு மட்டும் தான் பாவிக்கின்றனர். வாஸநே

कुसुमाकरविख्यातो वसन्तपदपूर्वकः ।
'वल्लद्वयं' तु संसेव्यं सिताज्यमधुसंयुतम् ॥ ४ ॥

शतपत्रशब्देन कुशेशयस्याप्राशस्त्यं तथाऽपि कथ्यन्दिवसर्वयन्धि(?) कुञ्जकाकुसुममित्युक्तत्वात् कुञ्जका च ग्राह्या। प्रशस्तत्वं कुशेशयमिति तन्त्रेण ग्राह्यम्। माला क्रियते इति मालती जाती तस्याः कुसुमोपकैः पुष्पजालैः भाव्यम्। सर्वेषां पुष्पाणां शीतकषायेण भावना कर्तव्या। कस्तूरी[1] तु भाव्यद्रव्यस्य षोडशांशपरिमिता। तथा चोक्तं— 'सर्वेषां रसयोगानां भावनार्थं यदुच्यते। कस्तूरीन्दुकलांशेन भावयेच्च यथाविधि॥" एवं भावितः स्वरसानां उपरसादीनां राट् राजा सुसिद्धः सम्यक् सिद्धो भवेत्॥

பாவனைதோறும அந்தந்த திரவம் சேர்த்து இரண்டு ஜாமம் கல்வத்தில் அரைக்கவேண்டும்

கடைசியாக கஸதூரிக்கலவை ரஸத்தினுல் பாவனை செய்தரைத்து இரண்டு குன்றியளவு மாத்திரையுருட்டி நிழலில் உலர்த்தி பத்திரப படுத்துக

---

1 कस्तूरिकया भावनाविधाने कस्तूरिकाद्रवं न कल्प्यते। अन्ततः कस्तूरीमेव दत्वा संपेष्य वटी निर्मीयते। 'कस्तूरी च कलांशिका' इति सामान्यन्यायः। वसन्तकुसुमाकरेऽस्मिन् हेमभस्मसमां कस्तूरीमन्ते संयोज्य संपेष्य वटीकरणं वृद्धवैद्यसंप्रदायः। वसन्तकुसुमाकरयोगे अंबरमिति कतिपयेषु अभ्रकमिति च कतिपुचन ग्रन्थेषु पठ्यते। अंबरशब्दस्य अभ्रकवाचित्वेऽपि अभ्रकांबरे उभे अपि केचन विशेषविदो भिषजः संगृह्णन्ति। अंबरं च हेमतुल्यं मानतो गृह्यते। अंबरं च कस्तूरीव हृदन्त्रस्य नाडीनां चाशु बलाधायकमिति सुविदितम्।

கூஷ்கணத்தின் திரவத்தினுல் பாவனை செய்வது விசேஷப்பயனளிக்கிறது என்ற குணத்தைககண்டுபிடித்துக் கையாணடவர் தெனபாரதவர்ஷீய வைத்தியர் என நிச்சயமாகின்றது இக்கூஷ்கணத்தின் திரவத்தினுல் 7 பாவனை அவசயமின்றியாகிலும் செய்யவேணடும

கஸதூரியின் நீரினுல் பாவனை சொல்லப்படுமிடத்தில கஸதூரி நீர் எடுபபதில்லை. எல்லா பாவனைகளு: முடிநத பின்பு இறுதியில்

वलीपलितहृन् 'मेध्यं' कामदं सुखवर्धनम् ।
मेहघ्नं पुष्टिदं श्रेष्ठं वरमिष्टरसायनम् ॥ ५ ॥

आयुर्वृद्धिकरं पुंसां प्रजाजननमुत्तमम् ।
क्षयकास 'तृषा' श्वासरक्तपित्तविषा 'र्ति' जित् ॥ ६ ॥

इदमेतद्रसायनं वल्लद्वयं पणमात्रं सिताज्यमधुमिश्रं सेव्यं भक्षणीयमित्यर्थः । सेवितं सत् किङ्करोतीत्याशङ्कामाह । वलयो निम्नोन्नतस्त्वचः । पलितं जराजनितशुक्लता तयोर्विध्वंसि नाशकारणम् । कामदं स्त्रीष्वभिलाषितं तदतिकामदं वीर्यवृद्धि करोतीत्यर्थः । सुखदं सन्तोषकरम् । विंशतिमेहहरम् । नित्यं गच्छेच्च प्रमदाशतं अत्यन्तं चेष्टम् । रसायन शब्दस्तु व्याक्रियते 'यज्जराव्याधिविध्वंसि भेषज्यं तद्रसायन'मित्युक्त्वा-ज्जराव्याधिहरमिदमौषधं सेव्यमिति भावः । एवं सिद्धगुणस्य अस्याभिधानमाह— वसन्तपदपूर्वकुसुमाकरनामाऽसौ रसो भवति । क्रिया-

அநுபானம் — சீனிச்சர்க்கரை, நெய், தேன முதலியன அல்லது நோய்களுக்கேற்றவாறு.

குணங்கள் :— பொதுவில் உததமமான ரஸாயனம். சாரீர மானஸ ரோகஙகளை அநுபானங்களால் அகறறும. நிரைபுப்புகளைப் போக்கும். க்ஷயததிலும் மதுமேஹ ரோகத்திலும் நல்ல பயனளிப்பது வெகுகாலமாக அநுபவததில் காணும் விஷயம். வீர்யவிருத்தி உத்ஸாஹம் தேஜஸ கொடுத்து ஸுகமளிக்க வல்லது.

கஸ்தூரியை அப்படியே சேர்தது நன்கு அரைத்து உடன் மாத்திரையுருட்டுவதே வழக்கம்,

பாவனைக்குச் சொல்லப்படுமிடத்தில் கஸ்தூரியின் அளவு ஸாதாரணமாய் இதரதிரவ்யங்களின் அளவிலிருந்து வீசம் பங்கு. ஆனல் வஸந்த குஸுமாகரரஸத்தில் ஸம்பிரதாயமாய் தங்கபஸ்மததிற்குச் சமனெடை கஸ்தூரி கடைசியில் சேர்த்து அரைக்கப்படுவது ஸம்பிரதாயமாகும்.

மேலும் சில வைததியர்கள் 'அம்பர்' என்ற திரவ்யத்தையும் தங்கபஸ்மத்திற்குச சமனெடையாகவே வஸந்த குஸுமாகர ரஸத்தில் சேர்க்கின்றனர் வஸந்த குஸுமாகரம் சொல்லும் பாடல்களில் சில அப்ரகம் (अभ्रक) என்றும், சில அம்பர (अम्बर) என்றும்

'शुष्कपाण्डामयं शूलं मूत्राघाताश्मरीहरम्'।
योगवाहमिदं दिव्यं श्रीकान्तिबलवर्धनम्* ॥ ७ ॥

[illegible]योजना। वसन्तकुसुमाकर नामधेयो रसराडित्यर्थः। यथा वसन्तो नाम ऋतुसमानं करोति ॥

---

*मातृका पुस्तके इत्थं सन्ति पाठाः— मूलश्लोकेषु- द्वितीयवाक्यारम्भे 'चत्वारि'। तृतीय वाक्यारंभात् प्राक् 'पलिरिति'। तद्वाक्यान्ते 'वाशा-धात्री निशाजलैः'। तुरीयवाक्यारंभात्प्राक् 'जलमिति'। तद्वाक्यादौ 'एतेषां स्वरसैः'। पञ्चमवाक्यान्ते 'मालत्या कुसुमैः सह'। षष्ठवाक्यारंभे 'पश्चात् मृगमरैर्भाव्यैः'। अष्टमवाक्यारम्भे 'पलद्वयं'। नवमवाक्ये 'मार्दथं'। द्वादशवाक्ये 'मृषा'। विषात्मजित्'। त्रयोदशवाक्ये 'शुष्कपाण्डु मूत्रा-घातश्मरीहतम्'।

इमे अपपाठा इति योगस्यास्य ग्रन्थकृतैव कृतस्य व्याख्यानस्य ग्रन्थान्तराणां च परिशीलनात् सुबोधाः। अतो मातृकापुस्तके वसन्तकुसुमा-कारसस्य मूलपद्यगतान् अपपाठान् व्याख्यानगृहीतपाठपरामर्शनेन संशोध्य शुद्धः पाठो मुद्रितो मूलस्थाने। अपपाठांशा अधस्तात् प्रकाशिताः। एते प्राचीनग्रन्थानां प्रतिरूपकलेखकानां प्रमादाः ग्रन्थसंपादकान् कियत्क्लेशयन्तीति दिङ्मात्रं सूचयेयुः।

वसन्तकुसुमाकर रसोऽयं सुप्रसिद्धो योगः। रसशास्त्रेष्वस्य प्रभेदाः पञ्चधा विद्यन्ते। तत्रापि धातुद्रव्याणामैक्येऽपि भावनासु क्रमभेदो द्रव-भेदश्च दृश्यते। ग्रन्थकृताऽनेन योगरत्नाकर पाठः समुद्धृतो भाति। भैषज्यरत्नावली पाठ एव उत्तरभारते प्रायः सर्वैर्वैद्यैरद्यानुस्त्रियते। योग-रत्नाकर[illegible]वल्योः धातुद्रव्येषु न मतभेदः, भावनाद्रवक्रमयोस्तु स्वल्पो भेदः। मुद्रितयोगरत्नाकरग्रन्थे फलश्रुतिरधिकतरा अनुपलभ्यते। अस्मिन् राजमृगाङ्कमातृका पुस्तके एतावानेव पाठः।

சொல்லுகின்றன அம்பர் கஸ்தூரி போல் உயர்ந்த வீர்யம் பெற்றது. ஹிருதயத்திற்கும் நாடிகளுக்கும் அதிசீக்கிரத்தில் பலமளிக்கும் குணம் பொருந்தியதென்று வைத்தியரறிந்தது. ஆகவே இரண்டையும் சேர்ப்பது தரமே சாஸ்திரத்திற்கு விரோதமாகாது.

८. अथ क्रव्यादरसः ॥

द्विपलं गन्धकं शुद्धं द्रावयित्वा विनिक्षिपेत् ।
पारदं पलमानेन मृतशुल्बायसी पुनः ॥ १ ॥

व्याख्या—

"क्रव्याद्यस्य रसेन्द्रस्य विधाने मन्दचेतसः । व्याख्या वितन्यते सम्यक् निगूढार्थ[illegible] ॥" द्विपलं गन्धकमिति दुग्धे शुद्धं षण्णिष्कम्[1] । यथा सिद्धनाथः- दुग्धेन शोधयेद्गन्धं विपलितं (?) विकारकृत् । शुद्धे द्विपले गन्धके, द्विते[2] सति. शुद्धं पारदम् षोडशनिष्कं दद्यात्

8. க்ரவ்யாதரஸம்.

த்ரவ்யங்கள் :— பாலில் சுத்தம் செய்யப்பட்ட கந்தகம் 8 தோலா, சுத்தமான வாலை ரஸம் 4 தோலா, தாம்ரபஸ்மம் 1 தோலா, அயஸ்பஸ்ம 1 தோலா,

செய்முறை :— மேற்படி திரவ்யங்களைச் சேர்த்து முதலில் ரஸபர்ப்படி போல் பர்ப்படி செய்யவும். 1

---

1. इह ग्रन्थकृत्कृता निष्कमानपरिभाषा, मातृका[illegible]लब्धा, लेखकदोषात् असङ्गता भाति ।

2. द्रुते सतीति पाठः स्यात् ।

பர்ப்படி செய்முறை :— *ரஸகந்தகங்களை முதலில் கஜ்ஜளி செய்து தாம்பிரம் அயஸ்ஸையும் சேர்த்துக் கல்வத்திலரைத்து இரும்புக் கரண்டியில் போட்டு அக்னியில் ஜாக்கிரதையாகக் காய்ச்சி கந்தகம் உருகினவுடன், எருமைச் சாணத்தின் மேல் பரத்தப்பட்ட கொட்டை முத்து இலையின் மேல் அதைப் பரவலாக ஊற்றி மேலும் கொட்டை முத்து இலைக்குள் எருமைச் சாணத்தை வைத்து மூடின பிண்டத்தால் மூடிவிடவும். ரஸகந்தகம் தணிந்து அப்படமாகி நிற்கும். பிறகு எடுத்துப் பொடிக்கவும். ரஸபர்ப்படியில் உருகின ரஸகந்தகத்தை வாழையிலையில் வார்க்கவேண்டும். க்ரவ்யாதரஸத்திற்கான பர்ப்படியில் வாழைக்குப் பதிலாக கொட்டைமுத்து இலை உபயோகிக்கப்படவேண்டும். பர்ப்படியில் உபயோகிக்கப்படும் இலையின் பேதத்தினால் ஔஷதத்தில் விசேஷ குணங்கள் ஏற்படுவதையும், அயஸ்பாத்திரத்தில் காய்ச்சுவதின் பயனையும் ஸம்ஸ்கிருதவியாக்கியானத்தில் காரணத்துடன் எடுதது்க் காட்டியுள்ளார்.*

तोल[1]मानेन संमिश्र्य पञ्चाङ्गुलदले[2] क्षिपेत् ।
ततो विचूर्ण्य यत्नेन निक्षिप्यायसभाजने ॥ २ ॥

मृतशुल्वायसीति । ताम्रभस्मायसोभस्म पृथक् । तोलमानेति त्रिनिष्क-मानेन इत्यर्थः । तत्कथं सम्भूय त्रिनिष्कं भवति इत्युच्यते । तदुक्तं सिह्लेन— "गन्धके द्विपले शुद्धिभूते पलमितिरसं निदध्यात् । ताम्र-भस्मायोभस्मनिष्कत्रयं पृथगिति पञ्चाङ्गुलेति एरण्डपत्रे निक्षिपेत् । तत्पत्रं अग्निवैषम्यं नश्येदिति यथाह- 'एरण्डपत्रं वातघ्नं अग्निवैषम्य-नाशन'मिति । निक्षिप्यायसभाजन इति अयःपात्रजारणाय अर्शोरोगा-ग्निमान्द्यादयो नश्यन्ति । यथा भैरवानन्दः– 'ज्वरादिरोगशमनि जारणां

அதைக்கல்வத்தில் ஸூக்ஷ்மமாய்ப் பொடித்து, இரும்புக்கடா யிலிட்டு, எலுமிச்சம்பழச்சாறு 256 தோலா அதிலூற்றி, மிருதுவான தீயில் பழச்சாறு முற்றிலும் சுண்டும் வரையில் காய்ச்சவும், காய்ந்தபின்பு கல்வத்திலிட்டு பஞ்சகோலத்தின் கஷாயத்தினால் 30 பாவனைகளும் அம்லவேதஸத்தின்† சாற்றினால் 20 பாவனைகளும் செய்யவும்,*

---

1. 'कर्ष' इति योगरत्नाकरे पाठः । एतेन व्यज्यते एतद्ग्रन्थकर्तु-र्मते कर्षः- एकतोलकवाची, न तोलकद्वयवाची । तथा चायं चतुस्तोलकपक्षा-वलंबीति ।

2. रसपर्पटीवत् साध्यमित्यर्थः । रसपर्पट्यां कदलीदलमुपयुज्यते किल, तत्स्थानेऽत्र एरण्डपत्रं प्रयोज्यमितीयान् विशेषः । पर्पटीसन्धाने प्रयु-ज्यमानपत्रविशेषेण भेषजस्य फलविशेषं ज्ञातवन्तः प्राञ्चो वैद्याः । अद्य तु एतादृशे सूक्ष्मे विषये नैवास्ति नः किञ्चिदभिज्ञानम् । तदुपलब्धये प्रयत्नः अवश्यं कर्तव्यः । एष व्याख्याता च एरण्डपत्रग्रहणे आयसपात्र-जारणे च हेतुं गुणांश्च सुष्ठूपपादयति ।

*பஞ்சகோலம் :— திப்பிலி கண்டதிப்பிலி சவ்யம் சித்ரமூலம் சுக்கு. இந்தும் ஸமனிடை எடுத்துக் கஷாயம செய்து கொள்ளவும்.

†அம்லவேதஸம் என்ற திரவ்யம் எதென்பதில் அபிப்பிராய பேதங்கள் உள.

चुल्यामारोप्य यत्नेन ज्वालयेन्मृदुवह्निना ।
पात्रे पात्रे[1] हि जम्बीररसं तत्र प्रदापयेत् ॥ ३ ॥

ताम्रभाजने । विकारहरणे तद्वत् अयसो जारणा पुनः । अर्शोऽग्निमान्द्य-ग्रहणीदुष्टामयविनाशन' इति । आढकपरिमितं[2] जम्बीररस मृद्वग्निना ज्वालयैव ज्वालये[त्] । जारणानन्तरं संचूर्ण दापयेत्[3] ॥

உலர்ந்த பின்பு இருக்கும் இந்த சூர்ணத்திற்கு சமனெடை பொரித்த வெங்கார சூர்ணம், பாதியளவு கற்பூரமும் அதற்கு சமனெடை மிளகுசூர்ணமும் சேர்த்துக் கலக்கவும் பின்பு இதில் சணகக்ஷார ஜலத்தினால்* (चणकक्षारवारि) அல்லது சணகாம்ல

1. पात्र पात्रे इति वीप्सया आढकद्वयमिति केचित । मूल ग्रन्थकर्ता पात्रं आढकमेकमिति व्याख्यातवान ।

2. प्रस्थचतुष्टयं 256 तोलाः ।

3 भावनाः इति पदं प्रतिलेखकेन परित्यक्तमिति भाति । भावना खलु दातव्याः पञ्चाशत्प्रमितास्तथेति मूलस्य पञ्चाशतं पञ्चकोलकाथेन अम्ल-वेतसेन च प्रत्येकमन्वयन्ति केचन पूर्वे व्याख्यातारः । अयं तु पञ्चकोल-काथेन त्रिंशद्वारं अम्लवेतसेन च विंशतिवारं चेति व्याख्याति । स्वपक्षस्य सिंहल वैद्यसम्मतिञ्च प्रदर्शयतीति विशेषोऽत्रावधेय ।

* சணகக்ஷாரஜலம் (चणकक्षारवारि) சணகம் - கொத்துக் கடலை. சணகக்ஷாரஜலம் செய்யும் விதம்—காய் பூவுடன் மூதகின தருணத்திலிருக்கும் கொத்துக்கடலைச் செடிகளை பஞ்சாங்கத்துடன் சேகரித்து ஈரமாகவே மற்ற அக்னியின் பலத்தினால் எரித்து சாம்ப லாக்கவும். அச்சாம்பலை ஜலத்தில் கரைத்துக் கரைத்து 21 தடவை வடிகட்டி அந்த ஜலத்தை எடுத்துக் கொள்ளவும். இது க்ஷாரமா (Alkali) யிருக்கும்.

அம்லவேதஸத்திற்குப் பதிலாக இங்கு தமிழ் நாட்டில் சுலப மாய்க் கிடைக்கும் மஹாகுணம் பொருந்திய துருஞ்சிப்பழசாறுதி ேனால் பாவனை செய்வது தரமென்று எமது ஸொந்த எண்ணம்.

பிரதி பாவனையில் 2 பலம் திரவம் சேர்க்கும்படி பைஷஜ்ய ரத்னாவளியில் விசேஷம் உபதேசிக்கப்பட்டிருக்கிறது.

पञ्चकोलसमुद्भूतैः कषायैः साम्लवेतसैः ।
भावना खलु दातव्या पञ्चाशत्प्रमितास्तथा ॥ ४ ॥

पञ्चकोलकषायेण त्रिंशद्वारं । अथ आम्लवेतसेन तत् विंशद्वारमिति । तदुक्तं सिंहलेन-- जारणानन्तरं चूर्णं पञ्चकोलकषायेण त्रिंशद्भावयेत्, विंशतिराम्लवेतसेनेति[1] । तदनु भृष्टटङ्कणचूर्णेन षण्णिष्कोत्तर पलत्रयमानेन सम मिश्रयेत् । एकादशनिष्कोत्तरपलमितेन कृष्णलवणेन,

வாரி யிஞல் (चणकाम्लवारि) 7 பாவனைகள் செய்யுக உலர்ந்தபின்பு சூக்ஷ்மமாய் பொடித்து கண்ணுடிக்குப்பியில பத்திரப்படுத்துக.

---

1. अम्लवेतसद्रव्यं किमिति नाद्यपर्यन्तं निर्णीतम् । केरलवङ्गपञ्चनदान्ध्रदेशीयैर्भिषग्भिः प्रयुज्यमानमम्लवेतसं मिथो भिन्नमेवास्माभिर्दृष्टम् । तत्तद्देशीयाः स्वस्वदेशे यत्किञ्चिदम्लरसं वस्तु अम्लवेतसमिति गृह्णन्ति । भेवं वस्तुन्यपि विकल्पो युक्तः । अम्लवेतसमिति गृह्यमाणे वस्तुचतुष्टयेऽपि भावनार्हः स्वरसो दुराप । क्वाथ एव ग्राह्यः ।

मम मते— क्रव्यादरसभावनार्थं अम्लवेतसस्थाने मातुलुङ्गफलरसोपादानं वरीयः स्यादम्लवेतसनिर्णयपर्यन्तम् ।

*चणकाम्लम्— *சணகாம்லம் எவவிதம் கிரஹிப்பது? முறறிய கொத்துக்கடலைச் செடிகள் அடர்ந்துள்ள பிரதேசத்தில் பனிகாலத்தில் சுத்தமான மெல்லிய வெள்ளை வஸ்திரமொன்றை ராத்திரியில் கடலைச் செடிகளின் மேல விரித்து வைக்க வேண்டும். மறுகாலையில்*

குறிப்பு — சணகக்ஷாரவாரி என்று யோகரத்னகரபாடம். சணகாம்லவாரி என்று பைஷஜ்ய ரத்னவளிபாடம். பூர்வாசார்யர்களுள் க்ரவ்யாதரஸத்தின் இறுதியான பாவனை அம்லத்திஞல் நல்லதா? க்ஷாரத்திஞல் நல்லதா? என்பதில் அபிப்பிராய பேதமிருக்கிறது

க்ரவ்யாதரஸத்தில் மொத்தத்தில் க்ஷார, லவண, கடு, அம்லங்கள் அநேகமாய் ஸமமாகச் சேருவதால் இந்த இறுதிப்பாவனை சணகக்ஷாரவாரியிஞல் செய்வது தரமா? சணகாம்லத்திஞல் செய்வது தரமா என்று நிச்சயிப்பதும் மிகக்கடினமே. இரண்டும் குணகாரியாகவே இருக்கும். நோயாளிகளுடைய நிலைமையை அநுஸரித்துப் பிரயோகம் செய்வதே உசிதம்.

भृष्टटङ्कणचूर्णेन तुल्येन सह मेलयेत्।
तदर्धं कृष्णलवणं[1] तत्समं मरिचं क्षिपेत्॥ ५॥

सप्तधा भावयेत्पश्चाच्चणकक्षारवारिणा[2]।
ततः संशोष्य संपेष्य कुप्पिकामौषधं[3] क्षिपेत्॥ ६॥

सप्तनिष्कोत्तराष्टपलमितेन मरीचिचूर्णेन तु मेलयेदिति शेषः। चणकवारिणेति चणकपलं* तुषभस्म जलेन तु चणकाम्लेन वा। यथा सिद्धलः— सप्तवार चणकपलतुषभस्मांबुना भावितमिति। इदं सिद्धरसं कदाचित्-

அளவு—2—4 குந்துமணி.

அநுபானம் :— இந்துப்பு, கந்தகவெடியுப்பு, பெருங்காயம், கருவேப்பிலை சேர்த்துக் கரைத்த மோர்.

---

1. ‘तदर्धैः पञ्चलवणैः सर्वतुल्यमरीचकैः’ इति योगरत्नाकरे पाठः।

2. चणकाम्लवारिणेति भैषज्यरत्नावली। अस्मिन् रसे चरमभावनायै अम्लवारि श्लाघ्यं वा उत क्षारोदकं श्लाघ्यं वेति प्राचीनाचार्येषु मतभेद आसीदिति व्यज्यते। प्रकृत्यादिभेदेन प्रयोगे उभयमपि श्लाघ्यं स्यात्।

3 कूपिकाभ्यन्तरे क्षिपेत् इति यो. र.

*चणकाम्लं वा चणकक्षारो वा ग्राह्य इति न विनिगमयति व्याख्याता। उभयमपि सूचयति। एतद्गृहीते मूले चणकक्षारवारीति स्पष्टम् अत्र व्याख्यानपङ्क्तयो न स्फुटाः।

ஸூர்யோதயகாலத்தில் பனி நீங்கும் முன்பே அத்துணியில் இருக்கும் நீரைப்பிழிந்து எடுத்துக் கொள்ளவும். கடலைச்செடியின் ஸம்பந்தத்தினால் கிடைத்த இப் பனிநீர் மிகவும் புளிப்பாயி (Acid)ருக்கும். இது சிறந்த சணகாம்லவாரியாகும். பனிகாலந்தவிர மற்ற ருதுக்களில் இவ்விதம் சேகரிக்க இயலாது ஆகவே, கடலைச் செடித் தழையை இடித்துச் சாறு பிழிந்து அதன் மேல் தெளிவும் எடுப்பதுண்டு. இது இரண்டாம தரததாகும

இந்தக்கிரந்தகர்த்தா மூலசுலோகத்தில் சணகக்ஷாரவாரி பாடத்தை எடுத்துக்கொண்டார் உரையில் சணகக்ஷாரம சணகாம்லம் இரணடிலொன்றால் 7 பாவனைகள செய்யச் சொல்லுகிறார் ஆனால் இவவிடததில் உரையில மொழி அவ்வளவு தெளிவாயில்லை

अत्यन्तगुरुमांसानि गुरुभोज्यान्यनेकशः ।
सेवितं[1] कण्ठपर्यन्तं ततो देयो रसोत्तमः ॥ ७ ॥

चतुर्वल्लमिदं खादेत् तक्र सलवणेन च ।
भुक्तं च जीर्यते क्षिप्रं जायते दीपनं परम् ॥ ८ ॥

रसः क्रव्यादनामाऽयं प्रोक्तमानन्दभैरवम् ।
सिह्मलक्षौणिपालस्य भूरिमांसप्रियस्य च ॥ ९ ॥

दत्तो रसोऽय कृपया भैरवानन्दयोगिना ।

देव्यमित्याह । आर्त्यर्थे चतुर्वल्लमिति अष्टगुञ्जामानेन इत्यर्थः । तदुक्तं 'द्विगुञ्जो वल्लमुच्यते'। मात्राधिक्यार्थे रोगमात्राख्य रोगबल काल-देशानुकूले यथासात्म्यमित्यर्थः । व्याख्यानसमाप्त्यर्थः ॥

குணங்கள் :- அக்னி தீப்தியை மிகக்கடுமையாகச் செய்யும். குடலில் வாயு தோஷங்களைக் கண்டிக்கும் இடுவிஷம போகும், புண்களை யாற்றும். கிரஹணீயையும், மலபந்தத்தையும், நிவிருத்தி செய்யும். குல்மம் பிலீஹம் ஜலோதரம் காஸம், சுவாஸம

---

1. भक्षेच्चाकण्ठपर्यन्तं इति यो. र.

संपादकटिप्पणी—

प्राचीनरसग्रन्थेषु बहुषु दृश्यते क्रव्यादरसः। योगरत्नाकरादनेनायं योगः समुद्धृत इति भाति वृत्तसाम्यात्। मूलपद्यानि विस्तृतानि सुवेदानि न व्याख्यामपेक्षन्ते। तथाऽपि मन्दचेतसामुपकारायेति प्रतिज्ञाय अनेन कृता व्याख्या तावत् सन्धाने अपेक्षितस्थलेषु निगूढार्थप्रकाशिका न भवति। संस्कृतभाषाविदां भैषज्यरत्नावल्यादिग्रन्थेभ्योऽस्य भेषजस्य सन्धानक्रमः सुगम इति संस्कृते विवरणं न कृतमस्माभिः। द्राविडयां तु सन्धानक्रमः स्पष्टं वर्णितः। तत्र च ग्रन्थकर्त्रा व्याख्योक्ता निष्कमानपरिभाषा नाद्रियते-ऽस्माभिरद्यत्वे तादृशपरिभाषया प्रयोजनाभावात् ॥

कुर्याद्दीपनमुद्धतं च पवनं दुष्टामयघ्नं परं
मेहस्थौल्यनिबर्हणं गदहरं दुष्टग्रहण्यार्तिनुत् ।
कासश्वासविषूचिकाग्रहणिकाविध्वंसनं स्रंसनं
गुल्मप्लीहमहोदरापहरणं क्रव्यादनामा रसः ॥ १० ॥

इति राजमृगाङ्कग्रन्थे रसयोगाः समाप्ताः ॥

இது போன்ற நோய்களைக் குணப்படுத்தும். அதிமேதஸ், அதி ஸ்தௌல்யம் குறைந்து ஸ்ரோதஸ சுத்தியுண்டாகும்.

ராஜம்ருகாங்க கிரந்தத்தில் ரஸௌஷதங்கள் முற்றிற்று.

ஆசிரியர் விசேஷக்குறிப்பு :— கிரவ்யாதரஸமென்னும் மருந்து பற்பல பிராசீன ரஸகிரந்தங்களில் பிரஸித்தமானதே. இந்தயோகத்தை இந்நூலாசிரியர் யோகரத்நாகரம் என்ற புஸ்தகத்திலிருந்து எடுத்தெழுதியுள்ளதாகத் தோற்றுகிறது. இவரால் ஸம்ஸ்கிருதத்தில் செய்யப்பட்ட உரையானது மருந்து செய்முறையில் பூர்ணவிவரமளிப்பதாக இல்லை. உரையில் இவரால் அநுஸரிக்கப்படும் அளவுமுறை தற்காலத்திற்குப் பிரயோஜனமற்றதால் அதை விட்டு விட்டு உபயோகமான முறையில் விரிவுரை தமிழில் எழுதப்பட்டிருக்கிறது.

१. अथ उशीरादिचूर्णम् मेहरोगस्य ॥

उशीरं[1] जीरकं[2] पत्रं कुष्ठं धात्री च मौसली ।
एलारेणुकं द्राक्षा कुंकुमं नागकेसरम् ॥ १ ॥

पद्मकेसरं कर्पूरं लवङ्गं चन्दनद्वयम् ।
व्योषं मधूकलाजं च अश्वगन्धा शतावरी ॥ २ ॥

गोक्षुरं कर्कटाख्यं च जाती तक्कोलचोरकम् ।
एतानि समभागानि द्विगुणाऽमृतशर्करा ॥ ३ ॥

मत्स्यण्ड्याज्यमधूपेतं भक्षयेत्प्रातरुत्थितः ।
क्षयं च रक्तपित्तं च पाददाहमसृग्दरम् ॥ ४ ॥

1 உசீராதி சூர்ணம்.

விலாமிச்சம் வேர், ஜீரகம், லவங்கப்பத்திரி, வெண்கோஷ்டம், நெல்லிவற்றல், நிலப்பனங்கிழங்கு, ஏலரிசி, அரேணுகம், திராக்ஷைப்பழம், குங்குமப்பூ, சிறுநாகப்பூ, தாமரைப்பூ கேஸரம், பச்சக்கர்ப்பூரம், கிராம்பு, செஞ்சந்தனம், வெள்ளைச்சந்தனம், சுக்கு, மிளகு, திப்பிலி, அதிமதுரம், நெல்பொரி, அமுக்கிராக்கிழங்கு, தண்ணீர்விட்டான்கிழங்கு, நெருஞ்சில்விதை, வெள்ளரி விதை, ஜாதிக்காய், வால்மிளகு, பூலாங்கிழங்கு.

இந்தச் சரக்குகள் 28ம் வகைக்கு 1 தோலா சூர்ணம், சீந்தில் சர்க்கரை 56 தோலா ஒன்று சேர்த்து வஸ்திராயனம் செய்து வைத்துக்கொள்ள வேண்டியது.

அளவு.— வீசம் முதல் அரைக்கால் தோலா 1 நாளில் 2 — 3 வேளை

அநுபானம் — கல்கண்டு சூர்ணம் கலந்து நெய் தேனில் குழைத்து சாப்பிடவும்.

---

1. इदमुशीरादिकं चूर्णं योगरत्नाकरे मूत्राघातचिकित्सायां पठ्यते ।

2 वालकं इति योगरत्नाकरे पाठः । नान्यो भेदः ।

विनिहन्यात्प्रमेहं च सोमरोगं च शुक्लजम् ।
मूत्राघातं मूत्रकृच्छ्रं वातकुण्डलकं तथा ॥ ५ ॥

सर्वाङ्गदाहशमनं रक्तार्शोऽपि प्रशाम्यति ।

२. अथ मूत्रकृच्छ्रादिहरखर्जूरादि चूर्णम् (प्रथमम्) ॥ *

खर्जूरं त्रिपलं मांसी लवङ्गं नाय(नाग)केसरम् ।
मधुकं मधुपुष्पं च द्राक्षावालकजीरकम् ॥ १ ॥

श्रीगन्धं च शिलाधातुरश्वगन्धा शतावरी ।
शिलाभेदी तवक्षीरी मृणालं वाशमुस्तकः ॥ २ ॥

कुष्ठं कुङ्कुमकल्हारनिशाजातीफलं त्रुटी ।
तालीसं ग्रन्थिकं निम्बं मीनाक्षी चामृता लता ॥ ३ ॥

குணங்கள் :— க்ஷயம், ரக்தபித்தம், பாத எரிச்சல், பெரும்பாடு, பிரமேஹங்கள், ஸோமரோகம், சுக்லநோய், மூத்திரக் கட்டு ரோகங்கள், ஸர்வாங்க எரிச்சல், ரக்த மூலம் இவை சமனமாகும். பத்தியம்— மிளகாய் முதலிய காரவஸ்து தள்ளுபடி.

குறிப்பு :— இம்மருந்து யோகரத்னாகரத்தில் மூத்ராகாத சிகித்ஸையில் இவ்வாறே காண்கிறது. இரண்டாவது சரக்கு மட்டும் ஜீரகமல்ல. வாலகம் என்ற வெட்டிவேர் காண்கிறது.

2. கர்ஜூராதி சூர்ணம்.

பேரீச்சம்பழம் 12 தோலா, ஜடாமாம்ஸீ, கிராம்பு, சிறுநாகப்பூ, அதிமதுரம், இலுப்பைப்பூ, திராக்ஷைப்பழம், வெட்டி வேர், ஜீரகம், வெள்ளைச் சந்தனம், கர்ப்பூர சிலாசத்து, அமுக்கிராக் கிழங்கு, தண்ணீர்விட்டாங்கிழங்கு, சிறுபூளை, மூங்கிலுப்பு,

---

*इदं खर्जूरादिचूर्णं भैषज्यरत्नावलीयोगरत्नाकरादिषु ग्रन्थेषु उक्तात् खर्जूरादिचूर्णात् भिन्नं भवति । द्रव्याणां एतस्मिन्नुक्तानां परिशीलने द्राविडदेशमात्रप्रसिद्धयोगोऽयमिति भाति ।

मेघनादी[1] क्षीरकन्दं[2] गोक्षुर कतकीफलम् ।
सैन्धवं टङ्कणं कृष्णा खदिरा च शुकप्रिया[3] ॥ ४ ॥

उडुम्बरी त्रिपादी[4] च विप्रोरम्भा[5] वरालकम्[6] ।
समभागमिद चूर्ण तत्समं खण्डशर्करा ॥ ५ ॥

गोक्षुरं खदिरसारं चानुपानविशेषतः ।
मूत्रकृच्छ्राणि सर्वाणि शर्कराश्मरिनाशनम् ॥ ६ ॥

अङ्गदाहं नेत्रदाहं पाददाहं च शूलकम् ।
हेम(मेह)शूलं गुल्मशूलं सर्वशूलं विनश्यति ॥ ७ ॥

தாமரைத்தண்டு அல்லது தாமரைக் கேஸரம், ஆடாதோடை புஷ்பம், கோரைக்கிழங்கு, வெண்கோஷ்டம், குங்குமப்பூ, தாமரைக்கிழங்கு, மஞ்சள், ஜாதிக்காய், ஏலம், தாளீஸபத்திரி, கண்டந்திப்பிலி, வேப்பம்பட்டை, பொன்னாங்காணித்தழை, சீந்தில் கொடி, சிறு முள்ளிக் கீரைவேர், பால்முதுக்கன் கிழங்கு, சிறு நெருஞ்சில் விதை, தேறாங் கொட்டைப்பருப்பு, இந்துப்பு பொரித்த வெங்காரம், திப்பிலி, கத்தைககாம்பு, மாதுளம்பழ விதை, அத்திப்பழம், சிறு செருப்படி, அரசம் பட்டை, வாழைக் கிழங்கு (உலர்ந்தது) கிராம்பு (கிராம்பு இரண்டுதரம சொல்லப்பட்டிருக்கிறது.)

பேரிச்சம்பழம் தவிர மற்ற 42 சரக்குகளும் வகைக்கு 4 தோலா இடித்துச் சூர்ணம் செய்க

எல்லாவற்றுக்கும் ஸமம் கல்கண்டு சூர்ணம் சேர்த்துப் பத்திரப் படுத்துக.

அளவு :— அரைக்கால் முதல் கால் தோலா. 1 நாளில் 2 — 3 வேளை.

அநுபானம் :— நெரிஞ்சில் விதை, கத்தைக்காப்பு இரண்டுப் சேர்த்துக் கஷாயம் செய்து அநுபானமாய் சாப்பிடுக.

---

1. तण्डुलीयकम् । 2. विदारी । 3 दाडिमबीजम् ।
4. हंसपादिका । 5 अश्वत्थवृक्षच्छदः ।
6. लवङ्गम्—पुनरुक्त्या द्विगुणमिति चिन्त्यते ।

विंशतिं मेहरोगाणां नाशयेन्नात्र संशयः ।
खर्जुराद्यमिदं चूर्णं काश्यपमुनिभाषितम् ॥ ८ ॥

२. द्वितीयं खर्जूरादि चूर्णम् ॥*

खर्जूरामलकं बीजं पिप्पली च शिलाजतु ।
एलामधुकपाषाणं द्राक्षा चन्दनयष्टिका ॥ १ ॥
गोक्षुरो[1]ऽलर्क[2] उर्वारु कूष्माण्डञ्च शतावरी ।
धान्यगोक्षुर[3]बीजानि समशर्करया सह ॥ २ ॥

குணங்கள் :— மூத்ரகிருச்சிரம், கல்லடைப்பு, பித்த எரிச்சல், கைகால் எரிச்சல, குல்மசூலம் முதலிய எல்லாவித சூல நோய்களும் பிரமேஹஙகளும் விலகும். காச்யபமுனியால் உபதேசிக்கபபட்டது.

குறிப்பு :— இந்தக்கர்ஜூராதி சூர்ணம் வைஜ்யரத்னவளி யோகரத்நாகரம் முதலிய கிரந்தங்களில் சொல்லப்பட்டதைக காட்டிலும் வேருனது. இதன் மூலம் எனக்குத தெரியவில்லை சரககுகளைக கவனித்தால் தமிழ நாட்டில் மட்டும் பிராசீனகாலததில வழஙகி வந்த முறையாகத தோன்றுகிறது.

3. கர்ஜூராதி சூர்ணம். (வேறு)

பேரீச்சம்பழம், நெல்லிக்காயின விதை, திப்பிலி, சிலாஸத்து ஏலரிசி, சிறுபுள்ளடி, திராக்ஷைபபழம, சந்தனததூள, அதிமதுரம், நெரிஞசில்விதை (சிறிது), வெளளெருக்கபபட்டை, சுரைக்காய் விதை, பூஷணிவிதை, தணணீர்விட்டாங்கிழஙகு, கொத்தமல்லிவிதை, ஆனை நெருஞ்சில் விதை.

16-ம் ஸமனெடை சூர்ணம் எலலாவறறுக்கும் ஸமனெடை ஜீனிச்சர்க்கரை சேர்த்து சலித்து வைக்கவும

---

*योगोऽयं योगरत्नाकरादिग्रन्थेषु दृष्टोक्तखर्जूरादिकादधिकवस्तुघटितः ।

1. क्षुद्रगोक्षुरं ।
2. अलर्कः राजार्कः उष्णवीर्योऽयमत्र योगमर्हतीर्वेति संशयः ।
3. महागोक्षुरं ।

उष्णोदकेन तत्पीतं मूत्रकृच्छ्राश्मशर्कराः ।
अङ्गदाहं शिरोदाहं नेत्रजं करपादजम् ॥ ३ ॥
विशेषवृष्यजननं वन्ध्या च लभते सुतम् ।

४. अथ द्राक्षादि चूर्णम् ॥*

द्राक्षालाजसितो[1]त्पलं समधुरं खर्जूरगोपीतुगा-
ह्रीबेरामलकाब्दचन्दननतं तक्कोलजातीफलम् ।

அளவு:— விசம் முதல் கால் தோலா. 1 நாளில் தடவை.

அநுபானம் — வெந்நீர்,

குணங்கள் — ஸர்வ சரீரத்தில் இருக்கும் எவ்வித எரிச்யும் தணிக்கும். நரர்களுக்கு விருஷ்யமாகும் நாரிகளுக்கும் தான ஸமபத்துண்டாகும்.

குறிப்பு - இரண்டாவதான இந்தக் கர்ஜூராதி சூர்ணம் ரதனுகரததில் இருக்கும் கர்ஜூராதி சூர்ணத்தைப் பார்க்கி அதிகத்திரவியங்கள கொண்டது,

4. திராக்ஷாதி சூர்ணம்.

திராக்ஷைப்பழம், நெற்பொரி, பால்முதுக்கன் கிழங்கு, ரைக்கிழங்கு, அதிமதுரம், பேரீச்சம்பழம், நன்னாரிவேர், கிலுப்பு, வெட்டிவேர், நெல்லி வற்றல், கோரைக்கிழங்கு, தனம், தகரம,* வால்மிளகு, ஜாதிக்காய், லவங்கப்பட்டை, ங்கப்பத்திரி, ஏலம் நாககேஸரம், திப்பிலி, கொத்தமல்லிவி

---

*योगरत्नाकरे राजयक्ष्मचिकित्साधिकारे पठ्यतेऽयं योगः । फ
पद्यस्य प्रथमपादं परित्यज्य तुरीयपादं स्वयं कल्पितवान् । तावान् विशेष

1 सिता— विदारी

*தகரம் (तगरम्) இதன் தமிழ் பெயர் எனக்கு நிச்சய தெரியவில்லை 'அஸாருன்' என்ற ஹிந்திப்பெயரில் தமிழ்மரு கடையில் இந்த சரக்குக் கிடைக்கிறது. தகரவிதை என்று கி கும் விதை ஸம்ஸ்கிருத தகரமல்ல.

चातुर्जातकणासधान्यकमिदं चूर्णं समांशं सिता-
प्रातर्भक्षितमात्रकेन, विधिवत् पित्तं सदाहं जयेत् ॥ १ ॥

पाण्डुं कामिलरक्तपित्तमुदरं दाहज्वरारोचकं
यक्ष्माणं रुधिरप्रमेहहरणं तद्योनिदोषापहम् ।
रक्तार्शो मदवृद्धिविद्रधिहरं द्राक्षादिचूर्णोत्तमं
पित्तव्याधिहरं नृणां हितकरं संसेव्यतां सर्वदा ॥ २ ॥

५. अथ चन्दनादि चूर्णम् ॥*

चन्दनोशीरयष्ट्यब्ददार्वीचोत्पलचोरकैः ।
धान्यकं मधुपुष्पं च द्राक्षा खर्जूरकं तथा ॥ १ ॥

21 சரக்குகள் ஸமனெடை. ஸர்வஸமனெடை ஜீனிச்சர்க்ரை சேர்த்துச் சலித்து வைக்கவும்.

அளவு :— விசம் முதல் கால் தோலா 1 நாளில் 3 — 4 தடவை.

அநுபானம் :— பால், ஜலம், இளநீர் முதலிய.

குணங்கள் :-- பித்த எரிச்சல், பாண்டு, காமிலா, ரக்தபித்தம், ஜ்வரதாகம், அரோசகம, ராஜயக்ஷ்மா, ரக்த மூத்ரம், ரக்தார்சஸ், யோநிதோஷங்கள், பித்தவிகாரங்கள் இவை சமனமாகும்.

குறிப்பு :— இந்த முறை யோகரத்நாகரத்தில் ராஜயக்ஷ்ம சிகித்ஸாதிகாரத்தில் இப்படியே இருக்கிறது.

5. சந்தனாதி சூர்ணம்.

சந்தனம், விலாமிச்சம்வேர், அதிமதுரம், கோரைக்கிழங்கு மரமஞ்சள் தோலி, நீலோத்பலக்கிழங்கு, பூலாங்கிழங்கு, கொத்தமல்லிவிதை, இலுப்பைப்பூ, திராக்ஷைப்பழம், பேரீச்சம்பழம்.

11 சரக்குகள் ஸமனெடை. ஸர்வ ஸமனெடை ஜீனிச்சர்க்கரை கலந்து சலித்து வைக்கவும்.

---

*योगरत्नाकरे दाहचिकित्सायां योगोऽयं किञ्चिद्विपरिवर्तितो दृश्यते ।

(चूर्णं कृतं समसितं)[1] प्रातः शीताम्बुना पिबेत् ।
त्रिविधं रक्तपित्तं च रक्तगुल्ममसृग्दरम् ॥ २ ॥

अङ्गदाहं शिरोदाहं नेत्रजं करपादजम् ।
कामिलां च प्रमेहं च पैत्यकज्वरनाशनम् ॥ ३ ॥

---

६. महाऽश्वगन्धादि चूर्णम् ॥ ❀

अश्वगन्धा जटा मांसी प्रियङ्गुर्मधुयष्टिका ।
मुस्ताद्वयं बिल्वफलं द्राक्षाकुंकुमदाडिमम् ॥ १ ॥

तगरं मुसलीजाती उशीरं धान्यकं तथा ।
खर्जूरं च शिलायान्तु(धातु) वेणी[2]नीलोत्पलानि च ॥ २ ॥

அளவு :- வீசம் முதல் கால்தோலா 1 நாளில் 2-3 தடவை

அநுபானம் .— தண்ணீர்.

குணங்கள் :- மூனறுவித ரக்தபித்தங்கள, ரக்த குல்மம், ரக்தப் பெருக்கு, சரீரத்தில் ஸகலவித எரிச்சல்கள், காமாலை, பித்தஜ்வரம் இவைகள் நிவிருத்தியாகும்.

குறிப்பு:— யோகரத்னகரத்தில் தாஹசிகித்ஸையில் இந்த யோகம் சிறிது மாறி படிக்கப்பட்டிருக்கிறது.

6. மஹா அச்வகந்தாதி சூர்ணம்

அமுக்கிராக்கிழங்கு, ஜடாமாம்ஸி, கௌளா-(प्रियंगुः) அதிமதுரம், பெரியகோரைக்கிழங்கு, சிறிய கோரைக்கிழங்கு, வில்வப்பழமஜ்ஜை, திராக்ஷைப்பழம், குங்குமப்பூ, யாதுளைவிதை,

---

1. द्वितीयश्लोकप्रथमपादः मातृकापुस्तके नास्ति । योगरत्नाकराद्योजितोऽस्माभिः ।

2. देवदाली ।

तक्कोलं निम्बपत्रञ्च श्रीगन्धं[1] च सुधारसम्[2] ।
हेमपुष्प[3]मामलकममृतं कदली वरी ॥ ३ ॥

कर्षयुग्ममिदं चूर्णं सिता सर्वमिता भवेत् ।
प्रातः संसेवयेन्नित्यं शाली तण्डुलवारिणा ॥ ४ ॥

घृतेन मधुना चैव सेवयेदमृतोपमा ।
सर्वाङ्गदाहमतुलं करपादाक्षिसम्भवम् ॥ ५ ॥

पित्तोद्गारं रक्तपित्तं रक्तमूत्रं महाव्यथा ।
तीक्ष्णविश्रमणं शोषः आव्रणं भ्रमणं तथा ॥ ६ ॥

अपस्मावरणोद्वात[4](?)मूत्रघातं च कामिला ।
अश्मरी मूत्रकृच्छ्रांश्च शर्कराश्मरिशोषणम् ॥ ७ ॥

मेहानां विंशतिं चैव मूत्रदोषाणि विंशतिः(?) ।
बिन्दुस्रवं रक्तपादं षण्डत्वं लोलमादिकम् ॥ ८ ॥

தகரம் (அஸாருன்,) நிலப்பனங்கிழங்கு, ஜாதிக்காய், விலாமிச்சம்வேர், கொத்தமல்லி விதை, பேரீச்சம்பழம், சிலாசத்து, தேவதாளி, நீலோத்பலக்கிழங்கு, வால்மிளகு, வேப்பிலை, சந்தனம், ஸுதாரஸம் (सुधारसं) கள்ளிப்பால்? சம்பக மொட்டு, நெல்லி வற்றல், சீந்தில்கொடி, வாழைக்கிழங்கு, தண்ணீர்விட்டாங் கிழங்கு.

28 சரக்குகள் ஸமனெடை. ஜீனிச்சர்க்கரை ஸர்வஸமனெடை ஒன்று சேர்த்துச் சலித்துக் கொள்ளவேண்டியது.

அளவு :— அரைக்கால் முதல் கால் தோலா. 2—3 தடவை.
அநுபானம் :— அரிசி ஜலம், நெய், தேன முதலிய.

குணங்கள் :— ஸர்வாங்க எரிச்சல், தனிப்பட்ட இடத்தில் எரிச்சல், பித்த ஏப்பம், எரிச்சல், ரக்தபித்தம், ரக்த மூத்ரம், கிறுகிறுப்பு, தலைசுற்றல், அபஸ்மாரம், ஆவிருத வாயு, மூத்ரக் கல்லடைப்பு, அதி மூத்ரம், அல்பமூத்ரம், சொட்டுமூத்ரம், ஆண்

---

1. चन्दनम् ।   2. स्नुहीक्षीरं ? ।   3. चंपकम् ।
4. अपस्मारः आवृतवायुश्च विवक्षितो भाति ।

योनिदाहं लिङ्गदाहं पित्तानामधिकं तथा ।
महाश्वगन्धचूर्णेन सर्वव्याधिनिवारणम् ॥ ९ ॥

७. तालीसादि चूर्णम् ।

तालीसपत्रं मरिचं नागरं पिप्पली तुगा ।
यथोत्तरं भागवृद्ध्या त्वगेलाचार्धभागिकम् ॥ १ ॥

तद्रुच्यं दीपनं चूर्णं कणाष्टगुणशर्करा ।
सकासश्वासहृल्लासमन्दवाक्षी[1]न्निहन्ति तत् ॥ २ ॥

८. महातालीसादि चूर्णम् ॥

महातालीसं त्रिकं च(१) चातुर्जातकटुत्रयम् ।

குறி பெண் குறி எரிச்சல், முதலிய பித்தாதிக்யத்தால் ஏற்படும் பிணிகள் விலகும்.

7. தாலீஸாதி சூர்ணம்.

தாலீசபத்ரி 1 பங்கு, மிளகு 2 பங்கு, சுக்கு 3 பங்கு, திப்பிலி 4 பங்கு, மூங்கிலுப்பு 5 பங்கு, லவங்கப்பட்டை ½ பங்கு, ஏலரிசி ½ பங்கு, ஜீனிச்சர்க்கரை 32 பங்கு, (ஸர்வ சூர்ணத்திற்கு 2 பங்கு.)

அளவு :— விசம் முதல் கால் தோலா. 3—4 தடவை.

அநுபானம் :— ரோகாநுஸாரம்.

குணங்கள் :— அக்னி தீப்தி ருசியை உண்டாக்கி, காஸம் சுவாஸம், விக்கல், உமட்டல் முதலியதை குணம் செய்யும்,

8. மஹா தாலீஸாதி சூர்ணம்.

லவங்கப்பட்டை, லவங்கப்பத்திரி, ஏலரிசி, நாககேஸரம்,

---

1 मन्दवह्नीन्नि ।

तवक्षीरी च द्राक्षा च खर्जूरी चैव डाडिमम् ॥ १ ॥

जातीफलं शठी शृङ्गी चाभया जीरकद्वयम् ।
ह्रीबेरदेवकुसुमं सूक्ष्मचूर्णानि कारयेत् ॥ २ ॥

यावन्त्येतानि द्रव्याणि तावती शर्करा समा ।
अन्त.पित्तं निहन्त्याशु मूर्च्छनादिभ्रमज्वरान् ॥ ३ ॥

रक्तपित्तं क्षयं कासं रक्तशूलं विशेषतः ।
महातालीसचूर्णोऽयं चन्द्रभाक् चन्द्रमाषितम् ॥ ४ ॥

९. कार्पासास्थ्यादि चूर्णम् ॥*

कार्पासास्थि त्रुटी कृष्णा लाजाचूर्णं सशर्करम् ।

சுக்கு, மிளகு, திப்பிலி, மூங்கிலுப்பு, திராக்ஷைப்பழம், பேரிச்சம் பழம், மாதுளம் விதை, ஜாதிக்காய், பூலாங்கிழங்கு, கர்க்கட சிருங்கி, கடுக்காய்த் தோல், ஜீரகம், கருஞ்ஜீரகம், வெட்டிவேர், கிராம்பு.

19 சரக்குகள். எல்லாம் ஸமனெடை. ஸர்வசூர்ண ஸமனெடை சர்க்கரை சேர்த்துச் சலிக்க வேண்டியது.

அளவு :— வீசம் முதல் கால் தோலா 1 நாளில் 3—4 தடவை.

அநுபானம் :— ஜலம் முதலிய.

குணங்கள் :— குடல் பித்த விகாரத்தை சீக்கிரம் குணப்படுத்தும். மூர்ச்சை, தலைசுற்றல், ஜ்வரம், ரக்த பித்தம், க்ஷயம், காஸம், சூலம் முதலியவைகளில் விசேஷ உபயோகம் பெற்றது.

9. கார்ப்பாஸாஸ்த்யாதி சூர்ணம்.

பருத்திக்கொட்டை சூர்ணம், ஏலரிசி, திப்பிலி, நெல்பொறி. 4 சூர்ணங்கள் ஸமனெடை. ஸர்வ ஸமனெடை சர்க்கரை கலந்து வைக்கவும்.

---

* केरलीयसहस्रयोगाद्गृहीतं स्यात् ।

लेहयेच्छर्दिनाशाय दाहस्यापीदमुत्तमम् ॥ १ ॥

१०. लाजादि चूर्णम् ॥

लाजाकोलास्थिमज्जा च चातुर्जातं प्रियङ्गुकः ।
मुस्ता महौषधं सर्वं समभागानि चूर्णयेत् ॥ १ ॥

तदर्धं शर्करां दत्वा तत्र कौ(चौ)षधमालया ।
कर्पूरवासनं कृत्वा मधुना लीढमन्वहम् ॥ २ ॥

छर्दितृष्णातृषं(?)मूर्छामनुपानं(नाज्ज)जयेदिदम् ।

அளவு :— வீசம் முதல் கால் தோலா.

அநுபானம் :— சர்பத்-ஜலம் முதலிய.

குணம் :— அநேகமாய் எல்லாவித வாந்திகளிலும் மிக நல்லது. எரிச்சலையுமடக்கும்,

குறிப்பு :— மலையாளத்தில் பிரஸித்தமான ஸஹஸ்ரயோகத்தில் இது இருக்கிறது.

10. லாஜாதி சூர்ணம்.

நெல் பொறி, இலந்தக் கொட்டைப் பருப்பு, இலந்தைப் பழமஜ்ஜை, (வற்றல்,) லவங்கப்பட்டை, லவங்கப்பத்திரி, ஏலம், நாககேஸரம், கௌளா, (प्रियंगुः) *கோரைக்கிழங்கு, சுக்கு.*

10 சரக்குகள் சூர்ணம் ஸமனெடை. சூர்ணத்திற்குப் பாதியெடை ஜீனிச்சர்க்கரையும் வாஸனைக்குத் தேவையான அளவு கொஞ்சம் பச்சைக்கர்பூரமும் கலந்து சலித்து வைக்கவும்.

அளவு :— வீசம் முதல் அரைக்கால் தோலா. அடிக்கடி சாபபிடலாம்.

அநுபானம் :— தேன்.

குணங்கள் :— வாந்தி, ஜலதாகம், மயக்கம், முதலியவை

कुर्याच्छर्दिप्रशान्त्यर्थं मुखे[1] शीताम्बुसेचनम् ॥ ३ ॥

११. छर्दि चूर्णानि ॥

मनःशिला[2] मागधी शोषणा[3] वा
चूर्णं कपित्थाम्ररसेन युक्तम् ।
लाजासमांशं मधुनाम(च ?)लीढं
छर्दिं प्रवृद्धां च सकृन्निहन्ति ॥ १ ॥

சமனமாகும். வாந்தி சமனமாக முகத்தில் சீத ஜலத்தைத் தெளிப்பது நல்லது.

குறிப்பு:— முகத்தில் தண்ணீரைத் தெளித்தால் வாந்தியை நிறுத்துவது போல், வாயில் பனிக்கட்டித் துண்டுகளை மிதமாய் அடக்கிக் கொள்ளுவதும் வாந்தியைக் குறைக்கவல்லது. தற்காலத்திலும் இம்முறை கையாளப்படுகிறது.

11. சர்த்தி சூர்ணங்கள்.

சுத்த மனோசிலை, திப்பிலி, சுக்கு.

இம்மூன்றும் சேர்ந்தோ தனியாகவோ, நெல் பொறி சூர்ணத்துடன் கலந்து தேனில் குழைத்து அடிக்கடி நக்கிச் சாப்பிட்டு அநுபானமாய் விளாம்பழ மாம்பழ ரஸம் அல்லது சர்பத் சாப்பிடவும். கடுமையான வாந்தியும் நிற்கும்.

குறிப்பு:—மனோசிலைக்கு வாந்தி நிறுத்தும் குணம் நேர்முறையில் இருப்பதாகத் தெரியவில்லை. மாரில் கபதோஷமதிகமிருந்து ஏற்படும் வாந்தியில் மனோசிலையின் பிரயோகத்தினால் கபம் வெளித்தள்ளப் பட்டதும் வாந்தி நின்றுவிடும் என்ற கருத்தில் மனோசிலையின் பிரயோகம் வாந்தியில் சொல்லப்பட்டிருக்கலாம் என்று தோன்றுகிறது.

---

1. छर्दिशान्तये मुखमण्डले शीताम्बुसेचनमिव, हिमखण्डस्य च मुखान्तश्चूषणं छर्दिं शमयति । भूयसा व्यवह्रियते चाद्यत्वे ।

2. मनःशिलाया वान्तिनिवारकगुणः साक्षान्नस्यादिति भाति । कफेन स्रोतोरोधेन जातायां वान्तौ मनःशिलाप्रयोगः स्रोतोविकासं करोति । ततोऽनुपद वमिः शाम्यतीति वान्तौ मनःशिलायोगः साधुः स्यादिति भाति ।

3. शुण्ठी ।

१२. छर्दिहरक्वाथः ॥

वटप्ररोहं मधुकुष्ठमुत्पलं
सलाजचूर्णं कलिकां प्रकल्प्य ।
क्वाथं पिबेत्सैन्धवचूर्णयुक्तं
मृ(वि ?)षप्रयुक्तां विनिहन्ति[1] छर्दिम् ॥ १ ॥

१३ पैत्यछर्दि चूर्णम् ॥*

मातुलुङ्गस्य मूलं वा लाजचूर्णं ससैन्धवम् ।
पिप्पलीमधुसंयुक्तं लीढयेद्वान्तिशान्तये ॥ १ ॥

12. சர்த்தி கஷாயம். (छर्दिक्वाथः)

ஆலம்மொட்டு, வெண்கோஷ்டம், உத்பலக்கிழங்கு நெல்பொரி.

4ம் வகைக்கு 1 தோலா, ஜலம் 64 தோலா சேர்த்து 16 தோலா மிச்சமாகக் காய்ச்சி வடிக்கட்டியதில் இந்துப்பும் தேனும் கலந்து உஷ்ணமாகவே சாப்பிடவும். முதலில் வா[ந்]தியை உண்டு பண்ணி வயிற்றிலிருக்கும் விஷத்தை வெளி[ப்] படுத்தி, பிறகு வாந்தியை நிறுத்தி விடும்

13. பித்த வாந்தி சூர்ணம்.

துருஞ்சி நார்த்தையின் வேர் பட்டை, நெல் பொரி சூர்ண[ம்] இந்துப்பு, திப்பிலி.

இவைகளை ஒன்று சேர்த்து சூர்ணம் செய்து தேனில் குழை[த்]து சாப்பிடவும். பித்த வாந்தி நிற்கும்.

---

1. मधुसैन्धवे क्वाथे प्रक्षिप्य उष्णमेव पिबेत् । तथा वमनेन त्रिषोत्थां छर्दिं शमयेत् ।

*[illegible]ब्दः सर्वत्र मातृकापुस्तके यथास्थितं मुद्रापितः ।

१४. अपरं पैत्यच्छर्दि चूर्णम् ॥

धान्यजीरकसंसिद्धं घृतमुद्दा(?)विवर्धनम् ।
अरोचकस्य शमनं पैत्यच्छर्दिनिवारणम् ॥ १ ॥

१५. अपरं पैत्यच्छर्दि चूर्णम् ॥

कपित्थफलसारेण एलामरिचशर्करम् ।
छर्दिहिक्कां हरेत्पित्तं विषसर्पनिवारकम् ॥ १ ॥

तच्चूर्णं भावितं धात्री विदारीक्षुवरीरसैः ।
सक्षीरं शर्करोपेतं कृच्छ्रपित्तास्रकौमिलान् (कामिलाः) ॥ २ ॥

शिरोऽङ्गदाहमुन्मादं शिरोभ्रममपस्मृतिम् ।
पुंस्त्वनाशं च शमयेत् चक्षुष्यं धातुवर्धनम् ॥ ३ ॥

14. பித்த வாந்தி சூர்ணம். (வேறு)

கொத்தமல்லி விதை, ஜீரகம்.

இரண்டின் சூர்ணத்தை நெய்யில் குழைத்து சாப்பிட பித்த வாந்தியும் அருசியும் விலகும்.

15, பித்த வாந்தி சூர்ணம். (வேறு)

ஏலரிசி, மிளகு, சர்க்கரை.

மூன்று சூர்ணம் சேர்த்து விளாம்பழ ரஸத்துடன் சாப்பிட்டால் ஸர்ப்பவிஷத்திஞல் ஏற்பட்ட விக்கல், வாந்தி, பித்தம், சமனமாகும்.

மேற்படி சூர்ணத்தையே நெல்லிக்காய்ச்சாறு, பால் முதுக்கள் கிழங்குச்சாறு, கரும்புச்சாறு, தண்ணீர்விட்டான் கிழங்குச் சாறு, இவைகளால் பாவனை செய்து பிறகு உலர்த்தி, சூர்ணித்து வைத்துக் கொண்டு, சர்க்கரை கலந்து பாலுடன் சாப்பிடவும். கடுமையான பித்தரக்த நோய்கள், காமாலை, தலை உடல் எரிச்சல், உன்மாதம், தலைசுற்றல், அபஸ்மாரம், ஆண்மையழிவு இவைகள் போகும். கண்ணுக்கு நல்லது. தாதுவளர்ச்சியுண்டாகும்.

१६. पैत्यस्य चूर्णम् ॥

मधुमधु च(क)मधूकं गोस्तनि[1](नी)वारि[2]युग्मं(ग्मं)
त्वंतुडि(त्वक्त्रुटि)दल[3]धात्रि(त्री)शालीवा(रिवा)लोध्रकुष्ठम् ।
घनमित्सितवजाजी(मिशितवजाती) शर्कराचूर्णयुक्तं
प्रलयशिखिसमानं पत्तमुंमूलयन्ति(पित्तमुन्मूलयन्ति) ॥

१७. तवक्षीरी चूर्णम् ॥

तवक्षिरी कुमुदोत्दोत्पलं च मधुकं कोलं द्राक्षवारिकेका(द्राक्षानारि-
केलालज्जक)[4]लङ्गनजात(नाग)केसरतुडी(त्वगेला)एलालवङ्गागरु ।

16. பித்த சூர்ணம்.

அதிமதுரம், இலுப்பைப்பூ. திராக்ஷை, விலாமிச்சம் வேர், வெட்டிவேர், லவங்கப்பட்டை, ஏலம், லவங்கப்பத்திரி, நன்னாரி வேர், பாச்சோத்திப்பட்டை, வெண்கோஷ்டம், சோம்பு, மூங்கிலுப்பு, ஜாதிக்காய்.

14 சரக்குகள் ஸமனெடை சூர்ணம். ஸர்வஸமன் சர்க்கரை கலந்து தேனில் குழைத்து சாப்பிடவும்.

அளவு :- வீசம் முதல் கால் தோலா 1நா[illegible] 2-3 வேளை.

குணங்கள் :— பிரளய காலாக்னிக்கு நிகரான பித்தத்தையும் நிர்மூலமாக்கும்,

17. தவக்ஷீரி சூர்ணம்.

மூங்கிலுப்பு, நீலோத்பலக்கிழங்கு, அதிமதுரம், எலந்த வத்தல், திராக்ஷை, தேங்காய் துருவல், தொட்டாச்சுருங்கி, நாககேஸரம், லவங்கப்பட்டை, ஏலம், அகில் கட்டை, விலா

---

1. द्राक्षा। 2. उशीरं ह्रीबेरं च। 3. पत्र।
4. लज्जालुलता।

सोशीरं जल[1]चन्दनद्वयकणाधात्री मृणालं हिमं[2]
एते(?)चूर्णमिदं सिताद्विगुणितं भक्ष्या(म्)सशीताम्बुना ।
पैत्यं वान्तिविकारदाहभ्रमणं मूर्च्छा त्रि(तृ)षारोपणं
छर्दिं पाण्डुकराङ्गदाहशमनं चन्द्रेण वाक्चन्द्रिकम् ॥

---

१८. चन्दनादि चूर्णम् ॥

चन्दनोशीरकुष्ठाब्दधात्री चोत्पल[3]शारिबा ।
मधुकं मधुपुष्पं च द्राक्षाखर्जूरकन्तु[4]का(गा) ॥ १ ॥

மிச்சம் வேர், வெட்டி வேர், செஞ்சந்தனம், வெண்சந்தனம், திப்பிலி, நெல்லி வற்றல், தாமரைத் தண்டு அல்லது கிழங்கு அல்லது விதை, பத்மகாஷ்டம்.

19 சரக்குகள் ஸமனெடை சூர்ணம். எல்லாவற்றுக்கும் 2 பங்கு ஜீனிச்சர்க்கரை கலந்து சலித்து எடுத்து வைக்கவும்

அளவு — அரைக்கால் முதல் கால் தோலா 1 தினத்தில் 2 — 3 வேளை.

அநுபானம் :— தண்ணீர்.

குணங்கள் :— பித்த வாந்தி, எரிச்சல், தலைசுற்றல், மயக்கம், தண்ணீர் தாகம், வாந்தி, பாண்டு முதலிய ரோகங்கள் சமனமாகும்.

18 சந்தனாதி சூர்ணம.

சந்தனம், விலாமிச்சம் வேர், வெண்கோஷ்டம், கோரைக் கிழங்கு, நெல்லிக்காய், நீலோத்பலக்கிழங்கு, நன்னாரி வேர், அதிமதுரம், இலுப்பைப்பூ, திராக்ஷை, பேரீச்சம்பழம், மூங்கிலுப்பு.

---

1. वालकं । 2. पद्मककाष्ठं ।
3. धात्री चोरकमुत्पलम् इति यो र. पाठः ।
4. तथा इति यो. र.

चूर्णयित्वा सिनातुल्या प्रातः शीताम्बुना पिबेत् ।
रक्तपैत्यं(पित्तं) शिरोदाहं पैत्यमूर्च्छामसृग्दरम् ॥ २ ॥

अङ्गदाहं नेत्रदाहं शिरोभ्रमणमेव च ।
कामलां च प्रमेहांश्च जीर्णज्वरनिवारणम् ॥ ३ ॥

---

१९. एलादिचूर्णम् ॥

एलाजीरकयुग्मयष्टिमधुकं धान्याकशुण्ठीजतु-
द्राक्षाचन्दनधात्रितण्डुलयुतं[1] कृत्वा पिबेन्मस्तुना ।
प्रातः शर्करया युतं ज्वरहरं दाहं पिपासाभ्रमं
मूर्च्छाछर्दिनिबर्हणं हितकरं सेव्योत्तमं सर्वदा ॥ १ ॥

12ம் ஸமன். சர்க்கரை ஸம அளவு. வஸ்திராயனம் செய்து வைக்கவும்.

அளவு :— வீசம் முதல் கால் தோலா. காலையில் தண்ணீருடன் சாப்பிடவும்.

குணங்கள் :— ரக்தபித்தம், சரீரத்தில் ஸகலவித தாபங்கள், பித்த மயக்கம், ரக்தப் பெரும்பாடு, காமாலை, மூத்ர ரோகங்கள், நாள் பட்ட ஜ்வரங்கள் இவைகள் போகும்.

19. ஏலாதி சூர்ணம் 1—வது.

ஏலரிசி, ஜீரகம், கருஞ்ஜீரகம். அதிமதுரம், கொத்தமல்லி, சுக்கு, கொம்பரக்கு, திராக்ஷைப்பழம், சந்தனம், நெல்லிவற்றல், வாய்விடங்கம்

11 சரக்குகள் ஸமனெடை.

அளவு வீசம் முதம் அரைக்கால் தோலா. 1 நாளில் 3-4 தடவைகள்.

அநுபானம் :— சர்க்கரை சேர்த்து தயிர் தெளிவில் கலக்கி சாப்பிடவும்.

குணங்கள் :— ஜ்வரம், எரிச்சல், தண்ணீர் தாகம், சுற்றல், மயக்கம், வாந்தி முதலிய தீரும். எப்பொழுதும் உபயோகிக்கத் தக்கது.

---

1. विडङ्गम् ?

२०. द्वितीयं एलादिचूर्णम् ॥

एलालवंगदल[1]केसरकोलमज्जा
लाजप्रियङ्गुघनचन्दनचन्द्रसारैः[2] ।
चूर्णीकृतं मधुनि तत्परिलेह्यमानं
छर्दिं निहन्ति कफमारुतपैत्यजाताम् ॥ १ ॥

२१. तृतीयं एलादिचूर्णम् ॥

एलात्वग्भागकुसुमं तीक्ष्णकृष्णामहौषधम् ।
भागवृद्धिक्रमाच्चूर्णं निहन्ति समशर्करम् ॥ २ ॥

20. ஏலாதி சூர்ணம் 2-வது.

ஏலரிசி, கிராம்பு, லவங்கப்பத்திரி, நாககேஸரம், இலந்தப் பழவத்தல், நெல்பொரி, கௌளா, (प्रियंगुः) கோரைக்கிழங்கு சந்தனசூர்ணம், பச்சைக்கர்பூரம்.

10 சரக்குகள் ஸமன் (?) சூர்ணம் செய்து தேனில் குழைத்துச் சப்பிசாப்பிட வாதபித்த கபங்களினுல் ஏற்படும் வாந்தி தீரும்.

அளவு :— $\frac{1}{16}$—$\frac{1}{8}$ தோலா 1 நாளில் 3—4 தடவை.

குறிப்பு :— அளவு தனியாகக் கூறப்படாவிடில் திரவ்யங்கள் ஸமமாகச் சேர்க்கப்படவேணடு மென்பது ஸாமான்ய பரிபாஷை. இங்கு பச்சைக்கர்ப்பூரம் 10 சரக்குகளில் ஸமனெடைசேர்த்தல் யுக்தமாகத்தோன்ற வில்லை. மற்றவை 1 தோலா வீதம் கர்ப்பூரம் அரைக்கால் தோலா சேர்ப்பது சரியாயிருக்கும்.

ஏலாதி சூர்ணம். 3-வது.

ஏலம் 1 பங்கு, லவங்கப்பட்டை, 2 பங்கு, சிறுநாகப்பூ 3 பங்கு, மிளகு 4 பங்கு, திப்பிலி 5 பங்கு, சுக்கு 6 பங்கு, ஜீனிச் சர்க்கரை 21 பங்கு, (சூர்ணஸமன்.) வஸ்திரகாலனம் செய்து கொள்ளவேண்டியது.

அளவு :— வீசம் முதல் கால் தோலா. 1 நாளில் 4—5 தடவைகள்.

---

1. नागकेसर. यो. र.
2. पिप्पलीनां. यो. र. कर्पूरादाने मानह्रासः कार्यः ।

प्रसेकारुचिहृत्पाण्डु[1] कासश्वासगलामयान् ।

---

२२. महा एलादिचूर्णम् ॥

एलायुग्ममधूकजीरकयुगद्राक्षामृताशारिबा
शुण्ठी मागधिका वरी मुसलिका यष्ट्यश्वगन्धाम्बुदैः ।
धात्रीपत्रकधान्यकं जतुरसं[2] जीवा[3]बिदारी तुका(गा)
को(कु)ष्ठं वालुकयुग्मचन्दनहिमं कस्तूरिकाकुङ्कुमम् ॥ १ ॥

तक्कोलं च जटाकच्चोरयुगळं जातीफलं गोक्षुरं
गुसायाः फलं शाल्मरीभवरसं शैलेयकं केसरम् ।

அநுபானம் :— தேன், ஜலம் முதலிய.

தீரும் நோய்கள் :— நாக்கில் ஜலமொழுகுதல், அருசி, உமட்டல், காஸம், சுவாஸம், தொண்டைப் புண், இவைகள்.

குறிப்பு :— மூலத்தில் ஹிருதய நோய் பாண்டு நோய் இரண்டும் சேர்க்கப்பட்டிருகிறது. 'अरुचिहृत्' என்ற சப்தம் ஸந்தேஹத்தைக் கொடுக்கின்றது.

22. மஹா ஏலாதி சூர்ணம்.

சிற்றேலரிசி, பேரேலரிசி, இலுப்பைப்பூ, ஜீரகம். கருஞ்ஜீரகம், திராக்ஷை, சீந்தில்கொடி, நன்னாரி. சுக்கு, திப்பிலி, தண்ணீர் விட்டாங்கிழங்கு, நிலப்பனங்கிழங்கு, அதிமதுரம், அமுக்கிராக்கிழங்கு, கோரைக்கிழங்கு, நெல்லிக்காய்வற்றல், லவங்கப்பத்திரி, கொத்தமல்லி விதை, கொம்பரக்கு, கடுக்காய்த்தோல், பால்முதுக்கன் கிழங்கு, மூங்கிலுப்பு, வெண்கோஷ்டம், வெட்டிவேர், விலாமிச்சம்வேர், சந்தனம், பத்மககாஷ்டம், கஸ்தூரி, குங்குமப்பூ, வால்மிளகு, ஜடாமாம்ஸி, பூலாங்கிழங்கு, கிச்சிலிக்கிழங்கு, ஜாதிக்காய், நெருஞ்சில் விதை, பூனைக்காலி விதை, எலவம் பிசின், கடற்பாசி, நாககேஸரம்

---

1. हृल्लासेति पाठः कल्पनीयः । अथवा हृद्रोगं पाण्डुरोगं च हन्तीत्यर्थो वाच्यः । पूर्वतरः साधीयान् पक्षः ।

2. लाक्षा, हरीतकी, जीवन्ती वा ।

इत्येतैः समभागिकं समसितं क्षौद्रेण संयोजितं
सर्वान्पैत्यगदान्निहन्ति बलकृद् हृ(वृ)ष्यं हित चक्षुषो ॥ २ ॥
रोगाणां पतिनाशनं श्रमहरं दाहं पिपासाश्रमं
मूर्च्छां छर्दिमरोचकं च शमयेत्कान्तस्य कान्तिप्रदम् ॥ ३ ॥

---

२३. द्राक्षादि चूर्णम् ॥ *

द्राक्षालाजसितोत्पलं समधुकं खर्जूरगोपीतुका(गा)
ह्रीबेरामलकाब्दचन्दननतं तक्कोलजातीफलम् ।
चातुर्जातकणासधान्यकमिदं चूर्णं समांशं सिता
प्रातर्भक्षितमात्रकेन मधुना पैत्यं सदा भञ्जयेत् ॥ १ ॥

மொத்தம் 39 சரக்குகள். எடை ஸமன். எல்லாவற்றுக்கும் ஸமன் சர்க்கரை, வஸ்திரகாயம் செய்து கொள்ளவேண்டியது

அளவு :— கஸ்தூரி சரியாகச் சேர்த்தால் 6-12 அரிசியிடை. கஸ்தூரி குறைவாய்ச் சேர்த்தால் வீசம முதல் கால் தோலா கொடுக்கலாம். 1 நாளில் 2—3 தடவைகள்.

அநுபானம் :— தேன் முதலியன.

குணங்கள் :— ஸகல பித்த ரோகஙகள் ஒழியும். பலமும் வீர்யமும் விருத்தியாகும். கண்ணுககு நன்மை தரும் ரோக அரச னைக்கொல்லும். சுறறல், தண்ணீர் தாகம களைப்பு மூர்ச்சை, வாந்தி அருசிகள் எல்லாம் விலகும். காயத்திறகுக் காந்தியளிக்கும்.

23. திராக்ஷாதி சூர்ணம.

குறிப்பு :- 58-வது பக்கத்திலிருககும் *திராக்ஷாதி சூர்ணயோகம் ஸம்ஸ்கிருத மூலததில திரும்ப எழுதப்பட்டிருககிறது ஆதலால அதற்குத தமிழுரை இங்கு திரும்ப எழுதப்படவில்லை.*

---

* द्राक्षादिचूर्णमिदं ५८ पृष्ठे मुद्रितमेव । न विशिष्टं किञ्चिदप्युपादान-द्रव्येषु । फलश्रुतिपाठः स्तोकेनाल परिवर्तितपदक्रमः अज्ञलेखकप्रमादोत्थः । केवलं अस्माभिरपि पुनर्मुद्रापितः ।

पा… क मिन्दरक्तपित्तहरणं दो(शो)षं च पित्तभ्रमं
मूर्च्छाच्छर्दिनिबर्हणं रुचिकरं पित्तामयध्वंसकम् ।
… गोऽर्बुदवृद्धिविद्रधिहरं द्राक्षादिनामोदितं
सर्वव्याधिनिवारणं हितकरं सेव्योत्तमं सर्वदा ॥ २ ॥

---

२४ महाद्राक्षादि चूर्णम् ॥

द्राक्षानुन (गा) रेणुकतोयमंबु[1]
खर्जूरलाजाबिसचन्दनेन ।
बलाद्वयं धान्यकजीरकानां
विदारिगोक्षूरकपिप्पलीनाम् ॥ १ ॥

मरीचिशुण्ठी त्रिफली च कुष्ठं यष्टीमुशीरोत्पलकन्दकञ्च ।
एलालवङ्गं घनचोरयुग्म कौश(?)निशामृताकुंकुमकाप्रियांशु(प्रियङ्गु ?) ॥

24. மஹாத்ராக்ஷாதி சூர்ணம்.

திராக்ஷைப்பழம், மூங்கிலுப்பு, அரேணுகம், வெட்டிவேர், தாமரைக்கிழங்கு, பேரீச்சம் பழம், நெல் பொரி, தாமரைத் தண்டு, சந்தனம், சிற்றாமுட்டி வேர், பேராமுட்டி வேர், கொத்தமல்லி விதை, ஜீரகம், பால்முதுக்கன் கிழங்கு, நெருஞ்சில் விதை, திப்பிலி, மிளகு, சுக்கு, கடுக்காய், நெல்லிக்காய், தான்றிக்காய், வெண்கோஷ்டம், அதிமதுரம், விலாமிச்சம் வேர், நீலோத்பலக்கிழங்கு, ஏலம், கிராம்பு, கோரைக்கிழங்கு, பூலாங்கிழங்கு, சிச்சிலிக்கிழங்கு, மஞ்சள், சீந்தில் கொடி, குங்குமப்பூ, ஞெளளா. (प्रियंगुः)

34 திரவ்யங்கள ஸமனெடை. ஜீனிச்சர்க்கரை ஸமஅளவு கலந்து வஸ்திரகாலனம செய்து பத்திரப்படுத்துக.

அளவு :— அரைக்கால் முதல் கால் தோலா. 1 நாளில் 2 - 3 தடவை.

---

1 तोयमंबु च समानार्थौ शब्दौ । प्रथमेन ह्रीबेरं द्वितीयेन च अंबुजं ग्रन्थनिबन्धकस्य विवक्षितं स्यात् ।

एतैर्विपक्वं(?)क्रमसूक्ष्मचूर्णं चूर्णैस्समं सितजमक्षमात्रम् ।
क्षौद्रं पिबेत्चूर्णघृतस्य पानं पैत्यादिसर्वेषु च रोगनाशम् ॥ ३ ॥

ज्वरश्च तृष्णा च यद्वक्चनाशं[1](?) पाण्डोर्विकारश्च शिरश्च कम्पम् ।
नष्टेन्द्रियं वीर्यविवर्धनं च सर्वेषु मेहेषु च रोगनाशम् ॥ ४ ॥

द्राक्षादिचूर्णोत्तममश्विनीनां सर्वातिसारग्रहणीगरे च ।

२५. कर्पूरादि चूर्णम् ॥

कर्पूरजातीफलवंशरोचना त्रिजातिकं चन्दनभृङ्गकेसरम् ।
कङ्कोलमांसी घनजीरके द्वे कटुत्रयोशीरमृणालमुत्पलम् ॥ १ ॥

सर्वे समं चूर्णसिता[2]ष्टभागिकं खादेन्निहन्त्यामघोरं च पैत्यम् ।

(குறிப்பு. அளவு :— 1 தோலா என்று இதன் மூலத்தில், சொல்லபபட்டிருக்கிறது.)

அநுபானம் :— நெய், தேன், தண்ணீர்.

தீரும் நோய்கள் .— ஜ்வரம், தண்ணீர் தாகம், கல்லீரல் நோய்கள்?, பாண்டு, தலையாட்டம், இந்திரிய நாசம், பிரமேஹ ரோகங்கள், அதிஸாரம், கிரஹணீ, இடுவிஷம் முதலிய நீங்கும். வீர்யவிருத்தி தரும். அச்விநீ தேவதைகளால் கூறப்பட்டது.

25. கர்ப்பூராதி சூர்ணம்.

பச்சைக்கர்ப்பூரம், ஜாதிக்காய், மூங்கிலுப்பு, லவங்கப்பட்டை, லவங்கப்பத்திரி, ஏலம், சந்தனம், கையாந்தரை, குங்குமப்பூ, வால்மிளகு, ஜடாமாம்ஸீ, கோரைக்கிழங்கு, ஜீரகம், கருஞ்ஜீரகம், சுக்கு, மிளகு, திப்பிலி, விலாமிச்சம்வேர், தாமரைக்கிழங்கு, நீலோத்பலக்கிழங்கு.

20 திரவ்யங்கள். எல்லாம் ஸமன். சூர்ணத்திற்கு எட்டிலொருபங்கு ஜீனிச்சர்க்கரை கலந்து பத்திரப்படுத்துக.

---

1. यकृद्विकारनाशः अभिप्रेतो वा ?
2. समानि द्रव्याणि सिताचूर्णाष्टभागिका इति विवक्षितं भाति।

कफं च कासारुचिदाहमूर्च्छा शिरोभ्रमं चन्द्रिकचन्द्रवाक्यम् ॥ २ ॥

२६. महाकर्पूरादि चूर्णम् ॥

कर्पूरोशीरधात्रीमधुकजलहिमं व्योषतक्कोलजाति
श्रृङ्गी कुष्ठाश्वगन्धाजलदमुसलि(का)जीरभृङ्गीस्त्रि(ङ्गत्रि)जातैः ।
द्राक्षालाक्षातुगाक्षैः सममपृतलताशर्करे द्वे ······
यक्ष्माणं पित्तपाण्डुं प्रदरमपि हरेन्माक्षिकेणोपयुक्तम् ॥

அளவு :— விசம் முதல் கால் தோலா. 3—4 நடவை.
அநுபானம் :— ஜலம்.

குணங்கள் :—உக்கிரமான அஜீர்ணம், பித்தம், கபம், காஸம், அரோசகம், எரிச்சல், மயக்கம், சுற்றல் முதலியவை சாந்த மாகும்.

26. மஹாகர்ப்பூராதி சூர்ணம்.

பச்சைக்கர்ப்பூரம், விலாமிச்சம்வேர், நெல்லிக்காய், அதிம துரம், வெட்டிவேர், சந்தனம், சுக்கு, மிளகு, திப்பிலி, வால் மிளகு, ஜாதிக்காய், கர்கடசிருங்கி, வெண்கோஷ்டம், அமுக் கிராக்கிழங்கு, கோரைக்கிழங்கு, தண்ணீர் விட்டாங்கிழங்கு, ஜீரகம், கையாந்தரை, லவங்கப்பட்டை, லவங்கப்பத்திரி, ஏல ரிசி, திராக்ஷைப்பழம், கொம்பரக்கு, மூங்கிலுப்பு, தானறிக்காய்த் தோல்.

25 சரக்குகள் வகைக்கு 1 தோலா. சீந்தில் சர்க்கரை 25 தோலா, ஜீனிச்சர்க்கரை 100 தோலா ஒன்று சேர்த்து ஜாடியில் பத்திரப்படுத்துக.

அளவு :— விசம் முதல் கால் தோலா 1 நாளில் 2-3 தடவை.

அநுபானம் :— தேன முதலிய.

குணம் :— ராஜயக்ஷ்மா, பித்தபாண்டு, ரக்தப்பெரும்பாடு, முதலிய நோய்கள் தீரும்.

२७. कर्पूरादि चूर्णम् ॥

कर्पूरचोरतक्कोलजाजीफलदलास्समाः ।
लवङ्गं नागकुसुमं कृष्णाशुण्ठ्या विवर्धितम् ॥ १ ॥

चूर्णं सितासमं हृद्यं रोचकं क्षयकासजित् ।
वैस्वर्यं पीनसश्वासकासहृत्पार्श्वशूलजित् ॥ २ ॥

२८. पञ्चबाण चूर्णम् ॥

द्राक्षा कुष्ठं च फेनं च वाजीगन्धं च गोक्षुरम् ।

27. கர்ப்பூராதி சூர்ணம. (வேறு)

பச்சைக்கர்பூரம், பூலாங்கிழங்கு, ஜாதிககாய், வால்மிளகு, லவங்கப்பத்திரி.

5 சரக்குகள வகைக்கு 1 தோலா, கிராம்பு 6 தோலா, சிறு நாகப்பூ 7 தோலா, திப்பிலி 8 தோலா, சுக்கு 9 தோலா ஸகல சூர்ணத்திற்கும ஸமனெடை ஜீனிச்சர்க்கரை கலந்து சலித்துக் கொள்ளவேண்டியது.

அளவு :— வீசம் முதல் அரைக்கால் தோலா. 1 நாளில் 2 — 3 வேளை

அநுபானம் :— தேன், ஜலம் முதலியட.

தீரும் நோய்கள் :— க்ஷயம், இருமல், தொண்டைக்கெடுதி பீனஸம், சுவாஸம், பார்சுவசூலே முதலிய அரோசகம அகன்று ஆகாரத்தில் ருசியுண்டாகும்.

28. பஞ்சபாண சூர்ணம்.

திராக்ஷைப்பழம், வெண்கோஷ்டம், அபின், அமுக்கிராக் கிழங்கு, நெருஞ்சில்விதை, விலாமிச்சம் வேர், புளியங் கொட்டை, பெஸ்தாவிதை, ஜாதிக்காய், பூனைக்காலி விதை, தானறிக்காய், இலந்தைப்பழ விதை. கந்தாதிபீஜம் ? மூக்கரட்

उशीरं तिन्त्रिणीबीजं जोगिबीजमराटकम्(जातीबीजं वरालकम् ?)[1] ॥
प्रियालमक्षबदरीबीजं गन्धादिबीजकम्(?) ।
बर्षाभू मूलचूर्णन्तु चातुर्जातं समांशकम् ॥ २ ॥
शर्करासहितं देयं पञ्चबाणरसाह्वयम् ।
स्तम्भनं मोहनं वृष्यं सर्वषण्डत्वनाशनम् ॥ ३ ॥
मनोहरिमदं चूर्णं कुरुते खरदण्डवत् ।
आयुष्यं कान्तिदं पुष्टिं वलीपलितनाशनम् ॥ ४ ॥
प्रातःकाले पिबेन्नित्यं वीर्यवृद्धिकरं नृणाम् ।

२९. अपरं पञ्चबाण चूर्णम् ॥

बीजं गोजिह्विकायाश्च गोक्षुरं व्रीहिमाङ्कुरम् । (?)
स्वयं गुप्तश्चेक्षुरकबीजं शिग्रुप्रसूनकम् ॥ १ ॥

டைவேர், லவங்கப்பட்டை, லவங்கப்பத்திரி, ஏலரிசி, சிறு நாகப்பூ.

18 திரவ்யங்கள் ஸமஎனடை. எல்லா சூர்ணத்திற்கும் ஸம னெடை ஜீனிச்சர்க்கரை, கலந்து சலித்து வைக்கவும்.

அளவு :— அரைக்கால் முதல் கால் தோலா. காலை மாலை பாலுடன சாப்பிடவும்.

குணங்கள் :— வீர்யவிருத்தி, ஸ்தம்பனம் செய்யும். அலித் தன்மையைப் போக்கும். ஆயுஸ் காந்தி பலம் புஷ்டிகளை விருத்தி செய்யும்.

29. பஞ்சபாண சூர்ணம். (வேறு)

கோஜிஹ்வா விதை, நெருஞ்சில் விதை, நெல்லின் வேர் பூனைக்காலி விதை, நீர்முள்ளி விதை, முருங்கம்பூ, தண்ணீர்

1. आत्मगुप्ताबीजं ।

शतावरी मधु द्राक्षा धरणीतालकन्दकम् ।
समभागं तु संयोज्यं सर्वं संचूर्ण्य यत्नतः ॥ २ ॥

द्विगुणं शर्करायुक्तं मधुना वा घृतेन वा ।
संयोज्य भक्षयेत्प्रातः सायङ्काले विशेषतः ॥ ३ ॥

पश्चाच्छृतं पयः पीत्वा नारिकेलपयोऽथवा ।
मदोत्कटानां नारीणां शतं भवति नित्यशः ॥ ४ ॥

योगोऽयं पञ्चबाणाख्यो वृद्धोऽपि तरुणायते ।

३०. अविपत्ति चूर्णम् ॥

त्रिफला त्रिकटुं चैव एलक्यादित्रयं (?) तथा ।
चातुर्जातमुशीरञ्च मुस्तामुंचसमन्वितम् ॥ १ ॥

விட்டாங்கிழங்கு, அதிமதுரம், திராக்ஷை, நிலப்பனங்கிழங்கு. 10 சரக்குகள் ஸமனெடை. ஸர்வ சூர்ணத்திற்கும் ஜீனிச் சர்க்கரை 2 பங்கு சேர்த்து சலித்து வைக்கவும்.

அளவு :— அரைக்கால் முதல் கால் தோலா. 1 நாளில் 2 தடவை. காலை மாலை சாப்பிடவும்.

அநுபானம் :— காய்ச்சிய பசுவின்பால், தேங்காய்ப்பால்.

குணங்கள் :— நல்லவீர்ய விர்த்தியும் ஸம்போக சக்தியும் ஏற்படும்.

குறிப்பு :— (गोजिह्वा) கோஜிஹ்வா என்ற பெயரில் வங்காள தேசததில் அதிகமாய் உண்டாகும் ஒரு கொடி. எனக்குத் தமிழ் பெயர் நிச்சயிக்க முடியவில்லை.

30. அவிபத்தி சூர்ணம்.

கடுக்காய், நெல்லிக்காய், தான்றிக்காய், சுக்கு, மிளகு, திப்பிலி, ஏலக்யாதித்ரயம்?, லவங்கப்பட்டை, லவங்கப்பத்திரி, ஏலரிசி, நாககேஸரம், விலாமிச்சம் வேர், கோரைக்கிழங்கு, முஞ்சிப்பில்லு.

सर्वौषधं त(स)त्रिवृतं शर्करासमचूर्णकम् ।
बिडालपदमूत्रोक्त(?) मधुना लेहपाककृत् ॥ २ ॥

मूत्रकृच्छ्रज्वरच्छर्दिश्वासकासक्षयापहम् ।
कामिलापाण्डुरोगं च कुष्ठार्शोमेहनाशनम् ॥ ३ ॥

अविपत्तिस्तथा ख्यातः सर्वरोगविनाशनः ।

३१. अपरं अविपत्ति चूर्णम् ॥*

व्योषत्रिजातकाम्भोदक्रिमिघ्नामलकैस्त्रिवृत् ।
सर्वैस्समा समसिता क्षौद्रेण गुडकीकृताः ॥ १ ॥

14 சரக்குகள் வகைக்கு 1 தோலா. சிவதை மூலத்தின் நரம்பு நீக்கிய தோலியின் சூர்ணம் 14 தோலா சர்க்கரை 14 தோலா வஸ்த்ரகாலன சூர்ணம்.

அளவு:— கால் முதல் ஒரு தோலா குடலிற்குத் தகுந்த வாறு.

அநுபானம்:— தேன அல்லது நோய்க்குத் தக்கவாறு.

குணங்கள்:— மூத்ரக்ருச்ச்ரம், ஜ்வரம், வாநதி, சுவாஸ காஸம், க்ஷயம், காமாலே, பாண்டு, குஷடம், அர்சஸ், மூத்ர நோய்கள் முதலிய ஸர்வரோகங்களேயும் மலச்சிக்கலேயுமகற்றி ஸ்ரோதஸ்ஸுகளே சுத்தி செய்து வாதாநுலோமனத்தைச் செய்வது மூலம் குணப்படுத்தும்.

31. அவிபத்தி சூர்ணம. (வேறு)

சுக்கு, மிளகு, திப்பிலி, லவங்கப்பட்டை, லவங்கப்பத்திரீ, ஏலரிசி, கோரைக்கிழங்கு, வாயுவிளங்கம், நெலலிக்காய் வத்தல்.

9ம் ஸமனெடை 9 பாகம் சிவதைவேர், 9 பாகம் பழுப்புஜீனி. இடித்துக் சூர்ணித்து வஸ்திராயனம் செய்து பிறகு சிறிது தேன்

* द्वितीयमिदमविपत्तिचूर्णमष्टाङ्गहृदये विरेचनकल्पोक्तमेव ग्रन्थकृता समुद्धृतमत्र । लिपिकरप्रमादा अत्रापि भूयांसः सन्ति ।

मूत्रकृच्छ्रज्वरच्छर्दिकासशोषभ्रमक्षयान् ।
तापे पाण्ड्वामयेऽल्पेऽग्नौ शस्तः सर्वविषेषु च ॥
अविपत्तिरयं योगः प्रशस्तः पैत्य(पित्त)रोगिणाम् ॥ २ ॥

---

३२. अपरं अविपत्ति चूर्णम् ॥

धात्री विलङ्गं त्रिसुगन्धमुस्ताव्योषं च पथ्या त्रिवृतं त्रिभागम् ।
चूर्णं समांशं सितया समेतमुष्णोदकेन प्रपिबेन्नराणाम् ॥ १ ॥
कासाग्निमान्द्यं गुदजाङ्कुरं च वातं च पैत्यं च कृमीन्निहन्ति ।
कुष्ठं च मेहं च गुदं च पाण्डुहृद्रोगनाशमतिमान्द्यविपत्तियोगात् ॥

சேர்த்து அரைத்து ¼ தோலா நிறை அளவில் மாத்திரையுருட்டி நிழலில் உலர்த்தி புட்டியில் பத்திரம் செய்விககவும்.

அளவு :— 1–2 மாத்திரை காலை மாலை ஜலத்துடன் சாப்பிடவும்.

குணங்கள் :— மூத்ரக்ருச்ச்ரம் முதலிய முதல் அவிபத்தி சூர்ணத்திற் கூறியபடி.

குறிப்பு :-- இவரால் தொகுக்கப்பட்ட மூன்றுவித அவிபத்தி சூர்ணங்களில் இந்த இரண்டாவது அவிபத்தி சூர்ணம் அஷ்டாங்கஹ்ருதயம் கல்பஸ்தானத்தில் இப்படியே இருக்கிறது.

32. அவிபத்தி சூர்ணம். (வேறு)

நெல்லிக்காய். வாயு விடங்கம், லவங்கப்பட்டை, லவங்கப் பத்திரி, ஏலரிசி, கோரைக்கிழங்கு, சுக்கு, மிளகு, திப்பிலி, கடுக்காய்த்தோல்.

10 சரக்குகள் ஸமனெடை வகைக்கு 1 பாகம், செவதை வேர் சூர்ணம் 3 பாகம், எல்லா சூர்ணத்திறகும் ஸமனெடை ஜீனிச்சர்க்கரை கலந்து சலித்து வைக்கவும்.

அநுபானம் :— உஷ்ண ஜலம்.

குணங்கள முதலிய முன்பு போலவே.

३३. दशसार चूर्णम् ॥ *

यष्टिधात्रीफलं द्राक्षा एलाचन्दनवालकम् ।
मधूकपुष्पं खर्जूरं दाडिमं पेषयेत्समम् ॥ १ ॥

सर्वतुल्या सिता योज्या पलार्धं भक्षयेत्सुधीः ।
दशसारमिदं ख्यातं सर्वपित्तविकारजित् ॥ २ ॥

३४. खर्जूरादि चूर्णम् ॥ §

खर्जूरं धात्रिबीजानि पिप्पली च शिलाजतु ।
एलामधूकपाषाणचन्दनोर्वारुबीजकम् ॥ १ ॥

33. தசஸார சூர்ணம்.

அதிமதுரம், நெல்லிக்கனி, திராக்ஷை, ஏலம், சந்தனம், வெட்டிவேர், இலுப்பைப்பூ, பேரீச்சம்பழம், மாதுளைவிதை.

9 சரக்கும் ஸமனெடை. ஜீனிச்சர்க்கரை எல்லாவற்றுக்கும் ஸமனளவு சேர்த்து அரைத்து வைக்கவும்.

அளவு :-- அரைக்கால் முதல் அரை தோலா. 2-3 வேளை.

அநுபானம் :-- ஜலம்.

குணம் :-- ஸர்வபித்த விகாரங்கள் சமனமாகும்.

குறிப்பு :— இந்த யோகம் யோகரத்நாகரத்தில் தாஹசிகித்ஸையிலிருக்கிறது.

34. கர்ஜூராதி சூர்ணம்.

பேரீச்சம்பழம், நெல்லிக்கனி, திப்பிலி, சிலாஜது, ஏலம், அதிமதுரம், கல்லூர் வஞ்சி, சந்தனம், வெள்ளரி விதை, கொத்தமல்லி விதை.

---

* यो. र. दाहचिकित्सायामिदं वर्तते ।

§ योगरत्नाकरे दाहचिकित्सायां स्थितेऽस्मिन् खर्जूरादिचूर्णे वाक्यद्वयमिदमधिकं पठ्यते— "शर्कराऽश्मरिशूलघ्नं वृष्यं बलकरं परम् । नाशयेन् मूत्ररोगांश्च तथा शुक्रभवानपि ॥"

धान्यकं शर्करायुक्तं दातव्यं ज्येष्ठवारिणा[1] ।
अङ्गदाहं लिङ्गदाहं गुदज क्षतशुक्रजम् ॥ २ ॥

३५. लवङ्गादि चूर्णम् ॥

लवङ्गनक्कोलमुशीरचन्दनं नतं सनीलोत्पलकृष्णजीरकम् ।
एला सकृष्णाऽगरुभृङ्गकेसरं कणा सविश्वा नलदं हिमाम्बुना[2] ॥

10 திரவ்யங்கள் ஸமனெடை. எல்லாவற்றுக்கும் ஸமன் ஜீனிச்சர்க்கரை.

அளவு :— அரைக்கால் முதல் கால் தோலா. 1 நாளில் 2–3 தடவைகள்.

அநுபானம் :— அரிசி ஜலம்.

குணங்கள் :— சரீரத்தில் பிரத்யேக தேசத்திலோ, ஸர்வ சரீரத்திலோ, எந்த விடத்தில் எவ்வித எரிச்சல் இருப்பினும் சமனமாகும். மூத்திர அடைப்பு, சூலநோய், சுக்ல நோய் எல்லாம் தீரும். பலமும் வீர்யமும் வளரும்.

குறிப்பு :— இந்த யோகம் யோகரத்னாகரத்தில் தாஹசிகித்ஸையிலுள்ளது.

அரிசி ஜலம் தயாரிக்கும் விதம் :— சுமார் 5 தோலா பச்சரிசியை ஜலமவிட்டுக் கழுவாமல் சுத்தமாக்கி ஒன்றிரண்டாக நுணுக்கி சுமார் 40 தோலா தண்ணீரில் சுமார் 3 மணி நேரம் ஊறவைக்கவும். மேல் தெளிவை உபயோகத்திற்கு எடுத்துக் கொள்ளவும்.

35. லவங்காதி சூர்ணம்.

லவங்கம், வால்மிளகு, விலாமிச்சம் வேர், சந்தனம், அஸாருன் (தகரம்) நீலோத்பலக்கிழங்கு, கருஞ்ஜீரகம், ஏலம், கருப்பு அகில்ஸாரம், கையாந்தரை. சிறுநாகப்பூ, திப்பிலி, சுக்கு,

---

1 तण्डुलोदकम् ।

2. सहांबुना इति यो. र.

कर्पूरजातीफलवंशरोचना सितार्धभागं-समचूक्ष्मचूर्णितम्[1] ।

३६. अपरं लवङ्गादि चूर्णम् ॥

(अर्धश्वेतं ?) लवङ्गागरुतगरतुगात्वक्कणा शीत[2]शुण्ठी
जीरोशीरे[3]भजातीफलनलदजलो(?)रुत्पलैरिन्दु चूर्णम् ।

வெட்டிவேர், செஞ்சந்தனம், கோரைக்கிழங்கு, பச்சைக்கர்ப்பூரம், ஜாதிக்காய், மூங்கிலுப்பு

19 சரக்குகள் வகைக்கு ஸமனெடை. எல்லா சூர்ணத்திற்கும் இரண்டு பங்கு ஜீனிச்சர்க்கரை கலந்து வைக்கவும்.

அளவு :— வீசம் முதல் அரைக்கால் தோலா. 1 நாளில் 3—4 தடவைகள்.

அநுபானம் :— ஜலம் முதலிய.

குணங்கள் :— நாக்கு ருசி, அக்னிபலம், புஷ்டி தரும். விருஷ்யமானது. மூன்று தோஷங்களிலும் நல்லது. மாரடைப்பு, தொண்டைக்கம்மல், விக்கல், கிரஹணீ, அதீஸாரம், பிரமேஹங்கள், குனமங்கள் எல்லாம் தீரும்.

குறிப்பு :— இந்த யோகம் யோகரத்னகரத்தில் ராஜயக்ஷ்ம சிகித்ஸையிலிருக்கிறது 'सहसूक्ष्मचूर्णितं' என்ற வாக்யம் வரையில் தான் இந்த ராஜமிருகாங்க மூலபுஸ்தகத்தில் மூலமிருக்கிறது. பலச்ருதியைக் குறிக்கும் சுலோகங்கள் மூலத்திலில்லை. அவை தனியாக யோகரத்னகரத்திலிருந்து கீழே அச்சடிக்கப்பட்டன.

36. லவங்காதி சூர்ணம் (வேறு)

லவங்கம், அகரு, அஸாரூன் (तगरं) மூங்கிலுப்பு, லவங்கப்பட்டை, திப்பிலி, சந்தனம், சுக்கு, ஜீரகம், விலாமிச்சம் வேர்,

---

1. लवङ्गादि चूर्णस्यादितस्त्रीण्येव वाक्यानि मातृकापुस्तके विद्यन्ते । योगस्य फलबोधकानि त्रीणि वाक्यानि न सन्ति । तानि योगरत्नाकरे दाह चिकित्सायां पठ्यमानलवङ्गादिचूर्णयोगादिह समुद्ध्रियन्ते पूरणार्थम्—

"संरोचनं तपर्णमग्निदीपनं बलप्रदं वृष्यतमं त्रिदोषनुत् ।
उरोविबन्धं तमकं गलग्रहं सकासहिध्मारुचियक्ष्मपीनसम् ॥
ग्रहण्यतीसारमथासृजः क्षयं प्रमेहगुल्माश्च निहन्ति सत्वरम् ॥"

2. चन्दनं । 2. नागकेसरं ।

दोषार्तेऽल्पास्रशुक्लज्वलनबलरुचौ गुल्ममेहप्रतिश्या-
हिक्काकासातिसारक्षयतमकलो(?)रोग्रहेषु ग्रहण्याम् ॥

---

३७. हस्तिकर्णिचूर्णम् ॥

हस्तिकर्ण्याः पलशतं तदर्धं चाश्वगन्धि च ।
तत्समं वज्रवल्ल्याश्च रास्नायाः पञ्चविंशतिः ॥ १ ॥

फ(प)लं च त्रिफला व्योषा त्रिसुगन्धं पलं पलम् ।
पलं षोडश पिप्पल्याः नागरं पलमष्टकम् ॥ २ ॥

நாககேஸரம், ஜாதிக்காய், ஜடாமாம்ஸீ, வெட்டிவேர், நீலோத்பலக்கிழங்கு, பச்சைக்கர்பூரம்.

16 சரக்குகள் ஸமனெடை. சர்க்கரை மூலத்தில் சொல்லப்படவில்லை. ஆயினும் சூர்ணத்திற்கு ஸமன் சேர்கக வேணடியதே.

அளவு :— வீசம் முதல் அரைக்கால் தோலா 1 நாளில 2 — 3 தடவை.

அநுபானம் :— ஜலம் முதலிய.

குணங்கள் .— ரத்தக் குறைவு, சுக்கிலநாசம், எரிச்சல், அருசி, குல்மம், பிரமேஹங்கள், ஜலதோஷம், விக்கல் இருமல், அதிஸாரம், க்ஷயம், சுவாஸம், மாரடைப்பு, கிரஹணீ முதலியவைகளில் உபயோகிக்கத்தக்கது.

37. ஹஸ்திகர்ணி சூர்ணம்.

உலர்ந்த மெருகன் கிழங்கு சூர்ணம் 100 பலம், அமுக்கிராக்கிழங்கு 50 பலம், பிரண்டைக்கொடி வற்றல் 50 பலம், சிற்றரத்தை 25 பலம், கடுக்காய், நெல்லிக்காய், தான்றிக்காய், சுக்கு, மிளகு, திப்பிலி, லவங்கப்பட்டை, லவங்கப்பத்திரி, ஏலம் இந்த

---

2. हस्तिकर्णी पालाशभेदे । रुबुकं हस्तिकर्णी चेति धन्वन्तरिनिघण्टौ एरण्डपर्यायगणे च हस्तिकर्णी शब्दो वर्तते । अथापि "मेरुकन्किळंगु" (மெருகன் கிழங்கு) इति दक्षिणापथप्रसिद्ध स्थूलः शाककन्द एवात्राभिप्रेत इति भाति योगस्य परामर्शात् ।

चित्रकं षोडशपलं हपुषा काकतुण्डिका ।
प्रत्येकं द्वादशपलं रोहिणीपलमष्टकम् ॥ ३ ॥

पाठावत्सकभार्ङ्गी च चित्रकं देवदारु च ।
करञ्जद्वयनिर्गुण्डी वाशा भूनिम्बमेव च ॥ ४ ॥

बृहतीद्वयपत्रं च आकुली च विषाणिका ।
ईश्वरी वरुणा द्राक्षा यवानी कटुरोहिणी ॥ ५ ॥

पटोलातिविषा मूर्वा हिङ्गुदी जीरकद्वयम् ।
द्विपुनर्नवमुस्ता च कुष्ठं कर्कटशृङ्गिभिः ॥ ६ ॥

खट्वाङ्गं पिप्पलीमूलं प्रत्येकं तु पलं पलम् ।
द्वात्रिंशत्पलमानेन योजयेद्भृङ्गराजकम् ॥ ७ ॥

सिताशतपलं योज्यं घृतेन मधुकेन वा ।
कर्षमात्रं ततः खादेत् यथाग्निबलमात्रया ॥ ८ ॥

शीतादिकज्वरं चापि दाहादिविषमज्वरम् ।

9 சரக்குகளும் வகைக்கு 1 பலம். திப்பிலி 16 பலம் சுக்கு 8 பலம், சித்ர மூலம் 16 பலம், கொட்டக்கரந்தை 12 பலம், காக துண்டிகா 12 பலம், யானைத்திப்பிலி 8 பலம், வட்டத்திருப்பிக் கிழங்கு, வெட்பாலையரிசி, சிறுதேக்கு, சித்ர மூலம், தேவதாரு, மரப்புங்கன்பட்டை, கழக்கோடி விதை, கருநொச்சியிலை, ஆடாதோடைவேர், நிலவேம்பு, கண்டங்கத்தரி வேர், முள்ளிக் கத்தரி வேர், ஆகுலி, க்ஷீரகாகோலி, கீரப்பாலை, மாவிலங்கை, திராக்ஷை, அசமதாம், கடுகு ரோகிணி, பேப்புடல், அதிவிடயம், மருள் வேர், ஹிங்குதீ மரத்தின் காய், ஜீரகம், கருஞ்ஜீரகம், மூக்கரட்டை வேர், வெள்ளைச்சாரணை வேர், கோரைக்கிழங்கு, வெண்கோஷ்டம், கர்க்கடசிங்கி, சிறுபூனைக்காலி விதை, கண்டந்திப்பிலி இந்த 32 சரக்குகள் வகைக்கு 1 பலம், பொற்றலைக் கையாந்தரை 32 பலம். ஜீனிச்சர்க்கரை 100 பலம்.

எல்லா சரக்குகளையும் சேர்த்து இடித்து வஸ்திராயனம் செய்து கொள்ளவும்.

एकाहिक द्व्याहिकं च त्र्याहिकं च चतुर्थकम् ॥ ९ ॥

सप्तधातुगतं चैव पक्षान्तं मासमेव च ।
श्वासपाण्डुं च कासं च अर्शांसि क्षयमेव च ॥ १० ॥

अजीर्णमुदरं गुल्मं शूलं सप्तविधं तथा ।
एते रोगाः प्रणश्यन्ति वृत्रमिन्द्राशनिर्यथा ॥ ११ ॥

महास्तिकर्णिकानाम चूर्णं धन्वन्तरिस्मृताः ॥

३८. दावाग्नि चूर्णम् ॥

दीप्यं हिङ्गुविलंगपञ्चलवणं पथ्यात्रयं त्र्यूषणं
चव्यं चित्रकमुस्ततिक्तमनलं जीरद्वयं वत्सकम् ।
कोग्रत्र्याग्नियुगलद(त्रिवृत्)त्करिकणा जीवन्ति पाठेश्वरी-
भार्ङ्गीक्षारयुगं वचाद्वयनिशायुग्मं समं चूर्णितम् ॥ १ ॥

அளவு :— 1 நாளில் 1 தோலாவரை. வேளைக்கு அரைக்கால் முதல் கால் தோலா.

அநுபானம் :— நெய், தேன் முதலிய.

குணங்கள் :— சீதபூர்வமான உஷ்ணபூர்வமான விஷமஜ்வரங்கள், எல்லாவித முறைக்காய்ச்சல், தாதுகதஜ்வரங்கள், பக்ஷக்காய்ச்சல், மாஸக்காய்ச்சல், சுவாஸம், பாண்டு, இருமல், மூலம், க்ஷயரோகம், அஜீர்ணம், உதரம், குல்மம், சூலங்கள் இந்த ரோகங்கள் எல்லாம் நசிக்கும்.

38. தாவாக்னி சூர்ணம்.

ஓமம், பெருங்காயம், வாயுவிடங்கம், இந்துப்பு, கடலுப்பு, கரியுப்பு, வெடியுப்பு, மண்ணுப்பு, கடுக்காய், நெல்லிக்காய், தான்றிக்காய், சுக்கு, மிளகு, திப்பிலி, செவ்வியம், சித்ரமூலம், கோரைக்கிழங்கு, கடுகுரோகிணீ, சேங்கொட்டை, ஜீரகம், கருஞ்ஜீரகம், வெப்பாலையரிசி, வெண்கோஷ்டம், கண்டங்கத்தரிவேர், முள்ளுக்கத்தரிவேர், செவதைவேர், யானைத்திப்பிலி சிரப்பாலை, வட்டத்திருப்பிக்கிழங்கு, ஈகவரமூலம், சிறுதேக்கு

तच्चूर्णं गुडगव्यमिश्रितयुगं कृत्यानभेदायते [2]
शीत वातमनेकगुल्ममुदरं साग्राहिक ह्यादलम् [?] ।
पाण्डुङ्कामलराजयक्ष्मारुचीमन्दाग्निसन्दीपनं
सर्वं वातनिबर्हणं हितकरं दावाग्निचूर्णं हितम् ॥ २ ॥

३९. शृङ्ग्यादि चूर्णम् ॥

शृङ्गं[1]नागं तथैलामरिचमगधजानागरं वाजिगन्धा-
शृङ्गं स्यादेकभागं द्वयमिभकुसुमं द्राविडी वेदभागम् ।
मारीचं चाष्टभागं त्वगध(त्वथ)मगधिजा षोडशं चात्रभागं
द्वात्रिंशच्छृङ्गिबेरं चतुरधिकयुतं वाजिगन्धा च षष्टि· ॥ १ ॥

யவக்ஷாரம், ஸர்ஜிகாக்ஷாரம், வசம்பு, சிற்றரத்தை, மஞ்சள் மரமஞ்சள்.

37 சரக்குகள் ஸமனெடை சூர்ணம். சர்க்கரை ஸமனெடை

அநுபானம் :— பசுநெய், தேனை, முதலிய.

அளவு :— வீகம் முதல் அரைக்கால் தோலா. 1 நாளில் 3—4 தடவை.

குணங்கள் :— காட்டுத்தீ போல் தீவ்ரமான பசியேற்படும் அருசி, கிரஹணீ, பாண்டு, ராஜயக்ஷ்மா, வாத நோய்கள் தீரும்

39. ச்ருங்காதி சூர்ணம்.

கலைமான் கொம்பு பஸ்மம் 1 பங்கு, சிறுநாகப்பூ 2 பங்கு ஏலரிசி 4 பங்கு, மிளகு 8 பங்கு, திப்பிலி 16 பங்கு, சுக்கு 32 பங்கு, அமுக்கிராக்கிழங்கு 64 பங்கு.

---

1. पद्यस्य प्रथमपादोक्तानां द्रव्याणां मानानि पादत्रयेणोक्तानीति बोध्यमिह ।

एतेषां सूक्ष्मचूर्णं समसितसहितं श्लेष्मवातामयघ्नं
पैत्यघ्नं पाण्डुगुल्मक्षयमथ गुदजारोचकाजीर्णगुल्मान् ।
हन्ति श्वासं सहिक्काज्वरजठरमहाकासहृद्व्याधिनाशं
श्रृङ्गाद्यो योगवर्यः सकलजनहितो भाषितः पूज्यपादैः ॥ २ ॥

४०. अश्वगन्धादिचूर्णम् । (अपरम्)

हयगन्धी विश्वमागधिमरीचि एलाकेसरलवङ्गनाभम् ।
चतुःषष्टिद्वात्रिंशत्षोडशवसुवेदलोचनेन्दुश्च समशर्करा विगाढम् ॥ *

எல்லாவற்றுக்கும் ஸமனெடை சர்க்கரை அதாவது 127 பங்கு. வஸ்திராயன சூர்ணம் செய்யுக.

அளவு :- விசம் முதல் கால் தோலா 1 நாளில் 2-3 தடவை.

அநுபானம் :-- ஜலம் முதலிய.

குணங்கள் :— வாதபித்தகப விகாரங்கள், பாண்டு, குல்மம், க்ஷயம், மூலம், அருசி, அஜீர்ணம், குல்மம், சுவாஸம, விக்கல், ஜவரம், ஹிருதய நோய்கள இவைகளில் மிகவும் உபயோகமானது.

40. அச்வகந்தாதி சூர்ணம். (வேறு)

அமுக்கிராக்கிழங்கு, 64 பங்கு, சுக்கு 32 பங்கு, திப்பிலி 16 பங்கு, மிளகு 8 பங்கு, ஏலம் 4 பங்கு, சிறுநாகப்பூ 2 பங்கு, கிராம்பு 1 பங்கு.

ஜீனிச்சர்க்கரை 127 பங்கு சூர்ணம் செய்யுக.

குறிப்பு :— முதலில் கூறப்பட்ட சிருங்காதி சூர்ணத்தில் மான் கொம்பு 1 பங்கு, இந்த அசுவகந்தாதி சூர்ணத்தில் கிராம்பு 1 பங்கு என்பதைத்தவிர இந்த இரு யோகங்களுக்குள் வேறு பேதமில்லை.

* मूले अस्याश्वगन्धादि चूर्णस्य गुणाः पृथङ्नोक्ताः । पूर्वोक्ताच्छृङ्गादि-चूर्णादयमभिन्नः अन्यत्र शृङ्गस्थाने लवङ्गयोगात् । एवमेव ४१ लवङ्गादिचूर्णं चालोक्यं अश्वगन्धादिचूर्णान्नकिञ्चिदपि भिन्नं वृत्तान्तरे पठितत्वमन्तरा । पिप्पलीमरीचयोर्माने अबद्धः सञ्जातः । पिप्पल्याः १६ भागाः, मरिचस्य

४१. लवङ्गादिचूर्णम् ॥

एकभागो लवङ्गस्य द्विभागो नागकेसरम् ।
त्रुट्याः कृशानुभागस्स्यात् पिप्पली च पलांशका(म्) ॥ १ ॥

दशभागे समारीचं ? शुण्ठी द्वात्रिंशभागिका ।
अश्वगन्धा चतुष्षष्टीभागैरेकत्र चूर्णयेत् ॥ २ ॥

अष्टाविंशतिसंयुक्ता शर्करा शतभागिका ।
सर्वमेकीकृतं कर्षं मध्वाज्याभ्यां प्रयोजयेत् ॥ ३ ॥

कासादिरोगासु(?)गतं पाण्ड्वाद्यामयपूर्वकम् ।
यक्ष्माणं रक्षितं हन्ति रूपैरेकादशात्मकैः ॥ ४ ॥

ஆதலால் தான் இந்த அசுவகந்தாதி சூர்ணத்திற்கு நூலாசிரியர் தனியாக குணத்தைப் படிக்கவில்லையென்று தோன்றுகிறது. குண மெல்லாம் இரண்டுக்கும் அநேகமாய் ஸமமே.

41. லவங்காதி சூர்ணம்.

கிராம்பு 1 பங்கு, சிறுநாகப்பூ 2 பங்கு, ஏலம் 4 பங்கு, மிளகு 8 பங்கு, திப்பிலி 16 பங்கு, சுக்கு 32 பங்கு, அமுக்கிராக் கிழங்கு 64 பங்கு, சர்க்கரை 127 பங்கு. சூர்ணம் செய்யுக.

அநுபானம் :— நெய், தேன்.

காஸம் முதலிய முன் குறிக்கப்பட்டுள்ள பீடைகள் விலகும்.

குறிப்பு :— இந்த லவங்காதி சூர்ணத்திற்கும் முற்கூறிய அசுவகந்தாதி சூர்ணத்திற்குமிடையே சிறிதும் வித்யாஸ மில்லை. வேறுபட்ட விருத்தங்களில் ஒரே மருந்தைப்பாடி யோக எண்ணிக்கையை அதிகமாக்குவதில் ஒரு திருப்தியடைகிறார் இக்கவி.

च ८ भागाः सर्वत्रोपदिष्टाः । एकस्यैव भेषजयोगस्य बहुवृत्तेषु पठनेन सङ्ख्यातिशयजां तृप्तिमाप्नोति ग्रन्थकारः ।

४२. वज्रकी चूर्णम् ॥

एकांशारुचकादुभौ मरिचकाच्छुण्ठ्यास्त्रयो············(मागधी) ?
चत्वारोर्धमिदं समुद्रलवणं भागस्तथा सैन्धवैः ।
चूर्णं सिह्मलभूभुजेन[1] कथितं तक्रेण संसेवितं
गुल्माध्मानविषूचिकानलहरं स्याद्भोजनान्ते सदा ॥

४३. अथ अष्टादशकुष्ठविषधारिचूर्णम् ॥

विषधारी[2] चित्रकं च ईश्वरी पुटपत्रयोः ।
एतेषां च समादाय कुट्टयित्वा विचूर्णयेत् ॥ १ ॥
प्रातःकाले कर्षमात्रं पिबेदुष्णेन वारिणा ।

42. வஜ்ரகீ சூர்ணம்.

வளையலுப்பு 1 பங்கு, மிளகு 2 பங்கு, சுக்கு 3 பங்கு, திப்பிலி 4 பங்கு, கடலுப்பு ½ பங்கு, இந்துப்பு ½ பங்கு, வஸ்திரகாலித சூர்ணம் செய்யுக.

அளவு :— வீசம் முதல் அரைக்கால் தோலா.

அநுபானம் :— மோர்.

குணங்கள் :— குல்மம், குடலுப்புஸம், வாந்திபேதி, அக்னி விகாரங்கள் இவைகள் போகும். பொதுவாய் ஆஹாரத்திற்குப்பிறகு சாப்பிடுவது நல்லது.

43. அஷ்டாதச குஷ்ட விஷதாரி சூர்ணம்.

விஷதாரி, சித்ரமூலம், கிரப்பாலை— 3 சரக்குகள் ஸமனெடை இடித்துச் சூர்ணம் செய்க.

அளவு :— வீசம் முதல் கால் தோலா.

அநுபானம் :— வெந்நீர்.

---

1. भूभुक्छब्दोऽत्र अकारान्तः प्रयुक्तः कविराजेन । अपि माषं मषं कुर्यादिति वृत्तविदां न्यायेन ।

2. द्रविडदेशेषु स्वनाम्ना प्रसिद्धः क्षुपाविशेषः ।

अष्टादशानि कुष्ठानि सर्वरोगहरं परम् ॥ २ ॥

४४. प्लीहरोगस्य चूर्णम् ॥

कुलुत्था ग्रहधूमश्च चित्रकं देवदारु च ।
समुद्रशुक्तिक्षारं च पालाशं क्षारमेव च ॥ १ ॥
मयूरक्षारसंयुक्तं हिङ्गुसैन्धवसंयुतम् ।
एतद्योगवरं ज्ञात्वा दातव्यं प्लीहरोगजित् ॥ २ ॥

४५. पञ्चाग्निचूर्णम् ॥

पञ्चाग्नि[1] पञ्चलवणं द्विक्षारं रामठं त्वचा ? ।

குணங்கள் :— பதினெட்டுவித குஷ்டங்கள் தீரும்.

44. ப்லீஹரோக சூர்ணம்.

கொள்ளு, ஒட்டைக்கரி, சித்ரமூலம், தேவதாரு, கடலுப்பு முத்துச்சிப்பி க்ஷாரம், புரசம்பட்டைக்ஷாரம், மயில் தோகைக் கருக்கு, பெருங்காயம், இந்துப்பு.

10 சரக்குகள் ஸமனெடை சூர்ணம் செய்யுக.

அளவு :— சுமார் வீசம் தோலா. 1 நாளில் 2—3 தடவை.

அநுபானம் :— வெந்நீர் முதலிய.

குணம் :— முக்கியமாய் ப்லீஹரோகத்தைக் கண்டிக்கும். கவனத்துடன் உபயோகிக்கவேண்டும்.

45. பஞ்சாக்னி சூர்ணம்.

திப்பிலி, கண்டந்திப்பிலி, செவ்வியம், சித்ரமூலம், சுக்கு, ஜீரகம், கருஞ்ஜீரகம், கடுகு, மூக்கரட்டைவேர், கடுகு, சுக்கு,

---

1. पञ्चकोलम् ।

2. त्रिकटौ पञ्चकोले च उभयगता पिप्पली । एवं द्विरुक्तं द्रव्यं द्विगुणं योज्यत एव संप्रदायतो वृद्धवैद्यैः ।

कटुत्रय²वचामोदं जीरकद्वयसर्षक(प)म् ॥ १ ॥
वर्षाभू लशुनं चैव स्नुहिक्षीरेण पेषयेत् ।
सूरणाभ्यन्तरे क्षिप्त्वा पचेद्गोमयवह्निना ॥ २ ॥
सर्पिषा मधुना वाऽपि तक्रेणोष्णोदकेन वा ।
शोफोदरार्शशमरं(नं) पञ्चगुल्मविनाशनम् ॥ ३ ॥

४६. तुम्बुरादिचूर्णम् ॥

तुम्बुरुण्यभयाहिङ्गु पौष्करं लवणत्रयम् ।
यवानी च यवक्षारं विलङ्गव्योषचित्रकम् ॥ १ ॥

மிளகு, திப்பிலி, வசம்பு, ஓமம், வெங்காயப்பட்டை, பெருங்காயம், யவக்ஷாரம், ஸர்ஜிகாக்ஷாரம், வெள்ளைப்பூண்டு, பெருங்காயம், கருவாப்பட்டை, இந்துப்பு, கடலுப்பு, கரியுப்பு, வெடியுப்பு, வளையலுப்பு.

27 சரக்குகள் ஸமனெடை சூர்ணம் கொடிக்கள்ளிப்பாலினால் பாவனை செய்து அரைக்கவும். கரணைக்கிழங்கின் மத்தியில் வைத்து சேலை மண்கவசம் செய்து பசுவின் சாணமுட்டதில் புடமிடவும். ஆறிய பின்பு சூர்ணம் செய்து கொள்ளவும்.

அளவு :— வீசம் முதல் அரைக்கால் தோலா. 1 நாளில் 3—4 தடவைகள்.

அநுபானம் :— நெய், தேன், மோர், வெந்நீர் முதலிய.

குணங்கள் :— வீக்கம், உதரம், அர்சஸ, குல்மங்கள் இவை சமனமாகும்.

குறிப்பு :— மூலத்தில் 'பஞ்சாக்னி' 'கடுத்ரயம்' இரண்டும் கூறப்பட்டிருக்கிறது. திப்பிலி இரண்டிலும் பரிபாஷைப்படியடங்கியது. ஆதலால் திப்பிலி இரண்டு இடத்தில் கூறப்பட்டிருக்கிறது. இவ்விதம் வருமிடத்தில் இரண்டு பங்கு திப்பிலி போடுவதே ஸம்பிரதாயம்.

46. தும்புராதி சூர்ணம்.

கொத்துமல்லிவிதை, கடுக்காய்த்தோல், பெருங்காயம், புஷ்கரமூலம், (கிடைக்காவிடில் வெண்கோஷ்டம்) இந்துப்பு, ஸமுத்திரஉப்பு, வெடியுப்பு, ஓமம், யவக்ஷாரம், வாயுவிடங்கம், சுக்கு, மிளகு, திப்பிலி, சித்ரமூலம்.

त्रिवृत्त्रिगुणितं चैव चूर्णमुष्णाम्बुना पिबेत् ।
अष्टोदरमुदावर्तं प्लीहकाशोग्नि[1]मर्शसाम् ॥ २ ॥

पञ्चगुल्महरं चैव प्रमेहानां च विंशतिम् ।
सर्वशूलहरं चैव तुम्बुरादिरितीरितम् ॥ ३ ॥

४७. हिंग्वादिचूर्णम् ॥

हिङ्गुपाठाद्वया[2]दासा[3]दाडिमं चित्रकं शठी ।
अजामोदं त्रिकटुकं हपुषा चाम्लवेतसम् ॥ १ ॥

अजगन्धा[4]तिन्त्रिणीकं जीरकं पौष्करं वचा ।

14 சரக்குகள் வகைக்கு 1 தோலா. செவதை சூர்ணம் 3 பங்கு 42 தோலா. (மூலத்தில் சர்க்கரை சொல்லப்படவில்லை. சேர்ப்பது உசிதம்.) சூர்ணம் செய்யுக.

அளவு :— அரைககால் முதல் அரை தோலா.

அநுபானம் :— வெந்நீர்.

குணங்கள் :— விரேசனம் செய்யும். எட்டு உதரங்கள், வயிறுப்புஸம், ப்லீகம், காஸம், அர்சஸ், குல்மங்கள், பிரமேஹங்கள், சூலம் முதலிய நிவிருத்தியாகும். அக்நிதீப்தியுண்டாகும்.

47. ஹிங்க்வாதி சூர்ணம்.

நெய்தடவி வறுத்த உயர்ந்த பெருங்காயம், வட்டத்திருப்பிக்கிழங்கு, பாடலிவேர், செம்முள்ளிவேர், மாதுளை விதை, சித்ரமூலம், பூலாங்கிழங்கு, ஓமம், சுக்கு, மிளகு, திப்பிலி, கொட்டக்கரந்தைவேர், அம்லவேதஸம், குரோசாணிஓமம், புளியம்பழமஜ்ஜை, ஜீரகம், புஷ்கரமூலம் (பிரதியாக - வெண்கோஷ்டம்)

---

1. कासः, अग्निमान्द्यं, अर्शश्च शाम्येयुरिति वैद्यकवीन्द्रेण विवक्षितं स्यात् ।

2. पाठाद्वयेन पाठा पाटल्योरभिधानं वैद्यनिघण्टौ ।

3. पीतझिण्टी ।

4. पारसीकयमानी ।

च्व्यक्षारद्वयं पञ्चलवणानि च चूर्णयेत् ॥ २ ॥

प्राग्भोजनस्य सद्यो वा चूर्णमेतत्प्रयोजयेत् ।
पिबेत्त्वजीर्णमध्ये वा तक्रेणोष्णोदकेन वा ॥ ३ ॥

पञ्चगुल्मान्निहन्त्याशु अष्टशूलं विनश्यति ।

४८, बडबानलचूर्णः ॥

त्रिक्षारं पटुपञ्चकं त्रिकटुकं भार्ङ्गी मरीचाम्लिका
निर्गुण्डीकणमूलकुष्ठरजनीद्वन्द्वं त्रिवृद्दन्तिका ।
नीली दीप्यकजीरकद्वयत्रुटी पाठा वचा भृङ्गिका
मौर्वीसूरणधान्यपुष्करशठीव्याघ्रे[1]क्षुपौनर्नवम् ॥ १ ॥

வசம்பு, செவ்வியம், யவக்ஷாரம், ஸர்ஜிகாக்ஷாரம், இந்துப்பு, ஸமுத்திர உப்பு, கந்தக வெடியுப்பு, வெடியுப்பு, வளையலுப்பு.

ஆக 25 சரக்குகள் ஸமனெடை. சூர்ணம் செய்து வஸ்திரா யனம் செய்யுக.

அளவு :— விசம் முதல் அரைக்கால் தோலா. 1 நாளில் 2 — 3 தடவைகள்.

அநுபானம் :— வெந்நீர் அல்லது மோர் உணவிற்கு முன்பு பின்பு, மத்யகாலங்களிலும் சாப்பிடவும்.

குணங்கள் :— ஐந்துவித குல்மங்களும், எட்டுவித சூலங்களும் சீக்கிரத்திலே விலகும்.

48. வடபாநல சூர்ணம்.

யவக்ஷாரம், ஸர்ஜிகாக்ஷாரம், டங்கண க்ஷாரம் (பொரித்த வெண்காரம்) இந்துப்பு, ஸமுத்திரஉப்பு, வெடியுப்பு, கறியுப்பு வளையலுப்பு, சுக்கு, மிளகு, திப்பிலி, சிறுதேக்கு, மிளகு, (2-வது தரம்) புளியாரைக்கீரை, கருநொச்சித்தழை, கண்டந் திப்பிலி, வெண்கோஷ்டம், மஞ்சள், மரமஞ்சள், சிவதைவேர்,

---

1. रक्तैरण्डमूलं ।

तक्कोलं गजकेसरं सुरतरुं व्याघ्री वराला वृषा
राम्ना चव्यशताद्वयं द्विमुसली मांसादि[1](रि ?) गृध्रायसाः ? ।
तच्चूर्णं[2] शरवह्निशिग्रुशरसिजम्बीरनारङ्गभीः
शृङ्गीबेररसमर्धं सैन्धवरजः तत बीजफुद्रावयैः ? ॥ २ ॥

एकैकस्य स भावयेत्प्रतिदिनं कर्षान्वितं भक्षयेत्
पित्तं कोष्णजलेन हन्ति तरसा मन्दाग्निगुल्मादिकान् ।
कासश्वासक्षयहरं रुचिकरं प्लीहोदरान्नाशयेत्
तच्चूर्णं बडबानलाग्निविहितं श्रीपूज्यपादोदितम् ॥ ३ ॥

தந்திமூலம், அவுரிவேர், ஓமம், ஜீரகம், கருஞ்ஜீரகம், ஏலம், வட்டத்திருப்பி, வசம்பு, கையாந்தரை, மருள்வேர், காட்டுக்கரணைக் கிழங்கு, கொத்தமல்லி விதை, புஷ்கரமூலம் (பிரதி வெண்கோஷ்டம்) பூலாங்கிழங்கு, சிவந்த சிற்றாமணக்கு மூலம், கரும்பு மூலம், மூக்கரட்டைவேர், வால்மிளகு, நாககேஸரம், தேவதாரு, கண்டங்கத்தரிமூலம், கிராம்பு, ஆடாதோடைவேர், சிற்றரத்தை, செவ்வியம், சதகுப்பை, சோம்பு, இருவித நிலப்பனங்கிழங்குகள், அம்லவேதஸம் ?

49 சரக்குகள் ஸமனெடை சூர்ணம். சூர்ணத்தை எலுமிச்சம் பழச்சாறு, துருஞ்சிப்பழச்சாறு, இஞ்சிச்சாறு, நார்த்தம்பழச்சாறு, இவைகளில் ஒவ்வொரு பாவனை செய்து நிழலில் உணர்த்தி திரும்பவும் சலித்து வைக்கவும்.

அளவு :— வீசம் முதல் கால் தோலா. 1 நாளில் 2—3 தடவை.

அநுபானம் :— வெந்நீர் முதலிய.

தீரும் நோய்கள் :— மந்தாக்நி, குல்மங்கள், காஸம், சுவாஸம், க்ஷயம், பிலீகம், உதரம், இவைகள் போகும். ருசியும், பசியும் தீவ்ரமாயுண்டாகும்.

---

1. मांसारिः— अम्लवेतसं ।

2. अत्र कवीन्द्रस्य शैली दुरूहार्था भवति । जंबीरनारङ्गशृंगबेरबीजपूरस्वरसैरेतच्चूर्णं भावयित्वा अथ प्रयोज्यमिति विवक्षितं स्यादिति भाति । विशेषज्ञाः स्वयं विमृशन्तु ।

४९. विडङ्गादिचूर्णम् ॥

विलङ्गं नागरं रास्ना पिप्पली हिङ्गु सैन्धवम् ।
भार्ङ्गी क्षारं चतुर्णाद्वा(चूर्णयित्वा ?)पिबेतु घृतमात्रया ॥
सकफेऽनिलजे कासे श्वासे हिक्कातमोग्निनाम् (?) ।

५०. पद्मकादिचूर्णम् ॥

पद्मका त्रिफला व्यूषा विलङ्गं देवदारु च ।
बला रास्ना च तच्चूर्णं समस्तं समशर्करम् ॥
खादेन्मधुघृताभ्यां च कासश्वासहरं परम् ।

49. விடங்காதி சூர்ணம.

வாயுவிடங்கம், சுக்கு, சித்தரத்தை, திப்பிலி, பெருங்காயம் இந்துப்பு, சிறுதேக்கு, யவக்ஷாரம்

8 சரக்குகள் சூர்ணம் வீசம் முதல் அரைக்கால் தோலா 2-3 வேளை நெய்யில் சாப்பிட்டு வெந்நீரருநதவும், கபம, வாதம, பிருந்த சுவாஸ காஸங்கள் விக்கல முதலிய நீங்கும் பசியுண்டாகும்.

50. பத்மகாதி சூர்ணம்.

பதிமுககக்கட்டை, கடுக்காய், நெல்லிக்காய், தான்றிக்காய், சுக்கு, மிளகு, திப்பிலி, வாயுவிடங்கம், தேவதாரு, சித்தாமுட்டி வேர், சித்தரத்தை.

11 சரக்குகள் ஸமனெடை சூர்ணம். ஜீனிச்சர்க்கரை ஸமனெடை.

அளவு :-- வீசம் முதல் கால் தோலா 1 நாளில் 3-4 தரம்.

அநுபானம் :— நெய், தேன், வெநநீர்.

குணங்கள் :— காஸம், சுவாஸம் விலகும்.

५१. चित्रकादि चूर्णम् ॥

चित्रकं रामठं पाठा व्योषं लवणपञ्चकम् ।
अजाजिधान्यकं हिंस्रा[1] दीप्यकं ग्रन्थि शाण्डिकम्(दाडिमम् ?

क्षारद्वयं च वर्षाभूत्सस्यारी(?)शरपुङ्खिनी[2] ।
एतानि समभागानि सूक्ष्मचूर्णानि कारयेत् ॥ २ ॥

जम्बीरस्य रसेनाथ घुटिकाः कारयेद्भिषक् ।
पश्चाद्भुक्तेश्च घुटिकां खादेदेकामतन्द्रितः ॥ ३ ॥

बहुशः कांक्षते भोक्तुं भुक्तं भुक्तं च जीर्यते ।
पार्श्वशूलं सहृच्छूलमामशूलं विनाशयेत् ॥ ४ ॥

यकृदष्टकामलागुल्मप्लीहोदरवृकोदरम् ।

51. சித்ரகாதி சூர்ணம்.

சித்திரமூலம், பெருங்காயம் வட்டத்திருப்பிக்கிழங்கு, மிளகு, திப்பிலி, இந்துப்பு, கடலுப்பு, கரியுப்பு, வெ வளையலுப்பு, ஓமம், கொத்தமல்லி விதை, ஜடாமாம்ஸ கம், கண்டந்திப்பிலி, மாதுளை விதை, ஸர்ஜிகாக்ஷாரம் கரட்டைவேர், ஸஸ்யாரி ? அவுரிவேர்.

21 திரவ்யங்கள் ஸமனெடை சூர்ணம் செய்து எலு பழச்சாறு சேர்த்து அரைத்து வீசம் தோலா நிறை உ பின்பு இருக்கும்படியாக மாத்திரை உருட்டி நிழலில் உ எடுத்துக் கொள்ளவும் பிரதி ஆகாரத்திற்குப்பிறகு 1- திரை வாயில் அடக்கி ஊரவைத்து சாப்பிடவும்.

குணங்கள் :— எவ்வித குருத்வமான ஆகாரமும் ஸ⁻ⁿ ஜீர்ணமாகும். மேல் மேல் ஆகாரத்தில் விருப்பமேற்படுப் சூலம், பார்ச்வ சூலம், மார்வலி, யக்ருத்விகாரங்கள், காமில

1. जटामांसी ।   2. शरपुंखिनी— नीलि

विषं भुक्तजरं नाम गुटिकाऽस्य प्रकीर्तिता ॥ ५ ॥

५२. दाडिमादि चूर्णम् ॥

दाडिमस्य पलान्यष्टौ शर्कराष्टपलान्वितम् ।
पिप्पली पिप्पलीमूलं यवानी मरिचं तथा ॥ १ ॥

धान्यकं जीरकं शुण्ठी प्रत्येकं पलसंमितम् ।
कर्षमात्रं तुगाक्षीरी त्वक्पत्रैला च केसरम्[1] ॥ २ ॥

प्रत्येकं कोलमात्रं स्यात् तच्चूर्णं दाडिमाष्टकम् ।
अतिसारक्षयं गुल्मं ग्रहिणीं च गलामयान् ॥ ३ ॥

मन्दाग्निदीपनं कासं चूर्णमेतद्व्यपोहति ॥

மங்கள், பீனிசம் இவை சமனமாகும், விஷமருந்தினாலும் ஜீர்ணமாகிடும்

52. தாடிமாதி சூர்ணம் அல்லது தாடிமாஷ்டகம்.

புளிப்புமாதுளை விதை 8 பலம். ஜீனிச்சர்க்கரை 8 பலம், திப்பிலி, கண்டந்திப்பிலி, ஓமம், மிளகு, கொத்தமல்லி விதை, ஜீரகம், சுக்கு, 7 சரக்குகள் வகைக்கு 1 பலம், மூங்கிலுப்பு ¼ பலம், லவங்கப்பட்டை, லவங்கப்பத்திரி, ஏலம், சிறுநாகப்பூ, 4 சரக்குகள் வகைக்கு ⅛ பலம். எல்லாம் சேர்த்து இடித்து வஸ்திராயனம் செய்து கொள்ளவும்.

அளவு :— விசம் முதல் கால் தோலா. 1 நாளில் 3-4 வேளை

அநுபானம் :— தேன், அரிசி, ஜலம் முதலிய.

குணங்கள் :— அதிஸாரம், குல்மம், க்ஷயம், கிரஹணீ, தொண்டைப்புண், இருமல் இவைகள் போகும். அக்னி தீபன மேற்படும்.

---

1. इदं दाडिमाष्टकं शार्ङ्गधरीयम् । चक्रदत्तादिग्रन्थेषु चातुर्जातस्य कर्षमानमुक्तम् । अत्र कोलमानमुक्तमिति विशेषः ।

५३. अतिसारस्य अजमोदचूर्णम् ॥

अजमोजौ मोचरसः शृङ्गिवेरं च धातकी ।
कुसुमं[1] बीज[2]मथितं गङ्गामपि वाणि नीरुध्यात्(निरोधयेत्) ॥

५४. सारस्वतचूर्णम् ॥

विश्वाजमोदरजनिद्वयसैन्धवोग्रा
यष्ट्याह्वकुष्ठतगरोद्भवजीरकानाम् ।
चूर्णं प्रभातसमये विहितं ससर्पिः
वाग्देवता च वसति स्वयमेव वक्त्रे ॥

53. அஜமோத சூர்ணம்.

ஓமம், குரோசானிஓமம், எலவம்பிசின், சுக்கு, காட்டாத்திப்பூ, லவங்கம், வாயுவிடங்கம் அல்லது ஜாதிக்காய்.

7 சரக்குகள் ஸமனெடை சூர்ணம்.

அளவு :— வீசம் முதல் கால் தோலா. 1 நாளில் 3—4 தடவை.

அதிஸாரப் போக்கைக் கட்டுப் படுத்தும்.

54. ஸாரஸ்வத சூர்ணம்.

சுக்கு, ஓமம், மஞ்சள், மரமஞ்சள், இந்துப்பு, அதிமதுரம், வெண்கோஷ்டம், தகரம் (அஸாரூன்) ஜீரகம்.

9 சரக்குகள் ஸமனெடை சூர்ணம்.

அளவு :— வீசம் முதல் கால் தோலா. காலையில் நெய்யில் சாப்பிடவும்.

வாக்சுத்தியேற்பட்டு வித்யை க்ரஹணசக்தி விருத்தியாகும்.

---

1. देवकुसुमं (लवङ्गम्)
2. बीजसारः (विडङ्गम्) यद्वा बीजं— फलं जातीफलं ।

५५. शोफस्य चूर्णम् ॥

कुष्ठाग्निविश्वघनजीरकदेवदारु-
पथ्यापुनर्नवनिशामगधं(धी)जटानाम् ।
चूर्णं कवोष्णसलिलैस्सह लोड्य पीत-
कीवातादिसत्वयदरोगहरं(?) नराणाम् ॥

५६. ग्रहण्यतीसारस्य कुलिङ्गादि चूर्णम् ॥ *

कुलिङ्गा[1]क्षीरिज(?)वचा सर्षपानां लवङ्गमरीचं कणानागराणाम् ।
सजीरं समांशं पीतवे(मेत)त्तक्रयुक्तं विषूचिग्रहण्यानिमागन्निहन्ति ॥

55. சோபத்திற்கு சூர்ணம்.

வெண்கோஷ்டம், சித்ரமூலம், சுக்கு, கோரைக்கிழங்கு, ஜீரகம், தேவதாரு, கடுக்காய், மூக்கரட்டை, மஞ்சள், திப்பிலி, ஜடாமாம்ஸி.

11 சரக்குகள் ஸமனெடை சூர்ணம்.

அளவு :— வீசம் முதல் கால் தோலா. 1 நாளில் 2–3 தடவைகள்.

அநுபானம் :—வெந்நீர்.

குணங்கள் :— வாதம், வீக்கம் முதலிய நீங்கும்.

56. குலிங்காதி சூர்ணம்.

கர்க்கடசிங்கி, க்ஷீரிஜம், (?) வசம்பு, வெண்கடுகு, கிராம்பு, மிளகு, திப்பிலி, சுக்கு, ஜீரகம்.

9 சரக்குகள் ஸமனெடை சூர்ணம் செய்து மோருடன் சாப்பிடவும். விஷூசி, க்ரஹணீ, அதிஸாரம் இவைகள் சமனமாகும்.

குறிப்பு :— இந்த யோகத்தின் ஸம்ஸ்கிருத மூலம விசுகதமாயில்லை.

---

* योगोऽयमपरिपूर्णो भाति ।

1. 'कुलिंगा' इति कर्कटश्रृङ्गीपर्यायोऽस्ति । कलिङ्गेति इन्द्रयवपर्यायः । अतिसारे कर्कटश्रृङ्गीत इन्द्रयवो युक्ततरः ।

५७. व्योषादिचूर्णम् ॥

व्योषं जटिला[1]मभयाकैडर्यं[2] जीरकं कुबेराक्षम्[3] ।
अजमोदन्नादेयं[4] सदृशं दग्ध्वा[5] कुर्यात्तैलमिश्रितम् ॥ १ ॥
खाद्येयं सरुधिरं प्रवाहिकाग्रहणीं शमयेत् ।

५८. महाव्योषादिचूर्णम् ॥

व्योषोग्रद्वयजीरकद्वयघनारज्वा(?)ग्रमज्जाभया
यक्षाक्षीपर[6]बिल्वदीप्यकयुगं कैडर्यकं धातकी ।

57. வ்யோஷாதி சூர்ணம்.

சுக்கு, மிளகு, திப்பிலி, ஆலமொட்டு, கடுக்காய், ஜீரகம், கழக்கோடி விதை, அசமதாம். நீர்நொச்சிவேர் பட்டை,

9 சரக்குகள் ஸமமாய் எடுத்து ஒரு புதிய சட்டியில் போட்டுப் பொசுக்கிக் கரியாகச் செய்து பிறகு சூர்ணம் செய்து வீசம் முதல் அரைக்கால் தோலா எண்ணெயில் குழைத்து சாப்பிடவும்.

குணங்கள் .— ரக்தக்கடுப்பு, சீதபேதி, கிரஹணீ சமனமாகும்.

58. மஹாவ்யோஷாதி சூர்ணம்.

சுக்கு, மிளகு, திப்பிலி, வசம்பு, சித்தரத்தை, ஜீரகம், கருஞ்ஜீரகம், கோரைக்கிழங்கு, ஆரஜ்ஜு, ? மாம்பருப்பு, கடுக்காய், கழக்கோடி விதை, கையாந்தரத்தழை, வில்வப்பிஞ்சு, ஓமம், குரோசாணிஓமம், மலைவேம்புப்பருப்பு, காட்டாத்திப்பூ, குங்கிலியம், கண்டந்திப்பிலி, எலவம்பிசின்,...... (சுமார் 3 சரக்குகள் மூலத்தில் விடப்பட்டிருக்கவேண்டும்,

---

1. वटशुङ्गम् । 2. महानिबबीजम् ।
3. लताकरञ्जबीजम् । 4. जलवेतसम् ।
5. अन्तर्धूमकल्पेनेति शेषः । 6. केशराजपत्रं ।

शालोग्रन्धिकवत् समोचापरिदग्ध्वा तु संचूर्णयेत्
खादेत्तैलविमिश्रितं सरुधिरं सामं सशूलं ध्रुवम् ॥
आनाह हरतीतिसारनिखिलं श्लेष्मग्रहण्यामयान्
रुच्यं चोदरवह्निकापि च महाव्योषादिकं नामतः ॥

५९. अष्टचूर्णम् ॥

त्रिकटुकमजमोदं सैन्धवं जीरके द्वे
समधरणधृतानामष्टमो हिङ्गुभागः ।
प्रथमकबलभोज्यं सर्पिषा चूर्णमेतत्
जनयति जठराग्निं वातगुल्मं निहन्ति ॥

இவைகளைப் புதிய சட்டியில் கருக்கிக் கரியாக்கி சூர்ணம் செய்து எண்ணெயில் குழைத்து சாப்பிடவும். வலி, வயிறுப்புஸம், ரக்தத்துடன் கூடிய அதிஸாரம், பிரவாஹிகா, கபக்கிரஹணீ முதலியவை சமனமாகும். ருசி, அக்னி தீப்தி யுண்டாகும்.

59. அஷ்ட சூர்ணம்.

சுக்கு, மிளகு, திப்பிலி, ஓமம், இந்துப்பு, ஜீரகம், கருஞ்ஜீரகம், பொரித்த பெருங்காயம்.

8 சரக்குகள் ஸமனெடை சூர்ணம். வீசம் முதல் கால் தோலா ஆகாரத்தில் முதல் பிடியில் சூர்ணத்துடன் நெய் சேர்த்துப் புசிக்கவும்.

குணங்கள் :— பசி தீவ்ரமாய் எடுக்கும். வாதகுல்மம் போகும்.

६०. गङ्गाधरचूर्णम् ॥

अर[1](रि) लव[2]घनशुण्ठीधातकी बिल्वलोध्र-
कुटजफलसमेतं मोचनीया(?)न्सयुक्तम् । (मोचधान्यं समङ्गा ?)
अतिविषजलपारा(ठा)तिन्त्रिणी[3]चूतबीजं
समसितमधुमिश्रं तण्डुलाम्बुप्रशस्तम् ॥

कफोद्भवं मारुतपैत्यसम्भवं जयत्यतीसारमतीव दीपनम् ।
प्रसिद्धगंगाधरनामचूर्णं प्रवाहिकायां ग्रहिणीगदेषु ॥

60. கங்காதர சூர்ணம.

காசுக்கட்டி, (கதிரஸாரம்) கிராம்பு, கோரைக்கிழங்கு, சுக்கு, காட்டாத்திப்பூ, வில்வப்பிஞ்சு, லோத்திரப்பட்டை, கசப்புவெட்பாலையரிசி, எலவம்பிசின, கொதநமல்லி விதை, தொட்டாச்சுருங்கியிலை, அதிவிடயம், வெட்டிவேர், வட்டத்திருப்பிக்கிழங்கு, புளியங்கொட்டைப் பருப்பு, மாம்பருப்பு.

16 சரக்குகள் ஸமனெடை. எல்லாவற்றுக்கும் ஸமனெடை ஜீனிச்சர்க்கரை. ஸூக்ஷ்ம சூர்ணம் செய்க.

அளவு:- வீசம் முதல் கால் தோலா. 1 நாளில் 3—4 தடவைகள்.

அநுபானம் :— தேன், அரிசி ஜலம்.

குணங்கள் :— வாத பித்த கபங்களினுல் உண்டான அதிஸாரம், பிரவாஹிகா, கிரஹணீ ரோகங்கள் நிவிருததியாகும். அக்நிதீப்தியுண்டாகும்.

குறிப்பு :— இது வரை பார்க்கப்பட்ட புஸ்தகங்களில் உள்ள கங்காதர சூர்ணத்தில் புளியம் விதைப்பருப்பு சேர்க்கப்படுவதாகத் தெரியவில்லை. இந்த ராஜமிருகாங்க கரந்தத்தில் புளியம் விதை சேர்த்திருப்பது கவனிக்கத தக்கது.

---

1. अरिः— खदिरसारः । 2. लवङ्गम् ।

3. मुद्रितग्रन्थेषु गङ्गाधरचूर्णे तिन्त्रिणीबीजं नैकत्राप्यस्ति । अस्मिन्नेव पुस्तके गङ्गाधरचूर्णे तिन्त्रिणीबीजयोगः प्रदृश्यते । अयं विशेषोऽवधेयः ।

६१. नारसिंह्मचूर्णम्॥

शतावरीरजः प्रस्थं प्रस्थं गोक्षुरकस्य च।
वाराह्या विंशतिपलं गुडूच्याः पञ्चविंशतिः॥ १॥
भल्लातकस्य द्वात्रिंशच्चित्रकस्य[1] तथैव च।
त्रिफलानां[2] तु शुद्धानां प्रस्थं दद्यात्सुचूर्णितम्॥ २॥
(त्र्यूषणस्य पलान्यष्टौ शर्करायाश्च सप्ततिः[3]।)

61. நாரஸிம்ஹ சூர்ணம்.

தண்ணீர்விட்டான் கிழங்கு சூர்ணம் 64 தோலா, நெருஞ்சி
விதை சூர்ணம் 64 தோலா, நிலப்பனைங்கிழங்கு 80 தோலா, சீ
தில் கொடி சூர்ணம் 100 தோலா, சுத்த சேங்கொட்டை 12
தோலா, சித்ர மூலம் 132 தோலா, (சித்ர மூலம 80 தோல
என்றுதான் அச்சுப்புஸ்தகங்களில் பாடம் காண்கிறது
அப்பாடம் சிறந்ததெனத் தோற்றுகிறது.) தோல் நீக்கி
எள்ளு 64 தோலா, (இதன் மூலத்தில் எள்ளு என்
விடத்தில் திரிபலா எழுதப்பட்டிருப்பது அபத்தமென்று தோ
றுகிறது. வேறு புஸ்தகங்களில் இந்த யோகததில் திரிபல
இல்லை. எள்ளு தானிருக்கிறது. இந்த மருந்தில் திரிபலையை
பார்க்கிலும் எள்ளு தான சிறந்தது.) சுக்கு, 32 தோலா, மிள

---

1. चित्रकस्य दशैव च इत्येव अन्यपुस्तकेषु पाठो दृश्यते। साधीयान् स पाठः।

2. तिलानां शोधितानां तु इत्येव सर्वपुस्तकेषु मुद्रिते नारसिंह्मचूर्णे पाठः। त्रिफलापेक्षया तिला एवात्र युक्ततराः। त्रिफलालेखनं लेखकसामर्थ्यात् प्रस्तुतं स्यात्। शुद्धपदविशेषणं च त्रिफलाया नावश्यकम्। तिलाननिस्तुषीकरणार्थं तदावश्यकम्।

3. त्र्यूषणस्य पलान्यष्टौ शर्करायाश्च सप्ततिः। वाक्यमिदं मातृकायां नोपलभ्यते। ग्रन्थकर्त्रा तात्पर्येण परित्यक्तं परिवर्तितं वा न स्यात्, शर्करायामानस्यावश्यं निर्देष्टव्यत्वात्। लेखकप्रमादेन वाक्यमिदं परिभ्रष्टं स्यात् अतो मूल एव योजितमिदं वाक्यम्। कुण्डलांकः ( ) कृतः योजनादर्शकः।

तदर्धं माक्षिकं प्रोक्तं माक्षिकार्धं घृ(घृ)तं भवेत् ॥ ३ ॥

शतावरीविधं(समं) दद्यात् विदारीकन्दचूर्णितम् ।
एतत्सर्वं समालोड्य घृतभाण्डे विनिक्षिपेत् ॥ ४ ॥

बिडालपदमात्रं तु प्रात काले तु भक्षयेत् ।
पञ्चगुल्मं च शूलं च पाण्ड्वाख्या प्रवरान्तरम्(?) ॥ ५ ॥

अष्टादशं च ष(कु)ष्ठं च प्लीहोदरमहोदरम् ।
अशीतिवातजांश्चैव चत्वारिंशति पैत्यजान् ॥ ६ ॥

विंशतिं कफजान् रोगान् नाशयेन्नात्र संशयः ।
एकमासप्रयोगेण कान्तिसौभाग्यमेव च ॥ ७ ॥

मासद्वयप्रयोगेण वृद्धोऽपि तरुणो भवेत् ।
मासषट्कप्रयोगेण जीवेदाचन्द्रतारकम् ॥ ८ ॥

नारसिंह्ममिदं चूर्णं चूर्ण(पूज्य)पादेन निर्मितम् ।

32 தோலா, திப்பிலி 32 தோலா, பால்முதுக்கன் கிழங்கு 64 தோலா, ஜீனிச்சர்க்கரை 280 தோலா, எல்லாம் சேர்த்து ஸூக்ஷ்ம சூர்ணம் செய்து சலித்து அதில் தேன் 140 தோலா, நெய் 70 தோலா சேர்த்து அரைத்து, மோதகம் ½ தோலா நிறைக்கு உருட்டி, நெய் தடவிய ஜாடியில் பத்திரப்படுத்தவும்.

2 உருண்டை விதம் காலையில் சாப்பிடவும்.

அநுபானம் .— பால் பருகவும்.

தீரும் நோய்கள் :— ஐந்து குல்மங்கள், சூலம், பாண்டு, பிலீஹோதரம், மஹோதரம், 80 வித வாயு விகாரங்கள், 40 வித பித்த விகாரங்கள், 20 வித கபவிகாரங்கள் முதலிய.

ஏற்படும் குணங்கள் :— காந்தி, ஸௌபாக்யம், இளமை, தீர்க்காயுஸ, சிறந்த வீர்யவிருத்தி, ஸ்திரீ ஸம்போக சக்தி முதலிய ஏற்படும்.

६२. आमलकचूर्णम् ॥

पलैकामलकं चूर्णं द्विपलं चाक्षचूर्णकम् ।
षट्पलं च हरीतक्याः सर्वतुल्या तु शर्करा ॥ १ ॥

मधुना सेवयेत्प्रातः त्रिनिष्कं भक्षयेत्सदा ।
दीपन पाचनं मेध्यं सर्वरोगहरं परम् ॥ ॥ २ ॥

६३. शृङ्ग्यादिचूर्णम् ॥

शृङ्गीफलत्रयकटुत्रयकण्टकारी
भार्ङ्गी सपुष्करजटा लवणानि(पञ्च)[1] चैषाम् ।

62. ஆமலக சூர்ணம்.

நெல்லிக்காய் சூர்ணம் 1 பலம், தான்றிக்காய் சூர்ணம் 2 பலம், கடுக்காய் சூர்ணம் 6 பலம், ஜீனிச்சர்க்கரை 9 பலம் கலந்து சலித்துக் கொள்ளுக.

அளவு :— ½ - 1 தோலா. காலையில் தேனில் சாப்பிடவும். நித்யமாய் ஸேவிக்கத்தக்கது.

குணங்கள் :— தீபனபாசன சக்தி, புத்தி சக்தி மேலிடும். ஸர்வ ரோகங்களையும் பாதுகாக்க வல்லது.

63. ச்ருங்க்யாதி சூர்ணம்.

கர்க்கடசிங்கி, கடுக்காய், நெல்லிக்காய், தான்றிக்காய், சுக்கு, மிளகு, திப்பிலி, கண்டங்கத்திரி வேர், சிறுதேக்கு, புஷ்கரமூலம் (பிரதி — வெண்கோஷ்டம்) இந்துப்பு, கடலுப்பு, வெடியுப்பு, கறியுப்பு, வளையலுப்பு

1. शृङ्ग्यादिचूर्णस्यानन्तरार्धं मातृकापुस्तके नास्ति। चक्रदत्ते हिक्काश्वासे योगोऽयमस्ति। तत उत्तरार्धमत्र प्रतिलिखितम्। लवणानि पञ्चेति चक्रे पाठः।

(चूर्णं पिबेदशिरेण जलेन हिक्का-
श्वासोर्द्ध्ववातकसनारुचिपीनसेषु ॥)

---

६४. जीरकादिचूर्णम् ॥

जीरकव्योषखदिरसारं मोचरसस्तथा ।
किञ्चिद्भृष्ट्वाथ संचूर्ण्य तदर्धं विजयारजः ॥
लेहयेन्मधुनावाऽपि दध्ना तैलेन वाथवा ।
सर्वातिसारग्रहिणीं हन्यादामं सवेदनम् ॥

15 சரக்குகள் ஸமனெடை சூர்ணம்.

அளவு :— வீசம் முதல் அரைக்கால் தோலா. 1 நாளில் 3 — 4 தடவைகள்.

அநுபானம் :— வெந்நீர் முதலிய.

குணங்கள் :— விக்கல், சுவாஸம், மேல் மூச்சு, ஏப்பம், இருமல், அருசி, பீனஸங்களில் உபயோகமுள்ளது.

குறிப்பு :— குணபாகத்தைக் கூறும் வாக்கியம் மாத்ருகா புஸ்தகத்தில் இல்லை. இந்த யோகத்திற்கு ஆதிமூலக்காரர் சக்ரதத்தத்திலிருந்து எடுத்து எழுதப்பட்டது.

64. ஜீரகாதி சூர்ணம்.

ஜீரகம், சுக்கு, மிளகு, திப்பிலி, காசுக்கட்டி, எலவம்பிசின் வகைக்கு 1 தோலா, கஞ்சாயிலை 3 தோலா லேசாக வறுத்துச் சூர்ணம் செய்யுக.

அளவு :— 2 — 6 குந்துமணி.

அநுபானம் :— தேன், தயிர், நல்லெண்ணெய்.

குணங்கள் :— எல்லா வித அதிஸாரகிரஹணீ ரோகங்கள் சமனமாகும். ஆமம் - வலி நிற்கும்.

६५. चन्दनप्रयोगः ॥

हित्वा(घृष्ट्वा) सशर्करं क्षौद्रं चन्दनं तण्डुलाम्बुना ।
दाहतृष्णाप्रमेहेषु रक्तस्रावात्प्रमुच्यते ॥

६६ बडवानलचूर्णम् ॥

नागरपिप्पलीचित्रक हिङ्गुपूतिकरञ्जहस्तिकीचूर्णम् ।
शर्करया गुलिकीकृतमेतद्वह्निकरं बडवानलचूर्णम् ॥

65. சந்தன கல்க பிரயோகம்.

சந்தனக்கட்டையை சந்தனக்கல்லில் அரிசி ஜலம் சேர்த்துரைத்து சுமார் அரைக்கால் முதல் கால் தோலா எடை அளவு அரிசி ஜலத்தில் சுமார் 4 தோலா அளவில் கலக்கி சர்க்கரை ½ தோலா தேன ½ - 1 தோலா கலந்து கலக்கி சாப்பிடவும்.

இதன் குணங்கள் :— உள்ளெரிச்சல், பிரமேஹத்தில் ஏற்படும் தண்ணீர் தாகம் சமனமாகும். அதிஸாரம், பிரவாஹிகை, பெரும்பாடு இவைகளில் உண்டாகும் ரக்தப் போக்கு கட்டுப்படும். பெரிய ரஸௌஷதங்களுக்கு அநுபானமாய் பிரயோகிப்பது வழக்கம்.

66. வடபாநல சூர்ணம்.

சுக்கு, திப்பிலி, சித்ரமூலம், பெருங்காயம், புங்கம்பட்டை, பெருகன்கிழங்கு.

6 சரக்குகள் ஸமன் சர்க்கரை ஸமன்.

அளவு :— வீசம் முதல் அரைக்கால் தோலா. 3-4 தடவை.

அநுபானம் :— வெந்நீர்.

குணம் :— அக்நி தீப்தியுண்டாகும்.

६७. अग्निमुखचूर्णम् ॥

साजमोदलवणाहरीतकी शृङ्गिबेरसहिता च पिप्पली ।
मस्तुतक्रतरुणोष्णवारिणा चूर्णपानमुदराग्निदीपनम् ॥

६८. सैन्धवादिचूर्णम् ॥

सिन्धूत्थविश्वविजयाकणवह्निचूर्णम्
उष्णाम्बुना पिबति यः खलु नष्टवह्निः ।
सुरोचनं तर्पणमग्निदीपनं बलप्रदं वृष्यमदत्रिदोषनुत् ।
तस्यामिषेण च घृतेन च भुक्तमन्नं भस्मीभवत्यसितचूर्ण(?)मपि क्षणेन ॥

67. அக்நிமுக சூர்ணம்.

ஓமம், இந்துப்பு, கடுக்காய், சுக்கு, திப்பிலி 5ம் ஸமனெடை சூர்ணம்.

அளவு :— விசம் முதல் அரைக்கால் தோலா. 1 நாளில் 3—4 தடவைகள்.

அநுபானம் :— மோர், தயிர் தெளிவு, வெந்நீர்.

குணம் :— அக்நி தீபனம்.

68. ஸைந்தவாதி சூர்ணம்.

இந்துப்பு, சுக்கு, கடுக்காய், திப்பிலி, சித்திரமூலம், 5 சரக்குகள் ஸமனெடை சூர்ணம்.

அளவு :— விசம் முதல் அரைக்கால் தோலா, 2-3 தடவை.

அநுபானம் :— வெந்நீர்.

குணம் :— அக்நி தீப்தி விசேஷமாயுண்டாகும். எவ்விதக் கடின போஜனமும் ஜீர்ணமாகும்.

६९. चित्रकादिचूर्णम् ॥

चित्रकातिविषा कुष्ठं हिङ्गु सौवर्चलं वचा ।
मागधी पौष्करं शृङ्गी यवानी विश्वभेषजम् ॥

यवक्षारं विलङ्गानि मरीचग्रन्थिचव्यकम् ।
एतानि सम(?)तुल्यानि सर्वैस्तुल्या हरीतकी ॥

सूक्ष्मचूर्णं पिबेत्प्रातः कषायेण यवाद्यया(?)[1] ।

७०. शुण्ठ्यादिचूर्णम् ॥

शुण्ठीमरीचिसिन्धूत्थैः साजमोदैस्सचित्रकैः ।

69. சித்ரகாதி சூர்ணம்.

சித்ரமூலம், அதிவிடயம், வெண்கோஷ்டம், பெருங்காயம் வெடியுப்பு, வசம்பு, திப்பிலி, புஷ்கரமூலம், (கிடைக்காவிடில் பிரதி வெண்கோஷ்டம் 2-வது தரம் சேர்க்க) கர்க்கடசிங்கி, அசமதாம், சுக்கு, யவக்ஷாரம், வாயுவிடங்கம், மிளகு, கண்டந் திப்பிலி, சவ்வியம்.

16 சரக்குகள் வகைக்கு 1 தோலா. கடுக்காய்த்தோல் 16 தோலா. ஸூக்ஷ்ம சூர்ணம் செய்க.

அநுபானம் :— வெந்நீர் முதலிய.

அளவு :— வீசம் முதல் கால் தோலா. 2 வேளை.

குணபாகம் மூலத்தில் சொல்லப்படவில்லை. சேரும் திரவ்யங்களைக் கொண்டு ஸுலபமாய் குணமறியத்தக்கது. சிறந்த அக்நிதீபனம் செய்யும். திரிதோஷங்களையும் விசேஷமாய் குடலில் வாயு தோஷ ஸம்பந்தமான விகாரங்கள் எல்லாம் சமனமாகும்.

70 சுண்ட்யாதி சூர்ணம்.

சுக்கு, மிளகு, இந்துப்பு, ஓமம், சித்ரமூலம்.

ஐந்தும் ஸமனெடை சூர்ணம்.

1. फलश्रुतिवाक्यं नास्ति । उपादानपरामर्शात् सुबोधमिति उपेक्षितं स्यात् ।

अग्निदीप्तिकरं चूर्णं पिबेत्सम्यगुदश्विता ॥ १ ॥

अथैनं[1] परिपक्कामं मारुतग्रहिणीगदम् ।
निरूढं च विरक्तं च सर्पेभ्यः स चयेत्पुनः ॥ २ ॥

७१. पटोलादिचूर्णम् ॥

पटोलनिम्बत्रायन्ती दूर्वातिक्तकपर्पटम् ।
कुटजत्वक्फलं मूर्वामधुशिग्रुफलं वचा ॥ १ ॥

दार्वीत्वक्पद्मकोशीर यवानी मुस्तचन्दनम् ।
सौराष्ट्रातिविषा व्योषा त्वगेलापत्रदारु च ॥ २ ॥

அளவு :— வீசம் முதல் அரைக்கால் தோலா. 2–3 தடவை.
அநுபானம் :— நீர்மோர்.
குணம் :— அக்நி தீப்தியுண்டாகும்.

71. படோலாதி சூர்ணம்.

பேப்புடல், வேப்பம்பட்டை, காய்த்துராய், அருகம்பில்வேர், கடுகு ரோகிணி, பர்ப்பாடகம், க ச ப் பு வெப்பாலைப் பட்டை, வெட்பாலை யரிசி, மருள்வேர், முருங்கைவித்து, வசம்பு, மரமஞ்சள் தோல், பதிமுகக்கட்டை, விளாமிச்சம்வேர், ஓமம், கோரைக்கிழங்கு, செஞ்சந்தனம், பொரித்த படிக்காரம், அதிவிடயம், சுக்கு, மிளகு, திப்பிலி, லவங்கப்பட்டை, ஏலரிசி, லவங்கப்பத்திரி, தேவதாரு.

---

1. अथैनमित्यादिवाक्यमिदं अष्टाङ्गहृदये ग्रहणीचिकित्सायां २२ श्लोकस्य पूर्वार्धात्मकम् । निरूढं च विरिक्तं चेति तत्रैव २६ श्लोकस्य प्रथमपादात्मकम् । सर्पिरभ्यासयेत् पुनरिति तस्यैव २६ श्लोकस्य तुरीयपादः । अस्य पद्यस्येह घट्टे लेखनहेतुश्चिन्त्यः । तत्रापि तुरीयपादलेखने लेखकस्य सौष्ठवं महत् ।

चूर्णीकृतं(चूर्णितं)मधुना लेह्यं पेयमद्य(मुष्ण)जलेनवा ।
हृत्पाण्डुग्रहणीदोषा गुल्मशूलारुचिज्वरान् ॥ ३ ॥
कामिला सन्निपातं च मुखरोगं च नाशयेत् ।

७२. भूनिम्बादिचूर्णम् ॥

भूनिम्बकटु(का)मुस्ता त्र्यूषणेन्द्रयवान् समान् ।
द्वौचित्रकाद्वत्सकत्वग्भागान् षोडशयेत्क्रमात् ॥
गुडशीताम्बुपीतं तत् ग्रहणीदोषगुल्मनुत् ।

26 த்ரவ்யங்கள் ஸமனெடை. சூர்ணம் செய்க.

அளவு :- வீசம் முதல் அரைக்கால் தோலா. 3-4 தடவைகள்,

அநுபானம் :— தேன் அல்லது வெந்நீர்.

தீரும் நோய்கள் :— ஹ்ருதயரோகம், பாண்டு, கிரஹணி, குல்மம், சூலம், அருசி, ஜ்வரங்கள், காமாலை, வாய்ப்புண் முதலிய

72. பூநிம்பாதி சூர்ணம்.

நிலவேம்பு, கடுகரோகிணி, கோரைக்கிழங்கு, சுக்கு, மிளகு, திப்பிலி, கசப்பு வெட்பாலையரிசி.

7 சரக்குகள் வகைக்கு 1 தோலா, சித்ரமூலம் 2 தோலா, கசப்பு வெட்பாலைமரப்பட்டை 16 தோலா எல்லாம் சேர்த்து சூர்ணம் செய்க.

அளவு :— வீசம் முதல் அரைக்கால் தோலா. 1 நாளில் 2 - 3 தரம்.

அநுபானம் :— வெல்லப்பானகம்.

குணங்கள் :— கிரஹணி, குல்ம தோஷங்கள் விலகும்.

७३. आकुल्यादिचूर्णम् ॥

आकुल्या[1]क्षफलत्रयद्विरजनीजम्बीरमक्षीरज·[2]
त्वक्पाठाकतकाग्निमन्थखदिरांबष्ठा[3]सने[4]न्द्रद्रुमैः ।
क्राथो वारिघिकोठकेटशुनखेरेभिः कृशं शीतलः
सक्षौद्रो विजतुद्धचूर्णशबलः सर्वप्रमोहापहः(?) ॥

७४. श्वेतगुञ्जादिचूर्णम् ॥

श्वेतगुञ्जाफलनिशाशिलाजित्वाकुलीफलम् ।
क्रमवृद्धमिदं चूर्णं मधुना सर्वमेहनुत् ॥ १ ॥

73. ஆகுல்யாதி சூர்ணம்.

ஆவாரைக்காய், கடுக்காய், நெல்லிக்காய், தான்றிக்காய், ம மஞ்சள், எலுமிச்சம்பழம், மலைவேப்பு விதை, லவங்கப்பட்டை வட்டத்திருப்பிக்கிழங்கு, தேத்தாங்கொட்டைப் பருப்பு, முன்னை மரப்பட்டை, காசுக்கட்டி, மாசிக்காய், வேங்கைமரப் பட்டை வெட்பாலைப்பட்டை.

சூர்ணம் அல்லது கஷாய கல்பம். இதன் குணபாடம் சொ லும் சுலோகம் தெளிவாயில்லை. திரவ்யங்களைப்பார்த்து ஊகி துக் கொள்ளவேண்டியது.

74. ச்வேதகுஞ்ஜாதி சூர்ணம்.

வெள்ளைக்குன்றுமணிக்காய் 1 பங்கு, மஞ்சள் 2 பங்கு, சில ஜது 3 பங்கு, ஆவாரைக்காய் 4 பங்கு சூர்ணம் செய்யவும் தேனுடன் உபயோகிக்கப் பிரமேஹ பீடைகள் நீங்கும்.

அளவு :— அரைக்கால் முதல் கால் தோலா. 1 நாளி 2 - 3 தடவைகள்.

---

1. 'आवारै' इति द्राविडेषु प्रसिद्धम् ।
2. महानिंबबीजं । 3. माचिका ।
4 कुटजः ।

७५. मेहारीबीजचूर्णम् ॥

मेहारी[1]बीजकल्कं तद्बीजं कृष्णकासिसम् ।
पथ्या लोहपुरीषं धान्याम्ले भायसं पिष्ट्वा ॥

कृत्वा गुलिकां मधुना विलिहेत्सघृततैलेन ।
हित्वा विंशतिमेहसदाहकल्कं सुखं चिते(?) ॥

७६. कार्पासबीजचूर्णम् । ७७. अपामार्गफलचूर्णञ्च ॥

कार्पासबीजक्वाथं वा (चूर्णं) अपामार्गफलस्य वा ।
शोषयेदर्णवं वाऽपि किंपुनर्मेहिनां जलम् ॥

75. மேஹாரிபீஜ சூர்ணம்.

ஆவாரை விதை, திப்பிலி, அன்னபேதிஸிந்தூரம், கடுக்காய், மண்டூரஸிந்தூரம், ஸமனெடை. சூர்ணம் செய்து கல்வத்திலிட்டு தான்யாமிலத்திஞல் அரைத்து உலர்ந்த பின்பு, தேன் சேர்த்தரைத்து, 6 குந்துமணி எடை மாத்திரையுருட்டி காலை மாலை நெய் நல்லெண்ணெய் அநுபானத்துடன் உபயோகிக்கவும். பிரமேஹங்களும் அதில் ஏற்படும் எரிச்சலும் நீங்கும்.

76. கார்ப்பாஸபீஜ சூர்ணம்.

பருத்தி விதை சூர்ணம் அல்லது கஷாயம் பிரமேஹநோயின் மூத்திரப்பெருக்கை நன்கு கட்டுப்படுத்தும்,

சூர்ணம் அளவு — அரைக்கால் தோலா 2-3 தரம்

அநுபானம் :— தேன்

கஷாயம் 4 தோலா

77. அபாமார்கபீஜ சூர்ணம்.

நாயுருவியின் விதை சூர்ணம் அல்லது கஷாயம் பிரமேஹியின் மூத்ரத்தைக் குறைக்கும், சூர்ணம் வீசம் முதல் அரைக்கால் தோலா தேனில் 3-4 தடவை. கஷாயம் 4 தோலா 2 தடவை.

---

1. आकुलीबीजं "आवारै" इति द्राविड्याम् ।

७८. सर्वमेहहरचूर्णम् ॥

अयस्कांत वरासीनि(सीरी)[1]देवदारुपटोलकम् ।
कटका[2]स्विनिशायुग्मं रम्भापुष्पादि(ग्नि)[3]कोद(ल)कम्[4] ? ॥
अरिमेदस्य[5]निर्यासं चिञ्चाबीज[6]त्वचं तथा ।
सर्वमेतत्समं कृत्वा सूक्ष्मचूर्णं प्रकल्पयेत् ॥
मेहारीबीजचूर्णं तु चूर्णतुल्यं विमिश्रयेत् ।
एतत्क्षौद्रेण सलिलं (संलीढ) सर्वमेहहरं परम् ॥

78. ஸர்வமேஹஹர சூர்ணம்.

அயஸ்காந்தஸிந்தூரம், கடுக்காய், நெல்லிக்காய், தான்றிக்காய், கலப்பைக்கிழங்கு, தேவதாரு. பேய்ப்புடல், யானைதந்த பஸ்மம், மஞ்சள், மரமஞ்சள், வாழைப்பூமொட்டு, சித்ரமூலம் இலந்தைக்கொட்டை, கருவேலம்பிசின், புளியம்பட்டை, புளியங்கொட்டைப்பருப்பு.

16 சரக்குகள் ஸமனெடை. ஆவாரை விதை சூர்ணம் மூற் கூறிய சூர்ணத்திற்கு ஸமனெடை சேர்த்து வஸ்திரகாலனம் செய்யவும்.

அளவு :— வீசம் முதல் அரைக்கால் தோலா 2 வேளை.

அநுபானம் :— தேன், ஜலம்.

குணம் :— ஸர்வவித பிரமேஹங்களிலும் சிறந்தது.

---

1. लाङ्गलीकन्दः ।

2. गजदन्त इति हारावली । तदन्तर्धूमपाकजः क्षारः, सम्यक्पुटितं भस्म वा ग्राह्यम् ।

3. चित्रकं ? 4. बदरास्थि ? 5. बब्बूलः ।

6. त्रिन्त्रिणी तरोर्वल्कलं निस्तुषबीजं च मानतः पृथग्ग्राह्यम् ।

७९. न्यग्रोधादिचूर्णम् ॥

न्यग्रोधौदुम्बराश्वत्थशोनकाश्वधा(ग्वध)नसाः(असनाः) ।
आम्लं कपित्थं जम्बूं च प्रियालं ककुभं त्वचम् ॥ १ ॥
मधूकं मधुकं लोध्रं वारिणं पारिभद्रकम् ।
पलाशीतं सभृङ्गीं च ग्रन्थिचित्रकमार्कवम् ॥ २ ॥
वराहरङ्ग[1]कुटजभल्लातकफलानि च ।
एतानि समभागानि सूक्ष्मचूर्णानि कारयेत् ॥ ३ ॥
तस्य पाणितलं मात्रा मधुना सह लेहयेत् ।
वरारसं चानुपिबेत् ततो मात्रं(मूत्रं) विशुध्यति ॥ ४ ॥
एतेन विंशतिमेहा मूत्रकृच्छ्राणि यानि च ।
प्रशमं यान्ति योगेन पिटका न च जायते ।

79. ந்யக்ரோதாதி சூர்ணம்.

ஆலம்பட்டை, அத்திப்பட்டை, அரசம்பட்டை, வாகைமரப் ட்டை, சரக்கொன்னை மரப்பட்டை, வேங்கைமரப்பட்டை, ளியம்பட்டை, விளாமரம்பட்டை, நாவல்மரப்பட்டை, பிஸ்தா விதை, மருதமரப்பட்டை, லவங்கப்பட்டை, இலுப்பைப்பூ, அதி மதுரம், வெள்ளலொத்திப்பட்டை, கோரைக்கிழங்கு, வேப்பம் ட்டை, புரசமரப்பட்டை, மஞ்சள் பூ கையாந்தரையிலை ண்டந்திப்பிலி, சித்ரமூலம், வெள்ளைப்பூ கையாந்திரையிலை, லைப்பனங்கிழங்கு, கருங்காலி வைரம் அல்லது காசுக்கட்டி, நடச வெட்பாலைப் பட்டை, செங்கொட்டை.

26 த்ரவ்யங்கள் ஸமனெடை. ஸூக்ஷ்ம சூர்ணம் செய்யுக.

அளவு :— அரைக்கால் முதல் கால் தோலா. 1 நாளில் – 3 தடவைகள்.

ஸஹபானம் :— தேன்.

அநுபானம் :-- திரிபலா கஷாயம்.

---

1. खदिरः ।

एतैरेवौषधकणैर्यश्चा उ(प्रो)क्तैर्विचक्षणः ॥ ५ ॥

८०. चूतफलचूर्णम् ॥

चूतफलत्रिफलासमभागं शैलमदेरचतुर्गुणयुक्तम् ।
चूर्णमिदं मधुना च विमिश्रं विंशतिमेहमपोहति सद्यः ॥ १ ॥

८१. हिंग्वादि चूर्णम् ॥

पथ्या हिङ्गु यवक्षारं यवानी सैन्धवौषधैः[1] ।
उष्णाम्बुसिक्तैस्सप्ताहाद्भिद्यते गुल्मसंचयः ॥ १ ॥

குணங்கள் :-- 20 வித பிரமேஹங்கள், மூத்ரகிருச்சிரங்கள் எல்லாம் சமனமாகும். பிரமேஹபிடகை ஏற்படாமல் தடுக்கும்

80. சூதபல சூர்ணம்.

மாம்பருப்பு, திரிபலை 4 சரக்கும் ஸமனெடை. நான்கிற்கு ஸமன் கல்மதம் ஒன்று சேர்த்து அரைத்து வைக்கவும்.

அளவு :— வீசம் முதல் அரைக்கால் தோலா. 1 நாளில் வேளை.

அநுபானம் — தேன்.

20 வித ப்ரமேஹரோகங்கள் குணமாகும்.

81 ஹிங்க்வாதி சூர்ணம்.

கடுக்காய், பெருங்காயம், யவக்ஷாரம், ஓமம், இந்துப்பு சுக்கு,

6 சரக்குகள் ஸமனெடை. சூர்ணம் செய்யவும்.

அளவு — வீசம் முதல் கால் தோலா. 2-3 வேளை.

அநுபானம் :— வெந்நீர்.

குணம் : —7 நாள் உபயோகத்தினால் குல்மம் உடைந்து ரோகம் சமனமாகும்.

---

1. शुण्ठी ।

८२. महाहिंग्वादि चूर्णम् ॥

हिंगु वचा विजया पशुगन्धा डाडिमदीप्यकपाठः ।
पुष्करमूलशठिहपुषाग्निक्षारयुगत्रिकटुत्रिपटूनि ॥
हिंगुगन्धा [1]बीड(ज?)शोण्ठी(?)जाजीहरीतकीपुष्करमूलकुष्ठम् ।
भागोत्तरं चूर्णितमेतदिष्टं गुल्मोदराजीर्णविषूचिकासु ॥ २ ॥

८३. शार्दूलचूर्णम् ॥

भागवृद्ध्युत्तरं हिङ्गु वदा(चा)विडमहौषधम् ।

82. மஹாஹிங்க்வாதி சூர்ணம்.

பொரித்த பெருங்காயம், வசம்பு, கஞ்சா இலை, வேளைவிதை, மாதுளை விதை, ஓமம், வட்டத்திருப்பி, புஷ்கரமூலம், பூலாங் கிழங்கு, கொட்டக்கரந்தை. சித்ரமூலம், யவக்ஷாரம், ஸர்ஜிகா க்ஷாரம், சுக்கு, மிளகு, திப்பிலி, இந்துப்பு, கடலுப்பு, கரியுப்பு, பெருங்காயப்புல், விடங்கம், சோண்டி? ஜாதிக்காய், கடுக்காய், புஷ்கர மூலம், வெண்கோஷ்டம்,

முதல் சரக்கு 1 தோலா, 2வது சரக்கு 2 தோலா-இவ்விதமாக மேலுக்கு மேல் ஒவ்வொருபங்கு அதிகமாக இந்த சரக்குகளைச் சேர்த்து சூர்ணம் செய்யுக.

அளவு.— வீசம் முதல் கால் தோலா. 1 நாளில் 2—வது தடவைகள்.

அநுபானம் :— தேன், ஜலம் முதலிய.

குணங்கள் :— "குல்மம், உதரம், அஜீர்ணம், விஷூசிகை இவைகள் சமனமாகும்.

குறிப்பு :— இந்த யோகததிய ஸம்ஸ்கிருத சுலோகங்கள் தெளிவாக இல்லை.

83. சார்தூல சூர்ணம்.

பொரித்த பெருங்காயம் 1 பங்கு, வசம்பு 2 பங்கு, பிடலவ

---

1. बीजं— विडङ्गम् ।

यवानी चाभया चव्या चूर्णं मुस्तादिभिः पिबेत् ॥ १ ॥

विबन्धनाहगुल्मार्शोग्रहण्युदरशूलनुत् ।
शार्दूलो नाम चूर्णोऽयं दीपनं(न.) श्वासगुल्मनुत् ॥ २ ॥

८४. हिंगूग्रादिचूर्णम् ॥

हिङ्ग्वग्राविडशुण्ठ्यजाजि विजयाधान्याभिधा[1]ना[2]मयैः
चूर्णं कुम्भ[3]निकुम्भ[4] कुम्भ(मूल ?)सहितैर्भागोत्तरं विद्धि(वर्धि)तैः ।

ணம் 3 பங்கு, சுக்கு 4 பங்கு, ஓமம் 5 பங்கு, கடுக்காய் 6 பங்கு, செவ்வியம் 7 பங்கு.

சூர்ணம் செய்யுக.

அளவு :— வீசம் முதல் கால் தோலா, 1 நாளில் 2-3 வேளை,

அநுபானம் :— வெந்நீர் அல்லது கோரைக்கிழங்கு கஷாயம்.

குணங்கள் :— மலக்கட்டு, வயிறுப்புஸம், குல்மம், மூலம், கிரஹணி, உதரம், வயிற்றுவலி, சுவாஸம் இவைகளைக் கண்டிக்கும். பசிதீபன முண்டாகும்.

84. ஹிங்கூக்ராதி சூர்ணம்.

பொரித்த பெருங்காயம் 1 பங்கு, வசம்பு 2 பங்கு, கந்தக வெடியுப்பு 3 பங்கு, சுக்கு 4 பங்கு, ஓமம் 5 பஙகு, கடுக்காய்த் தோல் 6 பங்கு, கொத்தமல்லி விதை 7 பங்கு, வெண்கோஷ்டம் 8 பங்கு, செவதை வேர் 9 பங்கு, தந்திமூலம 10 பங்கு

---

1. वृत्तपूरणार्थम् ।
2. कुष्ठप ।
3. त्रिवृन्मूलम् ।
4. दन्तीमूलम् ।

पीतं(तः)कोष्णजलेन कोष्ठजरुजो गुल्मोदरादीनयं
शार्दूलप्रसभं प्रमर्द्य हरति व्याधीन्मृगौघानिव ॥ १ ॥

८५. पथ्यादि चूर्णम् ॥

पथ्याव्योषाग्निपत्रत्वक् विलंना(गा)मलकं समम् ।
त्रिवृता द्विगुणा दन्ती त्रिगुणा षड्गुणा सिता ॥
मधुना गुलिका गोला हरन्तीमधुसंचयम् ? । (गोल्यो हरन्त्याममसंशयम्)
घृतैर्विरेचना(नं)श्रेष्ठा(ष्ठं) मलसंचयनाशना(नम्) ॥ २ ॥

அளவுப்படி எல்லாவற்றையும் ஸூக்ஷ்மசூர்ணம் செய்யுக.

அளவு:— அரைக்கால் முதல் அரைத் தோலா. 1 வேளை காலையில் வெந்நீருடன் சாப்பிடவும்.

குடல் வியாதிகள் எல்லாம் நீங்கும். பேதியாகும். மலச்சிக்கலினால் ஏற்படும் வியாதிகள் எல்லாம் நாசமாகும் சிறிய அளவில் அக்னி தீபனம் விசேஷமாய் உண்டாகும். வாதானுலோமனம் ஏற்படும்.

85. பத்யாதி சூர்ணம்.

கடுக்காய்த் தோல், சுக்கு, மிளகு, திப்பிலி, சித்ரமூலம், லவங்கப் பத்திரி, லவங்கப்பட்டை, வாயு விடங்கம் நெல்லிக்காய் வற்றல், இந்த 9 சரக்குகளும் வகைக்கு 1 பங்கு, செவ்தை வேர் 2 பங்கு தந்திமூலம் 3 பங்கு, ஜீனிச்சர்க்கரை 6 பங்கு ஒன்று சேர்த்து சூர்ணம்செய்து தேவையளவு தேன் சேர்த்து கால் தோலா நிறைக்கு உருண்டைகள் உருட்டவும்.

1—2 மாத்திரைகள் சாப்பிட பேதியாகும், ஆமங்கள் சமனமாகும்.

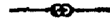
८६. कृष्णाग्निचूर्णम् ॥

कृष्णाग्निविश्वघनजीरकदेवदारु-
पथ्या पुनर्नवनिशा मगधाजटानाम् ।
चूर्णं कवोष्णसलिलैरस(व)लेह्य(ड्य) पीतं
अन्तःपुरश्वयथुरोगहरं नराणाम् ॥

८७. पिप्पल्यादिचूर्णम् ॥

पिप्पली पिप्पलीमूलं चित्रको हसिफन्तली ? । (हस्तिपिप्पली)
निदग्धिका[1]स्प(ह्व)यं चूर्णं पाठा मुस्ता सनागरम् ॥
सहिङ्गुकाजमोदं च जीरकं कुटजोद्भवम् ।

86 கிருஷ்ணாக்நி சூர்ணம்.

திப்பிலி, சித்ரமூலம், சுக்கு, கோரைக்கிழங்கு, ஜீரகம், தேவதாரு, கடுக்காய், மூக்கரட்டைவேர், மஞ்சள், கண்டந்திப்பிலி.

10 சரக்குகள் ஸமனெடை சூர்ணம் செய்யுக.

குறிப்பு :- சர்க்கரை சொல்லப்படவில்லை. ஸமசர்க்கரை சேர்ப்பது உசிதம்.

அளவு :— வீசம் முதல் கால் தோலா. 2–3 வேளை.

அநுபானம் :— வெந்நீர்.

குணம் :— உள் வீக்கங்கள் நிவிருத்தியாகும்,

87. பிப்பல்யாதி சூர்ணம்.

திப்பிலி, கண்டந்திப்பிலி, சித்ரமூலம் யானைத்திப்பிலி, கண்டங்கத்தரி வேர், வட்டத் திருப்பிக்கிழங்கு, கோரைக்கிழங்கு, சுக்கு, பெருங்காயம், ஓமம், ஜீரகம், கசப்பு வெட்பாலையரிசி.

---

1. कण्टकारी ।

तण्डुलोदकपीतं वा लीढं वा मधुसर्पिषा ॥ २ ॥

पयसा मूत्रपीतं वा क्वथितेनोदकेन वा ।
निहन्ति श्वयथून्सर्वान् ज्वरकासं च पाण्डुतः ॥ ३ ॥

योगः कुटजशीर्षाख्यो[1] जठराग्निकरो महान् ।
योगा[2]द्ये न च जीवन्ति किंपुनस्सकलैर्नरैः(?) ॥ ४ ॥

८८. अपरं पिप्पल्यादिचूर्णम् ॥

पिप्पली नागरं दान्ती समांशद्विगुणाभयम् ।
बिडार्धांशयुतं चूर्णमिदमुष्णाम्बुना पिबेत् ॥ ५ ॥

12 திரவ்யங்கள் ஸமனெடை. சூர்ணம் செய்யவும்,

அளவு :— வீசம் முதல் அரைக்கால் தோலா. 1 நாளில் 3 - 4 தடவைகள்.

அநுபானம் :— தேன், அரிசி ஜலம், நெய், பால், கோமூத்ரம், வெந்நீர் முதலிய.

குணம் :— சிறந்த அக்னி தீப்தியுண்டாகும்

88. பிப்பல்யாதி சூர்ணம். (வேறு)

திப்பிலி, சுக்கு, தந்திமூலம் மூன்றும் வகைக்கு 1 தோலா கடுககாய்த் தோல் 2 தோலா, கந்தக வெடியுப்பு ½ தோலா, சூர்ணம் செய்யுக.

அளவு :— வீசம் முதல் கால் தோலா. 1 நாளில் 2-3 வேளை.

அநுபானம் :— வெந்நீர்.

குணம் :— பசிதீபனம் செய்யும்.

---

1. योगः पिप्पल्यादिक एव लिखितोऽस्ति । अत्रत्यः कुटजशीर्षाख्यश्चिन्त्यः ।

८९. शशाङ्करेखाचूर्णम् ॥

शशाङ्क[1]रेखा सविलंगसारा सपिप्पलीका सहुताशमूला ।
सायोमला[2] सामलका सतैला कृच्छ्राणि कुष्ठानि निहन्ति लीढा ॥

९०. गुडभल्लातकीचूर्णम् ॥

विलङ्गभल्लातकवाकुचीनां सद्वीपि[3]धाराऽ[4]हि[2]हरीतकीनाम् ।
सलाङ्गलीकृष्णतिलोपकुल्या गुडेन खण्डी विनिहन्ति कुष्ठम् ॥

89. சசாங்கரேகா சூர்ணம்.

கார்போக அரிசி, வாயு விடங்கம், திப்பிலி, சித்ரமூலம், மண்டூரபஸ்மம், நெல்லி முள்ளி.

6 சரக்குகள் ஸமனெடை சூர்ணம் செய்து நல்லெண்ணெய் விலரைத்து 6 குன்றியெடை மாத்திரை யுருட்டவும்

அளவு :— 1 - 2 மாத்திரைகள். காலை மாலை சாப்பிடவும்.

அநுபானம் :— ஜலம்.

குணம் :— எல்லாவித குஷ்ட நோய்கள் தீரும்.

90. குடபல்லாதகீ சூர்ணம்.

வாயு விடங்கம், சேங்கொட்டை, கார்போக அரிசி, சித்ர மூலம், சீந்தில் கொடி, வெற்றிலை ? கடுக்காய்த்தோல், கலைப் பைக்கிழங்கு, திப்பிலி, எள்ளு, கருஞ்ஜீரகம்.

11 சரக்குகள் ஸமனெடை சூர்ணம் செய்து பிறகு வெல் லம் ஸமனெடை சேர்த்து இடித்து உருண்டைகள் அரைக்கால் தோலா நிறைக்கு உருட்டி வைக்கவும்.

1-2 உருண்டைகள் காலை மாலை சாப்பிடவும்.

அநுபானம் :— வெந்நீர்.

குணம் :— குஷ்ட நோய் தீரும்.

---

1. सोमराजीबीजम् । 2. मण्डूरं । 3. चित्रकम् ।
4. गुडूची । 5. नागवल्ली ?

९१. रास्नादिचूर्णम् ॥ ❀

राम्नाहिङ्गुशिग्रुमूलदेवदारुहपुषत्रिकटुहरीतकीचित्रकरञ्जनीकुष्ठमू[illegible] - विलुङ्गमिसि[1]क्ष(द्र)यघुकुटजा[2]तीविषोग्रगन्धाकारविचिड[3](?)सिन्धूत्थजीरकद्वय-श्यामामोरटवरणान्येतानि तुल्यांशानि चूर्णयित्वा एरण्डतैलेनालोड्य प्रातः सेवते अभ्रसि विश्वाच्यवबाहुकार्दितबाह्यायामैकांगपक्षवधकलायखञ्जा अशीति-र्वातजाः जानुसन्ध्यस्थिमज्जगता अपि नाशं प्रयान्ति ॥

91. ராஸ்நாதி சூர்ணம்.

சித்தரத்தை, பெருங்காயம், முருங்கைவேர்ப் பட்டை, தேவதாரு, கொட்டைக்கரந்தை, சுக்கு, மிளகு, திப்பிலி, கடுக்காய், சித்ரமூலம், மஞ்சள், வெண்கோஷ்டம், மருள் வேர், கந்தகவெடியுப்பு, வாயு விடங்கம், சோம்பு, சதகுப்பை, இருவிதவெட்பாலைப்பட்டை, அதிவிடயம், வசம்பு, அக்கிராகாரம், இந்துப்பு, ஜீரகம், கருஞ்ஜீரகம், செவதைவேர், பால்பெருங்குரும்பை வேர், மாவிலங்கைப்பட்டை.

மொத்தம் 28 சரக்குகள் ஸமனெடை சூர்ணம் செய்யவும்.

அளவு :— வீசம் முதல் கால் தோலா.

அநுபானம் :— விளக்கெண்ணெய் காலையில் 1 வேளை சாப்பிடவும்.

குணங்கள் :— கிருத்ரஸீ, விச்வாசீ, அவபாகுகம், பக்ஷவதம், முடக்குவாயு, கீல்வாயு, அஸ்தியிலிருக்கும் வாயு தோஷங்கள், மற்றும் 80 வித வாயு விகாரங்களும் சமனமாகும்.

रास्नादिचूर्णं वचादिचूर्णं च गद्येन वदति ।

1. मिशिः, शतपुष्पा च । 2. सितासितौ कुटजौ ।

3. आकारकरभेति स्यात् । अथवा विचित्रेति स्यात् । आकारकरभं प्रसिद्धम् । विचित्रं— अशोकः । आकारकरभ एवात्र योगे साधीयान् ।

९२. वचादिचूर्णम् ॥

वचावह्निपाठानागरमरीचपिप्पलीपुनर्नवाविलङ्गहरेणुकैलाचव्यपूतिकसर्षपमूर्वाजीरकद्वयाजमोजाहरिद्राहिंग्वतिविषावत्सकरोहिणीसुरदारुकुष्ठद्रव्याणां चूर्णं महत्पञ्चमूलकषाययुक्तं पेयं वातरोगेषु ।

९३. वातघ्नसर्पिः ॥

दशमूलस्य निर्यूहे पथ्यापौष्कसुराद्वयैः ।
ससैन्धवैः पचेत्सर्पिः वातत्वक् (घ्नं तद्)बलारसे ॥

92. வசாதி சூர்ணம்.

வசம்பு, சித்ரமூலம், பாடக்கிழங்கு, சுக்கு, மிளகு, திப்பிலி மூக்கரட்டைவேர், வாயுவிளங்கம், அரேணுகம், ஏலரிசி, செவியம், புங்கம்பட்டை, வெண்கடுகு, மருள்வேர், ஜீரகம், கருஞ் ஜீரகம், ஓமம், மஞ்சள், பெருங்காயம், அதிவிடயம், வெட்பாலையரிசி, கடுகு ரோகிணீ, தேவதாரு, வெண்கோஷ்டம்.

24 சரக்குகள். ஸூக்ஷ்ம சூர்ணம் செய்யவும்.

அளவு : விசம் முதல் கால் தோலா காலை மாலை 2 வேளை.

அநுபானம் :— மஹாபஞ்சமூல கஷாயம்

குணங்கள் :— ஸகலவித வாதவியாதிகளும் சமனமாகும்.

குறிப்பு.— மஹாபஞ்சமூலம்— வில்வவேர், குமிழம்வேர் மூன்னைவேர், பாதிரிவேர், பெருவாகை வேர் இவ்வைந்துக்கும் மஹா பஞ்சமூலம் என்று பெயர். இவைகளும் வாதரோகத்தில் சிறந்தவை

93. வாதக்னகிருதம்.

வில்வ வேர், குமிழம்வேர், முன்னை வேர், பாதிரி வேர் வாகைவேர், கண்டங்கத்திரி வேர், முள்ளுக்கத்திரி வேர், ஓரிலை வேர், மூவிலைவேர், நெருஞ்சில்வேர்.

இந்த 10 மூலங்களுக்கும் தசமூலம் என்று பெயர். இவைகளுடைய கஷாயம் 4 பங்கு, குருந்தோட்டி வேர் 4 பங்கு பசுவின் நெய் 1 பங்கு, புஷ்கர மூலம், தேவதாரு, இந்துப்பு

९४. पञ्चमूलक्षीरम् ॥

पञ्चमूलशृतं क्षीरं वातनाशनमुत्तमम् ॥

९५. चित्रकादिचूर्णम् ॥

चित्रकेन्द्रयवापाठा कटुकातिविषाभया ।
आमशय्योत्थवातघ्नं चूर्णं पेयं सुखाम्बुना ॥ १ ॥

3 சரக்கும் சேர்ந்து நெய்யிலிருந்து ¼ பங்கு கல்கமாய் அரைத்துக் கலக்கி கிருதம் காய்ச்சவும்.

அளவு :— 1-2 தோலா.

அநுபானம் :— வெந்நீர் அல்லது வாதஹரகஷாயம்.

குணம் :— வாதவியாதிகள் விலகும்.

94. பஞ்சமூலக்ஷீர கஷாயம்.

முற்கூறிய பெரிய பஞ்சமூலங்கள் மொத்தத்திற்கு 4 தோலா இடித்துப் போடவும். ஜலம் 32 தோலா, பசுவின் பால் 32 தோலா சேர்க்கவும் கிறுதியில் பால் மிச்சமாகும் வரையில் காய்ச்சவும். வடிகட்டி எடுத்துக் கொள்ளவும்.

இந்த க்ஷீரகஷாயம் வாதரோகிகளுக்கு உயர்ந்த உணவு வாதவியாதிகள் சமனமாகும்.

95. சித்ரகாதி சூர்ணம்.

சித்ர மூலம், வெட்பாலையரிசி, வட்டத்திருப்பிக்கிழங்கு, கடுகுரோகிணி, அதிவிடயம், கடுக்காய்த் தோல்.

6 சரக்குகள் ஸமனெடை சூர்ணம்.

அளவு :— விசார் முதல் கால் தோலா. 2 – 3 தடவைகள்.

அநுபானம் :— வெந்நீர்.

குணம் :— ஆமாசயத்தில் ஏற்படும் வாத நோய்கள் தீரும்

९६. नागरचूर्णम् ॥

कर्षं नागरचूर्णस्य काञ्जिकेन पिबेत्सदा ।
आमवातप्रशमनं कफवातहरं परम् ॥

९७. पञ्चकोलादिचूर्णम् ॥

पञ्चकोलाभयाहिङ्गु दीप्यकद्वयजीरकम् ।
पाठाविलङ्गेन्द्रयवाभल्लातकविभीतकैः ॥ १ ॥
एतेषां द्विगुणं कन्द[1] कन्दं(न्दात्)स्याद्द्विगुणं ज(गु)डम् ।
वटकान्भक्षयेत्प्रातः मूलव्याधिकुलान्तकः ॥ २ ॥

96. நாகர சூர்ணம்.

தனி சுக்கு சூர்ணம் வீசம் முதல் கால் தோலா காஞ்சிகத்துடன் கலக்கி 1 நாளில் 3-4 தடவைகள் சாப்பிடவும். ஆமவாதம் கபவாதங்கள நீங்கும்.

காஞ்சிகம் :— புளித்த நீராஹாரம் அல்லது காடி.

97. பஞ்சகோலாதி சூர்ணம்.

திப்பிலி, கண்டந்திப்பிலி, செவ்வியம், சித்ரமூலம், சுக்கு, கடுக்காய், பெருங்காயம், ஓமம், குரோசானி ஓமம், ஜீரகம், வட்டத்திருப்பி, விடங்கம், வெட்பாலையரிசி, சேங்கொட்டை, தான்றிக்காய்.

15 சரக்குகள் ஸமனெடை சூர்ணம் செய்து. சூர்ணத்திற்கு 2 பங்கு காட்டுக்கருணை சூர்ணமும், அக்கிழங்கிலிருந்து 2 பங்கு வெல்லமும் சேர்த்து இடித்து உருண்டையாக உருட்டி வைக்கவும்

1 மாத்திரையின நிறை சுமார் அரைக்கால் தோலா.

1 வேளைக்கு 1-3 மாத்திரைகள், காலை மாலை 2 வேளை.

குணம் :— மூலவியாதிகள் நசிக்கும்.

---

1 अर्थात् सूरणकन्दः ।

९८. पञ्चबाणचूर्णम् ॥

एलालवङ्गत्रिफला तक्कोलं नागकेसरम् ।
कर्पूरं चन्दनं व्योषा पिप्पली मधुकं तथा ॥ १ ॥
एतैः समांशविजया सर्वैस्तुल्या च शर्करा ।
पञ्चबाणाह्वयं चूर्णं कासनाश(श्वास)निवारणम् ॥ २ ॥
त्रिदोषशमनं वृष्यपाण्डुपित्तास्रगुल्मनुत् ।

९९. त्रिजातकादिचूर्णम् ॥

त्रिजातकार्धं कर्षांग पिप्पल्यार्धपला सिता ।
द्राक्षामधूकखर्जूरं पलांशं श्लक्ष्णचूर्णितम् ॥ १ ॥

98. பஞ்சபாண சூர்ணம்.

ஏலரிசி, கிராம்பு, திரிபலை, வால்மிளகு, நாககேஸரம், பச்சக் ர்ப்பூரம், சந்தனம், திரிகடு, திப்பிலி, அதிமதுரம்.

14 சரக்குகள் ஸமனெடை சூர்ணம். இந்த சூர்ணத்திற்கு மனெடை கஞ்சா, எல்லாவற்றுக்கும் சரி ஸமனெடை ஜீனிச் ர்க்கரை. ஸூக்ஷ்ம சூர்ணம் செய்யவும்.

அளவு :— அரைவீசம் முதல் அரைக்கால் தோலா.

அநுபானம் :— தேன், பால். 1 நாளில் 2—3 வேளை.

குணம் :— காஸம், சுவாஸம், திரிதோஷ விகாரங்கள், ாண்டு, ரக்தபித்தம். குல்மம் இவை போகும். நல்ல வீர்ய ிருத்தி, விருஷ்யம், சுக்ரஸ்தம்பனம் உண்டாகும்

99 த்ரிஜாதகாதி சூர்ணம்.

லவங்கப்பட்டை, லவங்கப்பத்திரி, ஏலம், மூன்றும் வகைக்கு பலம் ; திப்பிலி $\frac{1}{4}$ பலம் ; சர்க்கரை $\frac{1}{2}$ பலம் ; திராக்ஷை, அதிமது ம், பேரீச்சம்பழம் மூன்றும் வகைக்கு 1 பலம்.

मधुना गुलिका घ्नन्ति वृष्याः पित्तजशोणितम् ।
कासश्वासारुचिच्छर्दिमूर्च्छाहिध्मामदभ्रमान् ॥ २ ॥
क्षतक्षयस्वरभ्रंशप्लीहश्लेषो(ष्मो)र्ध्वमारुतान्[1] ।

१००. सामुद्रादिचूर्णम् ॥

सामुद्रसौवर्चलसैन्धवानि क्षारो यवानीमजमोदभागम् ।
हरीतकी पिप्पलिशृङ्गिबेरं हिङ्गुं बिलंगञ्च समानि कुर्यात् ॥ १ ॥

एतानि[1] चूर्णानि समानि कृत्वा भुञ्जीत पूर्वं कबलानि पञ्च ।
अजीर्णवातं गुदगुल्मवातं प्रमेहवातं विषमं च वातम् ॥ २ ॥

எல்லாவற்றையுமிடித்து வேண்டிய அளவு தேன் சேர்த்தரைத்து மாத்திரை யுருட்டவும்.

மாத்திரையினளவு அரைக்கால் தோலா. 1 நாளில் 5—தடவைகள், வாயில் அடக்கி சாப்பிடலாம்.

குணங்கள் :— ரக்தபித்தம், இருமல், சுவாஸம், வாந்தி, விக்கல், தலைசுற்றல் முதலியவை நீங்கும் விருஷ்யமாயிருக்கும்.

குறிப்பு :—சரகாதி நூல்களில் ஏலாதி குடிகா என்ற பெயரில் பிரஸித்தமாயுள்ள மருந்தே இங்கு திரிஜாதகாதி சூர்ணமாகப் படித்துள்ளார்.

100 ஸாமுத்ராதி சூர்ணம்.

கடலுப்பு, வெடியுப்பு இந்துப்பு, யவக்ஷாரம், ஓமம், ஜீரகம் கடுக்காய், திப்பிலி, சுக்கு, பெருங்காயம், வாயுவிடங்கம்.

11 சரக்குகள் ஸமனெடை சூர்ணம் செய்யுக.

உபயோக முறை — சூர்ணத்தை உணவுகாலத்தில் 4-5 பிடி அன்னத்தில் கலந்து நெய்யும் நீரும் சேர்த்து முதலில் உட்கொள்ளவும் மேற்கொண்டு மற்ற உணவுகளைப் புசிக்கலாம்.

---

1. चरकादिषु प्रसिद्धा एलादिगुडिका एवात्र त्रिजातकादिचूर्णेन पठिता ।

2. सञ्चूर्ण्य चैतानि घृतप्लुतानि इति यो. र.

विषूचिकानां[2] सहसाढ्यवातं श्वास च कासं च हरेत्प्रयुक्तम् ।

१०१. यवानिचूर्णम् ॥

[1]यवानिकाचित्रकयावशूकं षड्ग्रन्थिदन्तीमगधोद्भवानाम् ।
प्लीहानमेतद्विनिहन्ति चूर्णमुष्णाम्बुना मस्तुसुरासवैर्वा ॥

१०२, पूतिकाचूर्णम् ॥

पूतीकपलगजचिद्गिट(पिप्पलि)चव्यवह्नि-
व्योषं च संस्थाणितलवणोपधानम् ।

குணங்கள் :- குடல் ஸம்பந்தமான ஸகலவித வாதநோய்கள், வாந்தி பேதி, காமாலை, பாண்டு, சுவாஸ காஸங்கள் இவைகள் நீங்கும்.

இது யோகரத்நாகரம் முதலிய எல்லா நிபந்தநகளிலுமுள்ளதே.

101 யவாநீ சூர்ணம்.

ஓமம், சித்ரமூலம், யவக்ஷாரம், வசம்பு, தந்திமூலம், திப்பிலி. 6 சரகுகள். சூர்ணம் ஸமனெடை.

அளவு '— வீசம் முதல் கால் தோலா. 1 நாளில் 2—3 தடவைகள்

அநுபானம் '— வெந்நீர், தயிர் தெளிவு, ஆஸவாரிஷடங்கள்.

குணம் — பிலீஹவிருத்தி நிவிருத்தியாகும்

இந்த யோகம் அஷ்டாங்கஹிருதயத்திலுளளது.

102 பூதிகா சூர்ணம்

யானைத்திப்பிலி, சவ்வியம், சித்ரமூலம், சுக்கு, மிளகு திப்பிலி

1. 'विषूचिका कामलपाण्डुरोगान्' इति योगरत्नाकरीयः पाठः साधीयान् ।

2 अष्टाङ्गहृदये विद्यतेऽयं योगः ।

दग्ध्वाऽपि चूर्णं दधिमस्तुयुक्तं प्रयोज्यं
गुल्मोदरश्वयथुपाण्डुगुणोद्भवेषु ॥

१०३ चव्यादि चूर्णम् ॥

चव्याम्लवेतसकटुकतिन्त्रिणीकं
तालीसजीरकतुगादहनैस्समांशैः ।

6 சரக்குகளை ஸ்தூலமாய் நுணுக்கவும் புங்கமரத்தின் இலைகள், இந்துப்பு சூர்ணம்

செய்முறை :- ஒரு புதிய மண்கலத்தில் அடியில் இந்துப்பைப் பரப்பி அதில் புங்க இலைகளைப் பரப்பி அதன் மேல் சூர்ணத்தைப் பரப்பவும். அதன் மேல் இந்துப்பு பரத்தி புங்கன இலைகளால் மூடி விடவும் கடைசியாகக் கலசத்தின் வாயை மடக்கினால் மூடி ஸந்திபந்தம் செய்து அடுப்பில் உள்ள சாமான்கள் கருகும்படி எரித்து எடுக்கவும். புடமும் போடலாம் பிறகு உள்ளிருக்கும் கருகின பதார்த்தத்தைச் சூர்ணம் செய்து வைத்துக் கொள்ளவேண்டியது.

அளவு :— வீசம் முதல் அரைக்கால் தோலா 1 நாளில் 2 - 3 வேளை

அநுபானம் :- தயிர் தெளிவு, வெந்நீர்.

குணங்கள் - குல்மம், உதர விகாரம், பாண்டு முதலியவை விலகும்.

103 சவ்யாதி சூர்ணம்.

சவ்வியம், அம்லவேதஸம், கடுகுரோகிணி புளியம்பழம் தாளீஸபத்திரி, ஜீரகம், மூங்கிலுப்பு, சித்ரமூலம், லவங்கப்பட்டை, லவங்கப்பத்திரி, ஏலம்.

11 சரக்குகள் ஸமனெடை சூர்ணம் செய்து தேவையளவு வெல்லம் சேர்த்து இடித்து மாத்திரைகள் வீசம் தோலா நிறைக்கு

चूर्णं गुडं प्रमृदितं त्रिसुगन्धियुक्तं
वैस्वर्यपीनसकफारुचिर(षु) प्रशस्तम् ॥

१०४. निर्गुण्डीचूर्णम् ॥

निर्गुण्डीमूलचूर्णन्तु निष्कं तैलेन लेहयेत् ।
सन्धिवातं कटीवातं सर्वाङ्गवातनाशनम् ॥

१०५. शिरोवातचूर्णम् ॥

इन्द्रवारुणिकामूलं मागधीगुडसंयुतम् ।
भक्षयेत्कर्षमात्रं तु सन्धिवातहरं भवेत् ॥
शिरोवातं कटीवातं पक्षाघातं च नाशयेत् ॥

மாத்திரைகளாக உருட்டி வைக்கவும். 1 நாளில் 4-5 தடவைகள். 1-2 மாத்திரை வாயில் மெதுவாய் அடக்கிக் கொள்ளவும்.

குணம் :— தொண்டைக்கம்மல், பீனஸம், கபம், அருசி இவை விலகும்.

104. நிர்க்குண்டீ சூர்ணம்.

கருநொச்சி மரத்தின் வேர்ப் பட்டையின் சூர்ணம் தனியாகவே ஒரு விராகனெடை பிரதிதினமும் காலை மாலை நல்லெண்ணெயில் குழைத்துச் சாப்பிடுவதால் கீல்வாதம், இடுப்புவலி, ஸர்வாங்கத்திலிருக்கும் வாதரோகங்கள் சமனமாகும்.

105. சிரோவாத சூர்ணம்.

வரிக்கும்மிட்டியின் வேர் சூர்ணம், திப்பிலியின் சூர்ணம் இரண்டையும் வெல்லம் சேர்த்து அரைக்கால் முதல் கால் தோலா 1 நாளில் 3-4 தடவைகள் வெந்நீருடன் சாப்பிடவும்.

சிரஸில், இடுப்பில், மற்றும் பலவிடங்களிலுள்ள பக்ஷவதம் போன்ற எல்லா வாயு ரோகங்களும் நிவிருத்தியாகும்.

१०६. त्रिक्षारादिचूर्णम् ॥

त्रिक्षारं पञ्चलवणं मरीचं पञ्चकोलकम् ।
अजमोदं तथा हिङ्गु मातुलुङ्गद्रवैस्समम् ॥
कोलडाडिमतोयैर्वा मधुना गोलकीकृतम् ।
कर्षार्धं भक्षयेन्नित्यं सप्ताहं वह्निदीपनम् ॥

१०७. सौवर्चलादिचूर्णम् ॥

सौवर्चलं पलैकन्तु द्विपलं चाम्लवेतसम् ।
जीरकं पलचत्वारि मरीचन्तु पलाष्टकम् ॥
मातुलुङ्गद्रवैस्सर्वं पिष्ट्वा धान्यं दिनावपि ।

106. திரிக்ஷாராதி சூர்ணம்.

யவக்ஷாரம், ஸர்ஜிகாக்ஷாரம், டங்கண க்ஷாரம் (வெ
ரம்) இந்துப்பு, கடலுப்பு, வெடியுப்பு, கரியுப்பு, வளையலு
மிளகு. திப்பிலி, கண்டந்திப்பிலி, சவ்வியம், சித்ரமூலம், ௮
ஓமம், பெருங்காயம்,

16 சரக்குகள். சூர்ணம் ஸமனெடை. சூர்ணத்தில் து
நார்த்தம்பழச்சாறு, இலந்தைப்பழச்சாறு, புளிப்பு மாதுளம்
சாறு இவைகளால் 3 பாவனைகள் செய்யவும். திரும்பக்
வைத்து தேனிலரைத்து அரைக்கால் தோலா நிறை மாத்
யுருட்டவும். காலை பகல் மாலை 1–2 மாத்திரைகள் சாப்பிட
7 நாட்களில் பசி விசேஷமாய் விருத்தியடையும்.

207. ஸௌவர்சலாதி சூர்ணம்.

வெடியுப்பு 1 பலம், அம்லவேதஸம் 2 பலம், ஜீரகம் 4
மிளகு 8 பலம், கொத்தமல்லி விதை ? இவைகளை சூர்ணித்து
ஞ்சி நார்த்தம்பழச்சாற்றினுல் பாவனை செய்து அரைத்து

निष्कमात्रवटीं खादेत् सम्यग्वह्निं प्रदीपयेत् ॥

---

१०८. सिन्धूद्भवादिचूर्णम् ॥

सिन्धू[1]त्थपथ्याकणादीप्यकशुण्ठिचूर्ण-
मुष्णाम्बुना पिबति यः खलु नष्टवह्निः ।
आज्यं समांशं सहभुक्तमन्नं
भस्मीकरोति जठराग्निकृतं नराणाम् ॥

விராகனிடை கனத்திற்கு மாத்திரையுருட்டி நிழலில் உலர்த்தி எடுத்துக் கொள்ளவும்.

பசி மிகவும் தீவ்ரமாய் உண்டாகும்.

108. ஸிந்தூத்பவாதி சூர்ணம்.

இந்துப்பு, கடுக்காய், திப்பிலி, ஓமம், சுக்கு

5 சரக்குகள் ஸமனெடை சூர்ணம்.

அளவு :— விசம் முதல் கால் தோலா. 1 நாளில் 2 - 3 தடவைகள்.

அநுபானம் :— வெந்நீர் அல்லது அன்னத்தில் ஆரம்பத்தில் நெய் கலந்து சூர்ணம் சேர்த்து புசிக்கவும்.

அக்னியணைந்தவர்கட்கு வெகுவேகமாய் அக்நிதீப்தியுண்டாகும்.

---

1. ६८ संख्यामुद्रितात् सैन्धवादिचूर्णात् भिन्नोऽयं योगः चित्रकस्थाने दीप्यकस्य पठनात् । एवमेकद्रव्यस्य, मानस्य, वृत्तस्य वा परिवर्तनादपि च्चायं वैद्यकवियोगानां सङ्ख्याबाहुल्यं वर्द्धयति ।

१०९. पञ्चकोलादिकाथचूर्णम् ॥

पञ्चकोलमजामोदमरीचं सैन्धवं वचा ।
दीप्यकं कुण्डली[1]शिग्रु कारशाकं[2] च तिक्षकैः(?) ॥ १ ॥

काथोऽयं पाय(च)येत्सद्यो दोषाजीर्णज्वरापहः ।
सर्वशूलाग्निमान्द्यं च विषूचिं नाशयेत्क्षणात् ॥ २ ॥

११०. त्रिकटुकाथचूर्णम् ॥

त्रिकटुत्रिफलावह्निग्रन्थिदीप्यपटुर्वचा ।
चव्यं च कुण्डलकाथो दोषाजीर्णज्वरापहः ॥

109. பஞ்சகோலாதிக்வாதசூர்ணம்.

திப்பிலி, கண்டந்திப்பிலி, செவ்வியம், சித்ரமூலம், சுக்கு, அசமதாம், மிளகு, வசம்பு, ஜீரகம், இசங்கு (சங்கம்குப்பி) முருங்கமரவேர்ப் பட்டை, பாகல்வேர்.

12 சரக்குகள் ஸமனெடையாகச் சேர்த்து ஸ்தூலமாய் இடித்துக் கஷாயம் செய்து அதில் இந்துப்பு சேர்த்துக் கலக்கி சாப்பிட வேண்டியது.

குணங்கள் :— ஆமதோஷங்கள், ஜ்வரங்கள், சூலம், விஷூசி, அக்நிமாந்தியம் இவை நிவிருத்தியாகும்.

110. திரிகடுக்வாத சூர்ணம்.

சுக்கு, மிளகு திப்பிலி, கடுக்காய், நெல்லிக்காய், தான்றிக்காய், சித்ரமூலம், கண்டந்திப்பிலி, ஓமம், வசம்பு, செவ்வியம், இசங்கு (சங்கங்குப்பிவேர்.)

12 சரக்குகள் ஸமனெடையாகச் சேர்த்துக் கஷாயமிட்டு இந்துப்பு மேற்பொடி சேர்த்து அருந்தவும்.

ஆமஜ்வரம் விலகும்.

---

1. ‘शङ्कुप्पी’ इति द्राविड्याम् । 2. कारवेल्लम् ? ।

१११. सामुद्रादिचूर्णम् (अपरम्) ॥

एकांशो रुचकाद्द्विभागमरिचाच्छुण्ठ्यास्त्रयो
जीरकाच्चत्वारो द्व्यदीप्यका[1] सलवणोभागस्तथा सैन्धवः । (?)
घृते (एतत्)सिंहलभूभुजो विरचितं तक्रेण संयोजितं
शूलाध्माननिबर्हणं रुचिकरं स्याद्भोजनान्ते सदा ॥

११२. नागरादिचूर्णम् ॥

नागरञ्च मधुस्रा च दीप्यकं मरिचं तथा ।
पाठावह्निकणाग्रन्थिश्चव्यं चातिप्रजीरकम् ॥

111. ஸாமுத்ராதி சூர்ணம்.

வளையலுப்பு 1 பங்கு, மிளகு 2 பங்கு, சுக்கு 3 பங்கு, ஜீரகம் 4 பங்கு, ஓமம் 5 பங்கு, ? கடலுப்பு 6 பங்கு, ? இந்துப்பு 7 பங்கு. ?

(குறிப்பு :— ஸம்ஸ்கிருத மூலம் தெளிவாய் இல்லை.)

சூர்ணம் செய்யவும்.

அநுபானம் :— மோர். உணவிற்குப்பின் சாப்பிடவும்.

குணங்கள் :— சூலம், வயிறுப்புஸம் போகும். ருசியுண்டாகும். இது ஸிம்ஹளதேசத்து அரசனால் உபயோகிக்கப்பட்டு மிகுவாகக் குணமடையப் பட்டது.

112. நாகராதி சூர்ணம்.

சுக்கு, அதிமதுரம், ஓமம், மிளகு, பாடக்கிழங்கு, சித்ரமூலம், திப்பிலி, கண்டந்திப்பிலி, சவ்வியம், ஜீரகம், கடுகுரோ

1. दीप्यकस्य पञ्च, सामुद्रस्य षट्, सैन्धवस्य च सप्तभागा इति यथोत्तरं भागवृद्धिः कविहृदये स्यादिति भाति। अथ विशेषविदः प्रमाणम् ।

रोहिणी चाभयाकोष्ठसर्षकं धैर्यकं[1](?) तथा ।
हृद्यं गन्धकसिद्धा च शतपलभिषग्वरः(?) ॥ २ ॥
मधुना लेहयेच्चानु दधितक्रं विशेषतः ।
प्रातर्भुक्तामतीसारं ग्रहण्यां च विशेषतः ॥ ३ ॥
पार्श्वशूलमहाशूले कासगुल्मादिशोफनुत् ।

११३. दत्तात्रेयेण चोदितं महानागरादिचूर्णम् ॥

व्योषाभयाचित्रकदीप्यकानां कैडर्यजाजीविजयासमेतम् ।
गुडेन वा शर्करयानुभुक्त्वा मन्दाग्निरामं हरति क्षणेन ॥ १ ॥

கிணி, கடுக்காய், வெண்கோஷ்டம், வெண்கடுகு, மலைவே பருப்பு.

15 சரக்குகள் ஸமனெடை சூர்ணம்.

அளவு :— வீசம் முதல் கால் தோலா.

அநுபானம் :— தேன், தயிர், மோர்.

குணங்கள் :— காலையில் எழுந்ததும் போகும் வயி போக்கு, புசித்ததும் போகும் வயிற்றுப்போக்கு, கிரஹணி, கள், குல்மம், வீக்கம் இவைகளில் உபயோகமுள்ளது.

113. மஹாநாகராதி சூர்ணம்.

(தத்தாத்ரேயரால் கூறப்பட்டது)

திரிகடு, கடுக்காய், சித்ரமூலம், ஓமம், மலைவேப்பம்ப ஜீரகம், கஞ்சாஇலை.

9 சரக்குகள் ஸமனெடை. சூர்ணம்.

அளவு :— 3-6 குன்றியெடை 1 நாளில் 3-4 தடவை.

அநுபானம் :— வெல்லம், சர்க்கரை

குணம் :— பசியில்லாதவனுக்கு உடனே பசியுண் வல்லது.

---

1. ' कैडर्यं सर्षपं तथा ' इति स्यात् । कैडर्य— गिरिनिम्बबीज

११४. कपित्थाष्टकचूर्णम् ॥ *

यवानिपिप्पलीमूलचातुर्जातकनागरैः ।
मरीचाग्निजला जाजीधान्यसौवर्चलैस्समैः ॥ १ ॥

वृक्षाम्लधातकी कृष्णा बिल्वडाडिमदीप्यकैः ।
त्रिगुणैः षड्गुणसितैः कपित्थाष्टगुणीकृतैः ॥ २ ॥

चूर्णोऽतिसारग्रहणीक्षयगुल्मगलामयान् ।
कासश्वासाग्निसादार्शः पीनसारोच(चूर्णि)कान् जयेत् ॥ ३ ॥

कपित्थाष्टकम्— (वृत्तान्तरपठितम् ।)

धान्याजाजी यवानीरुचकजलचतुर्जातविश्वोषणाग्नि-
ग्रन्थे कौशं त्रिभागं करकणमथा दीप्यवृक्षाम्लबीजम् ।

114 கபித்தாஷ்டக சூர்ணம்.

சுக்கு, மிளகு, ஓமம், கண்டந்திப்பிலி, லவங்கப்பட்டை, லவங்கப்பத்திரி, ஏலரிசி, நாககேஸரம், சித்ரமூலம், வெட்டிவேர் சோம்பு, கொத்தமல்லி விதை, வெடியுப்பு

இந்த 13 சரக்குகள் வகைக்கு 1 தோலா, புளி, காட்டாத்திப்பூ, திப்பிலி, வில்வப்பிஞ்சு வத்தல், மாதுளம்பிஞ்சு வத்தல் அல்லது பழத்தின் விதை, ஜீரகம இந்த 6 சரக்குகள் வகைக்கு 3 தோலா, ஜீனிச்சர்க்கரை 6 தோலா. விளாம்பழமஜ்ஜை 8 தோலா எல்லாவற்றையும் சேர்த்து சூர்ணம் செய்யவும்

அளவு :— விசம் முதல் கால் தோலா. 1 நாளில் 2—3 வேளை.

அநுபானம் :— தேன், மோர்.

குணங்கள் .— அதிஸாரம், கிரஹணி, க்ஷயம், குல்மம், தொண்டை வியாதிகள், சுவாஸகாஸம், அர்சஸ், அருசி, பீனஸம் இவைகளை யகற்றும்.

---

*कपित्थाष्टकचूर्णमिदं बहुषु प्राचीननिबन्धग्रन्थेषु पठ्यत एव । इदं पद्य-जातं योगरत्नाकरादुद्धृत्य लिखितं भाति । अतःपरममुमेव योगं वृत्तान्तरेणानु-

शीताष्टषट्कं कपित्थाष्टकमिदमरुचिं गुल्मयक्ष्मप्रतिस्या-
अतिसारार्शोऽग्निसादग्रहणिगलरुद्श्वासकासान्निहन्ति ॥ ४ ॥

११५ चव्यादिचूर्णम् ॥*

क्षारराम्नावचाहिङ्गुपागयष्ट्याह्वधन्वकैः ।
द्विषाणे सर्पिषः प्रस्थं पञ्चकोलयुतैः पचेत् ॥ १ ॥

दशमूलस्य निर्यूहः पित्तो (पीतो)मन्दामपायिनाम् ।
सश्वासकासहृत्पार्श्वग्रहणीरोगगुल्मनुत् ॥ २ ॥

११६. अतिसारबिदाहरचूर्णम् ॥

अथैनं(?) विजयाबीजा कालिङ्गातिविषा वचा ।

குறிப்பு : இந்த யோகம் சார்ங்கதர ஸம்ஹிதை, யோகரத்நாகரம் முதலிய எல்லா நூல்களிலுமுள்ளதே, இந்த கிரந்தகர்த்தா யோகரத்நாகரத்திலிருந்து சுலோகங்களை அப்படியே எடுத்து முதலில் எழுதியிருக்கிறார். பிறகு இதே யோகத்தை வேறு விருத்தத்தில் பாடி தனது கவனசக்தியையும் காண்பித்துள்ளார்.

115. சவ்யாதி சூர்ணம் அல்லது நெய்.

ஸம்ஸ்கிருத மூலம் தெளிவாயில்லை. ஆதலால் தமிழ் எழுதமுடியவில்லை.

115. அதிஸாரவிதாஹர சூர்ணம்

கஞ்ஜாவிதை, வெட்பாலையரிசி, அதிவிடயம், வசம்பு, சுக்கு, ஜீரகம், இலவம்பிசின், பேய்ப்புடல், ஜாதிக்காய், கழுக்கொடி

पदं विलिखन् ग्रन्थकर्ता आत्मनः कवितापाटवं प्रदर्शयति। एतन्महापद्य-गता लिपिकरप्रमादोत्था दोषाः पण्डितैः परिमार्जनीयाः।

* पद्यद्वयस्यार्थो न स्पष्टः। चव्यादिचूर्णमिति शीर्षकं कृत्वा घृतयोगो विलिखितः। दशमूलनिर्यूहस्य च समन्वयो दुर्घटो भाति।

नागरं जीरकं चैव शाल्मली पञ्च[1]जातिकम् ॥

कुबेराक्षं च चूतास्थिबिल्वा[2]रलुयुतं समम् ।
[3]गान्धरी[4]द्राविणैर्मद्रै(?)र्निष्कार्धं मधुसंयुतम् ॥

खादयेत्सर्वातिसारघ्नं अतिसारविदाहरौ[5](?) ।

११७. मेहस्य आकुलीबीजचूर्णम् ॥

आकुलीबीजमादाय ह्रायतोयेन भावयेत् ।
उडुम्बरार्जुनं चैव धात्री चम्पकमेव च ॥ १ ॥

कुमारी गोक्षुरं चैव गुडूचिं च शतावरी ।
एतत्स्वरसमादाय भावना चैव सप्तधा ॥ २ ॥

तद्बीजं चूर्णयेच्छ्लक्ष्णं क्षौद्रयुक्तं तथा लिहेत् ।
मधुमेहं निहन्त्याशु मूत्ररोगं तथैव च ॥

விதைப்பருப்பு, மாங்கொட்டைப்பருப்பு, வில்வப்பிஞ்சு வத்தல். வாகைவேர் பட்டை, சிறுகாஞ்சோரிவேர், பிடலவணம், மத்ரம், ? 16 சரக்குகள் ஸமனெடை. சூர்ணம்.

117. ஆகுலீபீஜ சூர்ணம்.

ஆவாரைவிதையைத் தண்ணீரினுல் கழுவி சுத்தம் செய்து விட்டு. அத்திப்பட்டைச்சாறு, மருதம் பட்டைச்சாறு, நெல்லிக்காய்ச்சாறு. சண்பகமொட்டுக் கஷாயம், குமாரிச்சாறு, நெருஞ்சில் கஷாயம், சீந்தில்கொடி கஷாயம், தண்ணீர்விட்டான் கிழங்குச்சாறு ஆக 8 திரவங்களினுல் வகைக்கு 7 பாவனைகள் செய்யவும். பிறகு ஆவாரைவிதையை யுணர்த்தி சூர்ணம் செய்யவும்.

அளவு :— வீசம் முதல் அரைக்கால் தோலா. சூர்ணம். தேனில் 2-3 வேளை உட்கொள்ளவும்.

---

1. तिक्तपटोलम् । 2. स्योनाकः । 3. यासः ।
4. विडलवणम् । 5. विदा—वेदना ?

अश्मरीमूत्रकृच्छ्रं च सोमरोगं तथैव च ।
कामिलां च प्रमेहं च पित्तं चापि विनाशनम् ॥ ४ ॥

११८. शतावरीचूर्णम् ॥

अलर्कशिग्रुपुष्पाणामाढकं पृथगेव तत् ।
त्रिपलं शतमूली च पलं गोक्षुरकाच्छिपात् ॥ १ ॥

आतपे शोषयित्वा तु सर्वं संचूर्णयेत्ततः ।
द्विपलं यष्टिकाचूर्णमेलाचूर्णं पलं तथा ॥ २ ॥

जलवर्जितगोक्षीरमाढकं द्वितयं पचेत् ।
यवा(यावत्)क्षीरे घनीभूते तावच्चूर्णं तु निक्षिपेत् ॥ ३ ॥

ततोऽवतार्य शीतेऽस्मिन् घृतक्षौद्रं च शर्करा ।
प्रस्थमात्रं पृथक् क्षिप्रं ततो दर्व्या विघट्टयन् ॥ ४ ॥

தீரும் நோய்கள் :— மதுமேஹம் முதலிய ஸகலவித மூத்ரப் பெருக்குகளும், மூத்ரச்சுருக்கும், காமாலை, பித்தமும் ஸௌக்கியமாகும்

118. சதாவரீ சூர்ணம்.

வெள்ளையெருக்கம்பூ, முருங்கைப்பூ இரண்டும் வகைக்கு 256 தோலா, தண்ணீர்விட்டான்கிழங்கு 12 தோலா, நெருஞ்சில் விதை 4 தோலா எல்லாவற்றையும் ரவியிலுலர்த்தி சூர்ணம் செய்யவும்.

அதிமதுரம் சூர்ணம் 8 தோலா, ஏலரிசி சூர்ணம் 4 தோலா இரண்டும் முந்திய சூர்ணத்துடன் கலந்து எல்லாவற்றையும் நீரில்லாத சுத்தப்பசுவின் பால் 512 தோலா அளவில் கலந்து சிறு தீயினல் வேகவைக்கவும். பால்முற்றிலும் சுருங்கிக் கெட்டியான பின்பு, அதில சூடாயிருக்கும்போது ஜீனிச்சர்க்கரையும் நெய்யும் வகைக்கு 64 தோலாவும், ஆறிய பின்பு தேன் 64 தோலாவும் ஒன்ருகக் கலந்து மத்தித்து வைக்கவும்.

शुद्धदेहो नरः खादेत् प्रातस्तिक्ताम्लवर्जितः ।
शुक्रप्रमेहनारीणामस्थिस्रावमसृग्दरम् ॥ ५ ॥

क्षिप्रमेव प्रशमयेत् नित्यं नारीः सहस्रशः ।
गम्भीरो रमते नाम्ना शशाङ्ककिरणः स्मृतः ॥ ६ ॥

११९. शतावरीचूर्णम् (पृथक्) ॥

शतावरीभवं चूर्णं मासन्तु पयसा पिबेत् ।
सोमरोगाद्विमुच्येत लभेदायुःशतं नृणाम् ॥ १ ॥

१२०. अश्वत्थबीजादि चूर्णम् ॥

अश्वत्थबीजं हरिणस्य शृङ्गं[1] तक्रेण पीतं मधुना सहैव ।

இதைச்சாப்பிட ஆரம்பிக்கும் முன்பு, விரேசனம் முதலியவைகளால் தேஹத்தை முதலில் சுத்தம் செய்து கொள்ளவேண்டும்.

பிரதி காலையில் சுமார் 1 தோலா அளவு அருந்தலாம்.

பத்தியம் :— கசப்பும் புளிப்பும் தள்ளுபடி செய்யவும்.

குணங்கள் :— ஸ்திரீபுருஷர்கள் இருவர்களுக்கும் ஏற்படும் வெள்ளை, வெட்டை ஒழுகுதல் முதலிய துர்வியாதிகள் நீங்கும். இருபாலருக்கும் ஸம்போக சக்தியும் பலபுஷ்டியும் வளரும்.

119. தனி சதாவரீ சூர்ணம்.

தண்ணீர் விட்டான் கிழங்கு சூர்ணம் சுமார் அரைக்கால் முதல் கால் தோலா அளவு, காய்ச்சிய பசுவின் பாலுடன் ஒரு மாஸம் சாப்பிட ஸோமரோகம் போய்விடும் தீர்க்காயுஸ் உண்டாகும்.

120. அச்வத்தபீஜாதி சூர்ணம்.

அரசமரத்தின் விதை சூர்ணம், மான்கொம்பு பஸ்மம். இரண்டும் ஸமனெடை.

---

1. शृङ्गभस्म ।

प्रमेहजातं सहसा निहन्ति दशाननं दाशरथिस्त(र्य ?)थैव ॥

१२१. मानिनीमकरध्वजचूर्णम् ॥

कुष्ठत्रिजातकं मुस्ता कोकिलाक्षी शतावरी ।
यष्टिमधुकं चाश्वगन्धी विदारी जीरकं हिमम् ॥ १ ॥

जातीफलं तवाक्षीरी शिलाभेदी तथैव च ।
धात्रीफलं चात्मगुप्ता मत्स्याक्षी भूमिशर्करा ॥ २ ॥

गोक्षुरं शाल्मलीसारं समांशं च शिलाजित् (जतु) ।
शर्कराऽमृतजा चैव वाराहीकन्दचूर्णकम् ॥ ३ ॥

समभागमिदं कुर्यात् पूर्वोक्तेन समं कृति ? ।
सर्वेषां तु समा योज्या शर्करा तद्विशेषतः ॥ ४ ॥

குமார் 3—12 குந்துமணியெடை. 1 நாளில் 2 வேளை. காலை மாலை தேனில் சாப்பிட்டு மோர் அநுபானமாய்ப் பருகவும்.

பிரமேஹப்பிணி சீக்கிரத்தில் விலகும்.

121. மானினீமகரத்வஜ சூர்ணம்.

வெண்கோஷ்டம், லவங்கப்பட்டை, லவங்கப்பத்திரி, ஓமம் கோரைக்கிழங்கு, நீர்முள்ளி விதை, தண்ணீர்விட்டான்கிழங்கு அதிமதுரம், அமுக்கிராக்கிழங்கு, பால்முதுக்கன கிழங்கு ஜீரகம், சந்தனம், ஜாதிக்காய், மூங்கிலுப்பு, சிறுபீளை, நெல்லிக்காய், பூனைக்காலி விதை. பொன்னுங்காணி, பூமிச்சர்க்கரைக்கிழங்கு, நெருஞ்சில் விதை, இலவம்பிசின்.

21 சரக்குகள் ஸமனெடை. சூர்ணம் செய்யவும்.

கோமூத்ரசிலாஜது, சீந்தில் சர்க்கரை, நிலப்பனங்கிழங்கு சூர்ணம் இந்த மூன்றும் சேர்த்து முற்கூறிய சூர்ணத்திற்கு ஸமனளவு சேர்க்கவும். எல்லாவற்றுக்கும் ஸமம் சர்க்கரை சேர்த்து சலித்து பத்திரப்படுத்துக.

पूर्वाह्णे मधुना लेह्यमपराह्णे तु दुग्धकम् ।
जलेन मधुना लेह्यं सर्वमूत्रामयान् हरेत् ॥ ५ ॥

प्रमेहं पाणिपादाक्षिदाहं चाश्मरिकं तथा ।
तुषोदकं शर्करया प्रदरं मूत्रबन्धनम् ॥ ६ ॥

योनिदोषं लिङ्गदोषं नष्टवीर्यं च पातनम् ।
सर्वान्रोगान्निहन्त्याशु सर्ववन्ध्यात्वमोचकः ॥ ७ ॥

शुक्लवृद्धिकरं सृष्टि(?)मानिनीमकरध्वजम् ।
इदं पूर्वोदितं श्रेष्ठं गोपस्त्रीसेवनो हरिः ॥ ८ ॥

१२२. महातालीसचूर्णम् ॥

तालीसः कटुकीफलं समरिचं कुष्ठं घनं चित्रकं
जातीजीरककृष्णनागरवचारास्नाश्वगन्धान्वितम् ।

அளவு :— அரைக்கால் முதல் கால் தோலா.

உபயோக முறை ;— முற்பகலில் தேனுடனும், பிற்பகலில் பாலுடனும் அல்லது நீர் கலந்த தேனுடனும் சாப்பிடவும்.

குணங்கள் :— எல்லாவித மூத்ர ரோகங்களும் போகும். கை கால் எரிச்சல், மூத்திரக் கல்லடைப்பு, பெரும்பாடு, யோநிவியாதி, சிச்னவியாதிகள் விலகும். சுக்லதாது விருத்தி விசேஷமாய் ஏற்படும் மலடிக்குப் பிள்ளைப் பேறுண்டாகும்.

122. மஹாதாளீஸ சூர்ணம்.

தாளீஸபத்திரி, கடுகரோகிணீ, அம்பாழம்பழம், மிளகு, வெண்கோஷ்டம், கோரைக்கிழங்கு, சித்ரமூலம், ஜாதிக்காய், ஜீரகம், திப்பிலி, சுக்கு, வசம்பு, சித்தரத்தை, அமுக்கராக்

चव्यं लाजविलङ्गनीव्य[1](?)मधुकं श्री[2]ह्री[3] च भार्ङ्गीनिका[4]
मांसीशृङ्ग[5]यवानिकेसरतुडी[6] तक्कोलपाठानिशा ॥ १ ॥
वाशापुष्करकुण्डलीत्रिफलिकाक्षारद्वयं रामठं
ऊ(मू)र्वाभ्रं हि(भृङ्गि)गल्लूचिवत्सकशशी[7]देवद्रुमं धान्यकम् ।
द्राक्षाऽऽरग्वधमुण्डिनी[8] वृष[9]वरी[10] वृश्ची[11]वलर्का[12] कटु[13]
श्यामातामलकी लवङ्गमधुकं संसेवितं चूर्णितम् ॥ २ ॥
प्रातः[14]क्षौद्रसितासि(शि ?)तं निशि घृतं(ने ?)संसेवितं मात्रया
रोगाणां पतिनाशनं श्वसनजान् कासानशेषामयान् ।

கிழங்கு, செவ்வியம், நெற்பொரி, வாயுவிடங்கம், நீ வ் ய
(அவுரி?) அதிமதுரம், வில்வவேர், வெட்டிவேர், சிறுதேக்
திலகந்தம், ஜடாமாம்ஸீ, கர்க்கடசிங்கி, ஓமம், நாககேஸர
ஏலரிசி, வால்மிளகு, பாடக்கிழங்கு, மஞ்சள், ஆடாதோடை
வேர், புஷ்கரமூலம், குண்டலீ, (சங்கங்குப்பி வேர்) திரிபலை
யவக்ஷாரம், ஸர்ஜிகா க்ஷாரம், பெருங்காயம், மருள் வே
கையாந்தரை, சீந்தில்கொடி, வெட்பாலையரிசி, பச்சக்கர்ப்பூர
தேவதாரு, கொத்தமல்லிவிதை, திராக்ஷப்பழம், சரக்கொ
ன்றைப்பழமஜ்ஜை, விஷ்ணுக்கரந்தை, காஞ்சோரிவேர், தண்ணீ
விட்டான்கிழங்கு, மூக்கரட்டைவேர், வெள்ளெருக்கம் வே
வெண்கடுகு. சிவதைவேர், கீழாநெல்லி, கிராம்பு, இலுப்பை
ப்பூ.

59 சரக்குகள் ஸமனெடை சூர்ணம் செய்யுக.

அளவு :— வீசம் முதல் கால் தோலா. 1 நாளில் 2-3 வேளை

அநுபானம் :— காலையில் சர்க்கரை. தேன். மாலையில் நெய்

குணங்கள் :— ராஜயக்ஷ்மா, சுவாஸகாஸங்கள், வயிற்

---

1. नीली ? 2. बिल्वमूलं । 3. ह्रीबेरम् । 4. तिलकन्द
5. कर्कटकशृङ्गी ? 6 त्रुटी—एला । 7. कर्पूरः । 8. श्रावणी
9. दुरालभा । 10. शतावरी । 11. पुनर्नवा । 12. श्वेतार्कमूल
13. सर्षपम । 14. चूर्णमिदं प्रातः मधुसिताभ्यां, रात्रौ च घृतेन स
गृहीतव्यमिति भावो भाति ।

अन्यत्कृत्रिमदोषजातजनितान्कासं च कुक्ष्यामयान्
मन्दाग्नित्वमरोचकं विषहरं योगामृतं शीलिना ॥ ३ ॥

---

१२३. दीपनचूर्णम् ॥*

माणीबन्ध(मानिमन्थ) जीरकाजमोदविश्वमागधि
उत्तरोत्तराभिवृद्धितत्समं(मा)हरीतकी ।

நோய்கள், அக்நிமாந்தியம், அரோசகம், விஷங்கள் இவை யெல்லாம நிவிருத்தியாகும். மிக உயர்ந்த யோகாமிருதமாகுமிது.

123. தீபன சூர்ணம்.

இந்துப்பு, 1 பங்கு, ஜீரகம் 2 பங்கு, ஓமம் 3 பங்கு, சுக்கு 4 பங்கு, திப்பிலி 5 பங்கு, கடுக்காய் 15 பங்கு.

எல்லாம் சேர்த்து சூர்ணம் செய்யவும்.

அளவு :— விசும் முதல் கால் தோலா 1 நாளில் 2-3 வேளை.

அநுபானம் :— வெந்நீர்.

குணங்கள் :— தீபனம், பாசனம், மிருதுவிரேசனம், பாண்டு, சுவாஸகாஸம், அருசி முதலிய ரோகங்களில் நல்ல பயன் தரும்.

---

* पादटीका— योगोऽसौ अष्टाङ्गहृदये गुल्मचिकित्सिते वैश्वानर-चूर्णसंज्ञः, रमणीयार्यावृत्तेन पठ्यते । राजमृगाङ्ककविराजस्तमेव योगं भुजङ्ग-प्रयातेन कवयतिस्म । अ. हृदये चतुर्थं द्रव्यं कणा, पञ्चमं द्रव्यं नागरम् । अस्मिंस्तु रा. मृ. चतुर्थं द्रव्यं नागर, पञ्चमं कणा । एतादृशं परिवर्तनं केवलं पद्यरचनासौकर्यार्थं कृतमिति स्पष्टम् , वाग्भटानुसारिषु अन्यनिबन्धेषु च माणिमन्थादिचूर्णनाम्ना पठ्यमाने अमुष्मिन् चूर्णे क्रमपरिवृत्त्यदर्शनात् । इत्थं अवशवाग्भिः श्लोकरचनार्थं क्रियमाणं योगपरिवर्त्तनं वैद्यवरा नाद्रियेरन् ॥

क्षारं पञ्चाग्नि[1]सञ्जातं पृथगर्धपलान्वितम् ॥ १ ॥

வெடியுப்பு, கரியுப்பு, வளையலுப்பு, மருள் க்ஷாரம்,[1] புளிநரளை க்ஷாரம், சித்ரமூலக்ஷாரம், கருணைக்கிழங்கு க்ஷாரம், பிரண்டை

---

1. द्रव्यपरिभाषाप्रकरणे त्रिकटु–त्रिफला–दशमूल–जीवनीयादिगणादिवत् पञ्चाग्निशब्दो नोपलभ्यते प्राचीनग्रन्थेषु । पञ्चाग्नय इति पार्थिवाप्यादिशरीरगतपञ्चभूतोष्मवाचिनः शब्दाः शारीर एव प्रसिद्धाः । सामान्यतः सर्वत्रौषधिवर्गे अग्निशब्दः चित्रकस्य भल्लातकस्य चैव पर्यायो दृश्यते नान्यस्य । अथवा पञ्चाग्निशब्दस्य, पञ्चोषणस्य पञ्चकोलसमार्थकत्वात्, पञ्चकोलमिति व्याख्यानं वा लक्षणया युज्यतेति चेन्न, तत्रापि न पञ्चकोलं तथैव ग्राह्यं, क्षारं पञ्चाग्निसंजातमिति वाक्यात्, पिप्पल्यादेः क्षारकल्पनस्य मानाभावात् । एवं— रसयोगसागरे श्रीहरिप्रपन्नशर्मभिः कृतायां हिन्दीव्याख्यायां अत्र सर्जिका-टङ्कण-यवक्षार-नवसार-सुराक्षाराणां परिग्रहणमसङ्गतं भाति । पञ्चाग्निक्षारेण क्षारपञ्चकमुक्तमित्यभ्युपगमेऽपि "यवमुष्करसर्जानां पलाशतिलयोस्तथा । क्षारैश्च पञ्चभिः प्रोक्तः पञ्चक्षाराभिधो गणः" इत्येव पूर्वैः परिभाषितत्वादत्र नवसारटङ्कणादियोगोऽयुक्त एव । क्षारं पञ्चाग्निसञ्जातमित्यत्र पाठः । अन्यत्र च 'क्षाराः पञ्चाग्निसंभूता' इति पाठः । पाठद्वयरीत्याऽपि पञ्चाग्नय इति द्रव्यविशेषाः येभ्यो गृहीताः क्षारा अत्रोपादेयाः

1. *ஸம்ஸ்க்ருத மூலத்தில் பஞ்சாக்னியிலிருந்து எடுத்த க்ஷாரங்கள் சேர்க்கவேண்டுமென்று உபதேசமிருக்கிறது. பஞ்சாக்னியென்று மருள், புளிநரளை, சித்ரமூலம், கருணைக்கிழங்கு, பிரண்டை இந்த ஐந்து திரவ்யங்களுக்கு பரிபாஷை தஞ்சை ஸரஸ்வதிமஹால் ஏட்டுச்சுவடிகளில் வியக்தமாய் செய்யப்பட்டிருக்கிறது இதுவரையில் பிரகாசமாயிருக்கும் புராதன நவீன நூல்களில் திரிகடு, திரிபலை சப்தங்கள் போல பஞ்சாக்னி என்ற பதம் திரவ்ய பரிபாஷைத்திரட்டில் காணவில்லை. சாரீரத்தில் பஞ்சாக்னி யென்று பஞ்சபூதாக்னிக்குத்தான் வியவகாரம். சாதாரணமாய் அக்னிபதத்தால் ஸம்ஸ்கிருதத்தில் ஔஷதிவர்க்கத்தில் சித்ரமூலம், சேங்கொட்டை இரண்டுதான் எடுக்கப்படலாம். பஞ்சாக்னிக்ஷாரம் என்றதிற்கு யவக்ஷாரம், ஸர்ஜிகாக்ஷாரம், வெண்காரம், நவச்சாரம், சத்திக்ஷாரம் என்று சிலர் பொருள் கூறுவது சிறிதும் சாஸ்த்ரஸம்மதமாக*

मरीचं मागधी शुण्ठी हिङ्गुलं द्विपलं पलम् । (हिङ्गु च द्विपलं पृथक्)

க்ஷாரம் ஆக 5 க்ஷாரங்கள் ஆகிய 12 சரக்குகள் வகைக்கு
தோலா, மிளகு, திப்பிலி, சுக்கு, பெருங்காயம் ஆகிய 4 சரக்(

इति अर्थोऽध्यवसेयः। कानि नाम तानि येषां पञ्चाग्निरिति संज्ञा? उच्य द्राविडैरायुर्वेदाचार्यैः— 'मौर्व्यम्लिकादहनसूरणवज्रवल्ली पञ्चाग्निरेष जठराग्निकरो नराणाम् ।' इति तञ्जावूर सरस्वतीमहालये रक्षितेषु पुरातन हस्तलिखितवैद्यकग्रन्थेषु बहुषु पञ्चाग्निरेवं परिभाषितो व्याख्यातः दृश्यते। अतो मूर्वादिभ्यः पञ्चभ्यो द्रव्येभ्यः क्षारा यथाविधि संपाद्य शूल दावानले योजनीया इत्येवार्थः साधुः।

अस्मिन्नेव ग्रन्थे ९२ पृष्ठे मुद्रिते ४५ संख्यके पञ्चाग्निसंज्ञके चूर्णेऽ पञ्चाग्निशब्दस्य पञ्चकोलमिति यद्व्याख्यातं तन्नातीवासाधु पञ्चोषणपञ्च कोलयोरनर्थान्तरत्वात् क्षारानुपदेशात् योगे सूरणस्य चोपादानाच्च। तथाऽ

முடியாது. 'क्षारं पञ्चाग्निसंजातं' என்று பஞ்சாக்னியென்று பெய பெற்ற த்ரவ்யங்களிலிருந்து எடுக்கப்பட்ட க்ஷாரங்கள சேர்க் வேண்டுமென்றே பொருள் கூறுவது பொருந்தும் "मौर्व्यम्लिकादह सूरणवज्रवल्ली पञ्चाग्निरेष जठराग्निकरो नराणाम्" என்று பரிபாஷை வேறு இடத்தில் இருப்பதால் இந்த ஐந்து திரவ்யங்களிலிருந்து விதிப்படி க்ஷாரம் தயாரித்து சூலதாவாநல மருந்தில் சேர்க்க வேண டுமென்று தான் ஸித்தாந்தம்.

இதே நூலில் 92-வது பக்கத்தில் 45-வது மருந்தாக அச்சடி கப்பட்டிருக்கும பஞ்சாக்னி சூர்ணத்தில் பஞ்சாகனி யென்று பத திற்கு பஞ்சகோலம் எனறு கருதப்பட்டு, திப்பிலி, கண்டந்திப்பிலி சவ்யம், சித்ரமூலம், சுக்கு என்று உரை எழுதியுள்ளதானது மி வும் தவறுதல் என்று எண்ணிவிடமுடியாது அங்கு பஞ்சாக்னி என்றே பிரயோகம். பஞ்சோஷணம், பஞ்சகோலம் இரண்டு பர்யாயங்கள் என்பது பிரஸித்தம் கருணைக்கிழங்கு அந்த யோகத் தில் தனியாகவும் சேருகிறது ஆதலால் பஞ்சாக்னிக்கு பஞ் கோலம் என்று அர்த்தம் செய்ததில் பெரிய பிழையில்லை. ஆ னும் அந்த யோகத்திலும் பஞ்சாகனி யென்று பரிபாஷையின எடுக்கவேண்டிய மருள், புளிநரளை, கொடிவேலி, கருணைக்கிழங்(

1. अयमेव पाठः साधुः।

पारदं गन्धकं ताम्रं विषं चार्धपलं पृथक् ॥ २ ॥
सर्वं जम्बीरजद्रावैर्मर्दितं दिवसद्वयम् ।
कोलप्रमाणवटकान्पञ्च[1] गव्यघृतान्वितान् ॥ ३ ॥

लोहते(लेहयेच्छूलं) शूलशान्त्यर्थं घृतान्नं भोजयेत्तम:(ततः तथा वा) ।
(लशुनक्कथितं देयं दध्याज्यं गव्यमेव वा ।)[2]

கள் வகைக்கு 8 தோலா எல்லாவற்றையும் சூர்ணம் செய்து வைத்துக்கொள்ளவும்.

ரஸம், கந்தகம், தாம்ரபஸ்மம், வத்ஸநாபிக்கிழங்கு சூர்ணம் ஆக 4 சரக்கும் வகைக்கு 2 தோலா.

முதலில் ரஸகந்தகஙகளைக் கஜ்ஜளி செய்து தாம்ரபஸ மத்தையும் சேர்த்து அரைக்கவும்.

பிறகு வத்ஸநாபிக்கிழங்கு சூர்ணத்தைச் சேர்த்து செவ்வனே அரைக்கவும். பிறகு முன் தயாரித்துள்ள க்ஷாரவர்க்க சூர்ணத்தைக் கொஞ்சம் கொஞ்சமாய சேர்த்துக் கொண்டே அரைக்கவும். ஆதிமுதல் அரைப்புக்கு எலுமிச்சம்பழச்சாறு உபயோகிக்க வேண்டும் செவ்வையாக அரைத்து மாத்திரையுருட்டும் பதம் வந்த பின்பு இலந்தைக்கொட்டைப் பிரமாணம் மாத்திரையுருட்டி நிழலில் உணர்த்தவும். ஒரு நாளில் 5 மாத்திரைகள் வரை சாப்பிடலாம் மாத்திரையை நெய்யில் குழைத்து ஆகாரத்திற்கு முன்பு சாப்பிடவேண்டும்.

तत्रापि पिप्पलीपिप्पलीमूलचव्यचित्रकनागरापेक्षया मूर्वाऽम्लिकाचित्रक-सूरणवज्रवल्लीनां चूर्णस्य ग्रहणमेव शास्त्रकाराणां सम्मततरं स्यात् परिभाषा-बलात् ॥

பிரணடை இவைகளை யெடுப்பதே சாஸ்திரகாரருக்கு அதிக ஸம்மதமாகும் சூலதாவாநலத்தில் பஞ்சாக்னிக்கு பஞ்சகோலமென்று பொருள் கூற முடியாததிற்குக் காரணம் திப்பிலி முதலிய வஸ்துக்களிலிருந்து க்ஷாரமெடுப்பது வழக்கமில்லாமையேயாகும்.

1. पञ्चशब्दो वटकैरन्वेति । एकस्मिन् दिने वटकपञ्चकपर्यन्त मात्रा इत्यभिसन्धिः ।

2. इदं वाक्यमधिकं रसयोगसागरे वर्तते । उपयोगि तदिति अत्रा-स्माभिर्योजितम् । प्रतिलेखकविदुषा मातृकायां परित्यक्तमपि स्यात् ।

पक्षं नित्यं प्रभुञ्जीत सर्वशूलनिवारणम् ।
हृच्छूलं पार्श्वशूलं च जीर्णशूलं च गुल्मजम् ॥ ५ ॥
आनाहप्लीहमुदरमश्मरीशर्करारुजम् ।
शमयेन्नात्र सन्देहः शीतं शीतकफापहः ॥ ६ ॥
शूलदावानलो नाम शम्भुदेवेन निर्मितः ।

---

१२६. अश्वगन्धादिचूर्णम् ॥

रास्ना भार्ङ्गी विषं चव्यं चातुर्जातमरीचकम् ।
ग्रन्थिकं मागधी शुण्ठी वारालं रक्तरेणुकम् ॥ १ ॥
मांसी मञ्जिष्ठमधुकं यद्वा तालीसपत्रकम् ।
जातीफलं कचोरं च एलाकौ(बालकौशीर)शीरधान्यकम् ॥ २ ॥

பத்தியம் :— நிரம்ப நெய் சேர்த்து அன்னம் உண்ண வேண்டும் உள்ளிப்பூண்டை பசு அல்லது ஆட்டின் தயிருடன சேர்த்துக் கொள்ளுவது மிகவும் நல்லது இவ்விதம் ஒருபக்ஷம் பத்தியத்துடன் இம்மருந்தை உபயோகிக்கவேண்டும்.

குணங்கள் :— ஸர்வவித சூலநோய்கள், மார்வலி, விலாவலி ஜீர்ணஜீர்ணவலி, உப்புஸம், பிலீஹம், உதரம், அச்மரீ, கல ரோகங்கள் எல்லாம் விலகும் ஸம்சயமில்லை. சம்புதேவரால் செய்யப்பட்ட மருந்து இது.

126. அசுவகந்தாதி சூர்ணம்.

சித்தரத்தை, சிறுதேக்கு, அதிவிடயம், சவ்வியம், லவங்கப் பட்டை, லவங்கப்பத்திரி, ஏலம், சிறுநாகப்பூ, மிளகு, கண்டந் திப்பிலி, திப்பிலி, சுக்கு, கிராம்பு, அரேணுகம், ஜடாமாம்ஸீ, அதிமதுரம், தாளீஸபத்திரி, ஜாதிக்காய், பூலாங்கிழங்கு வெட்டிவேர், விளாமிச்சம்வேர், கொத்தமல்லிவிதை.

कर्षमात्रमिदं चूर्णं सम्यग्वस्त्रेण गालितम् ।
चूर्णमर्धं कृतं योज्यमश्वगन्धिरजः क्षिपेत् ॥ ३ ॥
तत्समं शर्करायुक्तं प्रातःकालेऽनुसेवयेत् ।
ज्वरमन्तर्गतं चैव मेहविंशतिनाशनम् ॥ ४ ॥
क्षयरोगं पाण्डुशोफक्षयकासहरीमकान् ।
चत्वारिंशतिपित्तं च श्लेष्मविंशतिनाशनम् ॥ ५ ॥
मुखरोगं प्रसेकञ्च मन्दाग्निमरुचिं तथा ।
छर्दिदोषातिसारञ्च अन्नद्वेषं च गुल्मकम् ॥ ६ ॥
वान्तिमूर्च्छाशिरोवातं मूत्रदोषं विनश्यति ।
मुखरोगमपस्मारमम्लपित्तमतिभ्रमः ॥ ७ ॥
सर्वरोगहरं चैव नाशयेन्नात्र संशयः ।
अश्वगन्धीमहाचूर्णमश्विभ्यां निर्मितं पुरा ॥ ८ ॥

१२७. सुदर्शनचूर्णम् ॥ *

त्रिफला रजनीयुग्मं कण्टकारीयुगं तथा ।

ஆகிய 22 சரக்குகள் ஸமனெடை சூர்ணம் செய்து, ஸகல சூர்ணத்திற்கும் சரிபாதி அமுக்கராக்கிழங்கு சூர்ணம். அதனளவு ஜீனிச்சர்க்கரையும் ஒன்றுசேர்த்துச் சலித்துப் பத்திரப் படுத்தவும்.

அளவு :— விசம் முதல் கால் தோலா. 1 நாளில் 2 - 3 தடவைகள்.

அநுபானம் :— பால், வெந்நீர்.

குணங்கள் :— ஸர்வவித ஜ்வரங்கள், பிரமேஹங்கள், க்ஷயம், பாண்டு, காஸம், அக்னிவிகாரங்கள், அம்லபித்தம், அபஸ்மாரம் முதலிய ஸர்வ ரோகங்களும் சமனமாகும்.

127. ஸுதர்சன சூர்ணம்.

திரிபலே, மஞ்சள், மரமஞ்சள், கண்டங்கத்தரி, முள்ளுக்கத்

* शार्ङ्गधरीयं सुदर्शनचूर्णमिदं सुविश्रुतम् । योगपरिवर्तनं न यत्

मूर्वा गलूचित्रिकटु धन्वयोषामरारुभा ॥ १ ॥

कटुका पर्पटा मुस्ता त्रायमाणा च वालुकम् ।
निम्बपुष्करमूलं च मधुयष्टी च वत्सकः ॥ २ ॥

यवानीन्द्रयवो भार्ङ्गी शिग्रुबीजं सुराष्ट्रकम् ।
वचात्वक्कमलाक्षी च उशीरं चन्दनं तथा ॥ ३ ॥

शालिपर्णी बला चैवातिपूर्वा विषा तथा ।
विल्वं पिष्टपर्णी च तगरं चित्रमूलकम् ॥ ४ ॥

देवकाष्टं चव्यपत्रे पटोलं जीवकर्षभम् ।
वंशनेत्रा च काकाली तालीसञ्जातपत्रकम् ॥ ५ ॥

एतानि समभागानि सूक्ष्मचूर्णन्तु कारयेत् ।

திரி, பூலாங்கிழங்கு, திரிகடு, கண்டந்திப்பிலி, மருள், சீந்தில், காஞ்சோரிவேர், கடுகரோகிணி, பர்ப்பாடகம். கோரைக்கிழங்கு, கம்பந்துராய், வெட்டிவேர், வேப்பம்பட்டை, புஷ்கரமூலம், (பிரதி வெண்கோஷ்டம்) அதிமதுரம், வெட்பாலை மரப்பட்டை, ஓமம், வெட்பாலையரிசி, சிறுதேக்கு, முருங்கைவித்து, பொரித்த படிக்காரம், வசம்பு, லவங்கப்பட்டை, பதிமுகக்கட்டை, விளாமிச்சம் வேர், சந்தனம், அதிவிடயம், குருந்தோட்டிவேர், ஓரிலை வேர், மூவிலைவேர், வாயுவிடங்கம், தகரம் (அஸாருன்) சித்ரமூலம், தேவதாரு, சவ்வியம், பேப்புடல், ஜீவகம், ரிஷபகம் (இவ்விரண்டும் கிடைக்காவிடில் பிரதியாக பால் முதுக்கன் கிழங்கு) கிராம்பு, மூங்கிலுப்பு, தாமரைகேஸரம், காகோலீ, (பிரதி அமுக்கிராக் கிழங்கு), லவங்கபத்ரி, ஜாதிப்பததிரி, தாளீசப்பத்திரி.

இந்த 53 சரக்குகள் எல்லாம் ஸமனெடை. ஸர்வத்திற்கும்

किञ्चित् कृतमनेन वैद्येन। प्रतिलेखकप्रमादा मूलमातृकायां सन्त्येव स्फुटाः बहवः। तेषां शोधनं शार्ङ्गधरात् कर्तव्यं स्वयं सुधीभिः। शुद्धपाठमुद्रणश्रमो न कृतोऽस्माभिरस्मिन् मातृकापुस्तके स्थितानां लेखकप्रमादानां आदर्शप्रदर्शनार्थम्। द्रविड्यनुवादस्तावत् शुद्धपाठस्यैव कृतः। अलमधिकेन। सुदर्शनचूर्णस्य फलश्रुतिभागो नितरां संकोचितोऽत्र वैद्येन।

सर्वचूर्णस्य चार्धांशं कैरातं प्रक्षिपेद्बुधः ॥ ६ ॥
एतत्सुदर्शनं नाम चूर्णं दोषत्रयापहः (पहम्) ॥

१२८. सञ्जीविनीचूर्णम् ॥

····जम्ब्वास्थिजलजमतिविषा नागरं कुष्ठजाजी
बिल्वभल्लातकानां कुटजपदजटाधातकीपुष्पिकानाम् ।
निर्यासं शाल्मलीनां हरणचरणकं(?)[1]रक्त[2]विद्राविनीनां
प्रत्यक्पुष्पी[3] च तार्क्ष्यं[4] जपकुसुमथि(यु)तं दाडिमं गोक्षुराणाम् ॥

சரிபாதி சீமை நிலவேம்பு சேர்த்து எல்லாவற்றையும் ஸூக்ஷ்ம சூர்ணம் செய்யுக.

அளவு :— 3-12 குந்துமணியெடை. 1 நாளில் 3-4 தடவைகள்.

அநுபானம் :— தேன், வெந்நீர் அல்லது தண்ணீர்.

குணங்கள் :— தோஷஜ்வரங்கள், ஆகந்துகஜ்வரங்கள், விஷமஜ்வரங்கள், மானஸஜ்வரங்கள், பித்தம், காமாலை, தாஹம், வாயு பீடைகள் எல்லாம் நிவிருத்தியாகும். கைகண்டமருந்து.

128. ஸஞ்ஜீவினீ சூர்ணம்.

நாவல்கொட்டைப் பருப்பு, தாமரைகேஸரம், அதிவிடயம் சுக்கு, வெண்கோஷ்டம், ஓமம், வில்வப்பிஞ்சு வற்றல், சேங்கொட்டை, வெட்பாலைப் பட்டை, ஜடாமாம்ஸீ, காட்டாத்திப்பூ, இலவம்பிசின், வெட்டிவேர், சிவந்த மணத்தக்காளிக்காய், நாயுருவிவிதை, ரஸாஞ்ஜனம், (மரமஞ்சள் ஸத்து) செம்பருத்திப் புஷ்பம், மாதுளம்பழப்பருப்பு, நெருஞ்சில் விதை.

ஆக 19 சரக்குகள் ஸமனெடை. சூர்ணம் எல்லாவற்றுக்கும் சரிஸமன் ஜீனிச்சர்க்கரை கலந்து சலித்து வைக்கவும்.

---

1. ह्रीबेरमूलं ?
2. रक्तफला काकमाची ।
3. अपामार्गः ।
4. रसाञ्जनम् ।

चूर्णं मत्स्यण्डिकानां समधरणयुतं सेवितं कर्षमात्रं
लाजामध्वानुपानं जयतिमसयमं(?) सर्वरक्तातिसारम् ।
मूर्च्छातृष्णातिसारज्वरजठरमहाक्लेशहृद्रोगनाशं
नाम्ना सञ्जीविनीनां(?) भुवनजनहितं भाषितं पूज्यपादैः ॥ ४

---

१२९. अश्वगन्धादिचूर्णम् (अपरम्) ॥

अश्वगन्धी दशपलं तदर्धं नागरान्वितम् ।
तदर्धं कणसंयुक्तं मरीचं च तदर्धकम् ॥ १ ॥

चातुर्जातवरालं च भार्ङ्गी तालीसपत्रकम् ।
कचोरं जाजिकैडर्यत्रिफला कुष्ठसारिबा ॥ २ ॥

खर्जूरं च मधूकञ्च तुगाक्षीरी पलाशतम्[1] ।
चूर्णयित्वा ततः कर्षं मधुगोघृतसंयुतम् ॥ ३ ॥

அளவு :— வீசம் முதல் கால் தோலா. 1 நாளில் 2 - 3 தடவைகள்.

அநுபானம் :— தேன், நெற்பொரிக்கஞ்சி.

குணங்கள் :— ரக்தாதிஸாரம், மலாதிஸாரம், உதரபீடைகள், தண்ணீர் தாகம், மயக்கம், ஜ்வரம், ஹிருத்ரோகங்கள் எல்லாம் நசிக்கும்.

129. அசுவகந்தாதி சூர்ணம். (வேறு)

அமுக்கிராக்கிழங்கு 10 பலம், சுக்கு 5 பலம், திப்பிலி $2\frac{1}{2}$ பலம், மிளகு $1\frac{1}{4}$ பலம், லவங்கப்பட்டை, லவங்கப்பத்திரி, ஏலரிசி, நாககேஸரம், கிராம்பு, சிறுதேக்கு, தாளிசபத்திரி, பூலாங்கிழங்கு, ஜாதிக்காய், மலைவேம்புப் பருப்பு, திரிபலை, வெண்கோஷ்டம், நன்னாரிவேர், பேரீச்சம்பழம், இலுப்பைப்பூ, மூங்கிலுப்பு. ஆக 18 சரக்குகள் வகைக்கு 1 பலம்,

எல்லாவற்றையும் ஸூக்ஷ்ம சூர்ணம் செய்யுக.

---

1. 'पलं पलम्' इत्येव पाठः संभाव्यः ।

भक्षयेत्प्रातरुत्थाय क्षीरसेवी भवेत्ततः ।
एतत्क्षयश्वासकासगुल्मघ्नं बृंहणं परम् ॥ ४ ॥

मूत्राघातप्रमेहघ्नं शर्कराश्मरिभेदनम् ।
ज्वरघ्नं ज्वरभेदघ्नं रक्तपित्तहरं परम् ॥ ५ ॥

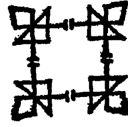
॥ इति राजमृगाङ्कः समाप्तः ॥

அளவு :— விசம் முதல் கால் தோலா.

அநுபானம் :— தேன், பசுநெய், பசுவின்பால்.

குணங்கள் :— க்ஷயம், சுவாஸகாஸம், குல்மம், பிரமேஹம், மூத்ராகாதம், அச்மரி, ஜ்வரங்கள், ரக்தபித்தம் இவை சமனமாகும். நல்ல புஷ்டியையுமளிக்கவல்லது.

ராஜமிருகாங்க வைத்திய நூல்
முற்றிற்று.

ஸ்ரீ விலாஸம் பிரஸ், ஸ்ரீரங்கம்.

॥ श्रीः ॥

॥ योगानुक्रमणिका ॥

யோக அகராதி.

दीपनं च पाचनं प्ररोचनं विरेचनं
श्वासकासशैत्यपाण्डुनाशनं हरीतकी[1] ? ॥

१२४. दीपनचूर्णम् (अपरम्) ॥

व्योषवह्निजीरकं फलत्रयं तु सैन्धवं
घृतेन [2]चागुडेन चामयोत्सवन्तु सैन्धवम्(?) ।
पाचनं विरेचनं प्ररोचनं प्रपीडनं
वातगुल्मशूलमूलनाशनं विरेचनम्(?) ॥

१२५. शूलसुदर्शनम् ॥ (शूलदावानलो वा) । *

चिञ्चक्षारं शुद्धशङ्खचूर्णं लवणपञ्चकम् ।

குறிப்பு.— இந்த யோகம் அஷ்டாங்கஹ்ருதயத்தில் குல்ம சிகித்ஸையில் உள்ளது. அதில் திப்பிலி 4 பங்கு, சுக்கு 5 பங்கு. இந்தக் கவிவைத்தியர் தன்னுடைய பாட்டு விருத்தத்திற்கேற்றவாறு சுக்கு 4 பங்கு திப்பிலி 5 என மாற்றிக் கொண்டுவிட்டார். சுலோக விருத்தத்திற்காக யோகத்தை மாற்றுவதை வைத்திய பண்டிதர்கள் ஆதரிக்க மாட்டார்கள்.

124. தீபன சூர்ணம் (வேறு)

திரிகடு, சித்ரமூலம், ஜீரகம், திரிபலை, இந்துப்பு.

9 சரக்குகள் ஸமனெடை சூர்ணம்.

குணங்கள் யாவும் முந்தியது போல.

125 சூலஸுதர்சனம் அல்லது சூலதாவானலம்.

புளியம்பட்டை க்ஷாரம், சங்கு பஸ்ம, இந்துப்பு, கடலுப்பு,

---

1 लिगमतन्त्रं । वृत्तपूरको हरीतकीपदप्रयोगो व्यर्थो भाति ।

2. निरङ्कुशाः कवयः ।

* असौ रसयोगो रसयोगसागरे विद्यते ।

दीपनं च पाचनं प्ररोचनं विरेचनं
श्वासकासशैत्यपाण्डुनाशनं हरीतकी[1] ? ॥

१२४. दीपनचूर्णम् (अपरम्) ॥

व्योषवह्निजीरकं फलत्रयं तु सैन्धवं
घृतेन [2]चागुडेन चामयोत्सवन्तु सैन्धवम्(?) ।
पाचनं विरेचनं प्ररोचनं प्रपीडनं
वातगुल्मशूलमूलनाशनं विरेचनम्(?) ॥

१२५. शूलसुदर्शनम् ॥ (शूलदावानलो वा) । *

चिञ्चक्षारं शुद्धशङ्खचूर्णं लवणपञ्चकम् ।

குறிப்பு.— இந்த யோகம் அஷ்டாங்கஹிருதயத்தில் குல்ம சிகிதஸையில் உள்ளது. அதில் திப்பிலி 4 பங்கு, சுக்கு 5 பங்கு. இந்தக் கவிவைத்தியர் தன்னுடைய பாட்டு விருத்தத்திற்கேற்றவாறு சுக்கு 4 பங்கு திப்பிலி 5 என மாற்றிக் கொண்டுவிட்டார். சுலோக விருத்தத்திற்காக யோகத்தை மாற்றுவதை வைத்திய பண்டிதர்கள் ஆதரிக்க மாட்டார்கள்.

124. தீபன சூர்ணம் (வேறு)

திரிகடு, சித்ரமூலம், ஜீரகம், திரிபலை, இந்துப்பு.

9 சரக்குகள் ஸமனெடை சூர்ணம்.

குணங்கள் யாவும் முந்தியது போல.

125 சூலஸுதர்சனம் அல்லது சூலதாவானலம்.

புளியம்பட்டை க்ஷாரம், சங்கு பஸ்ம, இந்துப்பு, கடலுப்பு,

1 लिगमतन्त्रं । वृत्तपूरको हरीतकीपदप्रयोगो व्यर्थो भाति ।
2. निरङ्कुशाः कवयः ।
* असौ रसयोगो रसयोगसागरे विद्यते ।